

จากฟ้า...สู่ดิน

เล่ม ๑

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

จากฟ้า...ลงดิน

เล่ม ๔

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
จัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช ๒๕๓๑

เรื่อง จากฟ้า...สู่ดิน เล่ม ๔

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

จัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช ๒๕๓๑ ครั้งที่ ๑ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

ISBN 974-7770-40-7

บรรณาธิการ

นางรัชกร همهจันทร์

นางสิริพร ทองคำวงศ์

นางบุญยนาถ เหล่าวานิช

นายวรวิทย์ หอมเนียม

ออกแบบปก

นางสาวอนุดรา หงษ์สุวรรณ

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์อักษรไทย ๔๑๐/๑๐-๑๓ ถนนเจริญสนิทวงศ์ ๔๐ (ซอยอัศวมิตร) แขวงบางยี่ขัน
เขตบางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐ โทร. ๔๒๔๔๕๕๗, ๔๒๔๐๖๙๔ นายณัฐ ปวิณวิวัฒน์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
พ.ศ. ๒๕๓๑

คำนำ

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้เคยรวบรวมบทวิทยุจากรายการสารคดี “จากฟ้า...สู่ดิน” ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในปี ๒๕๒๕, ๒๕๒๖, ๒๕๒๗ มาแล้ว สำหรับครั้งนี้เป็นเล่มที่ ๔ ที่ได้จัดพิมพ์ขึ้น โดยรวบรวมบทสารคดี “จากฟ้า...สู่ดิน” ที่ออกอากาศตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๒๘ ถึงเดือนตุลาคม ๒๕๒๙ จำนวน ๒๕ เรื่อง เพื่อเป็นการเผยแพร่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งมีอยู่นับร้อยนับพันโครงการให้แพร่หลายยิ่งขึ้น

หนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์ขึ้นจากบทวิทยุ ดังนั้นภาษาที่ใช้ยังคงรูปแบบบทวิทยุไว้มากที่สุด จึงค่อนข้างจะเป็นภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน ส่วนการสัมภาษณ์นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์มีทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้ร่วมกันดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมทั้งราษฎรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ซึ่งต่างสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นที่ยิ่ง

ในโอกาสนี้ คณะกรรมการฯ ขอขอบคุณกองข่าว กองการในพระองค์ สำนักพระราชเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) กรมกิจการพลเรือนทหารบก และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนช่วยในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจในครั้งนี้ให้บรรลุเป้าหมาย และหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจเช่นเดียวกับเล่มที่ ๑ เล่มที่ ๒ และเล่มที่ ๓

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

รายนามคณะอนุกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

๑. รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายอรุณ ภาณุพงศ์)	ประธานอนุกรรมการ
๒. อธิบดีกรมวิชาการ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๓. ผู้อำนวยการสำนักงานสารนิเทศ กองบัญชาการทหารสูงสุด หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๔. อธิบดีกรมสามัญศึกษา หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๕. อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๖. เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๗. นายประเสริฐ ฐน นคร	อนุกรรมการ
๘. นายแก้วขวัญ วัชโรทัย	อนุกรรมการ
๙. ท่านผู้หญิง นवलผ่อง เสนาณรงค์	อนุกรรมการ
๑๐. คุณหญิง จินตนา ยศสุนทร	อนุกรรมการ
๑๑. นายขวัญแก้ว วัชโรทัย	อนุกรรมการ
๑๒. นายสุวิทย์ สุทธานุกุล	อนุกรรมการ
๑๓. ผู้บังคับการตำรวจสันติบาล	อนุกรรมการ
๑๔. นายประสม สถาปิตานนท์	อนุกรรมการ
๑๕. นายแมนรัตน์ ศรีกรานนท์	อนุกรรมการ
๑๖. นายสุวิทย์ ยอดมณี	อนุกรรมการ
๑๗. นายเย็นใจ เลหาวนิช	อนุกรรมการ
๑๘. นางมาลี จันทรสุข	อนุกรรมการ
๑๙. นางจารุลินทร์ มุสิกะพงษ์	อนุกรรมการ
๒๐. นางสาวสมลักษณ์ วงศ์งามขำ	อนุกรรมการ
๒๑. นางรัชกร เหมะจันทร	อนุกรรมการและเลขานุการ
๒๒. นางบุญยนาถ เหล่าวานิช	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๓. นายวิเชียร เกียรตินาวิน	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

สารบัญ

หน้า

๑. มุลินีแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี.....	๑
๒. โครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้าน ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี.....	๘
๓. โครงการพระดาบสตามกระแสพระราชดำริ.....	๑๕
๔. โครงการชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.....	๒๔
๕. โครงการมูลนิธิท่านพระอาจารย์วัน อุตตโม เพื่อพัฒนาการเกษตร การศึกษา อนามัย และสังคมในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จังหวัดสกลนคร.....	๓๕
๖. โครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ของกรมชลประทาน.....	๔๔
๗. โครงการพระราชดำริอันเกี่ยวเนื่องกับสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท.....	๕๔
๘. โครงการหลวงแม่ลาน้อย อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	๖๒
๙. โครงการศูนย์สภากาชาดไทย เขาล้าน อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ตามพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ.....	๖๙
๑๐. โครงการชลประทานแม่งัดอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.....	๗๗
๑๑. กรมพัฒนาที่ดินกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.....	๘๕
๑๒. โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน.....	๙๑
๑๓. โครงการอาหารจานเดียว ตามพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.....	๙๘
๑๔. โครงการพัฒนาโรงพยาบาล สมเด็จพระศรีราชา สภากาชาดไทย ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์อุปนายก สภากาชาดไทย.....	๑๐๖
๑๕. โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา อันเนื่องมาจากพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....	๑๑๒
๑๖. โครงการพันธุ์อ้อยพระราชทาน.....	๑๒๐
๑๗. โครงการศูนย์พัฒนาลุ่มน้ำลาง-ปางมะผ้า ตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	๑๒๗

๑๘. โครงการบันทึกตาชาววัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ตำบลบางเสด็จ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดอ่างทอง.....	๑๓๔
๑๙. โครงการศิลปาชีพพิเศษเครื่องปั้นดินเผา.....	๑๔๒
๒๐. โครงการศิลปาชีพพิเศษ.....	๑๕๐
๒๑. โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ.....	๑๕๙
๒๒. โครงการพระราชดำริห้วยตะแปด.....	๑๖๘
๒๓. โครงการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป.....	๑๗๕
๒๔. ความก้าวหน้าของมูลนิธิแพथยาสา สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี.....	๑๘๓
๒๕. โครงการยุทธศาสตร์การเปลี่ยนพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดี เพื่อเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ.....	๑๙๐

“มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๒๘ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

คุณชุตินันท์ พุ่มผาสุข

ผู้จัดทำรายการ

สิริพร ทองคำวงศ์

ไต่เต้า

บรรยาย (สิริพร)

จากฟ้า...สู่ดิน

พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีมีมากมายเหลือคณานับ เพราะทรงถือว่าเวลาเป็นของมีค่า ผู้ที่ใกล้ชิดพระองค์ท่านนั้นจะเล่าสู่กันฟังเสมอว่า มิเคยทรงปล่อยให้เวลาให้ล่วงเลยไปโดยเปล่าประโยชน์ การที่ทรงงานอยู่เป็นเนืองนิจนี้ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พระองค์ทรงมีพระวรกายสดชื่นแข็งแรงอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นเสด็จพระราชดำเนินไปแห่งหนตำบลใด ก็ย่อมจะเป็นที่จับตาจับใจแก่บรรดาพสกนิกรและชาวต่างประเทศที่ได้เฝ้าเห็นพระราชกรณียกิจส่วนใหญ่เป็นงานด้านพัฒนาและอาสาสมัครเพื่อสังคม ดังที่ประจักษ์แล้วว่าทรงบำเพ็ญประโยชน์ด้านงานสังคมสงเคราะห์ไว้อย่างเนืองนิจ ทรงมีมูลนิธิที่อยู่ในพระอุปถัมภ์มากมายหลายมูลนิธิ และพระกรณียกิจอันหนึ่งซึ่งไม่ค่อยจะมีผู้ได้รู้จัก คือทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ของโครงการหนึ่ง ซึ่งช่วยในการฝึกอบรมเด็กชาวเขาและเยาวชนไกลคมนาคม โครงการนี้เป็นของมูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทย หรือมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีสถานที่ทำการอยู่ ณ ไร่แม่ฟ้าหลวง บ้านป่าจี่ ตำบลรอบเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย แม้จะอยู่ห่างไกลตัวเมืองเพียง ๕ กิโลเมตร แต่ก็ไม่ค่อยมีผู้ได้รู้จัก เพราะอยู่นอกเส้นทางคมนาคมสายสำคัญของจังหวัด

จากการที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎรในถิ่นทุรกันดาร โดยเฉพาะชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ตามจังหวัดชายแดนภาคเหนือของประเทศไทย พระองค์ได้ทรงพบว่าชาวเขาส่วนใหญ่มีความลำบากยากแค้น ทำให้ต้องดิ้นรนหาเลี้ยงชีพในทางที่ไม่สมควร เช่น การทำไร่เลื่อนลอย มีการตัดไม้ทำลายป่า ดันน้ำลำธาร และปลูกฝิ่น เป็นต้น ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อประเทศชาติเลย นอกจากนั้นทรงพบว่าชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ล้วนมีศิลปหัตถกรรมประจำเผ่า ซึ่งทรงส่งเสริมและอนุรักษ์ไว้ให้เป็นอาชีพ แต่เนื่องจากชาวเขาเหล่านั้นขาดการศึกษา จึงได้ถูกเอารัดเอาเปรียบ และไม่ได้รับความเป็นธรรม เช่น รับซื้อสิ่งของอันเป็นศิลปหัตถกรรมในราคาต่ำ จนดูประดุจว่าแสวงหาผลประโยชน์จากบุคคลที่ยากจนและไร้ที่พึ่ง ยิ่งกว่านั้นบางรายรับสิ่งของอันเป็นศิลปหัตถกรรมมา จะนำมาจำหน่ายแต่แล้วก็ไม่ได้ส่งเงินค่าสินค้ากลับคืนมาให้เลย จึงมีพระราชดำริด้วยพระมหากรุณาธิคุณจะทรงช่วยเหลือชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อให้การช่วยเหลือชาวเขาได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดตั้งมูลนิธิ เพื่อดำเนินการในเรื่องนี้ โดยพระองค์ท่านเป็นผู้พระราชทานกำเนิดแก่มูลนิธิ ทรงเป็นองค์นายกกิตติมศักดิ์ และได้พระราชทานเงินเป็นทุนประเดิม และสโมสรโรตารี บางกะปิ ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายสมทบเป็นทุนประเดิมอีกจำนวนหนึ่ง มูลนิธิได้ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ เดิมเรียกว่ามูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทั้งนี้ก็เพื่อส่งเสริมและรักษาไว้ ซึ่งศิลปหัตถกรรมประจำเผ่า เป็นอุตสาหกรรมในครอบครัวให้มีปริมาณมากขึ้นและเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ แก่ชาวเขาในการประกอบหัตถกรรมประจำเผ่าเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัวให้มีปริมาณมากขึ้นและเป็นอาชีพ และเพื่อช่วยเหลือสงเคราะห์ชาวเขาในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมและผลผลิตเกษตรกรรม และเพื่อให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์แก่ชาวเขาผู้มีความเดือดร้อนในความเป็นอยู่ให้เกิดศรัทธามีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ และพระมหากษัตริย์

เพลง

บรรยาย (ลิริพร)

สายฝน ...

เมื่อได้จัดตั้งมูลนิธิและได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ไปบ้างแล้ว ในปลายปีพุทธศักราช ๒๕๑๕ นั้นเองมูลนิธิได้ตระหนักดีว่าการให้ความช่วยเหลือชาวเขายังไม่สามารถดำเนินการได้เท่าที่ควร จึงได้เข้าบ้านเลขที่ ๙๓ ถนนบรรพปราการ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ใช้เป็นศูนย์กลางในการติดต่อกับชาวเขาทางภาคเหนือ ต่อมาจึงได้มีที่ และอาคารถาวรของมูลนิธิเองในอำเภอเมืองเชียงราย ดำเนินการอบรมและให้การศึกษาแก่เยาวชนชาวเขาเผ่าต่าง ๆ มี ๖ เผ่า คือ ม้ง ลีซอ มูเซอ เย้า อีก้อ และกะเหรี่ยง และนอกจากนั้นก็ยังให้ความช่วยเหลือกับชนกลุ่มน้อยใกล้เคียง เช่น เด็กชาวเขากินขมุและลื้อรวมอยู่ด้วย เยาวชนเหล่านี้มีอายุระหว่าง ๗-๒๔ ปี การคัดเลือกเยาวชนชาวเขานั้น ได้รับความร่วมมือจากหน่วยสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ ตำรวจตระเวนชายแดน และเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิ เยาวชนเหล่านี้ได้มาเรียนรู่วิชาพื้นฐาน เช่น ภาษาไทย วิชาคำนวณขั้นต้น และได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการค้าขายอย่างง่ายและสุขอนามัย เป็นต้น เพื่อให้เยาวชนเหล่านี้ได้กลับไปเป็นกำลังในการพัฒนาตามทัศนคติใหม่ ๆ ที่ได้รับการฝึกอบรมและเป็นตัวอย่างกับเยาวชนอื่น ๆ ในหมู่บ้านของตน ในช่วงปีพุทธศักราช ๒๕๑๘-๒๕๒๐ มูลนิธิได้ให้การศึกษาอบรมเยาวชนชาวเขา ๓ รุ่น รวม ๒๙ คน เยาวชนบางคนก็สอบเทียบชั้นประถมปีที่ ๔-๖ และมีมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้ และส่วนใหญ่ได้กลับไปเป็นกำลังในหมู่บ้านของตนเองตามวัตถุประสงค์ ในการนี้กลุ่มสตรีชาวนิวซีแลนด์ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเงินจำนวนหนึ่งเพื่อการนี้ด้วย นอกจากนั้น มูลนิธิได้ให้ความช่วยเหลือบัณฑิตอาสาสมัครมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่เดินทางไปปฏิบัติงานโครงการช่วยเหลือพัฒนาหมู่บ้าน ได้สอนหนังสือแก่ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ด้วยการแนะนำและคัดเลือกหมู่บ้านให้ด้วย ต่อมามูลนิธิได้มีกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น มีชาวเขามาขอรับความช่วยเหลือมากขึ้น จำเป็นต้องขยายโครงการให้สามารถช่วยเหลือสงเคราะห์ชาวเขาได้มากขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องขยายขยายสถานที่ในการนี้สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีองค์กนิยาก็คิดดีของมูลนิธิ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทาน

เงินให้จัดซื้อที่ดิน บ้านป่าจิว ตำบลรอบเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จำนวน ๑๓ ไร่ ๓ งาน ซึ่งเป็นที่ตั้งของไร่แม่ฟ้าหลวงในปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นสถานที่ฝึกอบรมเยาวชนชาวเขาในด้านการเกษตร และกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การย้อมสีสิ่งทอ เป็นต้น ในการนี้สถานทูตแคนาดา ก็ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเงินจำนวนหนึ่ง เพื่อสร้างอาคาร ณ ที่ดินแห่งนี้ และในปีพุทธศักราช ๒๕๒๒ สถานทูตแคนาดา ได้สนับสนุนโครงการส่งเสริมวัฒนธรรมชาวเขาและสมาคมไทย-เยอรมัน ก็ได้ร่วมทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเงินสมทบทุนโครงการไร่แม่ฟ้าหลวง มูลนิธิจึงได้ซื้อที่ดินติดต่อกับที่ไร่แม่ฟ้าหลวงอีก ๖ ไร่ ปัจจุบันไร่แม่ฟ้าหลวง จึงมีเนื้อที่ ๑๙ ไร่ ๓ งาน และในช่วงปีพุทธศักราช ๒๕๒๒-๒๕๒๔ สำนักงานเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา หรือ ยูเซส ได้ให้ความสนใจกิจการมูลนิธิ และได้ให้ความช่วยเหลือจัดทำโครงการผู้นำเยาวชนชาวเขาได้ ๖๐ คน ปัจจุบันเยาวชนเหล่านั้นส่วนใหญ่ได้กลับไปดำเนินชีวิตในหมู่บ้านเดิมของตน บางคนมีความรู้ความสามารถดีเด่น เช่น เข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยครู ราชการในหน่วยงานของกองสงเคราะห์ชาวเขา เป็นครูในหน่วยงานของกรมพัฒนาชุมชนและเป็นผู้ช่วยพยาบาล เป็นต้น สำหรับผู้ที่ออกทำงานแล้วทุกคนปฏิบัติงานในหมู่บ้านชาวเขาทั้งสิ้น และในช่วงระยะเวลาต่อมาจนถึงปัจจุบันนี้ ยูเซสได้ให้ความช่วยเหลือโดยเพิ่มโครงการพัฒนาหมู่บ้าน และมูลนิธิดำเนินการฝึกอบรมและให้การศึกษาแก่เยาวชนชาวเขา จำนวน ๔๒ คน

เพลง

บรรยาย (สิริพร)

สายฝน.....

ปัจจุบันมูลนิธิดำเนินกิจการทางด้านส่งเสริมและรักษาศิลปหัตถกรรม วัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน และทำงานด้านอบรมพัฒนาเยาวชนและผู้นำชาวเขากับทั้งการพัฒนาหมู่บ้านควบกันไป เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความมั่นคงของประเทศชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิทุกประการ อย่างไรก็ตามมูลนิธิตระหนักดีว่า สิ่งที่จะดำรงคงอยู่ได้นั้น จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไข และมีวิวัฒนาการ เหตุการณ์ตลอดทั้งสภาวะแวดล้อมในปัจจุบันได้แตกต่างจากเมื่อเริ่มตั้งมูลนิธิเมื่อ ๑๓ ปีที่แล้วมาแล้ว สภาพความเป็นอยู่ของ

คุณชุตินันท์

ชาวเขาโดยทั่วไปดีขึ้นกว่าที่เคยเป็นอยู่ เพราะการคมนาคมดีขึ้น มีหน่วยราชการและองค์กรหลายอย่างเข้าไปให้การศึกษาที่ถูกต้องที่เหมาะสม ก็ยังเป็นเรื่องที่จะต้องเพียรพยายามดำเนินการต่อไป และเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๒๘ ที่ผ่านมามูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทยก็ได้เปลี่ยนชื่อเป็นมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทร์ราบรมราชชนนีสำหรับสาเหตุที่มีการเปลี่ยนชื่อนั้น คุณชุตินันท์ พุ่มผาสุข ผู้จัดการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทร์ราบรมราชชนนี ได้ชี้แจงสาเหตุของการเปลี่ยนชื่อใหม่ของมูลนิธิว่า... เพื่อสนองพระราชปณิธานของพระองค์ท่านนะคะ ผู้พระเมตตากรุณาต่อชนทุกชั้นทุกเพศทุกวัย ไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะมีเชื้อชาติศาสนาใด ก็ทรงห่วงใยผู้ยากไร้ทุกท้องถิ่นนะคะ งานของมูลนิธิได้ขยายกว้างขึ้นแต่ก่อนมูลนิธินี้ช่วยเหลือเฉพาะแต่ชาวเขา เมื่อพระองค์ท่านเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมราษฎรผู้อยู่ห่างไกลคมนาคมในท้องถิ่นทุรกันดาร ตรชนกถึงความทุกข์ยากของเขาเหล่านั้น จึงดำริที่จะขยายมูลนิธิให้กว้างขึ้น เพื่อช่วยเหลือชาวพื้นที่ยากด้วย ได้รับข้อผลิตภัณฑ์ของชาวพื้นที่ยาก แล้วก็นำชนชาวพื้นที่ยากเข้ามาอบรมในไร่แม่ฟ้าหลวงที่จังหวัดเชียงราย หลังจากที่โครงการดำเนินการไปได้ระยะหนึ่ง จึงทรงพระราชทานนามใหม่ให้มูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาของไทย เป็นมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ของพระองค์ท่านและได้จัดระเบียบเรียบร้อยแล้ว

บรรยาย (สรีพร)

เมื่อสมเด็จพระศรีนครินทร์ราบรมราชชนนีได้พระราชทานนามให้กับมูลนิธิใหม่ว่ามูลนิธิแม่ฟ้าหลวงแล้ว มูลนิธิได้มีโครงการในการดำเนินการอย่างไรบ้าง และคณะกรรมการประกอบด้วยผู้ใด คุณชุตินันท์ ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า...

คุณชุตินันท์

งานจะขยายกว้างขึ้นนะคะ เมื่อก่อนนี้นำแต่เยาวชนชาวเขาทุกเผ่าทั้งหมดมี ๖ เผ่า จากทุกท้องที่ทางภาคเหนือ ปัจจุบันงานได้ขยายขึ้น โดยนำชาวพื้นที่ยากในท้องถิ่นทุรกันดารทุกแห่งเข้ามารวมอยู่ในไร่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง และทุก ๆ คนที่เข้ามาอยู่จะอยู่รวมกันและก็ทำงานร่วมกันโดยไม่มีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น

สรีพร

สำหรับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทร์ราบรมราชชนนีนี้ละคะ คณะกรรมการที่จะดำเนินงานนี้มี

คุณชุตินันท์

ผู้ใดบ้างคะ

ประธานกรรมการ คือ คุณอภิลาศ โอสถานนท์ คุณเชียวชาญ เคียงศิริ หม่อมราชวงศ์ดิษนัสดา ดิษกุล คุณพุลศรี ทองไข่มุก เป็นเหรียญก คุณผกา มีเจริญ คุณนคร พงษ์น้อย นายกกิตติมศักดิ์ คือ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

สิริพร

ทราบว่ามูลนิธิมีผลผลิตที่จะจำหน่ายด้วยนะคะ ในขณะนี้ถ้ามีผู้สนใจที่จะซื้อหาผลผลิตของมูลนิธินี้คะ จะมีจำหน่ายที่ใดบ้างคะ

คุณชุตินันท์

ผลผลิตของชาวเขาและชาวพื้นราบมีจัดจำหน่ายที่ร้านในมูลนิธิ บริเวณวังสระปทุม ตึกสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระองศ์ชั้น ๒ คะ ประชาชนทั่วไปก็สามารถที่จะเข้ามาซื้อหาได้ใช้ไหมคะ

สิริพร

คุณชุตินันท์

ได้คะ เรามีผลิตภัณฑ์ที่สวยงาม ะคะ เป็นของชาวเขาอย่างแท้จริง เชิญท่านมาอุดหนุนได้คะ เพราะว่ารายได้จากการขายนี้นำไปเป็นทุนในการอบรมชาวเขาและชาวพื้นราบให้มีการศึกษาที่ดีขึ้น ก็จะกลับไปเป็นกำลังของประเทศชาติคะ

บรรยาย (สิริพร)

เมื่อมูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทย ได้รับพระราชทานนามใหม่เป็นมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี แล้วการดำเนินงานของมูลนิธิก็ได้ขยายโครงการต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อสนองพระราชปณิธานขององค์นายก กิตติมศักดิ์ของมูลนิธิผู้ทรงเมตตากรุณาแด่ชนทุกชั้นทุกเพศ ทุกวัย ไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะมีเชื้อชาติหรือศาสนาใด ดังแนวพระราชดำริที่พระราชทานเพิ่มเติม ซึ่งคุณชุตินันท์ ได้เล่าว่า...

คุณชุตินันท์

พระราชทานให้เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิออกช่วยเหลือราษฎรทุกภาคในประเทศไทย และนำผลิตภัณฑ์ของเขาเข้ามาจัดจำหน่ายในร้านของมูลนิธิในวังสระปทุม

บรรยาย (สิริพร)

กิจการของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงได้เริ่มและได้ดำเนินการมาด้วยดี แต่จะหยุดยั้งเพียงเท่านี้ไม่ได้ จึงสมควรที่เราท่านทั้งหลายจะได้ช่วยกันสนับสนุนมูลนิธิ ซึ่งสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้พระราชทานกำเนิดมาเป็นเวลาถึง ๑๓ ปี ให้พัฒนาขึ้นไปและขณะนี้ที่ไร่แม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย เด็กจากหมู่บ้านต่าง ๆ ทั้งชาวเขาและชาวพื้นราบ ซึ่งอยู่ในที่ทุรกันดารมาอยู่รวมกันในไร่นี้ ๑๔๐ คน ซึ่งมีทั้งผู้หญิงและชาย อายุระหว่าง ๗-๒๔ ปี เด็ก ๆ จะช่วยกันรับผิดชอบและแก้ปัญหาเกี่ยวกับงานต่าง ๆ ภายในไร่ทุกชนิด และ

ทางมูลนิธิพยายามที่จะให้เด็ก ๆ เหล่านี้เจริญตามรอยพระบาทของ
องค์อุปถัมภ์ กล่าวคือ พยายามให้เด็กเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่
ที่มีเมตตา มีศีลธรรม รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์และประหยัด ซึ่ง
คุณสมบัติเหล่านี้ สมเด็จพระศรีนครินทร์ราบรมราชชนนี ถิอปฏิบัติ
มาโดยตลอดมีว่าพระองค์ท่านจะอยู่ในวัยใด

เพลง

บรรยาย (สิริพร)

สายฝน...

ท่านผู้ฟังคะ รายการ “จากฟ้า...สู่ดิน” จะได้นำโครงการอันเนื่อง
มาจากพระราชดำริมาเสนอในครั้งต่อไป วันพฤหัสบดีที่ ๑๗
ตุลาคม ศกนี้ สำหรับวันนี้ ประกิจ ศรีพยัคฆ์ ฝ่ายเทคนิคของรายการ
สิริพร ทองคำวงศ์ ดำเนินรายการ สวัสดีค่ะ

ไต่เต้ลจบ

.....

โครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้าน ใน พระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรม- ราชชนนี

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๒๘ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

พล.ต.ต.วิภาส วิบุลากร

ผู้จัดทำรายการ

พัชรินทร์ เชยกลิ่นเทศ

ไต่เตล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ไม่ว่าจะเป็นท้องถิ่นใด (เหนือ ใต้ ตะวันออก ตะวันตก) จะ
ทุรกันดาร หรือว่าห่างไกลการคมนาคมแค่ไหน สมเด็จพระ-
ศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จพระราชดำเนินไปทุกที่ มิได้
ทรงหยุดยั้งการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจต่าง ๆ โดยมีได้ทรงคำนึง
ถึงพระวรกายและภยันตรายใด ๆ ทั้งยังเพิ่มความสนพระราชหฤทัย
ในกิจการหรือโครงการต่าง ๆ เสมอมา

จากการที่ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนดูแลทุกข์สุข
ของชาวไทยทั่วพระราชอาณาจักร โดยเฉพาะในท้องถิ่นทุร-
กันดาร นี้เอง จึงทรงมีพระราชดำริให้ตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่ง
ปฏิบัติการอยู่ตามพื้นที่ชายแดนทั่วประเทศได้รับการอบรมด้าน
สาธารณสุขและการศึกษาเพื่อสามารถช่วยเหลือประชาชนที่อยู่
ห่างไกลเหล่านั้นได้ และทรงมีพระราชปรารภถึงความทุกข์ยาก
และความมั่นคงปลอดภัยของประชาชนในชนบทที่ห่างไกลการ
คมนาคม พระองค์จึงทรงรับโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่
หมู่บ้าน ไว้ในพระอุปถัมภ์ โดยพระราชทานเงินทุนเริ่มต้นของ
โครงการฯ ด้วย ดังที่ พลตำรวจตรี วิภาส วิบุลากร รองผู้บัญชาการ
ตำรวจตระเวนชายแดน ในฐานะที่เป็นผู้อำนวยการโครงการ

สร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้าน ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีได้เล่าให้ฟังว่า...

พล.ต.ท.วิภาส

“โครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านต้องทำควบคู่ไปในปี ๒๕๒๐ ซึ่งในขณะนั้นผมเป็นผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๒ รับผิดชอบการปฏิบัติงานของตำรวจตระเวนชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงปรารถนาถึงความทุกข์ยากของประชาชนในพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ว่า ประชาชนเหล่านี้ เขาอยู่กันด้วยความลำบาก และก็ยังมักจะถูกคามเขากักกันการ เราจะทำอย่างไรให้ประชาชนเหล่านี้ ได้มีความเป็นอยู่สุขสบาย และมีความมั่นคงเป็นปึกแผ่นมั่นคง ผมจึงได้ทำโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านขึ้นกราบบังคมทูล พระองค์ท่านทรงพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นโครงการที่สามารถทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความสุข แล้วก็มี ความมั่นคงปลอดภัยอีกด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำไปดำเนินการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในสมัยที่ผมเป็นผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๒ ครับ”

พัชรินทร์

เมื่อได้มีโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านขึ้นแล้วก็มีวัตถุประสงค์นะคะ ขอร้องถึงวัตถุประสงค์ของโครงการนี้ค่ะ

พล.ต.ท.วิภาส

“ครับ กล่าวโดยทั่วไปโครงการนี้มีวัตถุประสงค์หลัก ๆ อยู่ ๓ ประการ ประการแรก ก็คือว่า ทำอย่างไรให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น และได้รับความยุติธรรมในสังคมมากขึ้น ประการที่สอง ทำอย่างไร เมื่อประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้นแล้ว จะได้รักถิ่นฐานบ้านเรือนของตนเอง แล้วพัฒนาปรับปรุงตั้งแต่ครัวเรือนไปถึงหมู่บ้านของตัวเองให้เป็นให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ประการสุดท้าย ก็คือว่า ทำอย่างไรให้ประชาชนเหล่านี้ มีความคิดที่แจ่มชัดทางด้านการเมืองอีกด้วย

เพลง

.....

บรรยาย (พัชรินทร์)

โครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้าน ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ดำเนินการโดยตำรวจตระเวนชายแดน โดยได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่และประชาชนในท้องถิ่นอย่างดียิ่งตลอดมา รวมทั้งนักศึกษา อาจารย์จากมหา-

พล.ต.ต.วิภาส

วิทยาลัยฯ ได้ให้ความร่วมมือ โดยออกไปร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการตามหมู่บ้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวางด้วย สำหรับการดำเนินการของโครงการนี้ จะมีขั้นตอนอย่างไร และดำเนินการในพื้นที่ใดบ้าง พลตำรวจตรี วิภาส วิบุลากร รองผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ในฐานะผู้อำนวยการโครงการฯ ได้เล่าให้ฟัง ดังนี้...

“สำหรับในเรื่องการดำเนินงานของโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้าน แต่เดิมนั้น ได้ดำเนินการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นหลัก แล้วต่อมาก็ดำเนินการในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศในปัจจุบันนี้ สำหรับขั้นตอนในการดำเนินงานของโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านนั้น แบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน ขั้นที่หนึ่งเป็นการศึกษาสภาพปัญหาของหมู่บ้าน และก็หาผู้นำโดยธรรมชาติ ซึ่งในเรื่องผู้นำโดยธรรมชาตินี้ ก็หมายความว่า เป็นการคัดเลือกหาตัวบุคคลซึ่งประชาชนเคารพนับถือและยกย่องให้เกียรติว่าจะเป็นผู้นำของเขา ในการที่จะนำในการที่จะแก้ปัญหาของหมู่บ้าน ซึ่งในขั้นนี้ทำควบคู่กันไปทั้งสองตอน ก็คือว่าหาผู้นำโดยธรรมชาติเสียก่อนว่า ใครคือประชาชนนับถือโดยใช้การวัดค่าทางสังคม ซึ่งมีขั้นตอนและรายละเอียดมาก เมื่อเราได้ผู้นำโดยธรรมชาติแล้ว เราก็จะร่วมกับผู้นำโดยธรรมชาติและกับประชาชนในหมู่บ้าน ศึกษาปัญหาของหมู่บ้าน ทั้งปัญหาด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของหมู่บ้าน ในด้านการเมืองนั้น ก็เพื่อจะทราบว่าประชาชนมีความตื่นตัวและสนใจต่อการเมืองมากน้อยเพียงไร ในด้านเศรษฐกิจนั้น ก็เพื่อที่จะทราบว่าประชาชนนั้นมีอาชีพอย่างไร และมีปัญหาในการประกอบอาชีพอย่างไร ในด้านสังคมนั้น ก็เพื่อจะทราบว่ามีความประพฤติหรือว่ามีอบายมุข หรือว่ามีผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่อย่างไร การที่เราศึกษาสภาพปัญหาและหาผู้นำร่วมกันไปนั้น ทำให้ทราบทั้งปัญหาและทราบทั้งตัวผู้นำของหมู่บ้าน เมื่อเราได้ผู้นำโดยธรรมชาติแล้ว เราก็จะประสานกับทางอำเภอ เพื่อปรับเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านตามวิธีการของกระทรวงมหาดไทย ในขั้นที่สองเป็นการพัฒนาความคิด ก็เพื่อจะให้ประชาชนที่จะร่วมกับเราในการทำงานนั้น ได้มีความรู้ความเข้าใจในการที่จะแก้ปัญหาของเขาตามปัญหาที่เราหามาได้ ซึ่งในขั้นพัฒนาความคิดนั้น ก็จะมีการอบรมผู้นำ อบรมผู้ช่วย

ผู้นำ คือคนหนุ่มสาว และอบรมประชาชนในหมู่บ้านควบคู่กันไปด้วย ในขั้นสุดท้ายก็คือ ขั้นของการพัฒนาสภาพแวดล้อม และความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้านนั้น ก็คือการแก้ปัญหาที่เราหาไว้ในขั้นที่หนึ่งนั่นเอง โดยที่ตำรวจตระเวนชายแดนก็จะร่วมกับผู้นำโดยธรรมชาติ ร่วมกับประชาชนในหมู่บ้านแก้ปัญหา ในขั้นต้นเราก็จะปรับปรุงสภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน ให้มีลักษณะสะอาด ถูกสุขลักษณะอนามัย และมีความเป็นอยู่ที่น่าอยู่น่าอาศัยมากขึ้น นะครับ และก็จะเป็นระเบียบด้วย ขั้นที่สอง ก็คือเราจะแก้ปัญหาในเรื่องความเป็นอยู่ว่า เรามีปัญหาทางความเป็นอยู่อย่างไร เราก็จะแก้ปัญหาในด้านความเป็นอยู่ และในตอนสุดท้าย ก็จะร่วมกันแก้ปัญหาของสังคมซึ่งกล่าวโดยสรุปก็คือ ในโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านนี้ เราจะทำสามขั้นตอน คือ ขั้นที่หนึ่งก็คือ การศึกษาปัญหาสภาพของหมู่บ้านร่วมกับประชาชนในหมู่บ้าน และหาผู้นำของหมู่บ้าน ในขั้นที่สองก็เป็นการยกระดับความรู้ ความคิดให้กับประชาชนในหมู่บ้าน ในขั้นที่สาม ก็ร่วมกันพัฒนาสภาพแวดล้อม และความเป็นอยู่ของเขา”

พัชรินทร์

และนี่ก็คือการดำเนินงานของโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านนะคะ แล้วพื้นที่ที่ดำเนินการ หรือว่าหมู่บ้านที่อยู่ในโครงการนี้ เริ่มจากที่ใดและขณะนี้มีมากน้อยแค่ไหนคะ

พล.ต.ต.วิภาส

“ครับ โครงการนี้ตั้งแต่ผมได้กราบเรียนไว้แล้วว่า เริ่มขึ้นในปี ๒๕๒๐ ในสมัยที่ผมยังเป็นผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๒ ผมกับเพื่อนตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๒ ก็ลงมือทำครั้งแรกนะครับ ในพื้นที่อำเภอคำม่วง อำเภอหนองศรี อำเภอดำเนินโก อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ และอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น รวม ๑๘๙ หมู่บ้าน ซึ่งก็ดำเนินการโดยต่อเนื่องตามขั้นตอนตลอดมา จนกระทั่งพื้นที่ทั้งหมดนั้นมีความเป็นอยู่เป็นปึกแผ่นมั่นคงปลอดภัย และประชาชนก็มีความเป็นอยู่ดีขึ้น จนต่อมาในปี ๒๕๒๔ จึงได้นำเอาโครงการนี้ไปดำเนินการในพื้นที่กิ่งอำเภอเขาสวนกวาง ซึ่งในขณะนี้เป็นอำเภอแล้ว ที่กิ่งอำเภอเขาสวนกวางนั้นมีอยู่ ๔๖ หมู่บ้าน ก็มีปัญหามากมาย ทั้งด้านอาชญากรรม ทั้งด้านการก่อการร้าย หรืออื่น ๆ ด้วย เราก็ดำเนินการในพื้นที่กิ่งอำเภอเขาสวนกวางตั้งแต่ปี ๒๕๒๔ มาจนถึงปัจจุบันนี้ แทบจะกล่าว

ได้ว่า ในปัจจุบันนี้ไม่มีอาชญากรรมเกิดขึ้นในกิ่งอำเภอเขาสวนกวาง นอกจากนั้นแล้วก็ยังไม่มีการคุกคามใด ๆ ไม่มีผู้มีอิทธิพลประชาชนก็มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ต่อมาก็ได้มาดำเนินการในกิ่งอำเภอเสนานิคม และมาดำเนินการในอำเภอขุนซัน บางส่วน ในอำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ทั้งอำเภอ แล้วต่อมาเมื่อนำโครงการเหล่านี้มานำเสนอต่อกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนก็ถือว่า เป็นโครงการในพระอุปถัมภ์ ที่ตำรวจตระเวนชายแดนทั่วประเทศจะต้องดำเนินการ จึงได้มีการนำไปดำเนินการในตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา บางส่วนของอำเภอเวียงสระ และก็บางส่วนของจังหวัดกาญจนบุรี แล้วก็บางส่วนของทางภาคเหนือ นะครับ เพราะฉะนั้นในขณะนี้ก็มีพื้นที่ปฏิบัติการอยู่กว้างขวางอยู่หลายพื้นที่ แต่พื้นที่เหล่านั้นก็คือพื้นที่ที่ตำรวจตระเวนชายแดนได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานนั่นเอง อีกอันหนึ่งที่กำลังดำเนินการก็คือ ที่หมู่บ้านซึ่งเป็นที่ตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ประมาณ ๑๕๖ หมู่บ้านนั้น เรากำลังจะนำโครงการนี้เข้าไปดำเนินการเพื่อส่งเสริมโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเราหวังว่าหมู่บ้านซึ่งเป็นที่ตั้งโรงเรียนไกลคมนาคม ถ้าประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้นแล้ว ก็สามารถที่จะทำให้ลูกหลานของเขาที่เข้าโรงเรียนนั้น มีอาหารกลางวันกินตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีอีกด้วย จึงกล่าวได้ว่า พื้นที่ปฏิบัติการส่วนใหญ่ ก็เป็นพื้นที่ที่ตำรวจตระเวนชายแดนปฏิบัติงาน แต่ยังไม่ครบทุกพื้นที่ ในขณะนี้ก็จะขยายไปยังโรงเรียนไกลคมนาคมของเรา”

พัชรินทร์

จากการดำเนินงานในพื้นที่ต่าง ๆ นี้ ก็ได้ประโยชน์มากมายหลายอย่างนะคะ ท่านรองผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ในฐานะผู้อำนวยการโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้าน ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี คิดว่าผลของการดำเนินงานตามโครงการนี้ จะได้ประโยชน์กับใครและกี่มากน้อยแค่ไหนคะ

พล.ต.ต.วิภาส

“ครับ ในด้านประโยชน์ของโครงการ ผมก็จะกราบเรียนว่า โดยเนื้อแท้จริง ๆ แล้วประโยชน์ก็คงจะได้กับประชาชนนั่นเอง เพราะว่า

เมื่อตำรวจตระเวนชายแดนร่วมกับประชาชนดำเนินการตามโครงการนี้ ณ หมู่บ้านใด ประชาชนก็จะเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น และประชาชนนั้นเองก็จะใช้ประโยชน์จากการพัฒนานี้ เพื่อที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ในตัวเอง ในหมู่บ้านของเขาเอง ในชุมชนเขาเอง ให้มีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งโดยทั่วไปแล้วประชาชนนั้นจะเป็นผู้ดำเนินการให้กับตัวเอง อาจจะเป็นในลักษณะที่จะช่วยกระตุ้นให้ประชาชนนี้ ได้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาและปรับปรุงตนเอง ซึ่งเมื่อประชาชนเหล่านี้ได้รับประโยชน์จากโครงการและทำให้เขามีความเป็นอยู่ดีขึ้น ก็ย่อมจะทำให้หมู่บ้านนี้เป็นปึกแผ่นมั่นคงยิ่งขึ้น ถ้าเราเปรียบหมู่บ้านนี้ เหมือนกับเซลล์ของร่างกาย หรือว่าเป็นเซลล์ของชาติบ้านเมือง ถ้าเซลล์คือหมู่บ้านนี้มีความเป็นปึกแผ่นมั่นคงแน่นอนประโยชน์ที่ตามมาคือ ประโยชน์ของชาติบ้านเมือง ถ้าเรามีหมู่บ้านที่เป็นปึกแผ่นมั่นคงทุกหมู่บ้าน ชาติบ้านเมืองเราก็จะมีความเป็นปึกแผ่นมั่นคงตามไปด้วย”

เพลง

สายฝน...

บรรยาย (พัชรินทร์) ท่านผู้ฟังคะ โครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้าน ซึ่งกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนดำเนินการอยู่ เป็นหนึ่งในหลายโครงการที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงรับไว้ในพระอุปถัมภ์ และโครงการนี้ก็ทำให้ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น มีชีวิตที่สงบสันติสุข มั่นคงขึ้น อันจะเป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างความเจริญให้กับตนเอง หมู่บ้าน และประเทศชาติ ให้เกิดความเป็นปึกแผ่นมั่นคงยิ่งขึ้น ทั้งนี้ก็ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี นั่นเอง ดังที่รองผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน พลตำรวจตรีวิภาส วิบุลการ ได้พูดถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน ที่ทรงมีต่อตำรวจตระเวนชายแดนเสมอมา

พล.ต.ต.วิภาส

“กระผมคิดว่า ในหัวใจของตำรวจตระเวนชายแดนนั้นครับ แทบจะทุกคน ทุกหมู่ ทุกเหล่า ทุกคณะ ไม่ว่าจะปฏิบัติงานอยู่ที่ไหน ก็ระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี อย่างสูงยิ่ง เพราะว่าพระองค์ท่านนั้น ไม่ได้แต่เพียงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เกื้อกูลกิจการตำรวจตระเวนชายแดนใน

ด้านต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งโรงเรียนไกลคมนาคม โครงการอื่น ๆ อีกหลาย ๆ โครงการ ที่ตำรวจตระเวนชายแดนดำเนินการอยู่ รวมทั้งโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านเท่านั้น แต่พระองค์ยังพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ รวมทั้งสิ่งของต่าง ๆ จุนเจือให้ตำรวจตระเวนชายแดนได้มีขวัญ มีกำลังใจ ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตลอดมานับสิบ ๆ ปี และสิ่งสำคัญที่สุดที่ตำรวจตระเวนชายแดนระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน ก็คือ พระองค์ท่านเสด็จพระราชดำเนินไปที่ใดก็ตาม ก็ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตำรวจตระเวนชายแดนได้มีโอกาสถวายความปลอดภัย ได้ถวายความจงรักภักดี ได้เข้าใกล้ชิดเบื้องยุคลบาท ซึ่งสร้างความปลื้มปิติและความภาคภูมิใจ ให้กับตำรวจตระเวนชายแดนทุกผู้ทุกนาม”

เพลง

สายฝน...

บรรยาย (พัชรินทร์)

ท่านผู้ฟังคะ พระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็นที่ซาบซึ้งแก่ผู้ที่ได้พบเห็นเป็นยิ่งนัก ไม่ว่าจะเป็นเสด็จพระราชดำเนิน ณ ที่ใด ทรงนำความหวัง ความอบอุ่น และความชุ่มชื่นใจไปพระราชทานแก่ทุกผู้ ทุกหนทุกแห่ง และในวโรกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพครบ ๘๕ พรรษา ในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๒๘ นี้ คณะผู้จัดทำรายการ “จากฟ้า...สู่ดิน” ขอถวายพระพรเพื่อทรงมีพระพลานามัยแข็งแรง พระชนมายุยืนนาน เป็นที่พึงของพสกนิกรชาวไทยต่อไป ท่านผู้ฟังจะพบกับรายการ “จากฟ้า...สู่ดิน” ได้ใหม่ในครั้งต่อไป วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ ตุลาคมนี้ สำหรับวันนี้ ประกิจ ศรีพยัคฆ์ ควบคุมเทคนิครายการ พัชรินทร์ เขยกลิ่น-เทศ จัดทำรายการ สวัสดีค่ะ.

ไต่เต้ลอบ

.....

“โครงการพระดาบสตามกระแสพระราชดำริฯ”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๒๘ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

คุณหญิงวัลลี พงษ์พานิช

พล.ต.ต.สุชาติ เผือกสกนธ์

ผู้จัดรายการ

ปราณี ลิ้มปวนิชพันธุ์

ไต่เตล

บรรยาย (ปราณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

ท่านผู้ฟังคะ ในปัจจุบันนี้ ประเทศไทยยังมีประชาชนที่ไม่รู้หนังสืออีกเป็นจำนวนมาก สาเหตุใหญ่ก็มาจากความยากจนนั่นเอง เมื่อไม่มีเงินทุนในการศึกษาเล่าเรียน จึงกลายเป็นผู้ที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ บางคนอาจจะมีกำลังทรัพย์ในการศึกษาบ้างเพียงอ่านออกเขียนได้ หรือเพียงเพื่อมีวิชาติดตัวนำไปประกอบอาชีพเท่านั้น ความจริงแล้วเขาเหล่านั้นมีความต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ซึ่งอาจทำให้พวกเขามีความคิดในทางที่ไม่ถูกต้อง ต้องทำทุกวิถีทางให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สิน เพื่อนำมาใช้ในการศึกษา อันเป็นความคิดและทางออกที่ไม่ถูกต้องอย่างมาก โดยมักจะเกิดขึ้นอยู่เสมอในทุกวันนี้ตามที่เราได้ยินได้ฟังกันมาแล้วนะคะ และจากความห่วงใยและเอาพระราชหฤทัยใส่ในความเป็นอยู่ของประชาชน ทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักในเรื่องดังกล่าวนี้ จึงทรงมีแนวความคิดในการพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์กับบุคคลที่มีความตั้งใจจริง ขวนขวายหาความรู้ใส่ตน แต่ยังขาดแคลนทุนทรัพย์ที่จะเรียนต่อ ให้มีความรู้ที่จะประกอบอาชีพในสาขาต่าง ๆ ได้ ซึ่งย่อมจะบังเกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติต่อไป จึงทรงมีกระแสพระราชดำริให้จัดตั้ง “โครงการพระดาบส” ขึ้น โดยทรงมีแนวความคิดและจุดมุ่งหมายอย่างไรบ้างนั้นพลตำรวจตรี สุชาติ เผือกสกนธ์ ผู้อำนวยการสำนักงาน

พล.ต.ต.สุชาติ

โครงการพระดาบส ได้เล่าให้ฟังดังนี้ค่ะ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริว่า ยังมีบุคคลจำนวนไม่น้อยทีเดียว ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องทุนทรัพย์ มีปัญหาเกี่ยวกับความรู้พื้นฐาน ไม่สามารถจะเข้าศึกษาต่อในสถาบันวิชาชีพชั้นกลางและชั้นสูงได้ ซึ่งทั้ง ๆ ที่เขาเองก็อยากจะได้อะไร ความรู้นั้นไปประกอบอาชีพ เพื่อเลี้ยงตัวเองและครอบครัว หรือเพื่อช่วยเหลือประเทศชาติและช่วยเหลือสังคมต่าง ๆ พวกนี้เขามีศรัทธา มีความตั้งใจ แต่เขามีปัญหาดังกล่าว พระองค์ท่านจึงมีพระราชดำริว่า ถ้าหากจะช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ก็เป็นการช่วยเหลือสังคม ช่วยประเทศชาติได้ทางหนึ่งเหมือนกัน และเขาเป็นทรัพยากรบุคคลที่ยังมีคุณค่าอยู่ พระองค์ท่านก็คิดว่าจะช่วยเหลือเขา แต่ก็ได้พระราชทานแนวความคิดมาว่า วิธีการช่วยเหลือนั้นก็ควรจะคัดเลือกเฉพาะบุคคลที่มีความศรัทธา มีความตั้งใจที่ต้องการวิชาความรู้ไปประกอบอาชีพจริง ๆ ไม่ใช่เป็นการช่วยเหลือโดยทั่วไป เมื่อเขามีความศรัทธา มีความตั้งใจ ก็ควรจะช่วยเหลือซึ่งพระองค์ท่านก็มีพระราชกระแสเล่าถึงในโบราณกาลนั้น ผู้ที่มีความประสงค์จะได้รับความรู้เพื่อตนเอง เพื่อบ้านเมือง ถ้ามีความศรัทธาจริง ๆ ก็มีความจำเป็นต้องบุกป่าฝ่าดง ข้ามเขาลงห้วยไปในระยะทางไกลแสนไกล ไปหาพระอาจารย์พระฤาษีชีไพร พระดาบสในป่าหรือไปหาอาจารย์ซึ่งอยู่บนเขา พระอาจารย์เหล่านี้ก็ให้วิชาโดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น เพียงแต่ว่าถ้าลูกศิษย์บุกป่าฝ่าดงมาแล้ว ไกลแสนไกล ก็แสดงว่าเขามีความอดทน มีความศรัทธา ดังนั้น ท่านก็ยินดีที่จะประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ แต่เมื่อไปถึงแล้ว พระอาจารย์เหล่านี้ก็ต้องทดสอบความอดทนของลูกศิษย์หลายอย่าง เช่น ท่านกำลังวิปัสสนาอยู่ หลับตาอยู่ ลูกศิษย์ก็ไปนั่งคอย วันสองวันท่านก็ลืมตาขึ้นมาเห็นลูกศิษย์นั่งอยู่ ท่านก็หลับตาต่อไปตามเดิม ท่านก็เห็นว่าเขาอดทนดี ยังไม่พอก็ไล่ขึ้นไปเก็บใบไม้จากภูเขาลงมา ลูกศิษย์ก็ทำให้ เนื่องจากต้องการความรู้ ท่านถึงยอมรับเป็นลูกศิษย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงเห็นว่าวิธีการนี้เป็นวิธีการที่เหมาะสม ท่านจึงพระราชทานชื่อว่าเป็นการอบรม ในลักษณะการศึกษานอกระบบ และทรงเห็นว่าเกี่ยวข้องกับพระฤาษีชีไพร หรือพระดาบส ก็เลยพระราชทานนามว่า โครงการ

พระดาบส ซึ่งอันนี้ก็ทรงได้กำหนดเป็นสเปกที่สำคัญสำหรับผู้เข้ารับการอบรมแล้วว่า ต้องเป็นผู้มีความศรัทธา มีความอดทนจริง ๆ เมื่อเข้ามาเรียนนะครับ ในโบราณกาลก็ไม่เสียค่าเล่าเรียนใด ๆ แต่ว่าลูกศิษย์จะต้องตอบแทนบุญคุณด้วยการปรนนิบัติพระอาจารย์ เช่น การปัดกวาดอาศรมก็ดี การหาผลหมากรากไม้มาขบฉันกัน มีการนวดให้พระอาจารย์ อะไรทำนองนี้ ก็ต้องการให้ลูกศิษย์มีน้ำใจที่จะตอบแทนบุญคุณต่อพระอาจารย์ ใช้วิธีนั้นแทนโดยไม่เรียกร้องทรัพย์สินอะไรต่าง ๆ เป็นค่าเล่าเรียน อันนี้ก็เป็นกระแสพระราชดำริของพระองค์ท่าน และสำหรับพระดาบสนั้น พระองค์ก็ทรงให้คัดเลือกจากผู้ที่มีการประกอบวิชาชีพในวิชาการต่าง ๆ มาทำหน้าที่ แต่ต้องมีศรัทธาเหมือนกัน มีความตั้งใจที่จะให้ความรู้ประสบการณ์ที่ตนมีอยู่เป็นวิทยาทาน สำหรับความรู้ต่าง ๆ ที่ประสิทธิ์ประสาทให้ นั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นวิชาช่างนะครับ เป็นกระแสพระราชดำริของพระองค์ อาจจะมีความรู้ด้านภาษา-ศาสตร์ ด้านประวัติศาสตร์ แม้แต่พระองค์ท่านก็รับสั่งว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ก็ยังทรงเป็นพระดาบส-สินีได้ เพราะสามารถประสิทธิ์ประสาทวิชาภาษาศาสตร์ประวัติ-ศาสตร์ได้ สำหรับโครงการนี้ก็เริ่มต้นในงานช่างก่อนเพราะเห็นว่าผมในฐานะที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณให้มารับผิดชอบโครงการนี้ ก็มีความรู้ทางช่าง โดยเฉพาะช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ พระองค์ก็ให้เริ่มโครงการนี้ในลักษณะการอบรม วิชาช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุไปก่อน แต่พระองค์ยังทอดพระเนตรเห็นไปไกลว่าต่อไปเมื่อมีพระดาบสพระดาบสินีที่จะให้วิชาความรู้มากมายหลายแขนงขึ้น งานโครงการนี้อาจแปรสภาพเป็นมหาวิทยาลัยก็ได้ครับ

ปราชญ์

เมื่อสักครู่นี้ ท่านพลตำรวจตรี สุชาติ เมื่อเกษกนธ์ ได้กล่าวว่า ผู้ที่จะเข้ามาอบรมตามโครงการพระดาบสนั้นนะคะ จะต้องเป็นผู้มีความศรัทธาอยากเรียน ถามต่อว่า วิธีการคัดเลือกผู้ที่ศรัทธาเข้ารับการอบรมตามโครงการพระดาบสนี้ จะได้วางหลักเกณฑ์หรือมีขั้นตอนอย่างไรบ้างคะ

พล.ต.ต.สุชาติ

โดยปกติแล้วคุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรมตามที่ผมกล่าวมาแล้วว่า ตามกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต้องการผู้ที่มีความรู้ความศรัทธา ดังนั้นผู้ที่มีคุณลักษณะดังกล่าว

แล้ว ก็มีสิทธิ์ที่จะเข้ามาได้ ไม่จำกัดเพศ วัย ความรู้ ขอให้อ่านออก เขียนได้ก็แล้วกัน ถ้าจะทูลพลาพมา ก็ขอให้ช่วยตัวเองได้ นี่เป็น คุณลักษณะที่สำคัญ และเวลาสมัครเขาต้องมายื่นใบสมัครเอา ไว้ และเราก็จะเรียกตัวมาสัมภาษณ์มาทดสอบในภูมิประวัติ ภูมิ เบื้องหลังเป็นอย่างไร มีพี่น้องกี่คน ครอบครัวเป็นอย่างไร มีปัญหา อะไร อยู่ในกฎเกณฑ์ที่วางไว้หรือเปล่า ไม่มีทุนทรัพย์ ไม่มีความรู้ พื้นฐานที่จะหาความรู้เข้าศึกษาต่อในสถาบันอาชีวศึกษาชั้นสูง ชั้นกลาง จริงหรือเปล่า และเขามีความตั้งใจจะเข้าเรียนจริงหรือเปล่า บางคนมาสมัครก็ต้องรอนะครับ ที่ว่าเราให้อดทนก็ต้องอดทนโดย ปริยาย เพราะสถานที่อบรมของเรามีจำกัด ไม่สามารถรับไว้เป็น จำนวนมาก ในขณะที่นี้มีผู้มารอรับพระมหากรุณาธิคุณกันอยู่ เยอะเลย สถานที่เรียนก็ไม่พอ สถานที่พักก็ไม่พอ ดังนั้นเราจึงให้เขา อดทนโดยปริยายอย่างเช่น ยื่นใบสมัครไว้ปีนี้ ปีหน้าก็ต้องมาฟัง กันใหม่ เมื่อเรารับเข้ามาแล้ว เราก็รู้อยู่แล้วว่า เขาเข้ามาเรียนที่นี่ เขาไม่ต้องเสียสละค่าเล่า เครื่องเขียนแบบเรียน ค่ากิน ค่าอยู่ ค่านอน เป็นพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทั้งสิ้น พระราชทานมาให้ นะครับ จะเห็นว่าทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอย่างใหญ่หลวงจริง ๆ เวลาเจ็บป่วยก็มีแพทย์หลวงมารักษาให้ นับว่าพระองค์พระราชทาน โอกาสทองจริง ๆ ครับ เมื่อเรารับเขาเข้ามาเรียนแล้ว เราก็มี หลักสูตรหนึ่ง เราเรียกว่าหลักสูตรเตรียมช่าง เบื้องหลังก็คือ หลักสูตรทดลองความอดทน เพราะฉะนั้น ผู้เข้ารับการอบรมต้องปฏิบัติ การฝึกงานช่าง ต้องมาตะไบ ต้องมาตีเหล็ก ต้องมาไสไม้ ต้องมา ทำทุกอย่างในเรื่องช่างฝีมือ เราถือเป็นความรู้เบื้องต้น ถ้าใครอดทนก็ อยู่ต่อไปได้ ขณะเดียวกัน เราก็ให้พระดาบสที่เป็นอาจารย์คอย สังเกตว่าคนไหนควรไปเรียนวิชาช่างไฟฟ้า คนไหนควรจะไปช่างวิทยุ โทรทัศน์ ช่างเครื่องยนต์ หรือเป็นแค่ช่างอีค ช่างพนสิ อะไร ทำนองนี้ครับ เราก็ใช้เวลานั้นทดสอบดู ซึ่งหลักสูตรเตรียมช่างนี้ก็ต้อง ใช้เวลา ๓ เดือน

ปราชญ์

เมื่อจบการฝึกอบรมออกไปแล้วนะคะ ประโยชน์ที่ผู้ผ่านการอบรมจะ ได้รับมีอะไรบ้างคะ

พล.ต.ต.สุชาติ

หลักสูตรของเรานี้ค่อนข้างจะยาวนาน ซึ่งผิดกับหลักสูตรการให้ วิชาชีพระยะสั้น ๆ นะครับ เพราะเจตนารมณ์ของเราต้องการ

จะสนองกระแสพระราชดำริคือว่า ผู้ที่จบออกไปแล้ว ต้องมีความรู้ความชำนาญที่จะไปประกอบอาชีพได้จริง ๆ ไม่ใช่เข้ามาเรียนอย่างฉาบฉวยออกไปทำอะไรไม่ได้ ก็เสียชื่อเหมือนกันครับ อันนี้ก็ต้องใช้ระยะเวลานานเป็นพิเศษมากกว่าโรงเรียนวิชาชีพอื่น ๆ นะครับ ระหว่างที่เขาอยู่กับเรา ๒ ปี อย่างน้อยเขาก็ได้ความรู้ ระหว่างที่เขาเรียนในห้องเรียน หรือว่าฝึกปฏิบัติในห้องทดลอง เราก็มีงานบริการตรวจสอบเครื่องใช้ไฟฟ้าเครื่องรถยนต์ โทรศัพท์ ซึ่งเรารับซ่อมจากบุคคลภายนอก เครื่องเหล่านี้เราก็ให้ลูกศิษย์ของเราที่เข้ารับการอบรมทำการซ่อม เพื่อให้มีประสบการณ์ มีความชำนาญยิ่งขึ้น ในระหว่างนี้ เขาก็มีความชำนาญเพิ่มขึ้นโดยลำดับ และขณะเดียวกันก็มีรายได้จากการบริการ ซึ่งเราก็ไม่ได้กะเกณฑ์ว่า เราจะเรียกค่าซ่อมเท่านั้นเท่านี้ เราคิดเฉพาะค่าเครื่องอุปกรณ์อะไหล่ และนอกจากค่าอุปกรณ์อะไหล่แล้ว ผู้ที่นำเครื่องมาซ่อมก็ได้บริจาคเงินโดยเสด็จพระราชกุศลมาอีกจำนวนหนึ่งนะครับ มากน้อยก็แล้วแต่เขาจะศรัทธา ส่วนหนึ่งเมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้ว จะเป็นเงินกำไรหรือเงินปันผลนะครับ ซึ่งเราก็จะเฉลี่ยให้กับผู้ที่ปฏิบัติงานตามแรงงาน ตามชั่วโมงที่เขาทำจริง สมมติว่าเงินจำนวนนี้ ๑๐๐ บาท เราจะให้นักเรียน ๖๐ บาท อีก ๔๐ บาทเราให้นักเรียนทุนเกล้าย ถวายคืนนะครับ เงิน ๔๐% ที่ถวายคืนนั้น เป็นเพียงจำนวนเล็กน้อย แต่จะต้องการฝึกให้เขามีความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ มีน้ำใจ มีความกตัญญูกตเวทีคุณ เงินจำนวนนี้ เขาก็จะถวายคืนมา เราก็เก็บไว้มาช่วยเป็นการชดเชยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการบริหารโครงการนี้ สำหรับเงิน ๖๐% ที่เราเก็บเอาไว้วันะครับ เราจะให้ผู้ทำงาน แต่พอเขาจบการฝึกอบรมแล้ว เราจะให้เงินเขาเป็นก้อนไปเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพนะครับ ชื่อเครื่องมือเครื่องใช้ตามที่เขาจำเป็น สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ ผู้สำเร็จการอบรมจากโครงการนี้ตั้งแต่ต้นคือปี ๒๕๑๙-ปัจจุบัน สำเร็จการอบรมแล้ว ๑๕๐ คน และทราบว่าทุกคนมีอาชีพหมดยกตามพระราชประสงค์ทุกประการครับ บางคนความรู้อ่านออกเขียนได้ แต่เมื่อซ่อมโทรศัพท์ได้ ทางโรงแรมก็จ้างไปซ่อมโทรศัพท์ในโรงแรม เงินเดือน ๓,๐๐๐-๔,๐๐๐ บาท ซึ่งถ้าเขาไม่มาอบรมตามโครงการนี้ คงไม่มีรายได้สูงถึงขนาดนั้น หรือ

บางคน บริษัทใหญ่ ๆ ก็จ้างไป มีรายได้สูง บางคนก็ไปทำงานต่างประเทศ บางคนก็ไปเปิดร้านของตัวเอง บางคนก็ไปเข้าหุ้นนะครับ ทุกคนที่สำเร็จออกไปแล้วก็มีอาชีพ อาจารย์ก็ดีใจ และตรงกับกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทุกประการครับ

ปราณี

ค่ะ คิดว่าโครงการพระดาบสนี้ คงจะต้องใช้งบประมาณมากพอสมควรนะค่ะ ขอทราบรายละเอียดในเรื่องนี้ค่ะ

สุชาติ

ในสมัยแรก ๆ ก็ประมาณเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท เป็นพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทั้งนั้น ต่อมา เมื่อมีนักเรียนจำนวนมากขึ้น ค่าครองชีพสูงขึ้น ค่าใช้จ่ายปัจจุบันก็ประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาทเศษนะครับ ซึ่งก็พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์มาโดยตลอดครับ ก็มีผู้มีจิตศรัทธาบริจาคโดยเสด็จพระราชกุศลอยู่เป็นประจำ ก็เป็นที่น่ายินดีที่ว่า คุณหญิงวัลลีย์ พงษ์พานิช ท่านมีโอกาสมาเยี่ยมที่นี่ ท่านก็มีความประทับใจซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ ก็เลยขอพระบรมราชานุญาต จัดตั้งกรรมการหาทุนขึ้นเพื่อสนับสนุนโครงการนี้ ซึ่งก็โปรดเกล้าฯ พระราชทานมา และช่วยเหลือหาเงินให้กับโครงการมาจำนวนหลายล้านบาทแล้วนะครับ และกำลังจะหาเงินมาก่อสร้างอาคารเรียนให้กับโครงการนี้ใหม่ เป็นอาคารเรียนที่ถาวรและพยายามทำให้เสร็จ เพื่อถาวรเกล้าฯ ถวาย ในปี ๒๕๓๐ ซึ่งเป็นวาระดิถีอันสำคัญยิ่งของประชาชนคนไทย คือ เป็นวันครบรอบที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระชนมายุ ๖๐ พรรษานะครับ

เพลง

บรรเลง สายฝน...

บรรยาย (ปราณี)

จากการพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ในโครงการพระดาบสอย่างสม่ำเสมอ แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของโครงการ จึงทำให้ผู้มีจิตศรัทธาสนับสนุนกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยการบริจาคทรัพย์เข้าโครงการกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งประธานกรรมการจัดหาทุนโครงการพระดาบส คุณหญิง วัลลีย์ พงษ์พานิช ได้เล่าให้ฟังเกี่ยวกับวิธีการสรรหาเงินทุนมาเสริมในโครงการนี้ว่า...

คุณหญิงวัลลีย์

เดิมทีเดียวดิฉันก็เชิญชวนประชาชนที่มีจิตศรัทธาทูลเกล้าฯ ถวายเงินเพื่อนำมาใช้ในโครงการพระดาบส ครั้งแรกเชิญชวนให้คนถวาย

เงินคนละ ๑ แสน ๘ หมื่นบาท รวมทั้งหมดดิฉันก็หาได้ประมาณ ๒ ล้าน ๑ แสน ๕ พันบาทนะคะ ดิฉันก็ได้เอาเข้าไปฝากออฟฟิตไว้ เพื่อจะได้ดอกเบี้ยมาใช้จ่ายในโครงการ และต่อไปดิฉันก็เริ่มหาทุนต่อไปเพื่อจะสร้างโรงเรียนพระดาบส เพื่อจะให้ผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้เข้าอยู่อาศัยและได้วิชาความรู้ด้วย ระหว่างนี้ที่พักอาศัยนี้ก็รู้สึกว่าเป็นสถานที่เก่ามาซัก ๓๐ ปีได้แล้ว เพราะฉะนั้นเราก็จะต้องรณรงค์หาทุนเพื่อจะได้สร้างโรงเรียนใหม่ ระหว่างนี้ก็ทำได้ไปแล้ว คือ จัดเดินการกุศล ครั้งแรกก็ได้เงินมาประมาณ ๕ แสนบาท ครั้งที่ ๒ ต่อไปก็ได้จัดแพชั่นประมาณ ๖ หมื่นบาท ครั้งที่ ๓ เราก็มารวบรวมบริจาคเงินมาจากโรงงาน คิดแล้วก็ได้ประมาณ ๓ แสนบาท อันนี้เราก็เก็บเป็นทุนสำรองไว้ต่อเมื่อเราคิดว่าจะมีกำลังในการวางศิลาฤกษ์ได้ ดิฉันก็อยากจะมีเชิญชวนผู้มีจิตศรัทธาบริจาค จะเป็นสิ่งของ วัสดุทุกอย่าง ก็ติดต่อได้ที่ โครงการพระดาบส ซึ่งอยู่ตรงข้ามหอสมุดแห่งชาติ ท่าवासกรี กรุงเทพมหานคร ถ้าหากว่าเรามีการรณรงค์หาทุนอย่างนี้ ถ้าเรามีจิตศรัทธาจริง ๆ แล้ว ดิฉันก็คิดว่าโครงการที่คิดไว้ก็จะสำเร็จด้วยดีค่ะ

บรรยาย (ปราชญ์)

เมื่อท่านผู้ฟังได้ทราบถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโครงการพระดาบสแล้ว ท่านย่อมทราบกันดีแล้วว่า คนจำนวนไม่น้อยถึง ๑๕๐ คน ที่สามารถมีงานที่ดีทำ เมื่อจบการฝึกอบรมมาจากโครงการแล้ว มีเงินเดือนที่ดีพอสมควร สามารถเลี้ยงดูตัวเองและครอบครัวได้ ไม่เป็นภาระต่อสังคมอีกต่อไป สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจากน้ำพระทัยที่เปี่ยมไปด้วยพระเมตตากรุณา ที่มีต่อประชาชนชาวไทยทุกคน ไม่เลือกชั้น วรณะ เพศ และวัย ทรงมีแนวความคิดที่ว่า ประชาชนชาวไทยเปรียบเสมือนโอรสธิดาของพระองค์ ที่จะต้องห่วงใยและมีพระเมตตาต่อพวกเราเสมอมา โดยเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการพระดาบส๒ ท่าน คือ คุณหญิงวัลลีย์ พงษ์พานิช ประธานกรรมการจัดหาทุนของโครงการ และ พลตำรวจตรี สุชาติ เผือกสกนธ์ ผู้อำนวยการสำนักงานโครงการพระดาบส ได้กล่าวถึงความรู้สึกที่มีต่อพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงริเริ่มโครงการพระดาบสดังนี้ค่ะ

คุณหญิงวัลลีย์

ดิฉันเองปลื้มยินดีที่จะรับใช้เบื้องพระยุคลบาท เพราะว่า

โครงการนี้เป็นโครงการของพระองค์ท่านโดยตรง และรู้สึกว่โครงการอันนี้ ยังทำให้ผู้ที่ยังไม่ค่อยรู้จักโครงการนี้ว่ามาจากไหน แต่เมื่อเราได้ทำงานไปแล้ว ที่จัดการกุศลต่าง ๆ ไป ตอนนี้ก็รู้สึกว่ ประชาชนก็สนใจขึ้นและรู้จักว่โครงการพระดาบสนั้นคืออะไร ดิฉันก็ภูมิใจมาก ความตั้งใจของดิฉันอยากทำให้สำเร็จลุล่วงไป และจะได้ทันทุลเกล้าฯ ถวายในวาระที่พระองค์มีพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษาละ นอกจากนั้น ดิฉันเองก็รู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีพระเมตตากับผู้ยากไร้ ยากจนที่ไม่มีทุนทรัพย์ที่จะมาเรียนหรือไม่มีที่อยู่อาศัย พระองค์ท่านได้ให้ที่อยู่ ที่เรียน ที่รับประทาน และบางครั้ง พระองค์ท่านยังพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ ท่านก็ยังพระราชทานเสื้อผ้าให้ละคะ เมื่อเวลาเจ็บป่วย พระองค์ก็ยังให้เข้าไปรักษาพยาบาล ให้การดูแล อันนี้ก็เป็นสิ่งที่เราเกิดบุญบูชาไว้ และจะลืมไม่ได้เลยนะคะ และผู้ที่ได้เข้ามาอบรมในโครงการนี้ ก็นับว่เป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมที่ได้เข้ามาเรียนในโครงการพระดาบสละ

พล.ต.ต.สุชาติ

ผมก็รู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่เปรียบมิได้นะครับ ในฐานะประชาชนคนไทยคนหนึ่งที่ได้เห็นว่ พระองค์ท่านเองได้สละความสุขส่วนพระองค์ พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อช่วยเหลือประชาชนคนไทยที่ยากจนค่นแค้นในทุกมุมเมืองมาแล้วนะครับ ก็ยังทรงห่วงใยในประชาชนอีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มที่เขายากจะหาวิชาชีพมาช่วยตนเอง ดังนั้น ผู้ที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านในครั้งนี้ ก็จะต้องซาบซึ้งอย่างแน่นอนครับ เพราะว่เป็นโอกาสอันมีค่า เป็นโอกาสทองคำจริง ๆ สำหรับตัวผมเองนี้ ก็รับราชการสนองพระเดชพระคุณมาเป็นเวลาเกือบ ๒๐ ปีแล้วนะครับ มีความปิติยินดีอย่างยิ่ง สิ่งหนึ่งก็คือว่ การที่พระราชทานความไว้วางพระราชหฤทัยให้ผมรับผิดชอบโครงการนี้มาตั้งแต่ต้น จนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งผมก็ตั้งใจแล้วว่า จะปฏิบัติตนสนองพระเดชพระคุณและจะเจริญรอยเบื้องพระยุคลบาทไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่ครับ

เพลง

บรรเลง สายฝน....

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ ก่อนจะจบรายการในครั้งนี้ ดิฉันขอย้าว่า ถ้าท่านมีจิต

ศรัทธาที่จะบริจาคทรัพย์ร่วมในโครงการพระดาบสนี้ ท่านสามารถติดต่อได้ที่ โครงการพระดาบส ซึ่งมีสำนักงานอยู่ตรงข้าม หอสมุดแห่งชาติ ท่าवासกรี กรุงเทพมหานคร หมายเลขโทรศัพท์ ๒๕๑๐๓๗๗ หรือ ติดต่อกับคุณหญิง วลัยย์ พงษ์พานิช ประธานกรรมการจัดหาทุนของโครงการได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๕๗๓๒๑๕๒ นะคะ และเวลาในรายการ “จากฟ้า..สู่ดิน” ครั้งนี้หมดลงแล้ว เราจะนำเรื่องราวของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในโครงการอื่น ๆ มาเสนอต่อไปคราวหน้าในวันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายนนี้ เวลา ๑๕.๓๐ น. ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยนะคะ สำหรับวันนี้ ประกิจ ศรีพยัคฆ์ ทำหน้าที่ฝ่ายเทคนิค และดิฉันปราณี ลิ้มปวณิชพันธุ์ จัดทำ และดำเนินรายการ สวัสดีค่ะ

ไต่เตล

อันความกรุณาปราณี.....จากฟากฟ้าสู่ราลยสู่แดนดิน

“โครงการชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๘ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายประกายพฤษ์ ศรีตานนท์

ผู้จัดรายการ

สิริพร ทองคำวงศ์

ไต่เตล

เสียงประกอบ

บรรยาย (สิริพร)

จากฟ้า...สู่ดิน

เสียงพายุฟ้าร้องตามด้วยเสียงฝนและเสียงน้ำไหล

ในการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรอันเป็นอาชีพหลักนั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ (๑) น้ำ (๒) ที่ดินทำกิน (๓) ทุน (๔) ความรู้ในการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ และ (๕) เรื่องการตลาด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงศึกษาการพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสำคัญ โดยเฉพาะในเรื่องน้ำได้ทรงศึกษาเสาะหาและพัฒนาแหล่งน้ำในเขตป่าเขา ลำห้วย ลำธารต่าง ๆ เพื่อจัดหาน้ำให้กับราษฎรเป็นเรื่องแรก ดังจะเห็นได้จากการเสด็จพระราชดำเนิน ทรงเยี่ยมราษฎรขณะเสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปตามภาคต่าง ๆ ตลอดมาทุก ๆ ปี พระองค์ได้ทรงศึกษาเกี่ยวกับแผนที่ ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญเบื้องต้นที่บอกถึงสภาพภูมิประเทศ และเรื่องของแหล่งน้ำตามท้องถิ่นต่าง ๆ อย่างแตกฉาน รวมทั้งได้ทรงศึกษาเรื่องทางด้านเทคโนโลยีเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำแต่ละรูปแบบ จนทรงมีความชำนาญในการนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะงานด้านพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก และขนาดกลาง ซึ่งได้ทรงสร้างความเลื่อมใสในหมู่นายช่างชลประทาน และนายช่างอื่น ๆ โดยทั่วไป

เพลง

บรรยาย (สิริพร)

สายฝน...

เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม และราษฎรส่วนใหญ่ในชนบทก็เป็นเกษตรกร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของ

เราทรงมีพระราชหฤทัย ห่วงใยในความทุกข์สุขของพลสกนิกรของพระองค์ท่านเป็นอย่างยิ่งเสมอมา เมื่อพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรทั่วทุกภาค พระองค์ทรงพบว่า ปัจจุบันสำคัญยิ่งและเป็นความต้องการอย่างที่สุดของเกษตรกรในชนบทก็คือ น้ำ ทั้งน้ำกินน้ำใช้ในแต่ละหมู่บ้าน และน้ำใช้เพื่อการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำในการเพาะปลูกตอนช่วงหน้าแล้ง จึงเป็นเหตุให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงทุ่มเทความสนพระทัยในการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อนำมาใช้ในการเพาะปลูกหรือเพื่อการชลประทาน เพื่อราษฎรของพระองค์จะได้มีความอยู่ดีกินดี และมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขโดยทั่วกันนั่นเอง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรมชลประทาน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดหาน้ำให้กับการเพาะปลูกหรืองานชลประทาน ให้พิจารณาดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อช่วยเหลือราษฎรมาโดยตลอด ด้วยทรงเชื่อมั่นในพระราชหฤทัยว่า เมื่อใดราษฎรในชนบทมีทั้งน้ำกินและน้ำใช้เพื่อการเกษตร อย่างสมบูรณ์แล้ว ราษฎรเหล่านั้นจะมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการกินคืออยู่ดีขึ้น และในที่สุดก็จะช่วยให้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ในชนบทได้รับความสำเร็จตามไปด้วย อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการเสริมสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติโดยส่วนรวมนานัปการ กรมชลประทานเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรและอริบตีกรมชลประทาน นายประกาย พุกฤษ ศรีตานนท์ ได้ตามเสด็จพระราชดำเนินและได้รับสนองพระราชดำริอย่างใกล้ชิดในเรื่องการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูก หรืองานชลประทานตลอดจนงานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อประโยชน์ในด้านอื่นอีกด้วย โดยที่กรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างสนองพระราชดำริแล้วจนถึงปัจจุบัน ในขณะนี้มียู่มากมายทั่วประเทศ อริบตีกรมชลประทาน ได้ชี้แจงถึงเหตุที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระทัยที่จะช่วยเหลือราษฎรหรือเกษตรกร ในการจัดหาเพื่อการเกษตรหรือเกี่ยวกับงานชลประทานว่า...

อริบตี

กรมชลประทาน

สวัสดิศรับท่านผู้ฟัง เท่าที่กระผมมีโอกาสได้ตามเสด็จพระราชดำเนินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น ทรงสนพระทัยเกี่ยว

กับการจัดหาแหล่งน้ำไปช่วยเหลือเกษตรกรและราษฎรให้มีน้ำใช้ทำการเพาะปลูกให้ได้มรรคผลเพิ่มมากขึ้นเสียเป็นส่วนใหญ่ เช่นท้องที่ใดในฤดูฝนของแต่ละปีฝนตกมากบ้างน้อยบ้าง ทำให้การปลูกข้าวไม่ค่อยได้ผลเต็มที่นัก เนื่องจากขาดน้ำฝน ก็จะต้องศึกษาร่วมกับเจ้าหน้าที่ชลประทานที่ตามเสด็จพระราชดำเนิน ศึกษาวางแผนโครงการหาทางช่วยเหลือในการสร้างอ่างเก็บน้ำหรือฝายในบริเวณที่สามารถจะทำได้โดยทันที เมื่อสามารถสร้างอ่างเก็บน้ำหรือฝายได้แล้ว นอกจากจะช่วยราษฎรและเกษตรกรมีน้ำเพาะปลูกตอนช่วงที่ฝนไม่ตกในหน้าฝน ในฤดูแล้ง น้ำจากอ่างเก็บน้ำที่มาก็ช่วยให้สามารถเพาะปลูกข้าวหรือพืชไร่ได้อีกครั้ง หรืออีกสองครั้งด้วย ซึ่งจะทรงปฏิบัติเช่นนี้ทุกครั้งที่เสด็จเยี่ยมตามหมู่บ้านในท้องที่ต่าง ๆ หลังจากนั้นจึงพระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานรับไปพิจารณาศึกษาและวางแผนโครงการอย่างละเอียดมีความถูกต้อง เหมาะสมตามหลักวิชาการ แล้วดำเนินการก่อสร้างต่อไปตามความเหมาะสม

สำหรับสาเหตุที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยที่จะช่วยเหลือราษฎร ในเรื่องการหาน้ำเพื่อการเกษตร หรือเกี่ยวกับงานชลประทานมากที่สุด ก็เนื่องด้วยเหตุที่สำคัญหลายประการ ซึ่งกระผมเองเท่าที่ได้มีโอกาสตามเสด็จพระราชดำเนินและรับสนองพระราชดำริเกี่ยวกับงานชลประทานจากพระองค์ท่านมา พอจะสรุปให้ท่านผู้ฟังได้รับทราบพอเป็นสังเขป ดังนี้ครับ

ประการแรก เนื่องมาจากการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรตามหมู่บ้านต่าง ๆ ทุก ๆ ครั้งจะมีราษฎรมาเฝ้ารับเสด็จ มากมาย พระองค์ท่านจะทรงมีพระราชปฏิสันถารกับราษฎรเพื่อไต่ถามถึงทุกข์สุขและการประกอบอาชีพ ซึ่งราษฎรส่วนใหญ่ของแต่ละภาคมักกราบบังคมทูลความทุกข์ยากว่า ไม่มีแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกหรือมีบ้างก็ไม่เพียงพอประกอบกับฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล หรือบางแห่งอาจกราบบังคมทูลว่ามีน้ำมากเกินไปในหน้าฝนทำการเพาะปลูกไม่ได้เพราะน้ำท่วม ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราทรงมีพระราชหฤทัยฝักใฝ่ในความทุกข์สุขของพสกนิกรของพระองค์ท่านเป็น

อย่างยิ่งอยู่แล้ว เมื่อทรงพบว่า “น้ำ” เป็นปัจจัยอันสำคัญ และเป็นความต้องการที่สุดของราษฎรในชนบทโดยส่วนใหญ่ ทั้งน้ำกินน้ำใช้และน้ำเพื่อการเกษตร เพราะราษฎรส่วนใหญ่ในชนบทเป็นเกษตรกร แล้วขาดแคลนน้ำใช้ในการเพาะปลูกอยู่ทั่วไป เช่นนี้ พระองค์ท่านจึงทรงทุ่มเทความสนพระทัยกับเรื่องงานชลประทาน ซึ่งหมายถึงงานจัดหาน้ำไปช่วยเหลือการเพาะปลูกเป็นอย่างมาก ดังปรากฏให้เห็นในพระราชกรณียกิจด้านนี้โดยทั่วกันแล้วว่าทรงทำอะไรจากข่าวในโทรทัศน์นั้น

ประการที่สอง การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยในเรื่องงานชลประทานหรืองานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกนั้น เท่าที่ได้รับฟังกระแสพระราชดำรินั้นพอประมวลได้ว่า พระองค์ท่านทรงเห็นว่าเรื่องน้ำเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในงานเกษตรกรรม แม้แต่ดินจะไม่ดีบ้างหรือมีอุปสรรคในการเกษตร ทางด้านอื่น ๆ ถ้าหากเราสามารถแก้ปัญหาในเรื่องแหล่งที่จะใช้ในการเพาะปลูกตามท้องที่ต่าง ๆ ได้แล้ว เรื่องการพัฒนาอื่น ๆ ก็จะสามารถทำได้สำเร็จหรือพลอยดีขึ้นติดตามมา จึงทรงทุ่มเทความสนพระทัยให้กับงานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกหรืองานชลประทานตามท้องที่ต่าง ๆ ทั่วทุกภาคเป็นอย่างยิ่ง

สายฝน....

เพลง

บรรยาย (ลิรีพร)

การดำเนินงานชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ กรมชลประทานก็ได้รับสนองพระราชดำริมาตั้งแต่ต้นและดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน รวมในทุกภาคแล้วก็มีจำนวนหลายร้อยโครงการด้วยกัน งานชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริแห่งแรกเริ่มมาตั้งแต่เมื่อใดนั้น อธิบดีกรมชลประทานได้เล่าว่า...

อธิบดี

กรมชลประทาน

กรมชลประทานได้ทำการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำสนองพระราชดำริเป็นแห่งแรกเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๐๖ ที่หมู่บ้านเขาเต่า หมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านชายทะเล ใกล้อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเก็บกักน้ำล้นห้วยตะกาดไว้ใช้อุปโภคบริโภค สำหรับราษฎรหมู่บ้านดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรที่หมู่บ้านนี้ เพื่อทรงดูแลทุกข์สุขเกี่ยวกับการทำมาหากินได้ทรงพบว่าราษฎรทั้งหมู่บ้านขาดแคลนน้ำจืดสำหรับใช้อุปโภคบริโภค มีฐานะความเป็นอยู่

แค้นแค้นและมีโรคภัยไข้เจ็บ จึงได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ซึ่งถ้าผมจำไม่ผิดก็เป็นจำนวนเงิน ๖๐,๐๐๐ บาทให้กับ หม่อมหลวงชูชาติ กำภู อธิบดีกรมชลประทานในสมัยนั้น เป็นทุนในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำเขาเต่า และกรมชลประทานจึงได้ทำการสำรวจออกแบบ และดำเนินการก่อสร้างทำนบดินเป็นอ่างเก็บน้ำ ความจุประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ซึ่งในปัจจุบันนั้น หมู่บ้านเขาเต่าและหมู่บ้านข้างเคียงได้อาศัยน้ำจากอ่างเก็บน้ำแห่งนี้เป็นแหล่งน้ำกินน้ำใช้ตลอดมาจนถึงขณะนี้

และต่อ ๆ มาในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ พระตำหนักในภาคต่าง ๆ แล้วเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในแต่ละภูมิภาคเป็นประจำทุกปีตลอดมาจนถึงปัจจุบันก็ได้พระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานพิจารณาวางโครงการ และดำเนินการก่อสร้างโครงการพัฒนาแหล่งน้ำประเภทต่าง ๆ ต่อเนื่องกันมาโดยตลอด ดังที่ได้กล่าวมาแล้วตอนต้นนั้น

เพลง

บรรยาย (ลิริพร)

สายฝน....

งานชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แต่ละภาคที่กรมชลประทานได้จัดทำสนองพระราชดำริมีมากมายซึ่งจะสามารถแยกออกได้หลายประเภท งานแต่ละประเภทยังมีลักษณะอย่างไรบ้าง อธิบดีกรมชลประทานกล่าวเพิ่มเติมว่า....

อธิบดี

กรมชลประทาน

ครับ เกี่ยวกับเรื่องนี้ผมจะขออธิบายแต่เพียงสั้น ๆ ว่า งานแต่ละประเภทมีรูปแบบและลักษณะอย่างไร คือที่กรมชลประทานจัดทำงานพัฒนาแหล่งน้ำสนองพระราชดำริพระเจ้าอยู่หัวมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบันนี้ มีงานที่เราดำเนินการอยู่ สามารถจำแนกออกได้เป็น ๕ ประเภท ด้วยกันคือ

ประเภทที่หนึ่ง คืองานจัดหาน้ำเพื่อการเพาะปลูกและการอุปโภคบริโภค เป็นงานที่กรมชลประทานได้ทำการก่อสร้างเพื่อสนองพระราชดำริ มีจำนวนมากกว่างานประเภทอื่น ๆ เพื่อจัดหาน้ำช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกจำนวนมากซึ่งขาดแคลนน้ำ ให้น้ำสามารถใช้ทำการเพาะปลูกได้ทั้งในระยะฤดูฝนและฤดูแล้ง รวมทั้งใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคอีกด้วย งานจัดหาน้ำเพื่อการเพาะปลูกและอุปโภคบริโภคนี้ที่นิยมก่อสร้างกันได้แก่ งานอ่างเก็บน้ำ

งานอ่างเก็บน้ำ เราจะสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำปิดกั้นลำห้วยระหว่างลูกเนิน ซึ่งส่วนใหญ่จะนิยมก่อสร้างโดยนำดินมาบดอัดกันให้แน่นจนเป็นตัวเขื่อนตามที่ต้องการ โดยเรียกเขื่อนลักษณะนี้กันว่า “เขื่อนดิน” ซึ่งน้ำจะถูกเขื่อนดินกักกั้นไว้ระหว่างหุบเขาหรือลูกเนินดังกล่าว มีจำนวนมากหรือน้อยตามขนาดความสูงของเขื่อนที่สร้าง น้ำในอ่างเก็บน้ำจะสามารถส่งออกไปใช้สำหรับทำนา ปลูกพืชไร่ ปลูกพืชผัก ใช้สำหรับเลี้ยงสัตว์ และเพื่อการอุปโภคบริโภคของประชาชนในหมู่บ้าน ส่วนอ่างเก็บน้ำก็ยังสามารถใช้เป็นแหล่งน้ำสำหรับเลี้ยงปลาได้เป็นอย่างดี และยังช่วยบรรเทาอุทกภัยสำหรับพื้นที่เพาะปลูก ๒ ผังลำน้ำ บริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำได้อีกด้วย

งานจัดหาน้ำเพื่อการเพาะปลูกที่นิยมสร้างกันลักษณะที่สองคือ งานฝายทดน้ำฝายคืออาคารซึ่งสร้างปิดขวางทางน้ำไหลเพื่อทดน้ำที่ไหลมาให้มีระดับสูงจนสามารถผันเข้าไปตามคลองหรือคูส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกบริเวณสองฝั่งลำน้ำ ส่วนน้ำที่เหลือก็จะไหลล้นข้ามสันฝายไปเอง โดยทั่วไปการสร้างฝายจะให้ประโยชน์ต่อการเพาะปลูกอย่างเต็มที่ ก็เฉพาะลำน้ำที่มีน้ำไหลมามากเพียงพอและมีปริมาณน้ำสม่ำเสมอ ในฤดูกาลเพาะปลูกหากลำน้ำสายใดมีน้ำไหลเฉพาะในฤดูฝน และในฤดูแล้งมีน้ำไหลน้อยหรือแทบไม่ไหลเลยในบางเดือน การสร้างฝายจะไม่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ เหมือนกับงานอ่างเก็บน้ำจึงต้องมีการพิจารณาให้เหมาะสมกัน ฝายทดน้ำจะนิยมสร้างกันมากในภาคเหนือและภาคใต้ ในลำน้ำที่มีน้ำไหลตลอดปีหรือเกือบตลอดปี ส่วนอ่างเก็บน้ำนิยมสร้างกันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคอื่น ๆ อย่างกว้างขวางเมื่อต้องการเก็บน้ำในหน้าฝนสำรองไว้ใช้ช่วงฤดูแล้ง

ประเภทที่สอง คืองานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการรักษาดินน้ำ
 ดำธาร จะเป็นงานสร้างฝายขนาดเล็กเป็นระยะ ๆ ทางต้นน้ำของกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเก็บกักน้ำไว้ในลำน้ำคล้ายกับอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก เพื่อให้มีน้ำกักไว้นั้นซึมเข้าไปในดินตามตลิ่งและท้องน้ำ และในบางท้องที่ยังช่วยเพิ่มระดับน้ำในบ่อน้ำตื้นของราษฎรตามริมลำน้ำที่ด้านท้ายฝายอีกด้วย งานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการรักษาดินน้ำลำธารทำการก่อสร้างกันมากในภาคเหนือ ส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการก่อสร้างที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ด้วย

ประการที่สาม คืองานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการผลิตไฟฟ้า คือสำหรับชนบทห่างไกลเป็นอันมาก เช่น ในภาคเหนือ เมื่อแหล่งน้ำ มีความเหมาะสมอยู่ในพื้นที่สูง สามารถส่งน้ำลงไป ตามท่อหมุน กังหันสำหรับผลิตพลังงานไฟฟ้าขนาดเล็กให้พอใช้ในหมู่บ้านได้ ก็มักจะพระราชทานพระราชดำริให้นำไปพิจารณาวางแผนโครงการและ จัดสร้างขึ้นมา เช่น โรงไฟฟ้าพลังน้ำอ่างขาง ขนาด ๗ กิโลวัตต์ ที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

ประการที่สี่ คืองานระบายน้ำออกจากพื้นที่ลุ่ม ซึ่งโดยทั่วไปจะแยกออกได้อีก ๒ ประเภทงานด้วยกัน ได้แก่ งานระบายน้ำ ออกจากพื้นที่เพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูกกับงานระบายน้ำออกจากพื้นที่ลุ่มในเขตชุมชน มีงานขุดหรือปรับปรุงคลองระบายน้ำ สร้างอาคารบังคับน้ำที่ปลายคลองระบายน้ำ และอาจรวมทั้งงาน สร้างโรงสูบน้ำขนาดใหญ่ สำหรับสูบน้ำภายในพื้นที่ออกทิ้งไปตอน ช่วงเวลาที่ระดับน้ำภายนอกมีระดับสูงอีกด้วย งานระบายน้ำออกจากพื้นที่ลุ่ม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้แก่ โครงการระบาย น้ำพื้นที่ลุ่มขอบพรุในภาคใต้ และโครงการบรรเทาอุทกภัย และ ระบายน้ำพื้นที่ทุ่งฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

ประการที่ห้า งานบรรเทาอุทกภัยเป็นงานพัฒนาแหล่งน้ำ อันเนื่องมาจากพระราชดำริอีกรูปแบบหนึ่ง ที่กรมชลประทานดำเนินการสนองพระราชดำริ เพื่อแก้ไขหรือช่วยบรรเทาปัญหาที่น้ำ ในแม่น้ำลำคลองซึ่งมีระดับสูงในฤดูน้ำหลาก ไม่ให้ท่วมทำความเสียหายให้กับพื้นที่เพาะปลูกหรือพื้นที่ในเขตชุมชน ประกอบ ด้วยการสร้างคันกันน้ำปิดกันโอบล้อมพื้นที่ สร้างอาคารบังคับน้ำที่ คลองหรือลำน้ำ ต้องผ่านคันกันน้ำในบริเวณต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

โครงการบรรเทาอุทกภัย ได้แก่ โครงการบรรเทาอุทกภัย และระบายน้ำบริเวณทุ่งฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานครอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ หรือแม้แต่การสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำ ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ก็ได้ประโยชน์ด้านบรรเทาอุทกภัยใน เขตพื้นที่ลุ่มท้ายเขื่อนร่วมด้วยเช่นเดียวกัน เช่น โครงการเขื่อน เก็บกักน้ำแม่งัดอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะช่วยบรรเทา

บรรยาย (สิริพร)

อธิบดี

กรมชลประทาน

อุทกภัยโดยส่วนรวมให้กับตัวเมืองเชียงใหม่

นอกเหนือจากงานชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในชนบททุกภาคซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความเอาใจใส่ และพระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานดำเนินการตลอดเวลาจนถึงปัจจุบัน มีรายละเอียดดังที่ท่านอธิบดีกรมชลประทานได้กรุณาอธิบายมาโดยละเอียดแล้ว ทราบว่าในบริเวณกรุงเทพมหานครหรือบริเวณใกล้เคียงกับกรุงเทพมหานครนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความห่วงใย และพระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาระบาดน้ำ โครงการบรรเทาอุทกภัยบริเวณทุ่งฝั่งตะวันออกกรุงเทพมหานคร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ท่านอธิบดีกรุณาให้รายละเอียดเพิ่มเติมว่า...

ครับ คือเริ่มเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๒๓ กรุงเทพมหานครและพื้นที่ตอนบนและทุ่งฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร ได้รับฝนจากพายุโซนร้อนหลายลูกด้วยกัน ทำให้น้ำจากทุ่งฝั่งตะวันออกไหลบ่าเข้าสู่พื้นที่บริเวณกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีระดับต่ำกว่า ประกอบกับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยามีระดับสูงจึงไม่สามารถระบายออกได้ทัน ทำให้น้ำที่บริเวณกรุงเทพฯ มีน้ำท่วมขังนานมีระดับลึก เช่น บริเวณมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นต้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร กรมชลประทาน กรมทางหลวง และกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น ให้พิจารณาผันน้ำจากบริเวณทุ่งฝั่งตะวันออกไม่ให้ไหลเข้าไปรวมอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครมากนัก โดยให้ทางสะกัดกันแล้วผันลงสู่ทะเลโดยตรงให้เร็วที่สุด กรมชลประทานได้รับสนองพระราชดำริไปวางโครงการ ว่าควรสร้างคันกันน้ำเริ่มจากถนนพหลโยธิน โดยใช้แนวถนนริมคลองต่าง ๆ ที่มีในเขตดอนเมือง มีนบุรี ลาดกระบัง ลงไปจนถึงถนนสุขุมวิทสายเดิมที่เลียบทะเล เพื่อกันน้ำจากทุ่งฝั่งตะวันออกที่เคยไหลทะลักเข้าสู่กรุงเทพฯ ชั้นในมีจำนวนน้อยลง พร้อมกับติดตั้งและปรับปรุงอาคารบังคับน้ำ เพื่อควบคุมและระบายน้ำออกจากทุ่งให้มีประสิทธิภาพ เช่น ที่ปลายคลองสำโรง และคลองบางปลาเจ้า เป็นต้น นอกจากนั้นให้ทำการติดตั้งเครื่องสูบน้ำสำหรับสูบน้ำออกสู่ทะเลโดยตรงได้อีกวันละหลายล้านลูกบาศก์เมตรด้วยกัน การ

ดำเนินงานระยะแรกนั้นมีการออกแบบรายละเอียดงานต่าง ๆ และชุดลอกคลองในทุ่งฝั่งตะวันออกให้ระบายน้ำได้ดีขึ้น จนปี พุทธศักราช ๒๕๐๖ จึงเริ่มงานก่อสร้างอย่างจริงจังโดยหลายส่วนราชการด้วยกันได้แก่ กรมชลประทาน กรุงเทพมหานคร กรมทาง และการรถไฟ เป็นต้น ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการที่รัฐบาลมอบหมายให้ดูแล จนบัดนี้เรียกว่างานตามแนวพระราชดำริ ได้ดำเนินการเสร็จเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์แล้วและสามารถบรรเทาอุทกภัยและระบายน้ำออกจากทุ่งได้ผลดีในปีที่ผ่านมา

สายฝน.....

เพลง

บรรยาย (สิริพร)

ท่านผู้ฟังได้รับฟังเรื่องราวเกี่ยวกับงานชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งเป็นงานพัฒนาแหล่งน้ำนำไปช่วยเหลือเกษตรกรตามชนบทในด้านการเพาะปลูกจากท่านอธิบดีกรมชลประทานอย่างละเอียดแล้วนะคะ ซึ่งงานทั้งหมดนี้เกิดขึ้นจากความที่ทรงห่วงใยต่อการทำมาหากินต่อพสกนิกรที่อยู่ห่างไกลตามชนบทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นอย่างยิ่ง ในวโรกาสมหามงคลสมัย วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเจริญพระชนมายุครบ ๕ รอบ หรือ ๖๐ พรรษา รัฐบาลมีโครงการจัดทำโครงการเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสนี้จำนวนมาก กรมชลประทานมีโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อย่างไรก็ตามนั้นอธิบดีกรมชลประทานได้ชี้แจงว่า.....

อธิบดี

กรมชลประทาน

กรมชลประทานได้เสนอต่อคณะกรรมการฝ่ายรัฐว่า จะจัดทำโครงการที่กรมชลประทานรับผิดชอบเป็นกรณีพิเศษ ในวโรกาสมหามงคลสมัยพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ รวม ๖ โครงการด้วยกัน ซึ่งอันที่จริงแล้วกรมชลประทานก็มีงานชลประทานที่ดำเนินการสนองพระราชดำริเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระองค์ท่านอยู่แล้วปีละหลายสิบโครงการเช่นกัน แต่สำหรับในวโรกาสพิเศษดังกล่าวได้แก่

๑) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่

๒) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

๓) โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยเดียวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

๔) โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยนาวันเปียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

๕) โครงการอ่างเก็บน้ำคลองท่ากะบากอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี

๖) โครงการอ่างเก็บน้ำไถ่บ้านอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

สำหรับจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาและโครงการอ่างเก็บน้ำสรุปได้ว่า

๑) จุดมุ่งหมายของศูนย์ศึกษาการพัฒนาทั้งสอง ตามแนวพระราชดำริคือให้ทำการศึกษาและทดสอบเพื่อหารูปแบบของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเกษตรกรรม และด้านอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและสภาพสังคม โดยการศึกษาการพัฒนาในพื้นที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ จะเป็นรูปแบบแทนพื้นที่ในเขตภาคเหนือ และในพื้นที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานเป็นรูปแบบแทนพื้นที่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แล้วสาธิตเผยแพร่ผลการศึกษการพัฒนาที่เหมาะสมให้ราษฎรในแต่ละภูมิภาคนำไปปฏิบัติก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่งกับเกษตรกรในภูมิภาคดังกล่าว

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้งสองแห่งนี้ หม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริจักรพันธุ์ เป็นองค์ประธานคณะกรรมการบริหาร และทรงมอบหมายให้กรมชลประทานเป็นเจ้าของงานในการดำเนินงานให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย โดยมีหลายส่วนราชการร่วมจัดทำกิจกรรมด้านต่าง ๆ ด้วย

๒) จุดมุ่งหมายในการดำเนินงานโครงการอ่างเก็บน้ำทั้งสี่แห่งนี้ คือจะจัดกิจกรรมต่อเนื่องต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกรและพื้นที่เพาะปลูกในเขตส่งน้ำของโครงการดังกล่าว สามารถทำการเพาะปลูกพืชชนิดต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ ทั้งในระยะฤดูฝนและฤดูแล้ง มีการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพ โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด อันเป็นแนวพระราชดำริที่พระราชทานไว้ในการพัฒนาโครงการชลประทานอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริทุกแห่ง ดังนั้น กรมชลประทานจึงเสนอดำเนินการใน
 วโรกาสมหามงคลนี้ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก
 ภาคใต้ภาคละ ๑ โครงการ เพื่อให้เป็นรูปแบบสำหรับเกษตรกรใน
 เขตโครงการชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ และ
 โครงการชลประทานทั่วไปของแต่ละภาค จะได้นำเอาวิธีการเหล่านั้น
 นั้นไปปฏิบัติในพื้นที่เพาะปลูกของตนให้เหมาะสมต่อไป

เพลง

บรรยาย (สิริพร)

.....
 ท่านผู้ฟังคะ จากงานชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 ทั้งหมดนี้ ย่อมเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 ทรงสนพระทัยและห่วงใยราษฎรของพระองค์ ไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะ
 อยู่ในท้องถิ่นใดก็ตาม

รายการจากฟ้า...สู่ดิน จะได้นำโครงการอันเนื่องมาจาก
 พระราชดำริมาเสนอในครั้งต่อไป ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ พฤศจิกายน
 ๒๕๒๘ สำหรับวันนี้ ประกิจ ศรีพยัคฆ์ เป็นฝ่ายเทคนิค สิริพร
 ทองคำวงศ์ ดำเนินรายการ สวัสดีค่ะ

“โครงการมูลนิธิท่านพระอาจารย์วัน อุตตโม เพื่อพัฒนาการเกษตร การศึกษา อนามัยและสังคม ในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จังหวัดสกลนคร

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๘ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

อาจารย์สุมาลี อุทัยเฉลิม

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เขยกลั่นเทศ

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

เพลงบรรเลง

เสียงแคนอีสาน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ท่านผู้ฟังคะ ส่องดาว เป็นชื่ออำเภอหนึ่ง อยู่ในจังหวัดสกลนครประชาชนในพื้นที่มีอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก พื้นที่เป็นป่าสงวนจำนวนมาก ก่อนปีพุทธศักราช ๒๔๙๘ พื้นที่ในเขตอำเภอส่องดาว เป็นพื้นที่ทุรกันดารแห้งแล้ง ราษฎรมีความเป็นอยู่อย่างยากจน ขาดความรู้ทางการเกษตร พื้นฐานการศึกษาต่ำ และขาดโอกาสทางการศึกษา ด้านสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และอนามัยไม่ดี นอกจากนั้น ยังมีโจรผู้ร้ายและผู้ก่อการร้ายคุกคามความปลอดภัย ทำให้ราษฎรหลงผิดไปเป็นจำนวนมาก จนกระทั่งในปีพุทธศักราช ๒๕๐๔ ได้มีพระภิกษุนักพัฒนารูปหนึ่งได้จาริกมาจำพรรษาอยู่ที่วัดอภัยดำรงธรรม อำเภอส่องดาว บำเพ็ญศาสนกิจและให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎรทุกด้าน ท่านพระอาจารย์วัน อุตตโม ซึ่งท่านได้ดำเนินนโยบายอันลึกซึ้งในการสร้างคนทางใจ อาศัยวัตถุเป็นเครื่องนำ และใช้พระธรรมคำสั่งสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเครื่องกล่อมเกลานำมาจิตใจของราษฎรให้ดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้อง สามารถเห็นแสงสว่างของชีวิตขึ้น

มาได้ โดยท่านได้ริเริ่มโครงการต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อพัฒนาอำเภอ
สองดาว

เพลงบรรเลง

บรรยาย (พัชรินทร์)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระทัยและทรงติดตาม
ผลงานทางด้านธรรมคำสั่งสอน การปฏิบัติ และการพัฒนา ของท่าน
พระอาจารย์วัน อุตตโม มาโดยตลอดอย่างใกล้ชิด ทรงมีความ
เลื่อมใส ศรัทธา และทรงมีพระราชปณิธานที่จะสนองดำริของ
ท่านพระอาจารย์วัน ดำเนินโครงการต่าง ๆ ต่อไป ให้สำเร็จลุล่วง
ไปด้วยดี ดังที่อาจารย์สุมาลี อุทัยเฉลิม กรรมการและเลขานุการ
ของโครงการมูลนิธิพระอาจารย์วัน อุตตโม เพื่อพัฒนาการเกษตร
การศึกษา อนามัยและสังคมในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว ได้เล่าให้ฟังว่า....

อาจารย์สุมาลี

เกี่ยวกับในเรื่องของโครงการในพระราชดำริโครงการนั้นะคะ
ก็อยากจะเรียนให้ท่านผู้ฟังได้ทราบและเข้าใจถึงงานของโครงการ
มูลนิธิท่านพระอาจารย์วัน อุตตโม ซึ่งเป็นโครงการในพระราชดำริ
ว่า โครงการนี้จะเป็นผลงานอีกรูปแบบหนึ่งของโครงการใน
พระราชดำรินะคะ ซึ่งดำเนินงานโดยภาคเอกชนร่วมมือกับภาค
รัฐบาล โดยมีมูลนิธิฯ เป็นผู้ประสานงานและเป็นแกนนำให้ประชาชน
ได้สนองนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง ท่านผู้ฟังจะได้พบ
ว่า โครงการนี้เป็นโครงการพัฒนาชนบทโดยครบรูปแบบคือพัฒนา
ทั้งทางด้านเกษตร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งของชาวชนบท รวม
ทั้งพัฒนาทั้งทางด้านการศึกษา การอนามัยและการสังคมโดยคณะ
กรรมการของมูลนิธิท่านพระอาจารย์วัน อุตตโม ได้เข้าไปปฏิบัติ
งานด้วยตนเองในพื้นที่เป้าหมาย จึงทำให้สามารถสัมผัสกับปัญหา
ของชนบทอย่างแท้จริง ทั้งนี้ก็ด้วยบารมีของท่านพระอาจารย์
วัน อุตตโม ได้ดำริโครงการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ไว้และด้วย
พระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า
พระบรมราชินีนาถ ซึ่งทรงพระราชทานคำแนะนำและเสด็จพระราช
ดำเนินติดตามผลงานโดยตลอด นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหา
ที่สุดมิได้

พัชรินทร์

แล้วในเรื่องเกี่ยวกับที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับ
โครงการนี้ไว้ในพระราชดำรินี้ เป็นมาอย่างไร และก็รับไว้ตั้งแต่

อาจารย์สุมาลี

เมื่อไหร่คะ

คะ ตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับโครงการมูลนิธิท่านพระอาจารย์วัน อุตตโม เป็นโครงการในพระราชดำรินี้ ก็เนื่องจากว่า ท่านพระอาจารย์วัน อุตตโม ท่านได้รับอุบัติเหตุเครื่องบินตก และถึงแก่กรรมภาพ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ที่อำเภอธัญญบุรี จังหวัดปทุมธานี ก็ยังความโศกเศร้าแก่ศิษยานุศิษย์เป็นอย่างมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นห่วงโครงการที่ท่านพระอาจารย์วัน ดำริค้างไว้ พระองค์ท่านจึงทรงได้รับสั่งถามกับพระที่ไปร่วมในพิธีศพ ที่วัดพระศรีมหาธาตุ คือพระภิกษุทองสุข สุขธัมโม ซึ่งเป็นหลานของท่านพระอาจารย์วัน ว่าใครทราบโครงการของท่านพระอาจารย์วัน บ้าง พระอาจารย์ทองสุข ก็ได้กราบทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า ท่านได้รับคำบอกเล่าจากท่านพระอาจารย์วัน ก่อนที่ท่านจะมรณภาพว่า ท่านได้มาที่กรุงเทพฯ และได้มาบ้านลูกศิษย์ คืออาจารย์สรเสรีญและอาจารย์สุมาลี อุทัยเฉลิม ท่านได้มาเล่าโครงการต่าง ๆ ที่ท่านอยากจะพัฒนาอำเภอสองดาว ไว้กับอาจารย์ทั้งสองท่านนี้หมดแล้ว ท่านพระอาจารย์ทองสุข ก็ได้กราบทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่นนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้ดิฉันและอาจารย์สรเสรีญ ได้เข้าเฝ้าฯ ที่วัดพระศรีมหาธาตุ บางเขน เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๒๓ เวลา ๑๒.๐๐ น. หลังจาก que พระองค์ท่านบำเพ็ญพระราชกุศลครบ ๗ วัน เสร็จแล้ว และพระองค์ท่านก็รับสั่งถามถึงโครงการต่าง ๆ ที่ท่านพระอาจารย์วันดำริ ดิฉันและอาจารย์สรเสรีญก็ได้กราบทูลพระองค์ท่านในเรื่องของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่ท่านพระอาจารย์วันอยากจะทำนะคะ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านก็ทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะเกิดกับประชาชนอำเภอสองดาว พระองค์ท่านจึงทรงมีรับสั่งให้ตั้งเป็นมูลนิธิขึ้น โดยพระราชทานนามว่ามูลนิธิท่านพระอาจารย์วัน อุตตโม เพื่อพัฒนาการเกษตร การศึกษา อนามัยและสังคม เพราะฉะนั้น มูลนิธินี้ก็จึงดำเนินการตั้งแต่นั้นมา โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รับสั่งเป็นโครงการในพระราชดำรินี้ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาคะ

ท่านผู้ฟังก็ได้ทราบถึงความเป็นมา รวมถึงการจัดตั้งโครงการมูลนิธิ

อาจารย์สุมาลี

ท่านพระอาจารย์วัน อุตตโม เพื่อพัฒนาการเกษตร การศึกษา อนามัย และสังคม และก็อยู่ในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไปแล้วนะคะ อาจารย์สุมาลีคะ ในเรื่องของคณะกรรมการดำเนินงานของมูลนิธินี้ รวมถึงวัตถุประสงค์ มีใครบ้างและเป็นอย่างไระคะ

คะ ดิฉันอยากจะกราบเรียนถึงคณะกรรมการของมูลนิธินี้ นะคะ ท่านผู้ฟังอาจจะแปลกใจว่า มูลนิธิบางมูลนิธินั้นนั้นะคะ จะมีคณะกรรมการดำเนินงานอย่างมากมาย แต่ก็เรียกว่ามีแต่ผู้ที่เป็น มีแต่ชื่อนะคะแต่ไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติการ แต่มูลนิธิของเรานั้นี่ จะมีคณะกรรมการที่ปฏิบัติงานโดยตรงและเป็นมีเพียงน้อยนะคะ คือ ๗ ท่านเท่านั้น ทางดิฉันและอาจารย์สรสรเสริญ อุทัยเฉลิม ก็ได้เชิญ องคมนตรี คือ ดร.เชาวน์ ณ ศิลวันต์ เป็นประธานมูลนิธิ ซึ่งมีคณะกรรมการร่วมอีก ๔ ท่าน คือ คุณเฉลียว อยู่วิทยา คุณธเนศ เอียสกุล และนายแพทย์ปัญญา ส่งสัมพันธ์ กับมีคุณประภาพร วิริยะโกศล เป็นผู้ช่วยเลขานุการ คือเป็นผู้ช่วยดิฉัน เพราะฉะนั้น รวมแล้วทั้งประธาน ทั้งคณะกรรมการ ทั้งเลขาฯ ทั้งผู้ช่วย ก็มีรวมทั้งหมด ๗ ท่าน ด้วยกันคะ โดยเรามีวัตถุประสงค์ว่า เราต้องการที่จะทำงานกันอย่างจริงจัง และเป็นผู้ประสานประโยชน์ทั้งภาค รัฐบาลและภาคเอกชนอย่างให้ได้ผลสมบูรณ์ที่สุดนะคะ และด้วยพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มูลนิธิของเรา ก็ได้ดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์อย่างเกินคาดทีเดียวนะคะ เรามีวัตถุประสงค์จะพัฒนาทางด้านส่งเสริมให้ประชาชนมีความซาบซึ้ง ในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และมุ่งส่งเสริมที่จะพัฒนาทางด้านการเกษตร การศึกษา อนามัย และสังคม ในชนบทให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้เป็นไปตามแนวดำริของท่านพระอาจารย์วัน และในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นหลักนะคะ และนอกจากนั้นก็ยังมีมุ่งส่งเสริมสนับสนุน การทำงานของภาคราชการ โดยทำการเป็นผู้ประสานประโยชน์ ระหว่าง การทำงานของภาคราชการกับประชาชนให้ได้ผลสมบูรณ์ขึ้น อันนี้เป็นพระราชปณิธานที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่ง เลยนะคะว่า ต้องการผู้ประสานประโยชน์อย่างอาจารย์สรสรเสริญ และอาจารย์สุมาลี พระองค์ท่านรับสั่งว่า พระองค์ท่าน

ทรงเชื่อมั่นว่า เราทำได้ และเราก็ตั้งปณิธานไว้ว่าเราจะต้องทำให้ได้ และบัดนี้ก็ได้ผลถึงอย่างสมบูรณ์ทีเดียวนะคะ โดยเราได้ปฏิบัติงานและกล่าวถึงผลงานของมูลนิธิและโครงการของมูลนิธิ ให้ทางภาคเอกชนอย่างน่าพอใจมากที่สุดทีเดียวค่ะ บางรายให้มากกว่า ๑๐ ล้าน บางรายให้ทั้งวัสดุ ทั้งอุปกรณ์ และบางรายก็ส่งเสริมในด้านต่าง ๆ รวมแล้วเราได้รับเงินบริจาคทางภาคเอกชนมากกว่า ๗๐ ล้าน ซึ่งแต่ละราย เราก็ดำเนินการให้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายโดยตรงกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งสิ้นค่ะ เราเป็นผู้ดำเนินการด้านนโยบายและรับมอบหมาย โดยที่ท่านได้พระราชทานเงินนั้นมาดำเนินการ โดยมีคณะกรรมการดำเนินการทางด้านการเงินนี้ด้วยนะคะ เพราะฉะนั้น แนวทางทางด้านการดำเนินงานของมูลนิธิเรา นี้เราก็จะเป็นทั้ง ๔ ด้าน คือ ทั้งทางด้านการเกษตร การศึกษา อนามัย และสังคม โดยสรุปแล้ว เราก็ต้องการที่จะให้ทุก ๆ ด้าน จากที่เขาเป็นอยู่ในสภาพที่แร้นแค้นกันดาร มีรายได้น้อย มีการศึกษาต่ำ มีการอนามัยสุขภาพอะไรที่ไม่สมบูรณ์ มีโรคภัยไข้เจ็บมากและทางด้านสังคม เขาก็มีความเป็นอยู่ในพื้นที่ที่เรียกว่ามีปัญหา มีการเมือง และทางฝ่ายตรงข้ามเข้ามาแทรกแซง มีปัญหา ยาเสพติด ปัญหาการพนันนี่แหละนะทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทั้ง ๔ ด้านนี้แหละ เราต้องการที่จะพัฒนาให้เขามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ให้เขาได้สามารถยืนอยู่บนขาของตัวเองได้ ไม่ใช่เราไปให้เขา เพื่อที่ว่าเขาจะได้แบมือคอยแต่จะแบมือขอ เหมือนอย่างบางหน่วยงานนะคะที่มีแต่จะให้ แต่เราไม่ได้พัฒนาโดยอาจจะมีโอกาสที่จะพัฒนาโดยครบรูปแบบและติดตามผลนะคะ เขาก็มีแต่คอยที่จะขอ แต่มูลนิธิเราไม่มีนโยบายเช่นนั้นนะคะ มูลนิธิเรามีนโยบายที่จะพัฒนาเพื่อที่จะให้เขาได้พัฒนาครอบครัวเขา พัฒนาสังคม พัฒนาหมู่บ้าน พัฒนาอำเภอของเขาให้มีความอยู่ดีกินดี ตามนโยบายของรัฐบาลค่ะ

เพลงบรรเลง

สายฝน.....

บรรยาย (พัชรินทร์)

โครงการมูลนิธิท่านพระอาจารย์วัน อุตตโม เพื่อพัฒนาการเกษตร การศึกษา อนามัย และสังคม ซึ่งเป็นโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดำเนินการในเขตพื้นที่อำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร ได้กระทำการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง

อาจารย์สุมาลี

เนื่อง และได้ผลอย่างดียิ่ง ผลงานการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้ดำเนินการไปอย่างไร มากน้อยแค่ไหน อาจารย์สุมาลี อุทัยเฉลิม เลขานุการของมูลนิธิฯ ได้เล่าให้ฟังต่อไปว่า...

ถ้าจะพูดถึงผลงานแล้วนะคะ ก็มีมากทีเดียว ก็คงไม่มีเวลาพูดในที่นี้ ดิฉันก็อยากจะขอสรุปโดยคร่าว ๆ นะคะ ถ้าเผื่อทางด้านการเกษตรนี้ ก็ได้รับนโยบายสนับสนุนจากโครงการในพระราชดำริ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริ พระราชทานคำแนะนำในโครงการต่าง ๆ นั้นนะคะ สร้างฝายน้ำซึ่งท่านพระอาจารย์วันบ่อไวนั้นนะคะ เพียง ๔ ฝาย แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานคำแนะนำเพิ่มขึ้นเป็น ๗ ฝาย นะคะ และแต่ละฝายนี้ก็จุน้ำได้ประมาณแสน มากกว่าสองแสนสามแสน และบางฝายก็เป็นล้านลูกบาศก์นะคะ รวมแล้ว ๗ ฝาย นี้ จุน้ำได้ประมาณ ๖ ล้านกว่าลูกบาศก์เมตร และเราได้เงินสนับสนุนทำฝายน้ำนี้จากทางภาคเอกชนทั้งสิ้นนะคะ ถ้าโดยสรุปแล้ว จะได้เงินสนับสนุนประมาณ ๕๐ ล้านบาท นะคะ รวมทั้งท่อประปา จากฝายต่าง ๆ นี้ ไปยังหมู่บ้านทั้ง ๓๗ หมู่บ้าน ของอำเภอสองดาว ใน ๔ ตำบลของอำเภอสองดาว นะคะ ซึ่งมีพื้นที่ ๒๒๒,๕๐๐ ไร่ และมีประชากรอาศัยอยู่ ประมาณ ๓๐,๐๐๐ คน ได้ใช้น้ำอย่างอุดมสมบูรณ์และอย่างสะดวกสบาย เปิดก๊อกน้ำใช้ได้ภายในกรุงเทพฯ ที่เดียวละ นับว่าเป็นอำเภอชนบทที่เรียกว่าโชคดีมากที่สุดทีเดียวนะคะ ทางด้านการเกษตรนี้เมื่อเขาได้พัฒนาแหล่งน้ำอย่างอุดมสมบูรณ์และอย่างดีแล้วนะคะ ทางด้านอุปโภคบริโภคนี้เขามีความเป็นอยู่ดีขึ้นแล้ว เราก็ส่งเสริมทางการเกษตร โดยส่งเสริมให้ปลูกพืชไร่ ส่งเสริมให้ปลูกข้าวหอมมะลิ ซึ่งเขาจะได้ผลรับประโยชน์ที่มีรายได้ดีกว่านะคะ และนอกจากนั้น ก็ส่งเสริมให้มีธนาคารข้าว โดยมูลนิธิเราเป็นผู้สนับสนุนให้กับราษฎรที่อดอยาก ยากจน หรือว่ามีพื้นที่ทำนา จะได้ไม่ต้องไปกู้หนี้ยืมสินเข้ามาซื้อข้าวในราคาสูง อันนี้เราก็ได้ส่งเสริมในเรื่องต่าง ๆ ในด้านการเกษตรหลายด้านด้วยกัน รวมทั้งการทำปุ๋ยหมักด้วยตนเอง ให้ราษฎรได้รู้จักคุณค่าในการทำปุ๋ยหมักมาใช้ด้วยตัวเองนะคะ และก็นอกจากนั้นก็ยังมี การได้รับการสนับสนุนในเรื่องของโครงการศิลปาชีพพิเศษของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถด้วยนะคะ โดยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้

ส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ส่งเสริมการทอผ้าไหม ผ้าฝ้าย ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ การปลูกปารักน้ำ และส่งเสริมด้านหัตถกรรม ให้ราษฎรได้มีอาชีพเสริม ทางมูลนิธิเราก็ได้ดำเนินนโยบายตาม โครงการที่ทั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางฯ เจ้าพระบรมราชินีนาถทรงมีพระราชดำริมา และนอกจากนั้น เราก็ได้ทำอาชีพเสริม โดยสร้างโรงเพาะเชื้อเห็ดหูหนู ซึ่งเรียกว่าเป็นแห่งแรกของประเทศไทย เราได้ลงทุนไปประมาณ ๒ ล้านบาท โดยได้รับการสนับสนุนทางด้านวิชาการจากทางสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ให้ความรู้ทางด้านนั้นะคะ และทางมูลนิธิของเราดำเนินการมา โดยผลิตเชื้อเห็ดหูหนูได้ประมาณ ๘,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ ถังต่อวัน เราจะนำเชื้อเห็ดหูหนูนี้แจกจ่ายให้กับราษฎร ในราคาต้นทุนเพียงถังละ ๒ บาท นะคะ แล้วราษฎรก็นำไปปลูกไว้ตามไต้ถุนบ้าน สร้างโรงเห็ดหูหนูไว้ตามไต้ถุนบ้าน และเขาก็จะได้ผลผลิตที่เป็นอาชีพเสริมของเขาและมีรายได้ดีมากทีเดียวคะ นอกจากนี้ทางด้านการศึกษาของเรา ก็ได้มีการพัฒนาทางด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน สร้างอาคารเรียนที่ทันสมัยให้ และก็ส่งเสริมในเรื่องของการกีฬา และให้ทุนสนับสนุนนักเรียนที่จบชั้นประถม แล้วให้มีโอกาสเรียนในระดับชั้นมัธยม ปีละประมาณ ๑๑๑ ทุน ทุนละ ๑,๐๐๐ บาท ทุกปีมาเลยนั้นะคะ เพราะว่ามันนักเรียนในระดับประถมนี้ รู้สึกว่าย่ำขัดสน เพราะว่าขาดทุน ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการที่จะศึกษาต่อ บางคนมีสติปัญญา ความรู้ดี แต่ไม่สามารถที่จะมีโอกาสศึกษาต่อในระดับมัธยมได้ มูลนิธิเราก็ได้ให้การสนับสนุนในเรื่องเงินทุน นอกจากนั้น ในเรื่องของการอนามัย ขณะนี้ทางอำเภอสองดาวก็ได้มีการพัฒนาทางด้านสาธารณสุขอย่างมากทีเดียวนะคะ เราส่งเสริมให้มีการทำส้วมที่ถูกสุขลักษณะ มีการปั้นโอ่งเก็บน้ำฝน รับน้ำฝนไว้ใช้ได้อย่างถูกสุขอนามัย และก็มีการดำเนินการในเรื่องการสร้างอุปกรณ์ขึ้นด้วยตนเองนะคะ อุปกรณ์ในเรื่องการทำโอ่ง การทำฝาย ทำคอกห่านส้วม นะคะ โดยได้รับการสนับสนุนจากทางภาคเอกชน คือเจ้าหน้าที่จากบริษัทปูนซีเมนต์ไทย ได้ให้การอบรมฝึกสอนในเรื่องการปั้นโอ่ง แก่ราษฎร ก็นับว่าเป็นประโยชน์อย่างมากทีเดียวนะคะ แล้วสุดท้ายในเรื่องทางด้านสังคมนี้ เราก็ได้ให้การสนับสนุนในเรื่องของการ

กีฬา การแข่งขันกีฬาประชาชน ให้ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และ
ก็จัดบรรพชาอุปสมบทหมู่ เพื่อที่จะฝึกอบรมทางด้านจริยธรรม
ศีลธรรม ให้กับเยาวชนด้วย และนอกจากนั้น ก็ส่งเสริมในเรื่องของ
ทางด้านสังคมให้เขารู้จักที่จะมีความรับผิดชอบ รู้จักมีการเสียสละ
รู้จักมีการรักความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาความเป็นอยู่
พัฒนาอาชีพในครอบครัวของเขา ในสังคมของเขา และในอำเภอบาง
ของเขา ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นี่แหละคะก็เป็นผลงานทางด้าน
ต่าง ๆ โดยสรุปนะคะ

เพลงบรรเลง

สายฝน.....

บรรยาย (พัชรินทร์)

โครงการมูลนิธิท่านพระอาจารย์วัน อุตตโม เพื่อพัฒนาการ
เกษตร การศึกษา อนามัย และสังคม ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี
จากประชาชนในพื้นที่ และทุกปีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและ
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้เสด็จพระราชดำเนิน
เยี่ยมชม และติดตามผลงานเป็นประจำ พระองค์ทรงให้คำแนะนำใน
เรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

อาจารย์สุมาลี

ทางมูลนิธิเรานั้น คือมูลนิธิท่านพระอาจารย์วัน อุตตโม เพื่อพัฒนา
การเกษตร การศึกษา อนามัย และสังคม เราเป็นผู้ที่ส่งเสริมและ
สนับสนุนการทำงานของทางภาครัฐบาล โดยเป็นผู้ประสานประโยชน์
ระหว่างการทำงานของข้าราชการกับประชาชนนะคะ เราจะ
ให้การสนับสนุนอยู่ข้างหลัง เพื่อที่จะได้ประสานประโยชน์ให้การ
ทำงานนั้นได้ผลสมบูรณ์เต็มที่ และเรายึดหลักที่ว่า ช่วยเพื่อให้เขา
ได้ช่วยตนเองหรือสามารถที่จะยืนอยู่บนขาของตนเองได้ เราไม่
ต้องการที่จะให้ราษฎรเป็นผู้รับหรือแบมือขอความช่วยเหลือตลอด
เวลาไม่มีที่สิ้นสุดนะคะ มูลนิธิเราไม่มีนโยบายเช่นนั้น คือถ้าจะช่วย
โครงการใด ๆ แล้วเราจะต้องเป็นการช่วยอย่างถาวรและเกิดประโยชน์
แก่ส่วนรวมอย่างแท้จริง และท้ายที่สุดนี้นะคะ มูลนิธิเรานั้นก็ได้รับ
พระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ
พระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เป็นโครงการที่เป็นพระราชดำริของ
ล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ ที่ได้นำเสนอท่านผู้พี่เป็นลำดับมาแล้วใน
วันนี้นะคะ ก็เป็นที่ประจักษ์ชัดว่า พระมหากรุณาธิคุณของ
ล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ ได้ทรงบำบัดเป่าทุกข์ร้อนให้ราษฎร
โดยแท้จริง หรือสามารถพูดได้ว่า พระองค์ทรงพระราชทานชีวิตใหม่

ให้แก่ราษฎรผู้ยากไร้ของชาวสงขลา ให้เขาเหล่านั้นได้มีโอกาสที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความหวังต่อไป นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ค่ะ

เพลง

บรรยาย (พัชรินทร์)

.....

ท่านผู้ฟังคะ รายการ “จากฟ้า...สู่ดิน” จะได้นำโครงการในพระราชดำริต่าง ๆ มาเสนอท่านผู้ฟังใหม่ในครั้งต่อไปวันพฤหัสบดีที่ ๒ มกราคม ๒๕๒๙ นะคะ สำหรับเรื่องราวของโครงการมูลนิธิท่านพระอาจารย์วัน อุตตโม เพื่อพัฒนาการเกษตร การศึกษา อเนกมัย และสังคม ซึ่งเป็นโครงการในพระราชดำริ ในวันนี้ มีผู้ร่วมรายการคือ อาจารย์สุมาลี อุทัยเฉลิม อุทาร์ คงสถิตย์ และ วิญญู ภัณฑิตานนท์ ควบคุมเทคนิคของรายการ และ พัชรินทร์ เขยกลินเทศ จัดทำรายการ สวัสดีค่ะ.

ไต่เต้ลจบ

.....

“โครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ของกรมชลประทาน”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒ มกราคม ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายประกายพฤกษ์ ศรีตานนท์

ผู้จัดรายการ

ปราณี ลิ้มปณิชนันท์

ไต่เตล

บรรยาย (ปราณี)

จากฟ้า....สู่ดิน

ท่านผู้ฟังคะ นับตั้งแต่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ
เถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน พระองค์ทรงมีพระ-
มหากรุณาธิคุณแก่ปวงชนชาวไทยล้นเกล้าล้นกระหม่อมอย่างหาที่สุด
มิได้ ด้วยทรงประกอบพระราชกรณียกิจมากมายเพื่อความร่มเย็น
เป็นสุขแก่ราษฎรและชาติบ้านเมืองนานัปการ ทรงตรากตรำพระ-
วรกายเสด็จพระราชดำเนิน เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่พสกนิกร
ทั่วทุกภูมิภาคเป็นนิจสิน โดยมีได้ทรงคำนึงถึงความเหนื่อยยากหรือ
ภัยอันตรายใด ๆ ทั้งสิ้น ดังเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยกย่องเทิดทูน
ในพระเกียรติคุณจากมวลประชาชนชาวไทยและในนานาประเทศทั่ว
โลก และเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรง
เจริญพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ในวันที่ ๕ ธันวาคม
พุทธศักราช ๒๕๓๐ รวมทั้งในวโรกาสพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก
ในวันที่ ๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ นั้น รัฐบาลในนามของปวง
ชนชาวไทยทั้งกระทรวง ทบวงกรมต่าง ๆ ก็ได้มีการเสนอโครงการ
ที่จะดำเนินการเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติในมหามงคลสมัยทั้ง
สองวโรกาสดังกล่าวเป็นจำนวนมากด้วยกัน

ท่านผู้ฟังคะ กรมชลประทานก็เป็นหน่วยงานหนึ่งที่จะดำเนิน-
การโครงการชลประทานต่าง ๆ เพื่อน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย
แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นกรณีพิเศษเช่นกัน ในฐานะ

ที่พระองค์ทรงทุ่มเทความสนพระราชหฤทัยให้การพัฒนาแหล่งน้ำ ทั้งเพื่อนำมาใช้ในการเพาะปลูกหรือใช้เป็นประโยชน์อย่างอื่น เพื่อให้ราษฎรของพระองค์อยู่ดีกินดีและมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข โดยทั่วกัน โดยอธิบดีกรมชลประทาน คุณประกายพฤกษ์ ศรุตานนท์ ได้กล่าวถึงโครงการที่จัดทำเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนี้

อธิบดี

กรมชลประทาน

การจัดทำโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของกรมชลประทานเนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัยวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ และวันที่ ๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ นั้น กรมชลประทานได้เสนอต่อคณะกรรมการฝ่ายรัฐบาลแล้วว่า กรมชลประทานจะขอจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ และโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา ซึ่งเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้งหมดเป็นกรณีพิเศษให้แล้วเสร็จสมบูรณ์ทันในวโรกาสมหามงคลสมัยพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ในวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ และจัดเฉลิมฉลองเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติไปจนถึงวโรกาสพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษกในวันที่ ๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ ด้วย ซึ่งก็ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการแล้ว โดยมีโครงการต่าง ๆ ดังนี้คือ

๑. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริอยู่ที่อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

๒. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริอยู่ที่อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร อยู่ใกล้กับพระตำหนักภูพานราชนิเวศน์นั่นเอง

๓. โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยเตี้ยก้ออันเนื่องมาจากพระราชดำริ อยู่ที่อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ซึ่งอยู่ใกล้กับพระตำหนักภูพานราชนิเวศน์เช่นกัน และโครงการนี้มีพื้นที่โครงการติดกับพื้นที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานดังกล่าวข้างต้นด้วย

๔. โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยนาวันเปียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อยู่ที่อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

๕. โครงการอ่างเก็บน้ำคลองท่ากระบากอันเนื่องมาจากพระราชดำริอยู่ที่อำเภอสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรีและโครงการสุดท้ายคือ

๖. โครงการอ่างเก็บน้ำใกล้บ้านอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อยู่ที่อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ใกล้กับพระตำหนัก
ทักษิณราชนิเวศน์

สำหรับโครงการต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น มีลักษณะเป็น
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่กรมชลประทานรับผิดชอบจำนวน ๒
โครงการ กับโครงการชลประทานประเภทอ่างเก็บน้ำอีก ๔
โครงการด้วยกัน โดยกรมชลประทานจะจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ของทุก
โครงการให้แล้วเสร็จครบถ้วนสมบูรณ์ตามเป้าหมายก่อนวันที่ ๕
ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ และนอกเหนือจากโครงการอันเนื่อง
มาจากพระราชดำริจำนวน ๖ โครงการที่กรมชลประทานได้รับอนุมัติ
ให้ดำเนินการเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้า-
อยู่หัว ทางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ก็ได้เห็นสมควรให้กรม
ชลประทานน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายโครงการอ่างเก็บน้ำ
แม่มาน ที่อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เพื่อร่วมเทิดพระเกียรติเนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัยเฉลิม
พระชนมพรรษา ๕ รอบในวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐
อีกแห่งหนึ่งด้วย ซึ่งโครงการอ่างเก็บน้ำแม่มานแห่งนี้ ได้ทำ
การก่อสร้างขึ้นตามแผนพัฒนาตามปกติ เมื่อก่อสร้างเสร็จแล้ว ภูมิ-
ประเทศบริเวณเขื่อนและอ่างเก็บน้ำจะมีความสวยงามมาก สามารถ
ส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในเขตโครงการได้รวมประมาณ
๑๕,๐๐๐ ไร่ ให้มีน้ำทำการเพาะปลูกได้ทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง
ตลอดจนได้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ อีกมาก โดยคาดว่าจะการก่อสร้างตัว
เขื่อนจะเสร็จสมบูรณ์ในเดือนมกราคม ๒๕๒๙ และจะสามารถเก็บ
กักน้ำได้ทันกำหนดเวลาน้อมเกล้าฯ ถวาย

เพลง

บรรเลง สายฝน.....

บรรยาย (ปราณี)

เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาท-
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จำนวน ๖ โครงการของกรมชลประทาน
สามารถจัดลักษณะหรือประเภทของโครงการออกไปได้เป็น ๒
แบบ ๒ ลักษณะด้วยกันคือ เป็นโครงการประเภทศูนย์ศึกษาการ
พัฒนา และโครงการจัดหาน้ำเพื่อการเพาะปลูกประเภทอ่างเก็บน้ำ
อยู่ตามภาคต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่
กำหนดไว้ก่อนวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ สำหรับ

กิจกรรมที่จะมีการดำเนินงานกันในแต่ละโครงการนั้น อธิบดีกรมชลประทานได้เริ่มเล่าให้ฟังถึงกิจกรรมของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ จังหวัดเชียงใหม่ และศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน จังหวัดสกลนคร ว่า...

อธิบดี

กรมชลประทาน

กิจกรรมที่สำคัญ ๆ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาทั้งสองแห่งนั้น ส่วนใหญ่จะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยมีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเกษตรเป็นหลักใหญ่ ได้แก่

๑. การจัดหาน้ำเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ และงานอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร

๒. การศึกษาและพัฒนาป่าไม้ โดยอาศัยน้ำชลประทาน และใช้น้ำฝน

๓. การศึกษาและพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อหารูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม ที่ราษฎรสามารถนำไปปฏิบัติในพื้นที่ดินของตนได้

๔. การศึกษาการพัฒนาด้านเกษตรกรรมที่เหมาะสมกับแต่ละภูมิภาค เช่น งานศึกษาการพัฒนาด้านพืชไร่พืชสวน และข้าว เป็นต้น

๕. การศึกษาการพัฒนาด้านปศุสัตว์และทุ่งหญ้า เพื่อส่งเสริมราษฎรทำการเลี้ยงสัตว์ เป็นรายได้เสริมการกสิกรรม หรือให้เป็นอาชีพหลัก

๖. การสาธิตส่งเสริมและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการประมง ประกอบด้วยงานสาธิตส่งเสริมการเลี้ยงปลาด้วยวิธีการที่เหมาะสม ตลอดจนงานพัฒนาอ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อการประมง

๗. การศึกษาการพัฒนาด้านเกษตรอุตสาหกรรม ได้แก่ งานพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปของผลิตภัณฑ์เกษตรกรรม เหล่านี้เป็นต้น

ปราณี

ท่านผู้ฟังคะ กิจกรรมของศูนย์ศึกษาการพัฒนาทั้งสองแห่งนั้นก็ คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ ที่จังหวัดเชียงใหม่และศูนย์การศึกษาการพัฒนาภูพานที่จังหวัดสกลนครท่านก็คงจะทราบว่า ศูนย์ศึกษาการพัฒนาทั้งสองแห่งมีกิจกรรมที่สำคัญ ๆ อะไรบ้าง ที่นี้ในช่วงนี้ดิฉันอยากจะขอให้ท่านอธิบดีกรมชลประทานกรุณา

เล่ารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดทำโครงการอ่างเก็บน้ำต่าง ๆ จำนวน ๔ โครงการ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติว่ามีอะไรบ้างคะ

อธิบดี กรมชลประทาน

สำหรับโครงการเฉลิมพระเกียรติที่เป็นโครงการอ่างเก็บน้ำ จำนวน ๔ โครงการ ซึ่งกรมชลประทานเสนอเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรตินั้น ทั้งหมดเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เช่นกัน โดยกรมชลประทานได้ก่อสร้างเชื่อมกับกักน้ำจนสามารถเก็บกักน้ำได้เรียบร้อยแล้ว และนอกจากนั้น บางโครงการก็ได้ก่อสร้างระบบส่งน้ำ ซึ่งประกอบด้วยคลองส่งน้ำสายใหญ่และสายซอยไปเรียบร้อยแล้ว แต่ยังขาดระบบส่งน้ำระดับไร่นา ซึ่งจุดมุ่งหมายที่สำคัญในการดำเนินงานโครงการอ่างเก็บน้ำทั้งสี่แห่งก็คือ จะจัดทำกิจกรรมต่อเนื่องต่าง ๆ ในทุกรูปแบบ เพื่อให้เกษตรกรและพื้นที่เพาะปลูกในเขตส่งน้ำของโครงการดังกล่าวสามารถทำการเพาะปลูกพืชชนิดต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ ทั้งในระยะฤดูฝนและฤดูแล้ง จะดำเนินการด้วยมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้มีการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพ โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด อันเป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่สำคัญซึ่งได้พระราชทานไว้ในการจัดทำโครงการชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริทุกแห่ง ดังนั้น กรมชลประทานจึงเสนอเพื่อดำเนินการในวโรกาสมหามงคลสมัยนี้ ในท้องที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก และภาคใต้ ภาคละ ๑ โครงการ รวม ๔ โครงการดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้เป็นตัวอย่าง หรือเป็นรูปแบบที่ถูกต้องสำหรับเกษตรกรในเขตโครงการชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ และโครงการชลประทานทั่วไปของแต่ละภาค จะได้นำเอาวิธีการเหล่านั้นไปปฏิบัติในพื้นที่เพาะปลูกของตนให้เหมาะสมต่อไป

เพลง

บรรยาย (ปราณี)

บรรเลง สายฝน.....

อธิบดีกรมชล
ประทาน

สำหรับลักษณะของโครงการอ่างเก็บน้ำ ๔ แห่งที่กรมชลประทานจะจัดทำเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติต่าง ๆ นั้นอธิบดีกรมชลประทาน คุณประกายพฤกษ์ ศรุตานนท์ ได้เล่าว่า.... สำหรับลักษณะของโครงการอ่างเก็บน้ำแต่ละแห่งนั้น ผมอยากจะกล่าวถึงรายละเอียดของโครงการที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เพื่อประกอบ

ความเข้าใจของท่านผู้ฟังสักเล็กน้อยคือ

๑. โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยเตี้ยกั้นเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร กรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างเพื่อสนองพระราชดำริ ประกอบด้วยเขื่อนดินสูง ๒๐ เมตร ยาว ๕๓๐ เมตร ความจุอ่างเก็บน้ำ ๔ ล้านลูกบาศก์เมตร และมีระบบคลองส่งน้ำซึ่งประกอบด้วยคลองส่งน้ำขนาดต่าง ๆ ในบริเวณพื้นที่โครงการประมาณ ๕,๐๐๐ ไร่แล้ว โดยเริ่มก่อสร้างในปีพุทธศักราช ๒๕๒๔ และสร้างเสร็จในปีพุทธศักราช ๒๕๒๗

๒. โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยนาวันเป็รียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างเพื่อสนองพระราชดำริ ประกอบด้วยเขื่อนดินสูง ๑๑ เมตร ยาว ๘๕ เมตร ความจุอ่างเก็บน้ำประมาณ ๐.๔ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยเริ่มก่อสร้างในปีพุทธศักราช ๒๕๒๖ และสร้างเสร็จในปีเดียวกัน สำหรับโครงการนี้ยังไม่ได้สร้างระบบกระจายน้ำในเขตพื้นที่โครงการประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่

๓. โครงการอ่างเก็บน้ำคลองท่ากระบือกั้นเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี กรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างเพื่อสนองพระราชดำริประกอบด้วยเขื่อนดินสูง ๑๘ เมตร ยาว ๗๒๐ เมตร ความจุอ่างเก็บน้ำประมาณ ๖.๔ ล้านลูกบาศก์เมตร แล้วได้สร้างระบบส่งน้ำ ซึ่งประกอบด้วยคลองส่งน้ำขนาดต่าง ๆ ในบริเวณพื้นที่โครงการประมาณ ๔,๕๐๐ ไร่ โดยเริ่มก่อสร้างในปีพุทธศักราช ๒๕๒๒ และสร้างเสร็จในปีพุทธศักราช ๒๕๒๕

๔. โครงการอ่างเก็บน้ำไกลบ้านอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส กรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างเพื่อสนองพระราชดำริ ประกอบด้วยเขื่อนดินสูง ๕ เมตร ยาว ๖๖๐ เมตร ความจุอ่างเก็บน้ำประมาณ ๒.๘ ล้านลูกบาศก์เมตร แล้วได้สร้างระบบส่งน้ำ ซึ่งประกอบด้วยคลองส่งน้ำขนาดต่าง ๆ เช่นกัน สำหรับส่งน้ำให้กับพื้นที่ในเขตโครงการประมาณ ๒,๐๐๐ ไร่ โดยเริ่มก่อสร้างในปีพุทธศักราช ๒๕๒๕ และสร้างเสร็จในปีพุทธศักราช ๒๕๒๖

ท่านผู้ฟังที่เคารพครับ จะเห็นได้ว่า โครงการชลประทาน

ประเภทอ่างเก็บน้ำตามโครงการเฉลิมพระเกียรติของกรมชลประทานนั้น จะจัดทำอยู่ในภาคต่าง ๆ ภาคละ ๑ โครงการ ซึ่งทุกโครงการตามที่ผมได้กล่าวมาแล้ว เราได้ทำการก่อสร้างเขื่อนดินสำหรับเก็บกักน้ำจนสามารถเก็บกักน้ำจำนวนมากไว้ได้แล้ว พร้อมกับได้ก่อสร้างระบบคลองส่งน้ำ ซึ่งเปรียบเสมือนระบบเส้นเลือดใหญ่ของโครงการไว้ด้วยแล้วเช่นกัน ซึ่งกิจกรรมตามโครงการเฉลิมพระเกียรติในขั้นต่อไปนั้น เราจะก่อสร้างระบบคูส่งน้ำกระจายไปให้ทั่วถึงในเขตพื้นที่ของแต่ละโครงการ จะจัดตั้งและอบรมกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทาน จะสนับสนุนและส่งเสริมเกษตรกรทุกรายในเขตโครงการให้สามารถใช้น้ำชลประทานทำการเพาะปลูกพืชอย่างเต็มที่ ทั้งในระยะฤดูฝนและฤดูแล้ง โดยมีกำหนดเวลาให้แล้วเสร็จสมบูรณ์ตามเป้าหมายก่อนวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ ทุกโครงการ

บรรยาย (ปรมิ)

จากการที่เราทราบกันว่า การทำกิจกรรมต่อเนื่องในโครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการชลประทานในประเทศของเรายังไม่ค่อยบรรลุผลตามเป้าหมายได้มากนัก เพราะเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ และองค์ประกอบมากมายนั้น สำหรับโครงการชลประทานกรมชลประทานจัดทำเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครั้งนี้ ได้กำหนดหลักและวิธีการทำกิจกรรมต่อเนื่องให้บรรลุผลได้อย่างไรนั้น อธิบดีกรมชลประทาน ได้ชี้แจงดังนี้

อธิบดี กรมชลประทาน

สำหรับการส่งเสริมและการพัฒนาให้เกษตรกรที่อยู่ในเขตโครงการชลประทานทำกิจกรรมต่อเนื่อง ที่สำคัญก็คือ การที่เกษตรกรจะต้องนำน้ำชลประทานที่มีอยู่ มาทำการเพาะปลูกให้บังเกิดผลผลิตสีเขียวข่มตลอดทั้งปีทั่วทั้งเขตโครงการทุกปีไป เรื่องนี้เป็นเรื่องยากมาก และเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องมากมายทั้งระดับต่ำไปจนถึงระดับสูงทีเดียว สำหรับโครงการชลประทานเพื่อการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งกรมชลประทานได้จัดสร้างเพื่อสนองพระราชดำริของพระองค์ท่านไว้นั้น เราจะทำในเรื่องนี้ให้สำเร็จ ซึ่งเรากำลังดำเนินการตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จะให้ได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ ให้เกษตรกรทุกรายในเขตโครงการเฉลิมพระเกียรติมีการเพาะปลูกพืชอย่างเต็มที่ ทั้งในระยะฤดูฝนและฤดูแล้งก่อนในวโรกาสมหามงคลสมัย วันที่ ๕

ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ ให้ได้ ในการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องนี้ เราได้มีการเตรียมงาน วางแผนประชุมปรึกษาหารือกันเป็นลำดับ เพื่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ

๑. การจัดหาเจ้าหน้าที่ที่มีความเหมาะสมเข้าไปทำงานในพื้นที่ ได้แก่ จัดหาแต่งตั้งนายช่างทำหน้าที่หัวหน้าโครงการแต่ละโครงการ เพื่อดูแลและรับผิดชอบการดำเนินงานทั้งหมด จัดหาและแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่แต่ละด้านแต่ละโครงการ เช่น ด้านเกษตรชลประทาน ด้านก่อสร้างงานกู่ส่งน้ำ ด้านพัฒนาการใช้น้ำในแปลงนา และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านมวลชน เป็นต้น

๒. แต่ละโครงการ เรามีการศึกษาสภาพภูมิประเทศ สภาพการเกษตรในปัจจุบันความต้องการของเกษตรกรที่แท้จริง และปัญหาของเกษตรกรให้ละเอียด

๓. จัดหาข้อมูลแปลงกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือรายละเอียดเกี่ยวกับการถือครองที่ดินทั้งเจ้าของที่ดินและผู้เช่า เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการเกษตรและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔. แบ่งเขตการทำงานของแต่ละโครงการออกเป็นกลุ่มย่อย มีพื้นที่ทำการเกษตรไม่เกินกลุ่มละ ๑,๐๐๐ ไร่ ทั้งนี้เพื่อให้การทำงานด้านมวลชนและการประสานงานระหว่างเกษตรกรภายในกลุ่มมีความง่ายขึ้น

และหลังจากวางแผนและเตรียมการเสร็จ เราจะมีการทำงานด้านมวลชน ซึ่งงานด้านมวลชนนี้มีความสำคัญยิ่งในการทำกิจกรรมต่อเนื่องของโครงการชลประทานให้ได้รับความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยจะมีลำดับการทำงานที่สำคัญคือ

๑. การประชุมเกษตรกรเพื่อชี้แจงนโยบายและแนวทางการทำการเกษตร ในพื้นที่หลังมีการชลประทานแล้ว ให้เกษตรกรยอมรับ

๒. ให้จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำเพื่อเป็นฐานรองรับการพัฒนาการเกษตร โดยใช้น้ำชลประทาน และเพื่อการประสานงานที่จะมีขึ้นต่อไป

๓. ให้การอบรมเกษตรกรเพื่อปลูกฝังความรู้ในหลายรูปแบบ ตลอดจนนโยบายของส่วนราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การเกษตร โดยขอให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเหล่านั้น เข้ามามีส่วนร่วมด้วย

และประการสุดท้ายก็จะพาเกษตรกรในพื้นที่ ไปดูงานกลุ่มเกษตรกรอื่นที่ประสบผลสำเร็จแล้ว

ท่านผู้ฟังครับ การดำเนินงานด้านต่าง ๆ เหล่านี้ คณะทำงานด้านมวลชนจะเป็นผู้กระตุ้นและดูแลให้การสนับสนุนตลอดเวลา ซึ่งการเริ่มงานด้านนี้ ตามแผนระยะแรกควรใช้พื้นที่ประมาณ ๑๐% ของพื้นที่ตามเป้าหมาย ทำแปลงสาธิตให้เกษตรกรมาก่อน หรือพืชที่เกษตรกรยังไม่มีควมคุ้นเคยมาก่อน หรือเป็นพืชที่คณะทำงานด้านมวลชนต้องการจะเน้นให้มีการปลูกในพื้นที่ แต่เกษตรกรยังไม่มีควมมั่นใจพอ เป็นต้น เพราะฉะนั้นจากการที่เราจะจัดเจ้าหน้าที่ของกรมชลประทานเอง ขอความร่วมมือฝ่ายท้องถิ่นจากส่วนราชการอื่น ๆ รวมทั้งติดต่อและประสานงานกับภาคเอกชนที่สามารถเข้ามาช่วยเหลือเกษตรกรในเขตโครงการชลประทานต่าง ๆ ได้ แล้วปฏิบัติงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดและจริงจัง และกรมชลประทานก็เชื่อมั่นว่าจะสามารถดำเนินงานโครงการเฉลิมพระเกียรติต่าง ๆ ทั้งหมดให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้เป็นอย่างดีครับ

เพลง

บรรเลง สายฝน.....

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ จากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทุ่มเทความสนพระราชหฤทัยให้กับการพัฒนาแหล่งน้ำ ทั้งเพื่อนำมาใช้ในการเพาะปลูก หรือใช้เป็นประโยชน์อย่างอื่น เพื่อราษฎรพระองค์อยู่ดีกินดี และมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขโดยทั่วกัน ดังจะเห็นได้ว่า ในทุกโครงการตามพระราชดำริของพระองค์ จะทรงมีแนวพระราชดำริที่จะจัดทำโครงการชลประทานต่าง ๆ เช่น อ่างเก็บน้ำ ฝ่ายเข้าในโครงการต่าง ๆ ด้วย ทางกรมชลประทานได้ทราบถึงควมสนพระราชหฤทัย ดังกล่าวนี จึงจะได้จัดทำโครงการในศูนย์ศึกษาการพัฒนา ๒ แห่ง และทำเป็นประเภทอ่างเก็บน้ำอีก ๔ โครงการ ให้เสร็จก่อนวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ เพื่อน้อมเกล้า-น้อมกระหม่อมถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๕ รอบในอีก ๒ ปีข้างหน้า และที่สำคัญที่สุดก็เพื่อให้โครงการชลประทาน ๖ แห่งนั้น บังเกิดประโยชน์แก่

เพลง

บรรยาย (ปราณี)

เกษตรกรและประชาชนโดยทั่วไปโดยเร็วที่สุดอีกด้วย
อันความกรุณาปราณี...สุราลัยสู่แดนดิน

ท่านผู้ฟังคะ รายการ “จากฟ้า...สู่ดิน” จะได้นำโครงการอัน
เนื่องมาจากพระราชดำริในเรื่องอื่น ๆ มาเสนอต่อไปคราวหน้า ในวัน
พฤหัสบดีที่ ๑๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๕ ทางสถานีวิทยุ
กระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลาเดียวกันนี้ สำหรับครั้งนี้
ประกิจ ศรีพยัคฆ์ ทำหน้าที่ฝ่ายเทคนิค และ ดิฉัน ปราณี ลิ้มป-
วณิชพันธุ์ จัดทำและดำเนินรายการสวัสดิ์ค่ะ
อันความกรุณาปราณี.....

ไต่เตล (ต่อ)

“โครงการพระราชดำริอันเกี่ยวเนื่องกับสำนักงาน เร่งรัดพัฒนาชนบท”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายทวี ชุทธิชัย

ผู้จัดรายการ

สิริพร ทองคำวงศ์

ไต่เตล

บรรยาย (สิริพร)

จากฟ้า...สู่ดิน

ท่านผู้ฟังคะ ขณฯ นายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้กล่าวปราศรัยในที่ประชุมใหญ่ ครั้งที่ ๔๐ ขององค์การสหประชาชาติ เมื่อประมาณเดือนตุลาคมปีที่แล้วว่า ประเทศไทยเราโชคดีมากที่ได้มีสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นจุดรวมแห่งความสามัคคี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อความผาสุก ความอยู่ดีกินดีของประชาชนอย่างไม่ทรงคำนึงถึงความเหน็ดเหนื่อย ความตรากตรำพระวรกายแต่ประการใด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงปฏิบัติหน้าที่พระมหากษัตริย์ที่เพียบพร้อมด้วยจริยธรรมของพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะข้อที่ทรงมีหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชน ทรงปฏิบัติทุกทางที่จะให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง ประชาชนได้รับความสุขทั่วหน้ามีที่อยู่อาศัยและมีอาชีพ เคยดำรงสออยู่เสมอว่า การช่วยให้ประชาชนมีความกินคืออยู่ดีเป็นการช่วยให้ชาติบ้านเมืองมีความเป็นปึกแผ่นจึงโปรดฯ ที่จะเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรด้วยพระองค์เอง ทรงรับสั่งว่าทำให้ได้ทอดพระเนตรเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างใกล้ชิด ทรงมีพระราชอุตสาหวิริยะเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมเยียนประชาชนทั่วพระราชอาณาจักร ดังที่เราได้พบกันอยู่ และทรงเล็งเห็นว่าปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ราษฎรซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีผลผลิตเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีอนามัยดีขึ้นนั้นก็คือ

แหล่งน้ำกินแหล่งน้ำใช้ ทรงมีพระราชดำริให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ ในด้านนี้ได้ร่วมกันดำเนินการแก้ไข สำหรับกรณีที่จัดหาแหล่งน้ำ อย่างเร่งด่วนนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องนี้ คือ สำนักงาน เร่งรัดพัฒนาชนบท แนวพระราชดำริที่พระราชทานให้แก่หน่วย งานนี้ เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ราษฎรของพระองค์อย่างไรบ้าง ท่านเลขาธิการสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท นายทวี ชูทรัพย์ ก็จะได้มาร่วมสนทนาและเรียนให้ท่านผู้ฟังได้ทราบ ว่า เมื่อได้รับ แนวพระราชดำริแล้ว ทางสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ได้มีการ ดำเนินการอย่างไรบ้างคะ

นายทวี

ส่วนมางานที่ดำเนินการตามพระราชดำรินั้น ในอันดับแรกจะรับ จะมีต้นเรื่องมาจากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ พระราชดำเนินประทับในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ที่ตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ ประทับที่พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ จังหวัดสกลนคร หรือประทับที่ทักษิณราชนิเวศน์ จังหวัด นราธิวาส เมื่อเสด็จออกเยี่ยมเยียนราษฎรหรือทรงงานในพื้นที่ก็ ปรากฏว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ของเรานั้นมีพระปรีชา สามารถเป็นพิเศษในเรื่องการพิจารณาแหล่งน้ำนั้นครับ ว่าที่ใดมีน้ำ ก็รู้อยู่แล้วว่าบ้านเมืองของเรามีปัญหาสำคัญก็คือ การขาดแหล่งน้ำใช้ ในการบริโภค การเกษตรกรรมเพาะปลูก ทั้งสองประการนี้เป็น เรื่องใหญ่แล้วก็มีพระปรีชาสามารถเป็นพิเศษในเรื่องนี้ แล้วก็เมื่อ ราษฎรมีปัญหาประสบความเดือดร้อนลำบากยากแค้น ก็มีพระราช กระแสรับสั่งว่าควรจะทำอย่างนั้นควรจะทำอย่างนี้ แล้วเราก็พบว่า เมื่อมีพระกระแสรับสั่งว่าควรทำอย่างนั้นทำอย่างนี้นั้น เมื่อส่ง ข้างออกสำรวจตรวจสอบแล้วความเป็นไปได้เกือบจะเรียกได้ ว่า ๑๐๐% ประการที่สอง บางครั้งบางครั้งราษฎรก็ถวายนำร้อง ยื่นฎีกาทูลเกล้าฯ แจ้งถึงความลำบากความเดือดร้อนทรงมีพระราช วินิจฉัยแล้วก็ถ้าเห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขประการใด ก็ทรงรับสั่ง เจ้าหน้าที่จะต้องเกี่ยวข้อง การที่มีพระราชดำรินี้มีสองทางคือ มี พระราชกระแสรับสั่งกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัด แล้วก็พื้นที่ของจังหวัดนั้น ๆ ก็แจ้งเรื่องมาที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนา ชนบท ดำเนินการตามพระราชดำรินั้น หรือประการสำคัญก็ คือมีพระกระแสรับสั่งกับเลขาธิการในขณะสำรวจเองคือ ท่าน

เลขธิการคนก่อนหรือกับกระผมซึ่งเป็นเลขธิการคนปัจจุบันนี้ ในกรณีเหล่านั้นเราก็จะส่งช่างออกสำรวจ และก็ถือว่าปฏิบัติงานตามพระกระแสรับสั่งไป งานเหล่านั้นเป็นงานที่มีพระกระแสรับสั่งขึ้นมาเดี๋ยวนั้น แล้วเราก็ดูตรวจพบความจำเป็นที่เราจะต้องดำเนินการหรือปรับปรุงแก้ไขปัญหาให้แก่ราษฎรเราก็ทำทันที แหล่งของการดำเนินการนั้นก็คือ พระองค์เองก็มีพระราชทรัพย์ที่ราษฎรถวายไว้มาก ท่านก็ไม่ได้เอาพระราชทรัพย์เหล่านี้ไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นนอกจากให้คืนกับราษฎร คือเมื่อมีกิจกรรมอะไรที่จะต้องทำก็จะทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนนั้นออกมาให้ใช้กับกิจกรรมนั้นเป็นส่วน ๆ ไป ส่วนหนึ่งเราก็เอามางบประมาณแผ่นดิน เพราะว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องของรัฐบาลต้องทำให้แก่ราษฎรอยู่แล้ว แล้วก็ส่วนหนึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนนั้นให้สมทบอีกด้วยนะครับ เราก็ใช้วิธีนี้เรื่อยมาชั่วระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา เราเคยสำรวจแล้วนะครับว่ามีพระราชดำริในการที่จะแก้ไขปัญหามาให้แก่ราษฎรในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำทั้งหมดด้วยก็ประมาณ ๗๐-๘๐ แห่งนะครับ เป็นการสร้างอ่างเก็บน้ำ ๒๑ แห่ง ฝ่ายน้ำล้น ๙ แห่ง ขุดสระน้ำ ๓๐ กว่าแห่ง แล้วก็ทำระบบส่งน้ำท่อส่งน้ำต่าง ๆ เหล่านี้ ๒๐ กว่าแห่ง นอกจากนั้นก็เป็นพระราชดำริในเรื่องที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหามาของราษฎรในส่วนที่เกี่ยวกับการคมนาคมขนส่ง ความลำบากยากแค้นของราษฎรในการไปมาหาสู่กัน ขนส่งผลิตผลที่ได้เอาไปขายตลาดหรือไปมาหาสู่กับโลกภายนอก ทั้งหมดนี้เป็นพระราชดำริในเรื่องที่เกี่ยวกับการสร้างทางทั้งหมดอีก ๑๑๓ แห่งด้วยกัน เป็นระยะทางที่มีพระราชดำรินี้ทั้งหมดประมาณ ๕๕๐ กิโลเมตรนะครับ ถ้าเผื่อว่าเป็นเส้นทางที่สำคัญนะครับ จะมีผู้คนใช้มาก เราก็ทำเป็นทางมาตรฐานเลย ทางระดับตี่อย่างนี้ ตกเป็นระยะทางประมาณ ๑๕๐ กว่ากิโลเมตร รองลงมาเป็นทางระดับ ๑ และ ๒ ประมาณ ๔๐๐ กิโลเมตร เส้นทางเหล่านี้ล้วนเป็นเส้นทางที่แก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของราษฎรทั้งหมดนะครับ เพราะฉะนั้นโครงการพระราชดำรินี้เหล่านี้เป็นที่มาของความที่เป็นพระบรมราชานุภาพ เป็นพระมหากรุณาธิคุณให้แก่ราษฎรที่ตกทุกข์ได้ยาก

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินะคะ ซึ่งก็มีการเข้าไปสร้างทางด้านเกี่ยวกับน้ำ คือ สร้างอ่างเก็บน้ำ ฝายและที่กักเก็บน้ำ รวมทั้งทางด้านการคมนาคม คือ การสร้างถนน ตามที่ท่านเลขาธิการของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ได้เรียนกับท่านผู้ฟังได้ทราบนะคะ ที่นี้อีกแห่งหนึ่งคือ เมื่อเข้าไปสร้างการคมนาคมหรืออ่างเก็บน้ำ เพื่อให้ราษฎรได้มีความเป็นอยู่ที่ดีแล้วนี่คะ ทางสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ได้มุ่งทางด้านตัวบุคคลด้วยหรือเปล่าคะ

นายทวี

ความจริงงานของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทนั้น ไม่ใช่เป็นงานสร้างนะครับ ผู้คนมักจะเข้าใจตามสภาพที่ได้เห็นด้วยลูกตา คือ เครื่องจักรกลของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทนั้นสีฟ้า แล้วก็เวลาไปที่ไหนก็ทำงานเป็นทีม ไม่ได้แยกเครื่องจักรกลไปตัวสองตัว ส่งทีมทำถนนไปใช้เครื่องจักรกล ๓๕ ตัว ส่งทีมเครื่องจักรกลชุดแหล่งน้ำไปทำงาน ใช้เครื่องจักรกล ๔๕ ตัว ภาพรถสีฟ้าหรือเครื่องจักรกลสีฟ้าทำงานกันอยู่เป็นกลุ่มเป็นทีมนั้น เป็นสิ่งที่คุ้นในตาของราษฎร เพราะฉะนั้นในแง่ของประชาชนมองเห็นสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท เป็นหน่วยงานสร้างนะครับ แต่แท้ที่จริงแล้วหน่วยงานสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทไม่ใช่หน่วยงานสร้างเท่านั้น ความจริง สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทเป็นหน่วยงานที่ผสมผสานระหว่างการก่อสร้างทรัพยากรใหม่ แหล่งน้ำและถนนหนทางให้แก่ราษฎรพร้อมทั้งพัฒนารัฐบาลที่จะใช้ทรัพยากรให้ใหม่นี้ ฉะนั้นการสร้างทรัพยากรให้อย่างที่เห็นสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ทำให้นั้นเป็นเพียงครึ่งหนึ่งของงาน เหลืออีกครึ่งหนึ่งก็คือ การฝึกการอบรมการพัฒนาให้กับราษฎรใช้ทรัพยากรนั้นอย่างถูกต้อง เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นการสร้างทางอันเป็นเส้นทางตามความพระราชดำรินี้ หรือเป็นการพัฒนาแหล่งน้ำก่อสร้างแหล่งน้ำตามที่มีพระราชดำรินี้ นอกเสียจากการก่อสร้างตัววัตถุที่เป็นถนนเป็นแหล่งน้ำเป็นฝายต่าง ๆ อีกครึ่งหนึ่งก็คือ การเข้าเกาะฝังชนประชาชนผู้ใช้ทรัพยากรที่สร้างให้ใหม่นั้นผู้ใช้ถนนผู้ใช้แหล่งน้ำนั้นเราก็จะมีทางสองข้างทาง เราพัฒนากลุ่มผู้ใช้น้ำเราเรียกกลุ่มผู้ใช้น้ำจากฝายน้ำล้นจากอ่างเก็บน้ำต่าง ๆ เหล่านั้น เราเรียกว่ากลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่มคนเหล่านี้แหละครับที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทรับผิดชอบ พัฒนาอาชีพให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น ให้รู้จักจัดธุรกิจของ

ตัวเอง เพาะปลูกอะไร รวมผลผลิตเข้ามามีอย่างไร ขายให้ใครที่ไหน ราคาเท่าไรถึงจะเป็นธรรม สิ่งเหล่านี้เป็นงานในหน้าที่ของสำนักงาน เร่งรัดพัฒนาชนบท แต่ทำงานในหน้าที่เหล่านั้นไม่ได้มองเห็นได้ด้วย สภาพที่เครื่องจักรกลทำงาน ดังนั้นคนก็เข้าใจว่าสำนักงานเร่งรัด พัฒนาชนบททำถนน ทำสะพาน ทำแหล่งน้ำเฉย ๆ อีกครึ่งหนึ่งทำ อย่างนั้น แล้วก็ทำอยู่ตลอดสองข้างทางของเรา เรายังคุมคนแล้วก็ พัฒนากลุ่มคน ผู้ใดใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่พัฒนา เราก็พัฒนากลุ่มผู้ใช้น้ำครับ

สิริพร

อันนี้เป็นการพัฒนาควบคู่กันไปนะคะ ทั้งวัตถุแล้วก็ตัวบุคคลด้วย ค่ะ สำหรับการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทได้เข้าไปมีส่วนรับสนองพระราช-
โองการนั้นนะคะ ได้มีการติดตามผลบ้างไหมคะ

นายทวี

มีครับ อย่างที่ได้เรียนแล้วว่างานเร่งรัดพัฒนาชนบท ไม่ได้สิ้นสุดลง เมื่อการทำถนนเสร็จ ไม่ได้จบลงเมื่อการทำอ่างเก็บน้ำเสร็จ เพราะ ฉะนั้นเมื่อเราทำอ่างเก็บน้ำเสร็จแล้ว ทำเขื่อนแล้ว ทำฝายน้ำล้น แล้ว หรือทำถนนแล้วนี้ เราก็เข้าพัฒนากลุ่มคนผู้ใช้ประโยชน์จากสิ่ง ที่เราสร้างให้เป็นงานพัฒนาอาชีพ เป็นงานพัฒนารายได้เพิ่มพูนรายได้ จากธุรกิจต่าง ๆ ขึ้นมานั้นะครับ เจ้าหน้าที่ที่เราใช้คำว่าเจ้าหน้าที่ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทประจำตำบล ก็เป็นคนเข้าไปช่วย ราษฎรรวมกลุ่มราษฎรขึ้นมาแล้วก็ทำกิจกรรมร่วมกับราษฎร ตั้งแต่ การใช้เทคโนโลยีในการเพาะปลูกหรือเกษตรกรรมต่าง ๆ ให้ดีขึ้นกว่าเดิม ให้รู้จักรวบรวมผลผลิตผลมาค้าขายอะไรเหล่านี้ นะครับ เขาก็จะต้องรายงานเข้ามาทุก ๔ เดือน ปีหนึ่งรายงานครั้งหนึ่ง ทุก ๔ เดือน นะครับ เฉพาะโครงการที่กิจกรรมที่ราษฎรรวมกลุ่ม กันสำเร็จแล้วนะครับ จัดกลุ่มธุรกิจของตัวเองได้แล้วประมาณ ๓ ปีต่อมา เราจะถอนตัวออกจากพื้นที่นั้น แล้วก็กลับไปทำงานตาม โครงการของเราต่อไปหรือแหล่งน้ำที่เพิ่มออกมา ในระยะต้นเราต้อง ให้เขารายงานเข้ามา แล้วเราก็มีทั้งเจ้าหน้าที่เฉพาะเรื่องราวจาก ฝ่ายทางกรมนี้เข้าไป เจ้าหน้าที่ของจังหวัดเข้าไปคุมผู้คนแล้วก็จัดการ พัฒนา ทำอยู่ต่อเนื่องกันประมาณ ๓ ปี จึงจะเลิกหรือถ้ายังไม่มี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงเข้ามา เราอาจจะอยู่ที่นั่นนานกว่าเดิมก็ได้ เช่นถ้าเราตัดถนนบ่อดินยี่นสองข้างทาง เราก็ใช้เป็นทำเลียง

ปลา ลูกล่าย ๆ กับว่าเราทำการประมงด้วย เราก็สอนราษฎรไปผสมเทียมทำอย่างไร เร่งรัดการผสมทำอย่างไร เราปรับพื้นที่สองข้างทางเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ แล้วเราก็ส่งเสริมการเลี้ยงวัวพื้นที่สองข้างทางที่ปลูกหม่อนได้ เราก็ให้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอดผ้า นะครับ ถ้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการประมง การเลี้ยงสัตว์ การเกษตรกรรม การอุตสาหกรรม ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมตามเข้าไป แล้ว เราก็อาจจะถอนตัวเร็วกว่า ๓ ปี ถอนยาวถึงไหนเราก็ถอนเจ้าหน้าที่คุมข้างทางไปถึงนั้น ถ้าเผื่อว่าใน ๒-๓ ปี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงยังไม่มา เราก็รับต่อไป แต่ถ้าถอนยาวออกไปแล้ว เราจำเป็นจะต้องถอนตัวเพราะเขาพอที่จะช่วยตัวเองได้แล้ว เราก็ถอนเจ้าหน้าที่ของเราคุมสองข้างทางของถนนที่ยาวออกไปนะครับ เพราะฉะนั้นจะว่าเราคุมอยู่ตลอดเวลาก็ไม่ใช่ หรือว่าเราทิ้งเลยก็ไม่ใช่ ขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่ตามเข้ามา สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทเป็นหน่วยงานที่เข้าพื้นที่ก่อนหน่วยงานอื่น จนกว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เข้ามาเร็วเราก็ถอนตัวเร็ว ถ้าเขาไม่ตามมาหรือมาช้าเราก็อยู่นานหน่อยหรือที่บางแห่งเขาไม่ตามมา เราก็จำเป็นต้องถอนตัวออกไป เพราะว่าถนนยาวเราต้องถอนตามถนนออกไป นะครับ

ศิริพร

อันนั้นเป็นการดำเนินงานของทางสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ซึ่งมีการติดตามผล แล้วก็มีการเข้าไปอยู่ด้วยอย่างน้อยก็ ๓ ปี ก่อนที่หน่วยงานโดยตรงจะเข้ามารับผิดชอบต่อไป ที่นี้จากการที่ท่านเลขาธิการได้มีโอกาสตามเสด็จฯ เวลาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านทรงเสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรในภาคต่าง ๆ นั้นะคะ ท่านได้มีแนวพระราชดำริอย่างไรบ้างคะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วน of สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ที่จะให้ดำเนินการในโครงการต่อ ๆ ไปค่ะ

นายทวี

ผมว่าต้องใช้คำว่าราษฎรเรานี้มีบุญอยู่อย่างหนึ่งที่เรามีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระปรีชาสามารถ และนอกจากทรงมีพระปรีชาสามารถแล้วยังมีน้ำพระทัยที่นึกถึงความเดือดร้อนความยากไร้ของราษฎรอยู่ เพราะฉะนั้นก็จะพบว่าทุกที่ที่เสด็จพระราชดำเนิน ทรงรับเอาความทุกข์ของราษฎรเข้ามาแก้ไขหรือแม้แต่นอกจากราษฎรแล้วหรือว่าหน่วยราชการใดที่รับงานมาแล้ว มีเหตุผล

อะไรที่เห็นว่างานนั้นเกินกำลังระหว่างที่เสด็จพระราชดำเนินอยู่ ก็คือ สารภาพบังคมทูลตรง ๆ ว่าสู้ไม่ไหวด้วยเหตุใด ก็จะมีพระราชวินิจฉัยว่าเพราะอะไร แล้วก็ทรงเข้ามามีพระราชดำริให้แก้ไขปรับปรุงอย่างไรไปด้วยกันเลย ทั้งหมดเท่าที่ติดตามเสด็จมานั้นผมรู้สึกว่าจะไรก็ตามที่เป็นความทุกข์ของราษฎรท่านพิจารณาก่อนอื่น ท่านทรงมีพระราชวินิจฉัยทันทีว่าจะแก้ไขอย่างไร เราจะเห็นถึงความมีพระวิริยะอุตสาหะอย่างยิ่ง เสด็จพระราชดำเนินในพื้นที่ทุรกันดาร เสด็จโดยพระบาท ภาษาวบ้านเราก็มักเรียกว่าเดินเท้ากันเป็นระยะทางไกล ๆ อย่างชนิดที่คิดว่าเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินของชาติอื่นเขาไม่ทำอย่างนั้น เขาอาจจะสุขสบายอยู่ในวัง แต่พระเจ้าแผ่นดินของเรานั้นท่านเสด็จถึงไหนถึงกัน เพราะฉะนั้นก็เป็นบุญของราษฎรเรา ผมคิดว่าอย่างนี้ครับ

สิริพร

แนวพระราชดำริใหม่ ๆ นะคะที่ได้พระราชทานมานี้ ในปีนี้หรือโครงการต่อ ๆ ไปนั้น สำหรับทางสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท นี้จะมีการดำเนินงานอย่างไรบ้างคะ

นายทวี

ในปีนี้นักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทได้มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายช่าง และผมตามเสด็จพระราชดำเนิน ในขั้นต้นนี้คือที่จังหวัดสกลนคร ก็มีพระราชดำริที่สำคัญประมาณ ๓ เรื่อง ด้วยกัน คือ ปัญหาเรื่องมีการสร้างอ่างเก็บน้ำ ทำเขื่อนกันน้ำ แล้วก็มือน้ำอยู่ ๒ ที่ ที่นี้การส่งน้ำทั้งสองอ่างเข้าหากัน ซึ่งเป็นการชลประทานระดับเล็กนี้มีปัญหาอยู่บ้างในเรื่องการขุดคลองส่งน้ำก็มีพระราชกระแสรับสั่งในส่วนที่เกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มปริมาณการเก็บกักน้ำขึ้นอีกอย่างหนึ่ง แล้วก็สำรวจแนวคลองส่งน้ำ คือผมก็กราบบังคมทูลถึงปัญหาของฝ่ายผมบ้าง ตามเส้นแนวที่เป็นคลองส่งน้ำนั้นเป็นแนวหิน ซึ่งมีการขุดคลองส่งน้ำมาลำบาก ก็มีพระกระแสรับสั่งถึงวิธีการแก้ไขต่าง ๆ เช่นระเบิดแนวหินหรือเซอร์เวอร์อ้อมหลบไปส่วนหนึ่ง และยกระดับการเก็บกักน้ำแห่งหนึ่ง อันนี้ในพื้นที่ของอำเภอสว่างแดนดินนะครับ อันดับ ๒ ก็เป็นเรื่องทางพื้นที่อำเภอเมือง ไกลออกไปจากตัวเมืองยังไม่เจริญ พระองค์เสด็จพระราชดำเนินโดยเท้า ๔ กิโลเมตรไปกลับ ๘ กิโลเมตร เข้าไปในพื้นที่อย่างนั้น พวกข้าราชการก็เดินตาม เรียกว่าแถวตอนเรียงหนึ่งเป็นแถวยาวออกไป เพราะไปทางอื่นไม่ได้ นะครับ เข้าไปในพื้นที่ ตำบลกบปลาชี อำเภอเมืองนะครับ บ้าน

นายาก็มีพระราชกระแสรับสั่งถึงเรื่องการทำถนนข้ามเข้าไปใน
พื้นที่นั้นให้ ก็เป็นระยะทางที่เสด็จพระราชดำเนินประมาณ ๖
กิโลเมตร ถนนที่เราจะทำอาจจะต้องสั้นกว่านั้นหน่อยหนึ่งหรือไม่ก็แคบ
เท่า ก็สำรวจแล้วจะต้องสร้างสะพาน ๒ แห่ง แล้วก็อีกส่วนหนึ่ง
ก็อาจจะต้องสร้างเขื่อนกันน้ำ ทำอ่างเก็บน้ำขึ้นมาในบริเวณนั้น เป็น
แหล่งน้ำขนาดเล็กกะครับ ราษฎรในบริเวณที่ ตำบลกกปลาซิว
หรือบ้านนายงนี้ ก็เรียกว่ายากจนค่นแค้นกันจริง ๆ การคมนาคม
ลำบากจริง ๆ ผู้คนมีอยู่มากพอสมควร เพราะฉะนั้นทางสำนักงาน
เร่งรัดพัฒนาชนบท กระจ่ผมก็รับพระราชดำรินี้มาแล้วส่งช่างสำรวจ
แล้ว นี่เรื่องเพื่องใหม่ ๆ หยก ๆ นะครับ เมื่อปลายเดือนพฤศจิกายนนี้
เอง ถ้าปีนี้เสด็จลงไปทางใต้หรือทางเหนือ สำนักงานเร่งรัด
พัฒนาชนบท ก็จะต้องตามเสด็จ เพราะว่าการเสด็จพระราชดำเนิน
ในพื้นที่แต่ละแห่งนั้น กิจกรรมที่ทรงงานนั้นก็จะพบว่าเป็นงานอัน
เนื่องกับการพัฒนาชนบท หรือการที่จะเข้าอนุเคราะห์ช่วยเหลือ
ราษฎรที่ยังตกทุกข์ได้ยาก หรือภาวะยังย่ำแย่อยู่เหล่านั้นตลอด
ไป นั่นว่าไปก็เป็นหน้าที่หลักของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท
เลยทีเดียวที่จะต้องเข้าจัดการแก้ไขปัญหาของราษฎรให้ หรือตาม
เสด็จพระราชดำเนินไปเพื่อจะได้ล่วงรู้ปัญหา แล้วก็ถือเป็นหน้าที่ที่
จะต้องทำงานนี้ครับ

เพลง

บรรยาย (สิริพร)

.....
ท่านผู้ฟังคะ เมื่อสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ได้สนองแนว
พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในด้านการหา
แหล่งน้ำ การคมนาคม และการพัฒนาตัวบุคคลในหมู่บ้านและกลุ่ม
นั้น ๆ แล้ว ราษฎรเหล่านั้นก็สามารถที่จะช่วยตัวเองและมีความเป็น
อยู่ที่ดีขึ้นทั้งด้านอาชีพอนามัย ทั้งนี้ก็ด้วยเพราะพระบารมี ประกิจ
ศรัทธา ศักดิ์ ฝายเทคนิค สิทธิพร ทองคำวงศ์ ดำเนินรายการ สวัสดิ์ดีละ

ไต่เตลจบ

.....

“โครงการหลวงแม่ตาน้อย อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายทวี รักษาชล

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เขยกลิ่นเทศ

ไต่เตล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตระหนักดีว่า ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาบ้านเมืองในทุก ๆ ด้าน โดยพระองค์ทรงเน้นการพัฒนาชนบทเป็นสำคัญ เพราะประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ในเขตชนบท ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเพื่อความมั่นคงของประเทศชาติ ตลอดจนมีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศ พระองค์จึงทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจต่าง ๆ โดยมีได้ทรงคำนึงถึงความยากลำบากนานัปการ เพื่อให้ทุกอย่างเป็นไปตามพระราชปณิธานที่ทรงตั้งพระราชหฤทัยไว้จากการเสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานยังพระตำหนักภูพิงศ์ราชนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเยี่ยมเยียนทุกข์สุขของราษฎรในภาคเหนือทุกปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักถึงภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศจากการตัดไม้ทำลายป่า การทำไร่เลื่อนลอย การปลูกฝิ่น การขาดมาตรการที่ดีในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ดังนั้น ในปี ๒๕๑๒ จึงได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เริ่มงาน “โครงการหลวง” เพื่อช่วยประสานงานกับรัฐบาล หน่วยราชการ นักวิชาการ ข้าราชการ เร่งรัดดำเนินการแก้ปัญหาของชาวเขาอย่างเร่งด่วน โดยมี มจ.ภิศเดช รัชนี้ เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ดำรงตำแหน่งองค์อำนวยการ “โครงการหลวงพัฒนาชาวเขา” หรือ “โครงการหลวงพัฒนาภาคเหนือ” ส่วนคณะผู้ทำงานจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่อาสาสมัคร

ออกไปส่งเสริมช่วยเหลือชาวเขาในวันหยุดราชการหรือวันอาทิตย์ก็
เรียกงานนี้ว่า “โครงการเกษตรหลวงในพระบรมราชานุเคราะห์”
และได้มาเปลี่ยนชื่อให้เหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๒๓
เป็น “โครงการหลวง”

เพลงบรรเลง

ไปแอ่วสาว.....

บรรยาย (พัชรินทร์)

ในพื้นที่ของจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคเหนือของประเทศไทย
มีชาวเขาหรือชาวไทยภูเขาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งชาวเขาเหล่านี้
ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม ปลูกข้าว พืชไร่
ชา กาแฟ และฝิ่น โดยจะทำไร่เลื่อนลอย ดังนั้น เมื่อดินขาดความ
อุดมสมบูรณ์แล้วมักจะย้ายที่ทำกินและโค่นป่าไม้ทำลายป่า เพื่อหาที่
ทำกินใหม่ต่อไป ด้วยเหตุนี้ โครงการหลวงจึงมีแนวนโยบายหลัก เพื่อ
ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เพื่อป้องกันและต่อต้านผู้ก่อการร้าย
โดยการยกฐานะระดับการครองชีพของชาวเขาให้สูงขึ้นเพื่อรักษา
ไว้ซึ่งทรัพยากรของประเทศโดยการป้องกันการทำลายป่าไม้ และ
ป้องกันกำจัดยาเสพติด อันก่อให้เกิดปัญหาทั้งในและต่างประเทศ และ
ที่สำคัญก็คือโครงการหลวง สนับสนุนให้ชาวเขาเลิกการปลูกฝิ่น
โดยหันไปปลูกพืชอื่นแทน

เพลงบรรเลง

สายฝน.....

บรรยาย (พัชรินทร์)

จากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภายหลัง
จากการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนชาวเขาแล้วทรงพบว่า ชาวเขา
มีชีวิตอยู่อย่างยากจนแห้งแล้งกันดาร และประกอบอาชีพปลูกฝิ่นกัน
โดยทั่วไป จึงทรงให้ตั้งสถานีวิจัยและสถานีส่งเสริมเพื่อให้เป็นแบบอย่าง
และสอนชาวเขา ทำให้ชาวเขามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ลดพื้นที่การ
ปลูกฝิ่นและการทำลายป่าก็จะลดน้อยลงไปด้วย โดยเริ่มแรก
ทุกสถานีทำงานโดยใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ต่อมาจึงได้ทุน
อุดหนุนจากหน่วยราชการ รัฐบาล หรือจากรัฐบาลต่าง
ประเทศ และโครงการหลวงแม่ลาน้อย ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอแม่สะเรียง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ก็เป็นโครงการหนึ่งที่สนองพระราชดำริ เพื่อ
ช่วยเหลือชาวเขาเหล่านั้น ดังมีความเป็นมาของการจัดตั้ง
โครงการฯ ตามที่ นายทวี รักษาชล นักวิชาการเกษตรศูนย์พัฒนาและ
ส่งเสริมชาวเขา จังหวัดแม่ฮ่องสอน กรมประชาสัมพันธ์ และ
กระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการโครงการหลวงแม่ลาน้อย

นายทวี

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้เล่าให้ฟังว่า.....

ความเป็นมาของโครงการหลวงแม่ลาน้อยคือว่า พื้นที่ในโครงการหลวงแม่ลาน้อยนี้ มีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงและก่าเผ่าลัวะประมาณ ๑๑ หมู่บ้าน ประชากรประมาณ ๓ พันคนเศษ มีความเป็นอยู่ที่แร้นแค้นกันดาร ถนนหนทางก็ไม่มี เดิมทีเดิยวนะครับ จากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินโครงการนี้ที่บ้านป่าแป๋ ต.แม่สะเรียง อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ทรงเห็นว่าชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ไม่ดีเหมือนกับที่อื่น คือความกันดารนะครับ ข้าวก็ไม่พอบริโภค พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงพระราชทานเงินทุน ๒ หมื่นบาท จัดตั้งธนาคารข้าวแห่งแรกขึ้นที่หมู่บ้านนี้ และก็จากนั้นมาหมู่บ้านแห่งนี้ก็อยู่ในโครงการเกษตรหลวง ซึ่งมีอาจารย์สุรินทร์ ละอองศรี จากกรมวิชาการเกษตรและก็ประกอบด้วยอาจารย์จากแม่โจ้ และเจ้าหน้าที่พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา จ.แม่ฮ่องสอน ในพื้นที่เข้าดำเนินการส่งเสริมด้านการเกษตร ให้ชาวเขามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากการดำเนินงานที่ผ่านมาปรากฏว่าขาดการสนับสนุนทางด้านเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ในพื้นที่และกิ่งบประมาณไม่เพียงพอ คืออันนี้เราทำเป็นรูปที่ว่า อาสาสมัคร เดิมทีนะครับพอหลังจากนั้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ทางศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา จ.แม่ฮ่องสอน ได้สำรวจความต้องการขั้นพื้นฐานคือจากความเป็นอยู่ที่ยากจนของชาวบ้านในเขตพื้นที่ ก็ได้สำรวจและก็ทำโครงการเสนอของบประมาณจากโครงการ เสนอของบประมาณจากโครงการหลวง คือเงินช่วยเหลือจากกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา โครงการหลวงก็มี มจ.ภคเดช รัชนี้ เป็นองค์อำนวยการในโครงการหลวงหลาย ๆ ที่ และก็โครงการหลวงแม่ลาน้อยก็เป็นโครงการหนึ่งในจำนวนนี้ ก็ได้รับเงินสนับสนุนจากกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา มาช่วยดำเนินงาน คือให้การสนับสนุนเป็นรูปอุปกรณ์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเงินจ้างเจ้าหน้าที่บ้าง เล็ก ๆ น้อย ๆ ให้โครงการนี้ได้ดำเนินการบรรลุเป้าหมาย ตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงดำริไว้

พัชรินทร์

คุณทวีคะ โครงการหลวงแม่ลาน้อยนี้ ได้ดำเนินการไปอย่างไรบ้างคะ

นายทวี

โครงการนี้มีงานหลักใหญ่ ๆ คือ โครงการเพิ่มผลผลิตข้าว นาดำ ข้าวไร่ คือพืชอาหารหลักนี้ให้ชาวบ้าน ที่จากการที่ไม่มีข้าว บริโภคเพียงพอในรอบปี ได้มีข้าวบริโภคเพียงพอ แล้วก็ไม้ผล แล้วก็พืชอย่างอื่น พืชรายได้ คือพืชไร่ เช่นพวกไม้ดอกต่าง ๆ แล้วก็พืชผัก หน่อบริโภค แล้วก็ไม้ผล ไม้ผลก็เป็นพืชหลักชนิดหนึ่งระยะยาวซึ่งจะทำให้ ชาวเขาเขามีรายได้ จุดมุ่งหมายที่ว่า ให้รายได้ชาวเขาเพิ่มขึ้น ก็เนื่องจากในเขตพื้นที่เดิมที่เป็นเขตติดต่อ เป็นข้อต่อระหว่าง จ.เชียงใหม่ กับ จ.แม่ฮ่องสอน ที่นี้หมู่บ้านแม่วัฒนโคกเดียวกันในพื้นที่ดังกล่าวนี้ ได้ ทำการปลูกฝิ่น สมัยนั้นหน่อบริโภค ปลูกฝิ่นมาก แล้วก็ทางโครงการนี้ก็ เกรงว่าชาวบ้านซึ่งเป็นชาวเขาเผ่าลัวะกับเผ่ากะเหรี่ยงในเขต โครงการหลวงแม่วัฒนโคกนี้ ก็จะนำเทคโนโลยีการปลูกฝิ่นของชาวเขา เผ่าลัวะขยายระยะบาดออกไป ซึ่งเป็นพืชที่ทางรัฐบาลไม่ต้องการ ให้ชาวบ้านปลูกหน่อบริโภค เป็นพืชยาเสพติดพวกนี้ ก็ได้ส่งเสริมพืช ต่าง ๆ ทดแทนฝิ่น ให้ชาวเขาเขามีรายได้มีอาหารหลักเพียงพอ มีความ ต้องการต่าง ๆ เช่น ถนนหนทาง ก็โครงการหลวงและก็คณะ กรรมการจังหวัดซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้สนับสนุน และศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา จ.แม่ฮ่องสอน ได้ประสาน งาน เช่น สร้างถนนเข้าสู่พื้นที่ สร้างสถานือนามัย และบางแห่งที่ยัง ไม่มีโรงเรียน ก็ได้ร่วมกับการประถมศึกษาจังหวัด จัดสร้าง โรงเรียนขึ้นในเขตพื้นที่การไฟฟ้าพลังงานก็ได้ไปสนับสนุน สร้าง ไฟฟ้าขึ้นในบางหมู่บ้าน ทางกรมชลประทานก็ได้ไปร่วมสร้างฝายเก็บ น้ำเพื่อใช้ในการเกษตร โดยเฉพาะในฤดูแล้ง ในการปลูกถั่วเหลือง ในนาหลังการเก็บเกี่ยว และก็ทำให้ผลผลิตข้าวต่าง ๆ ผลผลิตพืชก็ เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ โครงการอื่น ๆ เรายังมีโครงการปรับปรุง ด้านพันธุ์สัตว์ เช่น เอาพันธุ์สุกร พันธุ์ไก่ ขึ้นไปเลี้ยงเพื่อให้ผสมพันธุ์ กับพันธุ์พื้นเมืองเดิมของชาวบ้าน เพื่อที่จะให้มีคุณภาพและราคาดี ขึ้น และได้ทำการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดสัตว์ ซึ่งเดิมที่นี้ยัง ไม่ได้สนับสนุนช่วยเหลือทางเรื่องนี้ ปีหนึ่งสัตว์มีโรคระบาดล้มตาย ไปมาก ทำให้ชาวเขาขาดอาหารบริโภคแล้วก็ขาดรายได้ แต่พอ หลังจากที่เราได้ไปเริ่มงาน ได้สนับสนุนช่วยเหลือในเรื่องนี้ ทำให้ชาวเขาเขามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมาก สามารถเปรียบเทียบ

มองได้ชัดจากหมู่บ้านใกล้เคียงที่ติดต่อกัน คือในบริเวณพื้นที่ของ
อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน ทำให้เขามีข้อเปรียบเทียบเห็นชัดว่า การ
พัฒนาในช่วงเวลาที่ผ่านมามีเพียงไม่กี่ปี ทำให้ชาวเขามีความเป็นอยู่
ที่ดีขึ้นพอสมควร และก็ในจำนวนหลาย ๆ อย่างนี้ ไม่ผลก็เป็นพืชหนึ่ง
ที่จะทำรายได้ระยะยาว และทำให้ชาวบ้านหวงแหนต่อพื้นที่ดินที่
ทำกินที่อยู่อาศัยของพวกเขา ไม่อพยพเคลื่อนย้าย เช่น เราส่งเสริม
ให้ปลูกพริก พริกสาลี และก็พวกพลับ พลับนี้ก็คิดว่าได้ผลดี
มาก เพราะเราได้นำยอดพันธุ์พลับที่ดีจากโครงการหลวงที่
อ่างขาง มาเลี้ยงกับต้นตอพื้นเมืองของพลับป่าบริเวณนั้น คิดว่า
ในระยะ ๒ ปี ก็ให้ผลผลิตที่ดีแล้ว แล้วก็เสาวรส ก็เป็นพืชชนิดหนึ่งที่
โครงการนี้ได้ดำเนินขึ้นเป็นเอกลักษณ์ และก็ส่งเสริมให้ชาวเขาปลูก
มีรายได้ และได้ผลผลิตต่อไร่ปัจจุบันก็ไร่หนึ่งได้ประมาณ ๑๒,๐๐๐
—๑๕,๐๐๐ บาทต่อปีนะครับ เมื่อเทียบแล้วก็รายได้ดีพอสมควร ที่
ชาวเขาเขาชอบก็คือว่าผลไม้ชนิดนี้เมื่อปลูกแล้วไม่ต้องใช้สารเคมี
เช่นยาปราบศัตรูพืช และก็ไม่ต้องใช้ปุ๋ย เพราะสภาพพื้นดินในพื้นที่
ก็ดีพอสมควร ทั้งอากาศก็เอื้ออำนวยให้ ทำให้ชาวเขามีความ
สนใจปลูกพืชนี้ขึ้นมาก และก็ในโครงการส่งเสริมปลูกเสาวรส
ในปี ๒๕๒๙ นี้ เรากำหนดพื้นที่ไว้สำหรับโครงการหลวงแม่ลาน้อย
โดยเฉพาะที่บ้านห้วยฮ่อม และก็บ้านดง อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่อง-
สอน จะส่งเสริมปลูก คิดว่าไม่ต่ำกว่า ๕๐ ไร่ ครับ

บรรยาย (พัชรินทร์)

โครงการหลวงแม่ลาน้อย อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน ได้
ดำเนินการเพื่อสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในอันที่จะพัฒนาชาวเขา ทั้งในเรื่องของความเป็นอยู่ อาชีพ และ
แนะนำการเกษตรแผนใหม่ โดยการจัดหาแหล่งน้ำ ปลูกป่า ปลูก
ไม้ผลเมืองหนาว ซึ่งผลของการดำเนินงานต่าง ๆ นี้ ได้ผลสำเร็จ
อย่างไรมากน้อยแค่ไหน นายทวี รักษาชล ในฐานะผู้จัดการ
โครงการหลวงแม่ลาน้อย ได้เล่าให้ฟังต่อไปว่า...

นายทวี

อันนี้เราประมาณเป็นเครื่องวัดออกมาเหมือนกับวัดดูอย่างอื่น
ก็ยาก แต่ถ้าเราจะดูแล้ว มีข้อเปรียบเทียบแล้วนะครับ เรายกตัวอย่าง
เช่นความเป็นอยู่เรื่องด้านอาหารการกินนี่ เดิมทีบางหมู่บ้านมีข้าว
บริโภคในรอบปีเพียงพอนี้ไม่กี่หลังคาเรือน แต่ปัจจุบันเขามีข้าวบริโภค
เกือบจะทุกหลังคาเรือนนะครับ และก็ยังมีข้าวเหลือบริโภค บาง

ครอบครัวสามารถส่งออกจำหน่ายในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงได้ปีหนึ่ง
มาก ๆ นะครับ และก็นอกจากนั้นก็พวกถั่วเหลือง เดิมที่เขาไม่
รู้จักปลูก เรานำพันธุ์ไปให้เขา ก็ไม่รู้จัก เราแนะนำส่งเสริมพยายาม
จนว่าปัจจุบันนี้ก็เป็นที่ขายได้หลังจากการเก็บเกี่ยว จากหลาย ๆ
อย่าง การส่งเสริมทางด้านพืชและสัตว์ ความเป็นอยู่ การศึกษา
ด้านสาธารณสุข โภชนาขั้นพื้นฐานต่าง ๆ นี้ ถ้าเราเข้าไปในหมู่บ้าน
ปัจจุบันจะเห็นว่า ความแตกต่างเช่นบ้านเรือนที่อยู่อาศัยพวกนี้ เมื่อ
ก่อนเขาก็อยู่หลังคาแฝก คือประเพณีอย่างหนึ่ง และก็ความยากจน
นี้ เขาก็ไม่ยอมเปลี่ยนแปลง แต่ปัจจุบันพวกบางครอบครัวที่มีรายได้ดี
เขาก็ซื้อสังกะสีหรือกระเบื้องมาสร้างบ้านแบบพื้นเมือง แบบ
คนไทยทั่ว ๆ ไป อันนี้ก็เห็นชัด มีส้วมใช้ มีน้ำใช้ มีห้องน้ำ มีน้ำ
ประปาอะไรดีขึ้นนะครับ

พัชรินทร์

อันนั้นก็เป็นการพัฒนาทางด้านวัตถุนะคะแล้วส่วนทางด้านจิตใจ
ล่ะคะ

นายทวี

ทางด้านจิตใจนี่ก็จะแบ่งออกได้เป็นหลายอย่าง แต่เราจะไม่มีเครื่องวัด
เหมือนกับวัดของอย่างอื่น โดยเฉพาะทางด้านการศึกษานะ
ครับ เดิมทีในบริเวณพื้นที่แห่งนี้ ก็ชาวเขาพูดภาษาก็ไม่ค่อยได้
หนังสือก็ไม่รู้ แต่ปัจจุบันนี้ พวกนักเรียนที่เรียนจบออกไป จบ ป.
๔ บ้าง หรือไม่ถึง หรือจบ ป.๖ เขาสามารถอ่านออกเขียนได้ และ
พูดภาษาไทยได้ดีขึ้น และคนรุ่นเก่า ๆ ที่เขาสนใจ เขายังมาเรียน
หนังสือจากเจ้าหน้าที่ บางครั้งบางหมู่บ้านมาเรียนนอกเวลา มา
คุย มาฝึก จนเขาสามารถพูดได้ และบางคนเขียนได้บ้าง อันนี้ก็มอง
เห็นว่า ทางด้านการศึกษา ส่วนด้านทางจิตใจนี้ก็คิดว่าคงจะดี
ขึ้น ถึงแม้เราจะไม่มีเครื่องวัดนะครับ แต่ว่าจากการที่ว่า สร้างถนน
เข้าไป สร้างอะไรเข้าไปพัฒนาหลาย ๆ อย่าง ความร่วมมือของ
ชาวบ้านอันนี้ จะเห็นได้ชัดเวลาเราจะจัดประชุม หรือว่าในเขตพื้นที่
นี้ผู้นำของหมู่บ้านในการพัฒนาหมู่บ้านอะไรต่าง ๆ กลุ่มยุวกษัตริกร
นี้เขาให้ความร่วมมือและบางอย่าง ปัจจุบันเขาแสดงความสนใจขึ้น
มาก่อน และก็มาเสนอปรึกษากับเจ้าหน้าที่ ซึ่งของแบบนี้เดิมนะ
ครับ จะเห็นได้ยากในหมู่บ้านที่ยังไม่มีการพัฒนานะครับ

เพลงบรรเลง

สายฝน.....

บรรยาย (พัชรินทร์)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์ผู้สถิตยอยู่ในหัวใจของ

ประชาชนทุกคน พระองค์ไม่ทรงทอดทิ้งประชาชนทรงเป็นห่วง และเอาพระทัยใส่ในทุกข์สุขของประชาชนโดยทั่วหน้า ไม่ว่าจะเป็นคนไทยในพื้นราบ หรือคนไทยบนภูเขา โครงการตามพระราชดำริ หรือโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นทั่วประเทศ และทรงติดตามผลงานและเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรพื้นที่โครงการเสมอมา อย่างที่โครงการหลวงแม่ลำน้อยนี้ นายทวี รักษาชล ผู้จัดการโครงการ ได้เล่าให้ฟังถึงการเสด็จพระราชดำเนิน และทรงพระราชทานคำแนะนำดังนี้

นายทวี

คือหลังจากที่พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนิน เมื่อปี ๒๕๑๓ แล้ว เมื่อปี ๒๕๒๑ ปี ๒๕๒๒ ปี ๒๕๒๔ และปี ๒๕๒๕ ได้เสด็จต่อเนื่อง และก็ได้พระราชดำริ พระราชทานหลาย ๆ อย่าง เช่นว่า การปรับปรุงพื้นที่ทำกิน โดยเฉพาะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเน้นเรื่องการชลประทาน การเกษตร เช่นรับสั่งว่า ให้สร้างฝายเก็บน้ำเพิ่มขึ้น เพื่อที่จะนำน้ำไปใช้ขยายพื้นที่ในการเกษตร นะครับ อันนี้ก็เป็นสิ่งสำคัญที่พระองค์ทอดพระเนตรถึงความสำคัญ

เพลง

บรรยาย (พัชรินทร์)

.....
ท่านผู้ฟังคะ โครงการหลวงแม่ลำน้อย ตั้งอยู่ที่บ้านป่าแป๋ ต.แม่สะเรียง อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน เป็นโครงการหนึ่งในหลาย ๆ โครงการ ที่เกิดขึ้นจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในอันที่จะช่วยเหลือประชาชนและประเทศชาติ ในทุก ๆ ด้าน รายการ“จากฟ้า...สู่ดิน” จะได้นำโครงการต่าง ๆ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาเสนอท่านผู้ฟังอีกครั้งต่อไป ในวันพฤหัสบดีที่ ๖ กุมภาพันธ์ นี้ สำหรับวันนี้ อุทรา คงสวัสดี เป็นเทคนิคของรายการ และพัชรินทร์ เขยกลิ่นเทศ จัดทำรายการ สวัสดีค่ะ.

ไต่เตลจบ

.....

“โครงการศูนย์สภากาชาดไทย เขาล้าน อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ตามพระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ท่านผู้หญิงสุประภาดา เกษมสันต์

พล.ต.ต. สมควร หริกุล

ดร.กล้า สมตระกูล

นายพิศิษฐ์ ศศิผลิน

ผู้จัดรายการ

ปราณี ลิมปวนิชยพันธุ์

ไต่เตล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ หลังจากที่ประเทศกัมพูชาได้เกิดศึกกลางเมืองขึ้น ทำให้ประชาชนชาวเขมรได้รับความทุกข์ยากแสนสาหัส จึงได้พากันอพยพหลบเข้ามาตามชายแดนของประเทศไทยหลายทางด้วยกัน ส่วนใหญ่จะเข้าทางอรัญประเทศ จังหวัดปราจีนบุรี และทางจังหวัดจันทบุรี รวมทั้งจังหวัดตราด สำหรับในพื้นที่จังหวัดตราด มีชาวเขมรอพยพเข้าไปส่วนที่เรียกว่า “เขาล้าน” จำนวนมาก ประมาณ ๔ หมื่นคนเศษ และมีความเป็นอยู่ที่น่าอนาถที่สุด ผิดสุขลักษณะด้วยประการทั้งปวง อาจจะก่อให้เกิดโรคระบาดขึ้นได้ ดังนั้น ในระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงแปรพระราชฐานอยู่ที่พระราชวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะองค์อุปนายิกาผู้อำนวยการสภากาชาดไทย ก็ได้รับหนังสือรายงานจากเลขาธิการสภากาชาดไทย ในเรื่องดังกล่าวนี้ จึงได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลสมเด็จพระนาง-

เจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในฐานะที่ทรงดำรงตำแหน่งองค์สภานายิกาสภาภาษาไทย และด้วยความมีพระราชหฤทัยที่เปี่ยมไปด้วยพระเมตตาต่อชาวเขมรอพยพเหล่านั้น จึงมีพระราชดำริที่จะทรงช่วยเหลือ โดยได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรสถานการณ์ด้วยพระองค์เอง เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๒๒ ตามที่ราชเลขา-
 นุกรในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ท่านผู้หญิง สุประภาดา เกษมสันต์ ได้เล่าถึงพระเมตตากรุณาต่อชาวเขมรอพยพเหล่านั้นว่า...

ท่านผู้หญิง
 สุประภาดา

มีรับสั่งว่า จะเสด็จพระราชดำเนินไปที่เขาล้าน ทุกคนก็ตกใจ ผู้ที่เห็นสภาพเป็นจริงก็ตกใจว่า มิควรจะเสด็จพระราชดำเนินต่าง ๆ นานา ยิ่งทำให้พระองค์ทรงตั้งมั่นในพระราชปณิธานที่จะไปเห็น โดยพระเนตรเองอย่างยิ่ง จึงเสด็จพระราชดำเนินไปยังเขาล้าน ห่างจากไม้รูดประมาณ ๕-๖ กิโลเมตรเท่านั้นเอง ก็จริงทุกอย่างที่ได้เคยทรงฟังมา คนในสภาพแยะทุกประเภททุกวัยนอนระกะระกะ มีผ้าขาวม้ามากาง ใช้ไม้ปักทำชายคานอน ไม่มีแรงแล้ว ก็ไม่ค่อยจะสะอาดก็มี คือคนเหล่านั้นจะไปถ่ายปัสสาวะอุจจาระกันยังงี้ มันก็ตรงที่ตัวเขานั้นแหละไปไม่ไหว ก็รอบข้างไปหมดเลย จะเป็นสภาพแบบนั้น สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ องค์สภานายิกาสภาภาษาไทย ทรงตั้งมั่นตั้งแต่นั้นมาว่า ถึงแม้ว่าจะทรงทราบนโยบายของรัฐเป็นอย่างไร แต่ไม่ได้แล้ว ถ้าขึ้นคนไทย ประเทศไทยปล่อยให้คนนับแสนถูกไล่กลับไป แล้วเขาจะไปอย่างไร จะต้องหามกันออกไปหรืออย่างไร ยังไงก็ไปไม่ได้แล้ว เพราะฉะนั้น น่าที่จะให้เขาอยู่ในเขตกักกันในบริเวณเขาล้านนี้ โดยมีการจัดระเบียบให้เขาอยู่ได้โดยยังชีพได้ คือทรงทราบแล้วว่า ตามหลักพระพุทธศาสนาคนเราที่จะเป็น ก็ต้องมีอาหารที่พอกอาศัย มีเครื่องนุ่งห่ม มียารักษาโรค ทรงเห็นแล้วว่าแต่นั้นก็จะพอประทัง เหตุไฉนคนไทย ประเทศไทยจะปฏิเสธ แค่นี้ก็ไม่ยอมให้ ส่วนเมื่อเขาแข็งแรงแล้ว จะยังงี้ต่อไปอีกทีหนึ่ง แต่คนที่หมดอาลัยตายอยากทุกประการ จะปล่อยให้ถูกขับไล่ออกไปได้อย่างไร จึงทรงมีพระราชเสาวนีย์ให้พวกเราที่ติดตามไปลงมือกันเลย ให้แจกผ้าพลาสติกสำหรับมุงที่กำบัง และเด็กทอดอยาก ตัวผอม ๆ หน้าตาแก่ไปเลยเอาพวกนั้นก่อน โปรดให้ขงนมและสอน

บรรยาย (ปราณี)

ให้แม่พวกนั้นบ่อนนม โดยใช้ช้อนตักนมใส่ปากลูก ก็เท่าที่มีอยู่
หลังจากที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงให้
ความช่วยเหลือเขมรอพยพที่เขาล้านแล้ว พระองค์ก็ทรงมีพระราช-
ดำริให้จัดตั้งเป็นโครงการศูนย์สมภากาชาดไทยเขาล้านขึ้น โดยได้รับ
ความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในด้านการเกษตร อาชีพ การ
ศึกษา ขนบธรรมเนียมประเพณี เพื่อทำการสอนและอบรมให้กับ
ชาวเขมรที่เขาล้าน จังหวัดตราดเหล่านั้น พลตำรวจตรี สมควร
หริกุล อดีตรองผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนและรองผู้อำนวยการ
การศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน ซึ่งท่านเป็นผู้ประสานงานใน
โครงการนี้ ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบของตำรวจตระเวนชายแดน
ในศูนย์สมภากาชาดไทยเขาล้านว่า....

พล.ต.ต.สมควร

เนื่องจากวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๒๗ ผมก็ได้นำคณะลูกเสือชาวบ้าน
เข้าเฝ้าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ ศาลา
ดุสิตาลัย พระราชวังดุสิต หลังจากพระราชทานพระบรมราโชวาท
แล้ว พระองค์ก็ได้ทรงรับสั่งกับกระผมโดยตรงถึงงานของศูนย์อพยพ
ชาวเขมรที่เขาล้าน อำเภอกลองใหญ่จังหวัดตราด โดยเฉพาะอย่าง
ยิ่งแล้วพระองค์ท่านทรงสนพระทัยเกี่ยวกับเรื่องการสอนเด็กชาว
เขมรที่อยู่ในศูนย์นั้น ซึ่งในตอนนั้นศูนย์อพยพได้มีการสอนภาษา
ไทย โดยเจ้าหน้าที่ของลุ่มตำรวจตระเวนชายแดน และทาง
ทหาร ส่วนการสอนภาษาอังกฤษนั้น ก็สอนโดยแม่ชีคาทอลิกและ
ได้สอนภาษาเขมร คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ และประวัติ
ศาสตร์ โดยชาวเขมรอพยพด้วยกันที่เป็นผู้ใหญ่และมีความรู้
วัตถุประสงค์ในการสอนนั้น ก็เพื่อให้มีงานทำและให้มีการเคลื่อนไหว
ขึ้นภายในศูนย์นั้น และต้องการให้คนที่ได้รับการอบรม การ
เรียน สามารถไปดำรงชีวิตในต่างประเทศ คือประเทศที่สามที่เขา
อยากจะอพยพไป หลังจากได้รับพระราชทานพระบรมราโชบายไป
แล้ว พระองค์ท่านก็ทรงรับสั่งว่า ต้องการจะให้โรงเรียนตำรวจ
ตระเวนชายแดนเปิดขึ้นในสถานที่แห่งนั้นอย่างสมบูรณ์แบบ ความ
จริงแล้วโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนต้องเปิดให้คนไทยทั่วไป
แต่เนื่องจากพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงเมตตาต่อผู้อพยพและผู้
หมดหวังในชีวิตทั้งหลายนี้ะครับ จึงได้คิดว่า อย่างไรเสียคน
เหล่านั้น คงจะต้องอยู่ในประเทศไทยอีกนาน และไม่มีอนาคต

ที่แน่นอน เพราะฉะนั้น จึงทรงเน้นให้สอนภาษาไทยในโรงเรียน และพยายามให้แสดงออกด้านมนุษยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และความรักชาติบ้านเมือง ตลอดจนระเบียบวินัยของเด็กเหล่านั้นให้ดีเท่าที่จะทำได้ โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ *ประการที่หนึ่ง* เพื่อให้เด็กทุกคนได้รู้จักพึ่งตนเองและช่วยตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในศูนย์ฯ ในประเทศไทยได้เท่าที่จะดำเนินการ ไม่เป็นภาระต่อคนอื่น *ประการที่สอง* ตั้งความหวังไว้ว่าจะให้บุคคลเหล่านั้นสามารถดำรงชีวิตในประเทศที่สามได้ถ้าเขาปรารถนาและประเทศเหล่านั้นเห็นว่า เขามีคุณภาพและรับไว้ได้ *ประการที่สาม* ต้องการให้เขามีความรู้พื้นฐานและมีความสามารถ มีประสบการณ์ เมื่อประเทศเขาส่งลง เขาจะได้กลับไปพัฒนาประเทศเขาได้ เมื่อไปศึกษาแยกแยะออกแล้ว ก็ปรากฏว่า มีทั้งเด็กที่อยู่ในวัยเรียนและนอกเกณฑ์วัยเรียน จึงได้มีความคิดว่า วิธีการที่จะแก้ปัญหานั้น ต้องหาผู้รู้ผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายเข้ามาช่วยแก้ไข เช่น วิทยาลัยครูจันทบุรี และทางการศึกษาผู้ใหญ่ที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องได้ จึงได้เกิดการประสานงานขึ้น และได้มาประชุมปรึกษาหารือและได้นำเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้กราบบังคมทูลทูลทรวงทราบ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ก็ทรงรับสั่งให้แยกเด็กโตและเด็กเล็ก คือเด็กที่อยู่ในวัยเรียนและนอกวัยเรียน เด็กที่อยู่ในวัยเรียนนั้นก็เริ่มแบ่งชั้นเรียนตามความสามารถของเขาให้เรียน ป.๑ ป.๒ ป.๓ และ ป.๔ ตามลำดับ และจัดครูตำรวจตระเวนชายแดนเข้ามาทำการสอน ส่วนเด็กนอกวัยเรียน คือพ้นเกณฑ์ไปแล้ว ก็ได้แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งคือ ส่วนที่มีความรู้พื้นฐานจบการประถมศึกษาแล้ว กับอีกส่วนหนึ่งที่ไม่มีความรู้พื้นฐานก็ให้เรียนการศึกษาผู้ใหญ่เพื่อสอบให้ผ่านเกณฑ์ได้ และเวลาเดียวกันก็ได้แบ่งให้เด็กเหล่านั้นสมัครใจที่จะศึกษาด้านอาชีพต่าง ๆ ที่ตนสนใจด้วย จึงได้จัดให้มีการประสานกับศูนย์ฝึกอาชีพของภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดปราจีนบุรี เข้ามาร่วมอีกส่วนหนึ่งในการฝึกพัฒนาอาชีพ ส่วนเด็กที่มีความสนใจทางด้านเกษตรและการเลี้ยงสัตว์ก็ได้มีการฝึกอบรม โดยขอให้ทางฝ่ายกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้รับผิดชอบต่อไป

ของเด็กเขมรอพยพที่ศูนย์สภากาชาดไทยเขาล้านว่า แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งก็คือ ชาวเขมรที่มีอายุเกินเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ซึ่งอาจจะไม่มีความรู้ด้านอาชีพมาก่อน ดังนั้น เพื่อให้พวกเขาสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ขณะอยู่ในประเทศไทย และทั้งที่จะอพยพไปอยู่ประเทศที่สาม จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอาชีพ โดยได้รับความร่วมมือประสานงานกับศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณชายแดนจังหวัดปราจีนบุรี ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๒๘ เป็นต้นมา เกี่ยวกับเรื่องนี้ ดร.กล้า สมตระกูล ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยได้เล่าให้ฟังว่า...

ดร.กล้า

ทางศูนย์นี้ก็มีขีดความสามารถในด้านของการฝึกอาชีพด้านของคหกรรม และช่างอุตสาหกรรมบ้าง โดยเฉพาะช่างตัดเสื้อผ้าชาย ช่างตัดเสื้อผ้าสตรี ช่างตัดผม และช่างไม้ ช่างปูน ช่างโลหะ ในการสอนซึ่งเราใช้ครูเป็นคนไทย การสื่อสารหรือการถ่ายทอดความรู้ก็เป็นอุปสรรค ต้องใช้ล่ามที่เป็นตำรวจตระเวนชายแดนหรือผู้รู้ภาษาเขมรบ้าง ตอนหลังเรามาเน้นเรื่องของการฝึกภาคปฏิบัติมากขึ้น ก็ทำให้ไม่เป็นอุปสรรคเท่าไรครับ

ปราณี

และตั้งแต่เริ่มฝึกอาชีพมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๘ จนถึงปัจจุบันนี้ ผู้อำนวยการได้เคยมีการติดตามผลที่เราได้ฝึกในเรื่องอาชีพอย่างไรบ้างมั๊ยคะ

ดร.กล้า

ในเรื่องของการติดตามผล เรื่องนี้ทางศูนย์ต้องการจะเน้นมาก เพราะว่า ถ้าหากเราสอนไปแล้ว ถ้าไม่ได้ใช้ประโยชน์ก็จะเป็นผลเสีย หรือเสียเวลา เสียงบประมาณโดยใช่เหตุ ก็ได้มีการติดตามผลทุก ๆ ๑ เดือน จะมีเจ้าหน้าที่ไปติดตาม ซึ่งผลการติดตามการฝึกอบรมอาชีพรุ่นแรก โดยเฉพาะช่างตัดเย็บเสื้อผ้า หรือช่างตัดผม ก็น่าดี ขณะนี้ทุกคนที่ผ่านการฝึกอบรมไปแล้ว ก็ยังปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ คือ ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า โดยเฉพาะชุดกระโปรงนักเรียน โดยมีสภากาชาดไทยได้เอาผ้าไปให้ และตัดแจกไปตามที่ต่าง ๆ หรือว่าตัดใช้ของตัวเองในชุมชน หรือช่างตัดผม ปัจจุบันได้ส่งผู้เรียนนิเวศน์ไปฝึกบริการตามโรงเรียนประถมอยู่ในอำเภอคลองใหญ่ หรือหมู่บ้านใกล้เคียงเป็นประจำ เป็นการช่วยเหลือคนไทยอีกส่วนหนึ่งด้วยครับ

บรรยาย (ปราณี)

และนอกจากการฝึกอบรมด้านอาชีพให้กับชาวเขมรอพยพในศูนย์สภากาชาดไทยเขาล้าน จังหวัดตราดแล้ว ในเรื่องของการ

เกษตรก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการนี้ โดยเด็กเขมรจำนวนมากได้ มีการแสดงความสนใจทางด้านการเกษตร อยากจะมีอาชีพ ปลูกผัก ผลไม้ และเลี้ยงสัตว์ภายในศูนย์นี้ กรมส่งเสริมการเกษตรจึง ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบทางด้านนี้ คุณพิศิษฐ์ ศศิผลิน อดีต อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งท่านมีหน้าที่ประสานงานด้านนี้ ได้ เล่าให้ฟังเกี่ยวกับงานส่งเสริมการเกษตรภายในศูนย์สภากาชาด-ไทยเขาล้านว่า....

พิศิษฐ์

เนื่องจากว่า มีพระราชดำริที่แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือกลุ่มอยู่ใน วัยเรียน กับ กลุ่มนอกวัยเรียนแล้วนั้น ทางกรมส่งเสริม การเกษตร จึงได้จัดหลักสูตรสำหรับเรียนเกี่ยวกับการเกษตรให้ สำหรับเด็กในกลุ่มซึ่งในภาคบังคับหรือกลุ่มวัยเรียนส่วนหนึ่ง แล้วก็ใช้ วัสดุคือพวกผัก เอาเข้าไปทำเป็นพวกอาหารกลางวัน สำหรับ เด็กกลุ่มนอกวัยเรียนก็โปรดให้จัดเป็นลาลอง คล้ายกับกลุ่ม เกษตรกร หรือว่าแม่บ้านเกษตรกร หรือว่า กลุ่มยุวเกษตรกรแต่ เราจัดให้อยู่ในกลุ่มยุวเกษตรกร เนื่องจากว่า เด็กเหล่านั้นยัง ไม่มีครอบครัว และเราจัดกิจกรรมเกี่ยวกับเลี้ยงพืชและเลี้ยงสัตว์ให้กับ เด็กกลุ่มนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความรู้เหล่านั้น ประการแรกคือ โปรดให้เด็กเหล่านั้นมีความรู้เกษตรติดตัวไป และ ประการที่สำคัญที่สุด คือว่า จะได้ผลิตอาหารที่เป็นพืชทางการเกษตรทั้งหลายเอาไว้ เลี้ยงศูนย์ เป็นการลดค่าใช้จ่ายในเรื่องเกี่ยวกับการเลี้ยงเด็ก ต่าง ๆ ภายในศูนย์นั้นด้วยครับ

ปราณี

และตั้งแต่ที่ท่านได้ไปปฏิบัติงานเรื่องของการส่งเสริมการเกษตรที่ศูนย์ สภากาชาดไทยเขาล้าน จนถึงปัจจุบัน ท่านได้เคยไปติดตาม ผลว่า ทางชาวเขมรที่อพยพมาอยู่ที่ศูนย์นี้ได้มีการพัฒนาในเรื่องนี้ อย่างไรบ้างมั้ยะ

พิศิษฐ์

ถ้าจะพูดถึงเรื่องเกี่ยวกับความสนใจหรือการยอมรับ เป็นที่น่ายินดี มากกว่า เด็กเหล่านี้ได้ให้ความสนใจในเรื่องเกี่ยวกับการเกษตรมาก นะครับ และให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เราจะเห็นว่าพื้นที่ที่ บริเวณศูนย์ฯ เป็นพื้นที่ที่เป็นทรายล้วน ๆ โปรดพระราชทาน ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกไป เด็กเหล่านี้ก็ได้จัดแจงใส่ลงไปบนทรายนะครับ พุดง่าย ๆ ทำเป็นแปลงปลูกผักขึ้นมา และขยันหมั่นเพียรเรื่อง รดน้ำ ถึงแม้ว่าจะค่าค่าน้ำอย่างไรก็ตาม เด็กพวกนี้ขยันมากครับ

และให้ความสนใจในเรื่องของการทำการเกษตรนี้อย่างน่ายินดี
มากครับ

เพลง

บรรเลงสายฝน.....

บรรยาย (ปราณี)

การจัดตั้งโครงการศูนย์สภากาชาดไทยเขาล้าน จังหวัดตราด
ทำให้ชาวเขมรอพยพจำนวนมากได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่พระราชทานในเรื่อง
ของการศึกษา อาชีพ ความเป็นอยู่ต่าง ๆ จนถึงปัจจุบันนี้ จะบรรลุ
ผลตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโครงการอย่างไรบ้างนั้น
พลตำรวจตรี สมควร หริกุล ได้กล่าวว่า.....

พล.ต.ต.สมควร

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้พระราชทานไว้ก็คือ เรื่องระเบียบ
วินัยของคนและคุณธรรม ธรรมเนียมประเพณีความรักชาติ จึงได้
มีการฝึกอบรมให้เกิดลักษณะการรวมกลุ่มขึ้น นำเอาวิธีการของ
ลูกเสือ ของเยาวชน วิธีการของกลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ เข้ามาผสมผสาน
ทำการฝึกอบรมให้เด็กทุก ๆ คนรู้จักระเบียบวินัยและส่งเสริมให้
มีการกีฬาพื้นบ้านขึ้นในสถานที่แห่งนั้นด้วย ซึ่งปัจจุบันนี้
ปรากฏว่า เด็กที่เป็นชาวเขมรอพยพนี้ได้มีความกระตือรือร้น และ
มีการรวมกลุ่มและมีความหวัง และจำนวนเด็กส่วนใหญ่ นั้น ก็มีความ
สุข มีความสนใจในวิชาชีพและการปฏิบัติตนที่อยู่ในศูนย์นี้ได้ดียิ่ง
ขึ้นกว่าแต่ก่อนมากทีเดียวครับ

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ การที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
พระราชทานความเมตตาให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือชาวเขมรอพยพ
มาที่บริเวณเขาล้าน อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ตั้งแต่เริ่มต้น
เมื่อปี ๒๕๒๒ จนกระทั่งทุกวันนี้ พระเมตตานี้ได้ทำให้ชาวต่างประเทศ
ชื่นชมยกย่องพระองค์กันอย่างทั่วหน้า ซึ่งแน่นอนว่าการยกย่อง
นี้คงรวมถึงคนไทยทุกคน ทำให้ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ชาวต่าง-
ประเทศจากนานาประเทศมาเยือนศูนย์สภากาชาดไทยเขาล้านนี้เป็น
ประจำ นั่นหมายถึงว่า ชื่อเสียงที่ดังมาทางด้านความมีน้ำใจ มีเมตตา
มีคุณธรรมของคนไทย ได้เป็นที่รู้จักของในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก
แล้ว เรามาฟังข้อคิดที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
พระราชทานให้กับ ท่านผู้หญิงสุประภาดา เกษมสันต์ ในการ
ให้ความช่วยเหลือชาวเขมรอพยพที่ศูนย์นี้ว่า.....

ท่านผู้หญิง
สุประภาดา

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงให้ข้อคิดพระราชทาน
เอาไว้ซึ่งซึ่งใจพวกเรามาจนทุกวันนี้ รับสั่งบอกว่า ประเทศไทย

เวลานี้เป็นอย่างไร ประเทศเพื่อนบ้านเป็นอย่างไร เราเปรียบได้
อย่างไรก็ตาม พวกเราทุกคนตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
องค์พระประมุขลงมาถึงข้าราชการที่รับใช้พระองค์ ทุกคนหวังว่า
ประเทศไทยจะไม่มีวันที่ประเทศไทยที่รักของเรา ประชาชนชาวไทย
ที่เรารัก เราห่วง จะต้องไม่ตกกระกำลำบากให้มีเหตุการณ์อย่างที่เคย
ประสบเป็นอันขาด สิ่งใดที่เราทำให้เขา ขอให้ผลบุญจงสะท้อนและยก
ให้แก่ประเทศไทย และประชาชนไทยว่าจะไม่ประสบอย่างเดียวกันเป็น
อันขาด

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังทรงทราบและตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณของ
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่พระองค์ไม่เพียงแต่
จะมีให้ประชาชนชาวไทยเท่านั้น พระองค์ยังทรงแผ่เมตตาไปยังชาวเขมร
ผู้ทุกข์ยาก และนำสงสารจำนวนมากที่หนีภัยมาอาศัยพึ่งพระ-
บรมโพธิสมภารของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ
นางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถของเราอีกด้วย น้ำพระทัยที่เปี่ยม
ไปด้วยพระเมตตาของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถใน
โครงการศูนย์สภากาชาดไทยเขาล้าน จังหวัดตราด คงอยู่ในความ
ทรงจำของคนไทยทุกคน และชาวเขมรที่อพยพมาทุกคนก็คงสำนึก
ในพระมหากรุณาธิคุณนี้ตลอดไปชั่วชีวิตของเขาอย่างแน่นอนค่ะ
อันความกรุณาปราณี.....

เพลง

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ พบกับรายการ “จากฟ้า...สู่ดิน” ได้ใหม่ครั้ง
ต่อไปในวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ศกนี้ ทางสถานีวิทยุกระจาย
เสียงแห่งประเทศไทย สำหรับรายการครั้งนี้ ประกิจ ศรีพยัคฆ์
เป็นฝ่ายเทคนิค และดิฉัน ปราณี ลิ้มปวณิชพันธ์ จัดทำรายการ
สวัสดีค่ะ

ไตเติ้ล

อันความกรุณาปราณี...สุราลัยสู่แดนดิน...

“โครงการชลประทานแม่จัด อันเนื่องมาจากพระราชดำริ”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายประกายพฤษ์ สรุตานนท์

นายเสาร์ เหล่าพยอม

ผู้จัดรายการ

สิริพร ทองคำวงศ์

ไต่เตล

จากฟ้า...สู่ดิน

เสียงประกอบ

“เสียงน้ำไหลค่อย ๆ แล้วค่อย ๆ ดังขึ้น...จนเป็นเสียงน้ำกระแทก
เขื่อนพังแล้วเฟดหายเป็นเสียงน้ำไหลตลอดค่อย ๆ”

บรรยาย (สิริพร)

น้ำ เป็นหัวใจสำคัญเป็นปัจจัยหลักในการเกษตรกรรม
ถ้าให้น้อยผลผลิตก็น้อยเกษตรกรขาดรายได้ แต่ถ้าน้ำมากจนเกิด
อุทกภัย (เสียงน้ำกระแทกเขื่อน แล้วค่อย ๆ เฟดหายไป..) ก็จะทำให้ความ
เสียหายมาสู่เรือกสวนไร่นาและผู้คนที่อยู่เกิดโรคระบาด หนทาง
เดียวที่จะทำให้เกษตรกรหน้าชื่นตาบาน มีผลผลิตพอเพียงก็คือหา
ทางควบคุมน้ำให้พอดี เพียงพอในหน้าแล้งและไม่ท่วมท้นเมื่อมีปริมาณ
น้ำมาก นั่นคือ การสร้างฝาย เขื่อน เพื่อกักเก็บน้ำ และสร้างคลองส่ง
น้ำเมื่อจำเป็นต้องใช้น้ำ

เสียงประกอบ

เพลงบรรเลงสายฝน คลอด้วยเสียงน้ำไหลค่อย ๆ....

บรรยาย (สิริพร)

นับเป็นบุญของเกษตรกรชาวไทย ที่พระเจ้าอยู่หัวของเรา ทรง
ห่วงใยพสกนิกรของพระองค์ โดยเฉพาะในการทำมาหาเลี้ยงชีพ
จากการที่ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรในท้องถิ่น
ต่าง ๆ ทำให้ทรงทราบถึงปัญหาอุปสรรคของเกษตรกร ซึ่งปัญหา
ส่วนใหญ่ก็คือปัญหาเรื่องน้ำ หากมากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้
พระราชทานแนวพระราชดำริ เพื่อแก้ไขปัญหานี้ โดยทรงให้กรม
ชลประทานซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องน้ำ เป็นผู้ดำเนินงาน

โครงการชลประทานแม่จันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอีกโครงการหนึ่งที่แก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ

เสียงประกอบ

บรรยาย (สิริพร)

เพลงสายฝนบรรเลง...

ในบริเวณภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย คือ จังหวัดแพร่ น่าน ตาก ลำปาง พะเยา เชียงราย เชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน สภาพทางภูมิศาสตร์พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่สูงของภูเขา ประชาชนจะสร้างบ้านเมืองอยู่บนที่ราบระหว่างหุบเขา บางแห่งจะเป็นที่ราบผืนเล็ก ๆ ส่วนที่ราบผืนใหญ่ก็จะเป็นที่ตั้งของเมือง ซึ่งมีผู้คนอาศัยอยู่มาก สภาพของที่ราบในภาคเหนือ จึงเป็นที่ราบที่มีลักษณะเอียงลาดจากเชิงเขา ไปสู่ทางน้ำเล็กหรือใหญ่ที่รับน้ำจากภูเขาเหล่านี้และไหลหล่อเลี้ยงที่ราบผืนนั้น

การที่คนไทยทางเหนือเลือกที่อยู่ทำกินในภูมิประเทศเช่นนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะปรับปรุงธรรมชาติรอบตัว เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีพที่ดีขึ้น จากลักษณะของพื้นที่ราบที่มีความลาดเทนี้ พื้นดินส่วนใหญ่จะมีความแห้งแล้ง ไม่เหมาะสมกับการทำนาข้าว ทั้งนี้เพราะน้ำที่อยู่บนดินจะระบายไปสู่ที่ต่ำอย่างรวดเร็ว และเมื่อจำนวนคนเพิ่มขึ้น พื้นที่ในการเกษตรกรรมย่อมไม่พอเพียงในการให้ผลผลิต คือ ข้าว ถ้าหากการทำนาข้าว อาศัยแต่น้ำฝนตามธรรมชาติเพียงอย่างเดียว ดังนั้นจึงพบร่องรอยของการชลประทานที่เรียกว่า การทำเหมืองฝายอยู่ทั่วไป ซึ่งฝายก็คือการทำอาคารชลประทานอย่างง่าย ๆ ด้วยวัสดุจากธรรมชาติที่อยู่ใกล้ตัว เพื่อกั้นน้ำในลำธารที่ไหลมาให้มีระดับสูง หลังจากนั้นจึงมีการขุดเหมืองซึ่งคือทางน้ำ เพื่อนำน้ำที่กักไว้ให้ไหลไปหล่อเลี้ยงตามพื้นที่ ๆ ทำนาได้

การพัฒนาชลประทานในภาคเหนือ ได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาตามความเหมาะสมของสภาพสังคมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมในแต่ละยุคสมัย จนกระทั่งเข้าสู่ยุคระบบการชลประทานสมัยใหม่ ซึ่งเริ่มที่เชียงใหม่เป็นจังหวัดแรก และเมื่อการขยายตัวของประชากรเพิ่มขึ้น และประชากรต้องการความเป็นอยู่ที่ดีและมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเพาะปลูกพืชให้ได้ปีละ ๒ ครั้ง เพื่อให้พอกับความต้องการและการบริโภค แต่เนื่องจาก

ในฤดูแล้งน้ำที่ไหลในลำน้ำธรรมชาติเกือบทุกแห่งมีปริมาณน้อย จนไม่สามารถทดขึ้นมาใช้โดยการชลประทานแบบเหมืองฝายได้อย่างเพียงพอ จึงจำเป็นต้องสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำเพื่อเก็บน้ำในฤดูฝนไว้ใช้สำหรับฤดูแล้ง และเพื่อประโยชน์ในด้านการบรรเทาอุทกภัยอีกด้วย

ลำน้ำแม่จิดเป็นสาขาสำคัญของต้นน้ำปิง ลุ่มแม่น้ำจิด ตั้งอยู่ในเขตอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ลำน้ำนี้จะไหลจากเหนือลงใต้ตอนต้นน้ำและวกไปทางตะวันตกในตอนปลายแล้วไหลไปบรรจบกับแม่น้ำปิงในเขตอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีความยาว ๖๕ กิโลเมตร ลักษณะร่องน้ำเป็นรูปก้างปลา ลำน้ำแม่จิดไหลในระหว่างทิวเขาผ่านอำเภอพร้าว และไหลไปลงแม่น้ำปิงที่บ้านช่องแล ดังนั้น โครงการชลประทานแม่จิดอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงได้เริ่มต้นขึ้นดังที่ท่านอธิบดีกรมชลประทาน นายประกายพฤษ์ ทรุดานนท์ ได้เล่าว่า.....

เทปอธิบาย กรมชลประทาน

“ท่านผู้ฟังส่วนใหญ่คงทราบแล้วว่าในเรื่องของการชลประทานนั้น เกษตรกรในภาคเหนือรู้จักและมีความสามารถในการสร้างฝายเพื่อทดน้ำส่งเข้าไปตามคลองหรือเหมืองที่ขุด เพื่อนำไปใช้เพาะปลูกพืชได้เป็นอย่างดี โดยรู้จักวิธีทำกันมานานแล้ว จนเกือบถือได้ว่าเป็นแม่แบบของการชลประทานในสมัยปัจจุบัน สำหรับราษฎรในแถบลุ่มน้ำแม่จิดก็เช่นเดียวกัน ได้ร่วมมือกันสร้างเหมืองฝายแม่จิดกัน ลำน้ำแม่จิดมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๙๕ โดยได้สร้างเป็นฝายพื้นเมืองแบบหินทั้ง ยาว ๑๑๐ เมตร สูง ๔ เมตร ปิดกั้นลำน้ำแม่จิด ณ บริเวณเหนือจุดที่ลำน้ำแม่จิดบรรจบแม่น้ำปิงขึ้นไปประมาณ ๓ กิโลเมตร เพื่อทดน้ำให้พื้นที่นารวมทั้งหมดประมาณ ๓,๖๐๐ ไร่

ต่อมาได้เกิดอุทกภัยครั้งใหญ่เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๖ ฝายแม่จิดถูกความแรงของกระแสน้ำพัดพังเสียหายจนใช้การไม่ได้ ราษฎรจึงร้องขอให้กรมชลประทานได้พิจารณา เห็นว่าสมควรซ่อมแซมฝายที่ชำรุดให้มีสภาพแข็งแรงขึ้นกว่าเดิมเพื่อใช้งานได้ไปพลาง ๆ ก่อน จึงได้จัดส่งวัสดุอุปกรณ์ไปช่วยซ่อมแซมให้ ซึ่งในภายหลังต่อมาราษฎรก็ได้ขอให้ทางราชการสร้างฝายแม่จิดพร้อมทั้งขุดคลองส่งน้ำ เพื่อส่งน้ำให้พื้นที่เพาะปลูก ๒ ฝั่งลำน้ำแม่จิดในเขต ๓ ตำบล คือ ตำบลช่อแล ตำบลบ้านเป้าและตำบลแม่-

หอพระ ในเขตอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ อีกครั้งหนึ่ง

ดังนั้น กรมชลประทานจึงได้ศึกษาพิจารณาเปรียบเทียบ ระหว่างการก่อสร้างโครงการชลประทานประเภทเหมืองฝาย ซึ่งสามารถอำนวยประโยชน์ให้ราษฎรได้อย่างเพียงพอเท่าที่ร้องขอ กับการก่อสร้างโครงการชลประทานประเภทอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่แบบอเนกประสงค์ ซึ่งสามารถอำนวยประโยชน์ให้ราษฎรได้อย่างมหาศาล โดยพิจารณาถึงค่าลงทุนกับให้ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับสำหรับแต่ละแผนงานอย่างละเอียดว่าเป็นอย่างไรบ้าง

ประกอบกับต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๒๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎรหมู่บ้านต่าง ๆ ณ บริเวณพื้นที่เก็บกักน้ำ กรมชลประทานจึงได้กราบบังคมทูลถวายรายงานเปรียบเทียบถึงข้อดีและข้อเสียของการก่อสร้างโครงการชลประทานประเภทเหมืองฝายกับโครงการประเภทอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ของกลุ่มน้ำแม่จิด ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ได้พระราชทานพระราชดำริว่า โครงการประเภทใดถ้าหากพิจารณาแล้วเห็นว่า สามารถอำนวยประโยชน์ได้มากกว่าก็สมควรเลือกสร้างโครงการประเภทนั้น

ด้วยเหตุนี้ กรมชลประทานจึงได้พิจารณาวางโครงการและสร้างเป็นโครงการประเภทอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ เพื่อเก็บน้ำให้ได้มากที่สุด ตามที่สภาพภูมิประเทศจะอำนวยให้ ตามแนวของพระราชดำริ โดยระดับน้ำสูงสุดที่จะเก็บกักไว้ในอ่างเก็บน้ำแม่จิด สมบูรณ์ชล ไม่ท่วมพื้นที่เพาะปลูกบริเวณอำเภอฟัวทางเหนือขึ้นไปแต่อย่างใด ซึ่งเมื่อเป็นโครงการประเภทเขื่อนกั้นน้ำแล้ว จะทำให้มีน้ำจำนวนมากเหลือสำหรับส่งไปให้กับโครงการชลประทานแม่แฝก และโครงการชลประทานแม่ปิงเก่า รวมทั้งส่งน้ำให้กับฝ่ายราษฎรตามลำน้ำแม่ปิง ที่มีอยู่จำนวนมากได้ตลอดทั้งปีด้วย

ทั้งหมดนี้ก็เป็นความเป็นมาและเหตุผลในการพิจารณาโครงการสร้างเขื่อนกั้นกักน้ำขนาดใหญ่ตามที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้ และก็สามารถกล่าวได้อีกว่า เขื่อนแม่จิดสมบูรณ์ชล และโครงการชลประทานแม่จิดที่ประกอบด้วยระบบส่งน้ำนั้นเป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำอเนกประสงค์อันเนื่องมาจากพระราชดำริของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งกรมชลประทานได้ทำการก่อสร้างขึ้นในภาคเหนือนี้เป็นแห่งแรก ซึ่งสามารถอำนวยประโยชน์ได้หลายประการ ที่สำคัญอันดับแรกคือสามารถส่งน้ำช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกได้อย่างกว้างขวางถึง ๑๘๘,๐๐๐ ไร่ ต่อมาคือ เพื่อประโยชน์ในการผลิตไฟฟ้า โดยได้ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้ารวมกำลังผลิต ๙,๐๐๐ กิโลวัตต์ นอกจากนั้น อ่างเก็บน้ำยังใช้ประโยชน์ในด้านการบรรเทาอุทกภัยเพื่อการประมงและเพื่อการท่องเที่ยวอีกด้วย”

บรรยาย (สิริพร)

สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในโครงการชลประทานแม่จัด อันเนื่องมาจากพระราชดำริประกอบด้วยอะไรบ้าง ท่านอธิบดีกรมชลประทานได้กล่าวเสริมว่า....

เทปอริบตี

กรมชลประทาน

“สำหรับโครงการชลประทานแม่จัดอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ มีงานและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่เราได้ทำการก่อสร้างขึ้นจำนวนมาก โดยแบ่งเป็นสิ่งก่อสร้างประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้ คือ เขื่อนเก็บกักน้ำและอาคารประกอบที่ตัวเขื่อน งานระบบส่งน้ำและระบบระบายน้ำในเขตพื้นที่โครงการชลประทานแม่จัด พื้นที่ประมาณ ๓๐,๐๐๐ ไร่ กับงานจัดสรรที่ดินสำหรับราษฎรที่อพยพออกจากเขื่อนน้ำท่วมในอ่างเก็บน้ำแม่จัดสมบูรณ์ชล”

บรรยาย (สิริพร)

ขณะนี้โครงการชลประทานแม่จัดอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้สร้างเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์แล้ว ประชาชนทั่วไปจะได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง ท่านอธิบดีกรมชลประทานได้กล่าวว่า...

เทปอริบตี

กรมชลประทาน

“สำหรับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการก่อสร้างเขื่อนแม่จัดสมบูรณ์ชล และโครงการชลประทานแม่จัด มีหลายด้านด้วยกันที่กระผมจะกราบเรียนให้ทราบคือ

๑. ประโยชน์ในด้านการชลประทาน คือ อ่างเก็บน้ำแม่จัดสมบูรณ์ชลสามารถส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกท้ายอ่างได้ ๓๐,๐๐๐ ไร่ และยังส่งน้ำช่วยพื้นที่เพาะปลูก ในเขตโครงการชลประทานแม่แฝกได้ ๗๐,๐๐๐ ไร่ โครงการชลประทานแม่ปิงเก่า ๔๙,๐๐๐ ไร่ และพื้นที่เพาะปลูกของฝ่ายราษฎรต่าง ๆ ได้อีก ๓๙,๐๐๐ ไร่ รวมเป็นพื้นที่ได้รับประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำแม่จัดสมบูรณ์ชลทั้งหมดจำนวน ๑๘๘,๐๐๐ ไร่ ซึ่งสามารถส่งน้ำให้ราษฎรทำการเพาะปลูกได้ตลอดปีทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง

๒. **ประโยชน์ในด้านบรรเทาอุทกภัย** ด้วยเหตุที่ลำน้ำแม่จัดเป็นลำน้ำสาขาใหญ่สาขาหนึ่งของแม่น้ำปิง ในอดีตน้ำจากลำน้ำแม่จัดมีส่วนทำให้เกิดอุทกภัยที่ตัวเมืองเชียงใหม่ และพื้นที่เพาะปลูก ซึ่งเป็นที่ลุ่มสองฝั่งแม่น้ำปิงเสมอ หลังจากสร้างอ่างเก็บน้ำแม่จัดสมบูรณ์ชลเสร็จ ก็จะสามารถป้องกันน้ำไหลหลากจากพื้นที่รับน้ำฝนเหนือเขื่อน ไม่ให้ไหลบ่าลงไปทำความเสียหายแก่พื้นที่บริเวณดังกล่าวดังเช่นก่อน ๆ

๓. **ประโยชน์ทางการประมง** อ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนแม่จัดสมบูรณ์ชลซึ่งมีสภาพเป็นแหล่งน้ำจืดขนาดใหญ่ ใช้เป็นที่เพาะปลูกและบำรุงพันธุ์สัตว์น้ำ ซึ่งทำให้เป็นแหล่งประมงน้ำจืดของจังหวัดเชียงใหม่ที่สำคัญ ได้มีการนำปลาชนิดต่าง ๆ ไปปล่อยแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๒๗ ได้แก่ ปลาดุกเพียนขาว ปลานิล และปลายี่สกเทศ เป็นต้น ซึ่งปลาเหล่านี้จะกลายเป็นอาหารที่มีคุณค่าทางโปรตีนสำหรับชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นเป็นอย่างดี

๔. **ประโยชน์ในการผลิตกระแสไฟฟ้า** ในการผลิตกระแสไฟฟ้านี้ เนื่องมาด้วยเราจะต้องปล่อยน้ำลงยังลำน้ำแม่จัดด้านท้ายเขื่อนไปให้กับโครงการแม่แฝก โครงการแม่ปิงเก่า และพื้นที่ชลประทานโดยฝ่ายราษฎรอยู่ตลอดเวลา ซึ่งน้ำจำนวนนี้สามารถส่งไปหมุนกังหันน้ำ เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าได้ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จึงได้สร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขึ้นที่ด้านท้ายเขื่อนพร้อมกับติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้ารวม ๒ เครื่อง รวม ๙,๐๐๐ กิโลวัตต์ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ปีละประมาณ ๒๘.๗๕ ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง ซึ่งเป็นพลังงานไฟฟ้าจำนวนมากทีเดียว และน้ำที่ปล่อยผ่านเครื่องกำเนิดไฟฟ้าแล้ว ก็นำไปใช้ประโยชน์เพื่อการชลประทานแก่พื้นที่ต่าง ๆ ได้โดยมิได้สูญเสียไปในทางใดทั้งสิ้น

๕. **ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยว** อ่างเก็บน้ำแม่จัดสมบูรณ์ชลอยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ไปไม่กี่กิโลเมตร ประมาณ ๕๐ กิโลเมตรเท่านั้น เป็นบริเวณที่มนุษย์ได้สรรค์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์นานัปการ ซึ่งได้กลายเป็นทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ ที่รายล้อมด้วยภูเขาและป่าไม้ที่มีความสวยงามมาก เป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่

ของจังหวัดเชียงใหม่ที่มีผู้ให้ความสนใจไปเที่ยวชมมาก เพื่อหาความรู้ ความสนุกสนาน และความเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพและธรรมชาติภายในบริเวณที่ตั้งตัวเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ นอกจากนั้น ก็เป็นการอนุรักษ์ป่าไม้และเป็นการสงวนพันธุ์สัตว์ป่าไปในตัวด้วยอีกครั้ง”

เพลงประกอบ

บรรยาย (ศิริพร)

เพลงสายฝนบรรเลง....

เขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชลและโครงการชลประทานแม่งัด ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำแบบอนเนกประสงค์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่กรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างขึ้นเป็นแห่งแรกในภาคเหนือ เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ดำเนินงานโดยนายช่างไทยทั้งหมด จนงานทุกอย่างได้ก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ที่ผ่านมานี้ โดยมีรายละเอียดและประโยชน์ในด้านต่าง ๆ มากมาย ตามที่ท่านอธิบดีกรมชลประทานได้กรุณาเล่าให้เราฟังมาแล้วนะคะ นายเสาร์ เหล่าพยอม เกษตรกรบ้านถาดหมูที่ ๔ ตำบลแม่พระ จะได้เล่าถึงความรู้สึกและประโยชน์ที่เกษตรกรเหล่านั้นจะได้รับจากเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชลว่า...

เทปเสียง

นายเสาร์

“ความรู้สึกของผมว่า ที่โครงการสร้างเขื่อนแม่น้ำขึ้นมาได้ส่งน้ำเข้าไปช่วยในลำเหมืองหรือลำห้วยลูกกาครับ ก็ได้รับน้ำที่ดีครับ ผมดีใจด้วย หากเขื่อนนี้ยังไม่ได้ส่งน้ำไปทางนั้นชาวไร่ชาวนาก็คงจะแย่ไปเหมือนอย่างทุกปีที่ผ่านมา แต่ปีนี้รู้สึกว่ ดีขึ้นมาก ส่วนตอนนาแล้งนี้ก็ปลูกถั่ว ปลูกผัก ปลูกฝ้าย ปลูกทุกอย่างทุกอย่าง ทะยอยปลูกกันไป ต่อไปก็คงจะต้องดีขึ้น รายได้ก็คงจะเพิ่มขึ้น”

เสียงประกอบ

เสียงน้ำ—เสียงเพลงแสดงความสุขเบา ๆ แล้วเพดหาย

บรรยาย (ศิริพร)

ท่านผู้ฟังคะ โครงการชลประทานแม่งัดอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งมีเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชลเป็นหัวใจของโครงการนั้นสามารถอำนวยประโยชน์แก่ราษฎรในเขตอำเภอต่าง ๆ ของภาคเหนือเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้พระราชทานพระราชดำริให้พิจารณาวางแผนโครงการและก่อสร้างโครงการนี้ขึ้นมา และสำหรับเขื่อนเก็บกักน้ำแห่งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานนามของเขื่อนให้เป็นสิริมงคลว่า “เขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล” และในวันเสาร์ที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ศกนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมจะเสด็จพระราชดำเนิน
ไปทรงเปิดเขื่อนและโรงไฟฟ้าพลังน้ำแห่งนี้ด้วย เพื่อเป็นสิริสวัสดิ-
พิพัฒน์มงคลและเพื่ออำนวยประโยชน์แก่อำณาประชาราษฎร์สืบ
ไปชั่วกาลนาน

เสียงประกอบ

สายฝน...คลอด้วยเสียงน้ำ

บรรยาย (สิริพร)

รายการจากฟ้า...สู่ดินจะได้นำโครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริมาเสนอในครั้งต่อไปในวันพฤหัสบดีที่ ๖ มีนาคม
ศุภกรนี้ สำหรับวันนี้ ประกิจ ศรีพยัคฆ์ เป็นฝ่ายเทคนิค สิริพร
ทองคำวงศ์ ดำเนินรายการ สวัสดีค่ะ

“กรมพัฒนาที่ดินกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๖ มีนาคม ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายสนาน รีมวานิช

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เชยกลิ่นเทศ

ไต่เคิล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ประเทศไทยเราได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีอาชีพทางการเกษตร ที่ดินจึงมีความสำคัญอย่างมาก แต่กลไกหรือเกษตรกรส่วนใหญ่ของไทยเรา ยังขาดความรู้ ยังใช้ที่ดินผิดประเภทและไม่ประหยัด ประกอบกับปัญหาสภาพธรรมชาติของดินเอง อย่างเช่น ดินเปรี้ยว ดินเค็มหรือดินพรุ จึงทำให้เกิดปัญหาทางการใช้ที่ดิน และทำให้ไม่ได้รับผลตอบแทนจากการใช้ที่ดินอย่างเต็มที่

เพลงบรรเลง

บรรยาย (พัชรินทร์)

.....
ทุกครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะพระราชทานกระแสพระราชดำริสและพระราชดำริเกี่ยวกับการเกษตร พระราชทานคำแนะนำในการทำมาหากินแก่ราษฎร เพื่อให้มีการพัฒนายิ่งขึ้น ดังนั้น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการตามพระราชดำริ จึงเกิดขึ้นมากมายทั่วประเทศ ด้วยความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ และกรมพัฒนาที่ดินก็เป็นหน่วยงานหนึ่ง ที่เข้าไปดำเนินงานในโครงการตามพระราชดำริเหล่านั้นด้วย ดังที่อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นายสนาน รีมวานิช ได้เล่าให้ฟัง ดังนี้

นายสนาน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงห่วงใยประชาราษฎรของบ้านเมืองเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร

ซึ่งต้องอาศัยที่ดินเป็นที่ทำมาหากินในการประกอบอาชีพ ที่ดินที่ประชาชนส่วนใหญ่จะต้องใช้เพื่อทำการเกษตรนั้น เป็นที่ดินซึ่งจะต้องได้รับการปรับปรุง จะต้องได้รับการดูแลรักษา และก็ป้องกันมิให้เสื่อมโทรมลงไป จะโดยทางธรรมชาติก็ดี หรือจะด้วยฝีมือการกระทำของตัวเกษตรกรนั่นเองก็ดี เหล่านี้ พระองค์ท่านได้ทรงสนพระทัยที่จะให้มีการพัฒนาให้ที่ดินเหล่านั้นได้มีความอุดมดีขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน ที่ดินซึ่งบางแห่งเป็นที่ดินที่มีปัญหาอยู่ในตัวเองเป็นต้นว่าดินเปรี้ยวก็ดี ดินเค็มก็ดี หรือดินที่ขาดอินทรีย์วัตถุหรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่าดินพรุก็ดี เหล่านี้เป็นดินซึ่งมีปัญหาอยู่ในตัวของตัวเอง คือมีความเสื่อมตามธรรมชาติ มีการขาดความอุดมสมบูรณ์อยู่โดยสภาพของตัวเอง แต่เนื่องจากความจำเป็นของเกษตรกรที่จำเป็นต้องใช้ที่ดินเหล่านี้ ก็จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงดินเหล่านี้ ให้มีความสามารถที่จะทำการเพาะปลูกได้ ด้วยปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ในการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรก็ดี ในการปรับปรุงพื้นที่ของเกษตรกรก็ดี โครงการต่าง ๆ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้นำไปใช้ในที่ดินเหล่านั้น จะต้องให้กรมพัฒนาที่ดินได้เข้าไปดำเนินการเป็นประการแรก เป็นเบื้องต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรมพัฒนาที่ดินจะต้องทำการสำรวจสภาพที่ดินเสียก่อน ให้อำนาจที่ดินที่มีอยู่ในบริเวณโครงการก็ดี หรือในบริเวณพื้นที่ก็ดี จะต้องเป็นสิ่งที่ต้องรู้เป็นเบื้องต้นว่า ดินนั้นมีความเหมาะสมในการทำการเกษตรอย่างไร ถ้าจะทำการเกษตรแล้วจะต้องมีการวิธีการแก้ไขอย่างไร จะต้องจัดความเหมาะสมของการทำการเกษตรนั้น ๆ ให้แก่เกษตรกรได้ใช้ประโยชน์ให้ถูกต้อง อันนี้ก็เบื้องต้นแรกที่โครงการได้กำหนดเอาไว้ว่าจะต้องให้กรมพัฒนาที่ดินเข้าไปมีส่วน แล้วก็มิใช่บทบาทเป็นประการแรก คือจะต้องรู้ถึงลักษณะของดินก่อน เมื่อรู้ถึงลักษณะของดินเรียบร้อยแล้ว จัดแบ่งสรรไปให้แก่เกษตรกรผู้ใช้ที่ดินนั้นแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือการบำรุงรักษา และการป้องกันการเสื่อมโทรมของดิน ที่เมื่อใช้ไปแล้วดินเหล่านั้นก็จะต้องมีความเสื่อมโทรมลงไป จะต้องแก้ไขอย่างไรถึงจะให้คลายความเสื่อมโทรมลงไป ให้สามารถก่อให้เกิดผลผลิตเหล่านั้นได้ อันนี้ก็เบื้องต้นประการต่อมาที่ทางกรมพัฒนาที่ดินจะต้องเข้าไปมีบทบาท แล้วก็บทบาทอันนี้ก็จะต้องเป็นบทบาทที่จะต้องดำเนิน

ต่อไปเรื่อย ๆ トラバิดที่เราต้องใช้ที่ดินผืนนั้นหรือที่ดินแห่งนั้น ๆ
ทำการเกษตรกรรมต่อไป トラバจนกว่าจะเลิกหรือว่าจนกว่าจะ
เลิกหรือว่าไม่ได้ใช้ที่ดินเหล่านั้น

พัชรินทร์

คะ ในเรื่องของโครงการในงานที่กรมพัฒนาที่ดินรับผิดชอบ ที่
ดำเนินการตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือว่าโครงการ
ตามพระราชดำรินี้ ทางกรมพัฒนาที่ดินรับผิดชอบหรือว่าเข้าไป
ไปร่วมทั้งหมดก็โครงการคะ

นายสนาน

ก็โครงการต่าง ๆ เหล่านั้น กรมพัฒนาที่ดินเข้าไปรับผิดชอบก็
หลายโครงการด้วยกัน ดังที่ผมจะได้กราบเรียนให้ทราบนะ
ครับ โครงการแรกก็คือ โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาจังหวัด
ปราจีนบุรี ในอำเภอสระแก้ว อำเภอวัฒนานคร อำเภอนาดี จังหวัด
ปราจีนบุรี โครงการตามพระราชดำริจังหวัดพัทลุง อยู่ที่ทุ่ง
หุหนาน กิ่งอำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง โครงการศูนย์ศึกษาการ
พัฒนาพิภูลทอง จังหวัดนราธิวาส โครงการจัดพัฒนาที่ดินตาม
พระราชประสงค์หนองพลับ กัดหลวง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ
จังหวัดเพชรบุรี โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อำเภอ
พนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา โครงการศูนย์ศึกษาการ
พัฒนาปลวกแดง จังหวัดระยอง โครงการหลวงพัฒนาที่ดิน หรือนัยหนึ่ง
โครงการหลวงชาวเขา มีในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่
จังหวัดลำปาง จังหวัดเชียงราย และที่จังหวัดลำพูน โครงการ
อนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันการพังทลายของดินในบริเวณพื้นที่ของ
วัดญาณสังวราราม จังหวัดชลบุรี โครงการพัฒนาลุ่มน้ำคลองหอย
โข่งและคลองจำไทร จังหวัดสงขลา โครงการจัดพัฒนาที่ดินตาม
พระราชดำริทุ่งสาเมะ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา และที่โครงการ
พัฒนาตามพระราชดำริจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เพลงบรรเลง

สายฝน.....

บรรยาย (พัชรินทร์)

กรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในการดำเนินงานใน
โครงการตามพระราชดำริ ให้สำเร็จลุกลงไปตามพระราชประสงค์
ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โครงการต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าว
มาแล้วนั้น โครงการศูนย์ศึกษาพัฒนาพิภูลทอง จังหวัดนราธิวาส
และโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน ที่อำเภอพนมสารคาม
จังหวัดฉะเชิงเทรา กรมพัฒนาที่ดินก็เป็นหน่วยงานหลักในหลาย

หน่วยงาน ที่เข้าไปดำเนินการ ซึ่งจะดำเนินการไปอย่างไร
 มากน้อยแค่ไหน และเป็นประโยชน์อย่างไรมานั้น นายสนาน ริมวานิช
 อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ก็ได้เล่าให้ฟังต่อไปว่า...

นายสนาน

ใน ๒ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่นครศรีธรรมราช กรมพัฒนาที่ดินเป็น
 เจ้าของเรื่องทั้งสองแห่ง ศูนย์ศึกษาแห่งนี้ เมื่อกล่าวถึงศูนย์ศึกษา
 การพัฒนาเขาหินซ้อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ศูนย์ศึกษาการพัฒนา
 เขาหินซ้อนนี้ก็เป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาแห่งแรกที่พระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินการ เพื่อเป็นการ
 ทำการศึกษาวิธีการพัฒนา โดยนำเอาวิธีการที่ได้ผ่านการวิจัย
 ค้นคว้า แล้วก็ทดสอบแล้วว่าเป็นวิธีการที่ดีให้นำมาใช้ในบริเวณ
 เหล่านี้ ให้ทำการศึกษาไปว่าวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ จะสามารถนำ
 มาใช้กับในสภาพพื้นที่ในบริเวณของภาคตะวันออกเหล่านี้ได้มาก
 น้อยเพียงไร เมื่อทำการพัฒนาแล้ว ปรากฏว่าได้ผลดีก็จะขยาย
 ความรู้เหล่านี้ไปให้แก่เกษตรกรที่อยู่ในบริเวณข้างเคียง และก็จะนำ
 ไปสู่เกษตรกรทั้งบริเวณภาคตะวันออก โดยจัดตั้งศูนย์ศึกษาการ
 พัฒนาเขาหินซ้อนนี้เป็นแห่งแรกเพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับเกษตรกร
 จะนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ ในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการ
 พัฒนาเขาหินซ้อนนี้ ก็มีหน่วยราชการต่าง ๆ ที่เข้ามาดำเนิ
 การ ในการดำเนินการจัดทำกิจกรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้า
 ที่ของตนเอง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการนั้นก็กระทำไปในพื้นที่ที่
 ได้รับการแบ่งสรรจัดให้ทำ ศูนย์ศึกษานี้ก็เริ่มมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๒
 จนถึงปัจจุบันนี้ก็เกือบจะ ๗ ปีเต็ม ในกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ก็เป็นที่
 ได้รับความสนใจจากทั้งหน่วยราชการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางสถาบัน
 การศึกษาที่นำนักศึกษาเข้ามารับการฝึกอบรม นำนักศึกษา
 เข้ามาเยี่ยมชมกิจกรรมของศูนย์ศึกษาฯ มีอาคันตุกะจากต่าง-
 ประเทศก็ได้เคยมาเยี่ยมชม อาทิเช่น ดยุกออฟกลอสเตอร์ ก็ได้
 เสด็จฯ มาเยี่ยมชมกิจกรรมของศูนย์ศึกษาฯ แล้วก็มีข้าราชการชั้น
 ผู้ใหญ่ของต่างประเทศก็ได้เข้ามาเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาฯ หลายแห่ง
 ตลอดจนข้าราชการจากหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทหาร
 พลเรือน ก็ได้มาเยี่ยมชมศูนย์ศึกษานี้เป็นครั้งเป็นคราว ปีหนึ่ง ๆ ก็เป็น
 จำนวนนับเป็นพัน ๆ คนขึ้นไป แล้วก็ทางศูนย์นี้ก็ได้ทำการฝึกอบรม
 ให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่ว ๆ ไป กลุ่มต่าง ๆ ที่เข้ามาขอรับการ

ฝึกอบรม แล้วก็ตลอดจนประชาชนที่มีอาชีพเหล่านี้โดยตรง มารับการศึกษารอบร้อมจากศูนย์ฯ แห่งนี้ มาพูดถึงศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง ที่จังหวัดนราธิวาส เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับการเกษตรในจังหวัดนราธิวาสคือบริเวณส่วนที่เป็นพรุ ซึ่งมีจำนวนอย่างน้อย ๆ ก็ประมาณสี่แสนไร่ ในจังหวัดนราธิวาสต่อกับจังหวัดปัตตานี ในบริเวณพื้นที่พรุเหล่านี้ เป็นดินซึ่งเป็นดินที่มีอินทรีย์วัตถุอยู่มากแล้วอินทรีย์วัตถุเหล่านี้ไม่สลายตัวจนหมด เพราะฉะนั้นเมื่ออินทรีย์วัตถุเหล่านี้ไม่สลายตัว ก็ยังไม่เป็นประโยชน์ต่อพืช ประกอบกับในพรุนี้ก็มีน้ำขัง เมื่อมีน้ำขังอยู่ ก็ไม่ไผ่ ไผ่ ต้นไม้ที่แช่ขังน้ำอยู่ในนี้เป็นเวลานับเป็นพันเป็นหมื่นปีมาแล้วในอดีตก็ทำให้น้ำในพรุเหล่านี้มีความเป็นกรด เมื่อมีความเป็นกรดก็ไม่สามารถที่จะใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกประการใดได้ ก็ได้มีการพัฒนาพื้นที่พรุเพื่อให้มีการเพาะปลูกเกิดขึ้น ในปัจจุบันนี้เราก็สามารถที่จะดำเนินการค้นคว้าและวิจัยพบบางสิ่งบางอย่าง แต่ว่ายังอยู่ในขั้นที่ยังได้ผลแล้วก็ตรวจสอบ ทดสอบให้ได้ผลที่แน่ชัดอีกที เราจึงจะขยายออกไปให้เป็นที่แน่นอนอีกต่อไป แต่ว่าถ้าจะใช้เป็นข้ออ้างเพียงจุดเริ่มต้นนี้ก็คงได้ แต่ว่าเพื่อความมั่นใจก็ขอให้ได้มีการทดสอบที่แน่นอนอีกสักระยะหนึ่ง เราก็สามารถที่จะขยายผลนี้ออกไปสู่ประชาชนเหล่านั้นได้

พัชรินทร์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือว่าในหลวงของเราก็ทรงสนพระทัยในการพัฒนาที่ดินเป็นอย่างมากนะ ทั้งนี้เพื่อให้ราษฎรได้ใช้ที่ดินในการทำมาหากินอย่างถูกวิธีและก็ไม่มีปัญหา ในเรื่องของพัฒนาที่ดินนี้ พระองค์ทรงพระราชทานคำแนะนำหรือว่าพระราชทานพระราชดำริอย่างไรบ้างหรือเปล่านั้น

นายสนาน

คือกระผมก็ได้อาศัยจากการรับฟังจากผู้ใกล้ชิดกับพระองค์ท่าน กับจากการติดตามที่พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปในที่ต่าง ๆ แล้วก็ได้ทรงพระราชทานข้อแนะนำให้ความคิดแก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ก็ในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรงแนะนำอยู่เสมอ ๆ ว่า ถ้าหากว่าจะไปจัดโครงการเกี่ยวกับการจัดแบ่งสรรที่ดินให้แก่เกษตรกรนี้ จำเป็นจะต้องให้กรมพัฒนาที่ดินเข้าไปดำเนินการทำการสำรวจที่ดินและก็นำที่ดิน และก็วางแผนการใช้ที่ดินเป็นลำดับแรกให้ได้เสียก่อน มิฉะนั้นเราก็จะหลง

ทางทำไปตามที่เราอยากจะทำ ซึ่งอาจจะไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เป็นประการแรกที่พระองค์ทรงพระราชทานคำแนะนำเอาไว้ ส่วนประการอื่น ๆ ต่อมาก็ยังมีพระราชดำริและก็ทรงเสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ก็เป็นไปตามกาลและเวลาที่ได้ไปอยู่ในช่วงนั้น ๆ เป็นต้นว่า ควรจะรู้ว่าเกษตรกรรมนี้มีความต้องการอะไรบ้าง ควรจะสนองให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรรมเหล่านั้นด้วย ก็คงเป็นในลักษณะในทั่วไป มีความเห็นว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนี้ได้ทรงห่วงใยต่อพสกนิกรโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวไร่ชาวนานี้เป็นอย่างมาก แล้วก็อาชีพเกษตรกรรมที่จะดำเนินการได้ผลอย่างไร ได้ผลอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง แต่ปัจจัยที่สำคัญก็คือเรื่องน้ำ พระองค์ได้ทรงเห็นว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดซึ่งเรื่องน้ำนี้ก็ทางกรมพัฒนาที่ดิน ก็ได้มีโอกาสได้สนองพระราชดำริของพระองค์เช่นเดียวกัน ในที่บางแห่งในการจัดทำแหล่งน้ำขนาดเล็ก ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการหลวงชาวเขาในภาคเหนือ ซึ่งทางโครงการนี้ได้จัดทำไว้เป็นบริเวณหลายแห่งด้วยกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการเกษตร เพราะถ้าหากว่าปราศจากน้ำแล้วนี้ ต้นพืชก็ไม่สามารถเจริญงอกงามได้ แม้กระทั่งชีวิตของมนุษย์เราก็คงอยู่ไม่ได้ ถ้าหากว่าไม่มีน้ำ

บรรยาย (พัชรินทร์)

จากโครงการตามพระราชดำริต่าง ๆ ช่วยให้ประชาชนชาวไทยมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน พื้นดินที่มีปัญหาและเสื่อมโทรม ก็สามารถพัฒนาจนใช้ประโยชน์ และได้ผลผลิตที่ดีขึ้น ทั้งนี้ ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือในหลวงของเรานั้นเองค่ะ

ไต่เต้ลอบ

อันความกรุณาปรานี.....

“โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดน”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายพิศิษฐ์ ศศิผลิน

พลตำรวจตรี สมควร หริกุล

ร.ต.กิตติ ชันธมิตร

ผู้จัดรายการ

ปราณี ลิ้มปวนิชพันธ์

ไต่เตล

บรรยาย (ปราณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

ท่านผู้ฟังคะ ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ในปีหนึ่ง ๆ สามารถส่งผลผลิตทางการเกษตรออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ได้ปีละเป็นจำนวนมาก แต่ในขณะเดียวกัน ปรากฏว่า ยังมีเด็กก่อนวัยเรียนและในวัยเรียนอีกจำนวนไม่น้อยที่ยังอยู่ในภาวะขาดอาหาร จากผลสำรวจของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่ามีเด็กก่อนวัยเรียนทั่วประเทศกว่า ๖๓% หรือ ประมาณ ๔ ล้าน ๕ แสนคน ที่ยังอยู่ในสภาวะขาดแคลนอาหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กนักเรียนชนบทห่างไกลตามชายแดน ยังมีเด็กอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่ได้รับประทานอาหารกลางวัน หรือรับประทานในลักษณะที่จำกัดไม่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ ซึ่งภาวะเช่นนี้จะป็นอุปสรรคต่อการศึกษาอย่างมาก

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระทัย และทรงมีความห่วงใยในเรื่องดังกล่าวนี้เช่นกัน จึงมีพระราชดำริที่จะทรงช่วยเหลือเด็กที่ขาดแคลนอาหารเหล่านั้นทันที โดยทรงมีแนวพระราชดำริในการจัดทำโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันขึ้นในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตามที่ คุณกิตติ ชันธมิตร นักเกษตรในพระองค์และเป็นผู้ติดตามการดำเนินงาน

คุณกิตติ

ในโครงการนี้ ได้เล่าให้ฟังเกี่ยวกับความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการว่า...

จากการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ไปทรงเยี่ยมราษฎรในท้องถิ่นทุรกันดาร ที่ขาดแคลนอาหาร บางคนเป็นโรคขาดอาหาร บางคนมีร่างกายอ่อนแอ มีการเจ็บป่วย ดังนั้น ด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีความที่ขาดแคลนอาหาร บางคนเป็นโรคขาดอาหาร บางคนมีร่างกายอ่อนแอมีการเจ็บป่วย ดังนั้น ด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีความห่วงใย วิตกกังวลถึงเด็กที่น่าสงสารเหล่านี้ ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต จึงมีพระราชประสงค์จะช่วยเหลือนักเรียนในชนบทห่างไกลเหล่านี้ โดยแทนที่จะพระราชทานเงินและสิ่งของให้โรงเรียนไปจัดทำเป็นอาหารเลี้ยงนักเรียนอย่างทั่วไปที่ปฏิบัติกันอยู่ แต่มีพระราชดำริว่า ควรจะให้ในลักษณะที่เป็นพันธุ์พืชและอุปกรณ์เครื่องมือทางการเกษตรและเครื่องมือประกอบอาหารแทน แนะนำส่งเสริมให้เด็กนักเรียนช่วยกันทำการเพาะปลูก เพื่อนำผลิตผลที่ได้รับไปประกอบอาหารกันเอง ซึ่งเป็นวิธีที่อ้อมและยากขึ้นอีกชั้นหนึ่ง แต่ผลที่ได้จะดีกว่า และมีพระราชดำริว่า นอกจากจะได้อาหารรับประทานแล้ว ยังจะได้เรียนรู้วิชาการเกษตรแผนใหม่อีกด้วย ซึ่งวิชาการอันนี้จะติดตัวนักเรียนไป ทำให้เด็กเหล่านี้มีจิตใจรักในแผ่นดินที่จะทำมาหากิน และได้ผลผลิตเลี้ยงตัวเองและครอบครัวต่อไป ดังนั้นเมื่อต้นปี ๒๕๒๓ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ทำการทดลองโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันขึ้นในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในภาคกลาง โดยใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เมื่อการดำเนินงานทดลองดำเนินไป 1 ปี การศึกษาผลปรากฏว่า ทำให้เด็กนักเรียนมีอาหารกลางวันรับประทานและนักเรียน รวมทั้งครู มีอาชีพทางการเกษตรและมีความรักด้านการเกษตร ผลเป็นที่พอพระราชหฤทัย จึงได้ทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ขยายโครงการนี้ต่อไป ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั่วประเทศในปี ๒๕๒๔ สำหรับเงินทุนที่ใช้ในการดำเนินงานในโครงการนี้ ส่วนหนึ่งก็เป็นพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ที่ได้พระราชทานมา นอกจากนี้ ก็มีผู้ที่มีจิตศรัทธาได้ทูลเกล้าทูล-

กระหม่อมถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลสมทบเป็นเงินที่ใช้ในการดำเนินงานของโครงการ สำหรับวัตถุประสงค์ของโครงการเริ่มแรกก็เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาหารกลางวันในโรงเรียน ดำรวจตระเวนชายแดน ในชนบทห่างไกล เป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ นักเรียนจะได้มีความรู้ทางด้านการเกษตรแผนใหม่ และยังทำให้โรงเรียนเป็นแหล่งกลางของวิทยาการด้านการเกษตรแผนใหม่ของหมู่บ้านใกล้เคียง นักเรียนจะได้มีความรู้ทางด้านโภชนาการ การถนอมอาหารและการแปรรูปอาหาร รวมทั้ง ผู้ปกครองนักเรียนเกิดนิสัยในการช่วยเหลือตนเอง มีความขยันหมั่นเพียร นอกจากนี้ ยังมีการนำเอาพันธุ์ใหม่ ๆ และพันธุ์ดีไปเผยแพร่ในท้องถิ่นเป็นการที่จะทำให้ชาวบ้านใช้พื้นที่ว่างเปล่าให้เกิดประโยชน์ และที่สำคัญก็คือ การปลูกฝังให้เด็กนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนทุกคนเกิดความรักแผ่นดิน จะได้มีความหวงแหนในแผ่นดินไทยนี้ครับ

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ ในการดำเนินการโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเน้นหนักเรื่องการเผยแพร่ความรู้การเกษตรให้กับนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน เพื่อขจัดปัญหาการขาดแคลนอาหาร คุณพิศิษฐ์ ศติผลิน อดีตอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งท่านรับผิดชอบประสานงานโครงการนี้ ได้เล่าเกี่ยวกับพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่ทรงดำเนินการและทรงแนะนำสิ่งต่าง ๆ ในโครงการนี้ว่า...

คุณพิศิษฐ์

ในด้านการฝึกอบรม พระองค์ได้ทรงเน้นถึงเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร ในการที่จะอบรมพวกครูตำรวจตระเวนชายแดน อยากจะให้ เป็นหลักสูตรซึ่งกว้าง ๆ ง่าย ๆ ไม่พยายามที่จะใช้เครื่องมือเครื่องไม้แบบทันสมัย หรือแบบสมัยใหม่ อยากจะให้รู้ถึงเรื่องเกี่ยวกับการเพาะพันธุ์พืช การเลี้ยงสัตว์แบบง่าย ๆ หรือ การเตรียมดิน หรือ การวางแผนการปลูกพืชให้ได้มีกินตลอดทั้งปี แนะนำเกี่ยวกับเรื่องการใช้ปุ๋ยหมัก หรือ ปุ๋ยคอกมากกว่าการใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกี่ยวกับยาปราบศัตรูพืช พระองค์ท่านทรงเป็นห่วงมาก เพราะว่าพระองค์ทรงเห็นว่าจะเป็นภัยต่อมนุษย์ได้ ถ้าหากไม่มีความจำเป็นแล้ว ไม่ต้องใช้ เป็นการประหยัดด้วย ในการที่จะต้องลงทุนในด้านการผลิตการเกษตร เพราะ

ฉะนั้น โปรดให้มีการสอนและฝึกอบรมกันอย่างระมัดระวังที่สุด ถึงแม้ว่าวิธีการดูแลรักษา การปลูก การทำ ก็เหมือนกัน พระองค์ไม่โปรดในการที่จะให้เด็กเหล่านั้น หรือครูตำราจตระเวนขายแดนได้ใช้เครื่องมือที่ทันสมัยเข้าไปช่วย ยกตัวอย่างง่าย ๆ ในพื้นที่ที่ไม่มีแหล่งน้ำนี้ พระองค์เคยพระราชทานบิมน้ำไป เพื่อที่จะให้บิมน้ำหรือ ดูดเอาน้ำจากที่ต่ำ ๆ เอาขึ้นมาที่สูง ซึ่งโรงเรียนบางครั้งอยู่ที่สูงมาก แต่พระองค์ไม่โปรดที่จะให้เอาน้ำไปใช้โดยตรง พระองค์โปรดให้ใส่เก็บน้ำในอ่างเล็ก ๆ เพื่อให้เด็กเหล่านั้น ใช้บัวตักน้ำไปรดน้ำต้นไม้กัน อย่างนี้เป็นต้น ในการปลูกการทำก็เหมือนกัน พระองค์โปรดให้เด็กได้สัมผัสในการปลูกการทำมากที่สุด เช่น การพรุนดิน การรดน้ำ การดูแลรักษาพืชผัก หรือ เลี้ยงสัตว์นี้ พระองค์มีพระราชประสงค์ที่จะให้เด็กนั้นปฏิบัติด้วยมือของเขาเอง ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และในเรื่องของการดำเนินการ พระองค์ท่านเป็นห่วงอยู่ว่า ใครจะมาช่วยในการปลูก ในการดูแล เพราะว่า บางโรงเรียนนี้เด็กอาจจะเล็ก พระองค์ตรัสว่า ครูนั่นแหละต้องเป็นผู้นำ ถ้ามีเด็กโต ก็ให้พวกเด็กโตเขาช่วย แต่ถ้าได้โนมน้าวผู้ปกครองนักเรียนให้มาช่วยกันด้านการปลูกพืชและด้านการประกอบอาหารก็จะเป็นการดี แต่ว่าท่านเองเดียวกัน ถ้าพ่อแม่ไม่มีเวลา เป็นต้นว่า ต้องออกไปทำงาน เพราะฉะนั้นก็เป็นภาระที่ครูต้องเสียสละให้มาก ช่วยนักเรียนให้มีอาหารมีจริงขึ้นมาได้ แต่ขณะนี้ มีหลายพื้นที่ที่ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ เป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่งที่เวลานี้ บางโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนเข้าเวรกันมาประกอบอาหารให้กับเด็ก แล้วก็มีการมาช่วยเด็กปลูกผักหรือปลูกผักในหมู่บ้าน นำผักนั้นส่งเข้ามาในโรงเรียน เพราะฉะนั้นผมคิดว่า สำหรับพระราชดำริหรือพระราชประสงค์อันนี้ เป็นประโยชน์ต่อชาวบ้าน ซึ่งอยู่ในถิ่นทุรกันดารมาก เราจะเห็นว่า ในขณะที่เราไปเยี่ยมโครงการนั้น พวกเด็กต่าง ๆ ขณะนี้ มีความสุขสมบูรณ์พอสมควรทีเดียวครับ

เพลง

บรรเลง สายฝน.....

บรรยาย (ปราณี)

ทางด้านตำราจตระเวนขายแดน ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันนั้น พลตำรวจตรีสมควร หริกุล อดีตรองผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และปัจจุบัน ท่านเป็นผู้

ประสานงานโครงการตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตน-
ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ท่านได้กล่าวถึงความก้าวหน้าของ
โครงการที่เริ่มมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๓ จนถึงปัจจุบันนี้ รวมทั้งประโยชน์ที่
ประชาชนในพื้นที่ได้รับจากโครงการว่า...

พล.ต.ต.สมควร

เริ่มมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๓ จนกระทั่งบัดนี้นั้น สิ่งที่ได้เห็นได้ชัดเจนก็คือ
ว่า หน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้เข้ามาร่วมงานกันอย่างไม่เป็นทางการ
แต่ว่าได้เห็นประโยชน์จากพระราชดำริของพระองค์ท่านนั่นเอง
เช่น กรมส่งเสริมการเกษตรก็ดี กรมทรัพยากรก็ดี กรมชล-
ประทาน สำนักพระราชวัง และกรมการฝึกหัดครูนั้น ต่างก็สมัครใจที่จะ
มาทำงานร่วมกัน และทำให้เกิดการประสานความสมัครใจระหว่าง
หน่วยงานด้วยส่วนหนึ่ง เป็นส่วนที่ให้ประโยชน์จากโครงการ
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนั้น เมื่อทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้
เข้ามาช่วยแล้ว โดยเฉพาะกรมส่งเสริมการเกษตร กรมการฝึกหัดครู
โดยกรมการฝึกหัดครู ซึ่งนอกจากที่จะมีอาจารย์ที่เป็นศึกษา-
นิเทศ เข้ามาในเทศการเรียนการสอนเด็กที่ไปฝึกสอนตาม
โรงเรียน ช่วยให้คุณภาพการเรียนการสอนนั้นดีขึ้น และทางกรม
ส่งเสริมการเกษตรนั้น ก็มีทั้งเกษตรตำบล เกษตรอำเภอ เกษตร
จังหวัด ทางด้านเกษตรภาคเป็นคนควบคุมดูแล ก็ทำให้เป็นการ
ช่วยเหลือเกี่ยวกับด้านปลูกผัก พืชสวนครัวต่าง ๆ ภายในโรง-
เรียน และได้มีการหมุนเวียนพืชเหล่านั้น เมื่อแรกเดิมทีเดียว การปลูก
พืชเหล่านั้น ไม่สามารถปลูกได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ เพราะ
ยังไม่ทราบแนวทาง ความคิดและวิชาการที่ดี ต่อมาก็ได้มีการปรับปรุง
ให้การปลูกพืชหมุนเวียนต่าง ๆ เกิดขึ้น และก็ยังมีลักษณะเป็นอเนก-
ประสงค์ เช่น มีทั้งกล้วย มีทั้งอ้อย มีสับปะรด และมีพืชผักสวนครัว
ที่จำเป็นที่จะต้องใช้เป็นเครื่องปรุง ตลอดจนพืชไม้อื่น ๆ ไม่นับต้น
ซึ่งบางแห่งก็มีผลแล้ว การที่มีลักษณะเป็นอเนกประสงค์นี้เอง
ทำให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการศึกษาที่ได้คอย
ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการจัดแปลงการเกษตร ตลอดจน
ปรับปรุงที่ดิน และให้ได้พืชผลนั้นเป็นที่ประทับใจมาก ในบางแห่งที่
ไปพบเห็นมาเขาสามารถจะปลูกพืชผลได้มากขึ้น และครูก็จะจัดสรร
ให้เด็กนำไปมอบให้ผู้ปกครองที่บ้าน ผู้ปกครองก็มีความภูมิใจว่า
ลูกของตนนั้นได้พืชผลกลับคืนไป ซึ่งเขาก็มีส่วนลงแรงด้วย นอกจาก

นั้น พูดถึงสุขภาพอนามัยของเด็ก รู้สึกมีความก้าวหน้าไปมาก เพราะว่าโรงเรียนจำนวนมากขึ้นตามลำดับ ที่สามารถประกอบอาหารเลี้ยงทั้งอาหารเสริมและอาหารหลักคือ อาหารคาวได้ถึง ๕ วันจำนวนมากโรงเรียนขึ้น และอย่างน้อย ก็ในสัปดาห์หนึ่งก็จะให้อาหาร ๓ วันหรือ ๔ วันแล้วในขณะนี้ ในด้านสุขภาพอนามัยของเด็กนักเรียนจะเป็นหน้าตาก็คือ จะเป็นรูปร่างผิวพรรณที่ดีได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ก็ทำให้เด็กนักเรียนเมื่อมีสุขภาพดีขึ้น ในการศึกษาเล่าเรียนก็ดีขึ้นไปด้วย การดำเนินการของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในปัจจุบันนี้ มีทั้งหมด ๑๕๓ โรงเรียน มีเด็กนักเรียนชาย ๗,๘๗๖ คน นักเรียนหญิง ๗,๑๐๒ คน รวมทั้งสิ้น ๑๔,๙๗๘ คน ในจำนวนเด็กนักเรียนดังกล่าวนี้ นับว่าเขาเป็นผู้มีอนาคตที่ดีขึ้นมากทีเดียว อันนี้เป็นเพราะพระปรีชาสามารถของสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงดำริแนวทางวิธีการทำงานอีกรูปหนึ่งที่ไม่เหมือนใคร และ ไม่มีใครเหมือน หมายถึงว่า ผู้ที่มีความตั้งใจ และมีความนึกคิดที่ดีมาร่วมงานกันนั้น ทำให้เกิดประโยชน์มากกว่าที่จะสั่งงานเป็นทางการ หรือใช้อำนาจบารมีทั้งหลายมาทำงานกัน นี่ก็เป็นเรื่องที่ดีงาม และเหมาะสมกับสังคมไทยเราในปัจจุบันนี้เป็นอย่างยิ่งครับ

เพลง

บรรเลง สายฝน....

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ จากการรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตามพระราชดำริของสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เล่าให้ฟังเกี่ยวกับความเป็นมา และความก้าวหน้าของโครงการ รวมทั้ง ประโยชน์ที่เด็กและเยาวชนในท้องถิ่นห่างไกลความเจริญทั่วประเทศที่ได้รับจากโครงการนี้แล้ว คงจะทำให้ทุกท่านได้ตระหนักและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ที่ได้ทรงห่วงใย และสนพระทัยความเป็นอยู่ การศึกษาและสุขภาพของเยาวชนในท้องถิ่นทุรกันดารที่มีความยากจน โดยทรงมีพระราชดำริในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันขึ้นมา เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนเหล่านั้น ได้มีอาหารกลางวันรับประทาน และจะได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามควรแก่สภาพต่อไป ดังที่พระองค์ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับโครงการนี้ มีใจความตอนหนึ่งว่า

**พระราชดำรัส
สมเด็จพระเทพฯ**

“โครงการนี้เริ่มทำมานานแล้ว ๓-๔ ปี เนื่องด้วยที่คิดตอนแรก คือ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนี้ เป็นโรงเรียนที่ตั้งขึ้นในพื้นที่ซึ่งมีความยากลำบากที่ตำรวจตระเวนชายแดนรับผิดชอบอยู่ ทางตำรวจตระเวนชายแดนก็ได้ช่วยเหลือประชาชนเท่าที่จะทำได้ โดยการตั้งโรงเรียน และให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งนับว่าเป็นประชาชนในเขตที่ยากจน หรือมีภัยอันตรายเมื่อได้เป็นโรงเรียนที่สมบูรณ์ การดำเนินการไปได้ตามระเบียบทางราชการแล้ว ก็มักจะโอนให้ตกอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองที่มีหน้าที่โดยตรง ได้แก่ สำนักงานการศึกษา ในช่วงที่ยังมีความทุรกันดาร หรือมีปัญหาต่าง ๆ อยู่ นั้น ทางตำรวจตระเวนชายแดนก็ได้ดูแลรับผิดชอบจึงได้คิดว่า บุคคลซึ่งเป็นนักเรียนในโรงเรียนนี้ เป็นคนที่ควรได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือส่งเสริม โดยการที่เราทั้งหลายพอมีทางที่จะช่วยได้ โดยผ่านทางตำรวจตระเวนชายแดน จึงได้ตั้งโครงการขึ้น เริ่มต้นก็มีความมุ่งหมายที่จะให้เด็กในความดูแลนั้น มีอาหารที่จะรับประทานที่จะให้สุขภาพอนามัยแข็งแรงพอสมควรพร้อมที่จะได้รับความรู้ และเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพของประเทศต่อไป”

เพลง

บรรยาย (ปราณี)

สายฝน บรรเลง....

ท่านผู้ฟังคะ เวลาในรายการ “จากฟ้า...สู่ดิน” ครั้งนี้หมดลงแล้ว ติดตามรับฟังโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในเรื่องอื่น ๆ ต่อไปคราวหน้า ในวันพฤหัสบดีที่ ๓ เมษายน ๒๕๒๙ นี้ จากรายการ “จากฟ้า...สู่ดิน” เวลาเดียวกันทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สำหรับรายการในวันนี้ คุณอุทาร์ คงสถิต ทำหน้าที่ ฝ่ายเทคนิค และดิฉัน ปราณี ลิ้มปณิชนันท์ เป็นผู้จัดทำ และดำเนินรายการขอลาท่านผู้ฟังทุกท่านไปด้วยเวลาเพียงแค่นี้ จนกว่าจะพบกันใหม่ สวัสดีค่ะ

ไต่เตล (ต่อ)

อันความกรุณาปราณี...สุราลัยสู่แดนดิน...

“โครงการอาหารจานเดียว ตามพระราชดำริใน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๓ เมษายน ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายพิศิษฐ์ ศศิผลิน

อาจารย์มณีรัตน์ จากโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ

เด็กนักเรียน จากโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ

ผู้จัดรายการ

สิริพร ทองคำวงศ์

ไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

เพลง

“สมเด็จพระเทพฯ”

บรรยาย (สิริพร)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระทัยอย่างยิ่งในเยาวชนไทย โดยเฉพาะการศึกษาและสุขภาพอนามัย ในการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรไม่ว่าในกรุงเทพมหานครหรือต่างจังหวัด จะพระราชทานคำแนะนำแก่ครูอาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก โครงการอาหารกลางวันสำหรับเด็ก ทั้งโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการอาหารจานเดียว อันเนื่องมาจากพระราชดำริได้แพร่หลายไปทั้งโรงเรียนในกรุงเทพมหานครและในจังหวัดต่าง ๆ ทรงเน้นอยู่เสมอว่า พระองค์ทรงถือว่า เยาวชนคือทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศ

เมื่อโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ในโรงเรียน ดำรงจตุระเวณชายุแดนตามพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้มีผู้รับสนองพระราชดำริและนำไปดำเนินการประสบผลสำเร็จดังเป็นที่ทราบกัน โครงการอีกโครงการหนึ่งที่ต่อเนื่องจากโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน คือโครงการอาหารจานเดียวตามพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นโครงการที่จะเป็นประโยชน์อย่าง

ยิ่ง สำหรับเยาวชนซึ่งจะเติบโตเป็นทรัพยากรสำคัญของประเทศ เพราะถ้าโครงการนี้สำเร็จหรือเราทำนั้งหลายยอมรับและนำมาปฏิบัติก็จะเกิดประโยชน์ขึ้นแก่ส่วนรวมได้เป็นอย่างมาก โครงการที่จะกล่าวถึงนี้คือ โครงการอาหารจานเดียวตามพระราชดำรินในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ท่านทั้งหลายคงเคยได้ยินได้ฟังมาแล้วถึงโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนตชด. ซึ่งโครงการนี้ก็เป็นโครงการในพระราชดำริขององค์สมเด็จพระเทพฯ ซึ่งพระองค์ได้ทรงเริ่มทำขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ พระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้เด็กนักเรียนที่อยู่ห่างไกล อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ได้มีอาหารกลางวันรับประทาน และทรงพระราชวินิจฉัยว่าอาหารต่าง ๆ น่าจะผลิตขึ้นเองในท้องถิ่น จะมั่วรอซื้อหาจัดส่งให้คงจะเป็นการยากลำบากเพราะหนทางไกลและการคมนาคมไม่สะดวก กับอีกประการหนึ่งเด็กนักเรียนเหล่านั้นเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้ว โอกาสที่จะได้เรียนต่อคงมีน้อยมาก เพราะฉะนั้นเขาเหล่านั้นควรจะมีพื้นความรู้ทางด้านการเกษตรเอาไว้เมื่อออกจากโรงเรียนไปแล้ว จะได้ไปช่วยพ่อแม่ทำการเกษตรต่อไป ด้วยเหตุผลทั้งสองประการที่พระองค์ทรงพระราชวินิจฉัยนี้ จึงทรงพระราชดำริให้จัดตั้งโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันขึ้นในโรงเรียนตชด. ท่านทั้งหลายจะเห็นได้ว่าพระราชดำริของพระองค์ในเรื่องนี้มีคุณค่าอย่างยิ่ง ถ้าผู้ปฏิบัติได้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติ จะเห็นได้ว่าเด็กนักเรียนที่อยู่ห่างไกลเหล่านั้น จะมีอาหารกลางวันกิน มีสุขภาพอนามัยแข็งแรง จะมีความรู้เรื่องการเกษตรติดตัวออกไปบ้างเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว เรื่องสืบเนื่องจากโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนตชด. คือโครงการอาหารจานเดียว สำหรับโครงการนี้ก็เป็นโครงการในพระราชดำริอีกโครงการหนึ่งที่น่าสนใจ ซึ่งโครงการนี้เป็นโครงการใหญ่ ซึ่งดิฉันจะได้เรียนถามคุณพิศิษฐ์ ศติผลิน ซึ่งท่านเป็นอดีตอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร และเป็นผู้ที่รับพระราชโขนบายนำมาสนองตามพระราชดำริว่าโครงการนี้เริ่มมาอย่างไร

นายพิศิษฐ์

ตามที่คุณสิริพร ได้กล่าวมาตั้งแต่ตอนแรกแล้วว่าเป็นโครงการที่สืบเนื่องมาจากโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เนื่องจากพระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยเรื่องความเป็นอยู่ของเด็ก ๆ ในระหว่างที่ทรง

เสด็จออกเยี่ยมเยียนโรงเรียน ตชด. ในท้องถิ่นต่าง ๆ พระองค์ทรงพระกรุณาประกอบอาหารเลี้ยงเด็ก พระองค์ทรงจัดเลี้ยงและดูแลในระหว่างที่เด็ก ๆ รับประทานอาหาร และมาทราบภายหลังตอนที่ทรงไปบรรยายในการประชุมโภชนาการ ๒๕๑๘ ที่คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ว่าพระองค์ทรงเลี้ยงเด็ก ๆ ลูกหลานคนในวังด้วยพระองค์เอง ทรงมีความรู้เรื่องนิสัยการกินหรือที่เรียกกันว่า พฤติกรรมการบริโภคของเด็ก ได้เป็นอย่างดี พระองค์ทรงเล่าว่าเด็กชอบเลือกกินสิ่งที่ตนเองชอบ เด็กชอบเขี่ยสิ่งที่ตนไม่ชอบ เด็กชอบเดินกิน เด็กชอบกินของที่อ่อนนุ่มเพราะเด็กฟันผุหรือฟันไม่มี เด็กไม่ชอบกินเส้นหมื่นขีวของผัก ด้วยสิ่งเหล่านี้ พระองค์จึงทรงวินิจฉัยว่า เพื่อเอาชนะเด็กและเพื่อให้เด็กได้กินอาหารได้ครบตามหลักโภชนาการ หรือเป็นการสอนให้เด็กได้รู้จักบริโภคอาหารต่าง ๆ ได้ จะได้ไม่เป็นปัญหาเมื่อตอนโตเหมือนอย่างเช่นเราทำทั้งหลายที่บางท่านกินผักไม่เป็น กินหมูไม่เป็น กินเนื้อไม่เป็น พระองค์จึงมีพระราชดำริว่าลองประกอบอาหารให้ถูกตามหลักโภชนาการ คือให้ครบ ๕ หมู่ แต่ให้อยู่ในจานเดียว ทำให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ เพื่อไม่ให้เด็กเลือกกินได้ อันนั้นแหละครับที่เป็นต้นเรื่องของโครงการอาหารจานเดียว

สิริพร

เพราะฉะนั้น คำว่าอาหารจานเดียว ถ้าจะให้คำจำกัดความก็คงหมายถึง อาหารที่ประกอบขึ้นใน ๑ จานโดยมีปริมาณและสารอาหารเพียงพอแก่ความต้องการของสภาพร่างกายในหนึ่งมื้อก็คงจะไม่ผิดนะค่ะ ถ้าจะถามถึงประโยชน์ที่จะได้จากอาหารจานเดียวนี้ ท่านอธิบดีพอจะกล่าวโดยสรุปได้ไหมคะว่ามีอะไรบ้าง

นายพิศิษฐ์

จากพระราชดำริของพระองค์ท่านนี้ เมื่อคิดถึงประโยชน์ที่ถึงจะได้รับผมเห็นว่าที่ชัด ๆ มีอยู่ ๓ ประการด้วยกัน คือ

ข้อแรก ให้ปริมาณอาหารและสารอาหารครบตามความต้องการของร่างกายของแต่ละบุคคล ซึ่งถ้าจะประกอบอาหารหรือคำนวณตามภษิตโภชนาการตาม อายุ เพศ ลักษณะของการปรุงอาหาร การที่ต้องใช้แรงงานหรือไม่ก็ตามสภาวะของร่างกาย

ข้อสอง จะเห็นว่าถ้าเป็นไปได้จะประหยัดเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่ายในการประกอบอาหารแต่ละมื้อ โดยรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยเฉพาะทรงแนะนำว่า ควรใช้อาหารที่มีราคาถูกแต่มี

คุณค่ามาทดแทนกัน และสิ่งที่ทรงเน้นมากคือให้น้ำอาหารที่มีอยู่ในท้องถื่นมาดัดแปลงประกอบเป็นอาหารบริโภคโดยให้พอเหมาะกับการบริโภคของแต่ละบุคคลในครอบครัว

ข้อสาม จะเห็นว่าโครงการนี้จะสร้างอุปนิสัยในการบริโภค เป็นการสร้างพื้นฐานการบริโภคที่ง่าย ประหยัด ถูกหลักโภชนาการ โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในวัยก่อนเรียน ซึ่งเป็นวัยที่เลือกกินอาหารตามชอบ ทำให้ได้อาหารไม่ครบตามความต้องการของร่างกาย และเป็นสาเหตุให้เด็กในวัยนี้เป็นโรคขาดสารอาหารเป็นจำนวนมาก

สิริพร

จากพระราชดำริเรื่องอาหารจานเดียว จะเห็นว่าอาหารจานเดียวนี้อาจมีบทบาทที่สำคัญต่อการบริโภคอาหารของคนไทยเป็นอย่างมาก เพราะสถานการณ์ในปัจจุบันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้คนไทยเราต้องรู้จักการประหยัดทั้งเวลา แรงงาน เงิน และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า เพื่อให้มีสุขภาพสมบูรณ์และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ฉะนั้น ถ้าหากพวกเราทำได้ก็จะเกิดประโยชน์ตามที่ท่านอธิบดีได้กล่าวมาแล้ว

ในการประกอบอาหารจานเดียวนี้ พอจะมีหลักหรือข้อควรคำนึงถึงอะไรบ้างคะ

นายพิศิษฐ์

อาหารจานเดียวเป็นอาหารที่บริโภคได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่นะครับ จะแตกต่างกันก็ที่ปริมาณและการจัดอาหาร ฉะนั้นก่อนที่จะประกอบอาหารจานเดียวควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

ข้อแรก อาหารจานเดียวต้องประกอบด้วยอาหารหลัก ๕ หมู่ คือ ข้าว แป้ง เนื้อสัตว์หรือถั่วเมล็ดแห้ง ไข่ ไขมัน ผักหรือผลไม้ ในปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการของร่างกายแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับ อายุ เพศ ลักษณะการทำงานและสภาพของร่างกาย

ประการที่สอง การประกอบอาหารต้องสร้างคุณค่าทางโภชนาการเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อร่างกายอย่างแท้จริง และปรุงแต่งอาหารโดยให้มีสี กลิ่น รส ตลอดจนการจัดอาหารให้น่ารับประทาน เพื่อให้เกิดการยอมรับและเชิญชวนในการบริโภค โดยเฉพาะในเรื่องของผัก ต้องให้ผสมกลมกลืนกับอาหารประเภทอื่น ๆ จนเด็กไม่สามารถแยกออกได้ว่าผักอยู่ส่วนไหน ซึ่งจะทำให้เด็กไม่เลิกรับประทาน

อาหารอย่างใดอย่างหนึ่ง

ประการที่สาม ลักษณะเนื้อสัมผัสต้องจัดให้เหมาะสมกับการบริโภคของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มเด็กวัยก่อนเรียน กลุ่มเด็กวัยเรียน สำหรับในกลุ่มเด็กวัยก่อนเรียนเป็นกลุ่มเด็กเล็กซึ่งมักจะมีปัญหามากกว่ากลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ เช่น กลุ่มเด็กเล็กมักไม่ชอบรับประทานผักสดเพราะมีเนื้อสัมผัสแข็ง มีรสขมเล็กน้อย มีกลิ่นเฉพาะตัวของผัก เคี้ยวยาก เนื่องจากเด็กบางคนฟันเริ่มขึ้นหรือบางคนฟันผุ (ตามที่ทรงแนะนำไว้ที่ผมได้กล่าวไปในตอนแรกแล้ว) การเคี้ยวอาหารของเด็กจึงเป็นไปอย่างไม่สะดวก ดังนั้นการเตรียมเครื่องปรุงผักและเนื้อสัตว์ ควรหั่นให้มีขนาดเล็กและควรหุงต้มอาหารให้มีเนื้อนุ่ม

ประการที่สี่ ขั้นตอนและวิธีการทำอาหารต้องไม่ยุ่งยากในการประกอบ สามารถใช้อาหารทดแทนกันได้ และทรงเน้นมากก็คือ ให้สอดคล้องกับอาหารพื้นบ้านและประเพณีของท้องถิ่นนั้น ๆ

ประการที่ห้า ผู้เป็นแม่บ้านหรือครูที่รับผิดชอบในการประกอบอาหารควรมีความรู้ในเรื่องอาหารและโภชนาการเพื่อที่จะได้นำไปถ่ายทอดให้กับบุตรหลานหรือนักเรียนให้มีความเข้าใจและทราบถึงคุณค่าอาหารที่บริโภค เป็นการปลูกฝังนิสัยการบริโภคที่ดี เรื่องสัดส่วนของอาหาร จะให้เหมาะสมกับวัยต่าง ๆ ของเด็ก ๆ ที่จะรู้อย่างไร หรือจะเตรียมอย่างไรคะ

โครงการอาหารจานเดียว การประกอบอาหารคงแบ่งตามหลักโภชนาการ ซึ่งเด็กในแต่ละวัยมีความต้องการพลังงานต่อวันต่อมื้อไม่เท่ากัน เช่น

เด็กวัย ๓ ปี ต้องการแคลอรี ๑๒๐๐-๑๓๐๐ ต่อวัน หรือ ๔๒๑ ต่อหนึ่งมื้อ

เด็กวัย ๔-๕ ปี ต้องการแคลอรี ๑๕๕๐-๑๖๐๐ ต่อวัน หรือ ๕๒๕ ต่อหนึ่งมื้อ

เด็กวัย ๖-๘ ปี ต้องการแคลอรี ๑๘๐๐ ต่อวันหรือ ๕๙๓-๖๐๐ ต่อหนึ่งมื้อ

เด็กวัย ๙-๑๐ ปี ต้องการแคลอรี ๑๙๐๐ ต่อวัน หรือ ๖๓๓ ต่อหนึ่งมื้อ

สิริพร

นายพิศิษฐ์

เด็กวัย ๑๑-๑๒ ปี ต้องการแคลอรี ๒๐๐๐ ต่อวันหรือ ๖๖๖ ต่อหนึ่งมือ

สิริพร

แล้วเรื่องที่จะประกอบอาหารให้ได้พลังงานหรือสารอาหารให้ได้ครบในเด็กแต่ละวัย จะประกอบอย่างไร

นายพิศิษฐ์

เรื่องนี้ความจริงนักโภชนาการทราบและเข้าใจดี แต่ผู้ประกอบอาหารหรือผู้ปรุงอาหารทั่ว ๆ ไปมักจะไม่ทราบ เพราะส่วนมากจะมุ่งแต่รสชาติของอาหารหรือชนิดของอาหาร เช่น อาหารว่าด้วยเนื้อสัตว์ ว่าด้วยผักต่าง ๆ และอาจจะมุ่งไปที่การตกแต่งให้สวยงาม พระองค์จึงทรงแนะนำให้ลองกำหนดตารางความต้องการอาหาร สำหรับเด็กในแต่ละวัย ดังที่ได้กล่าวออกมาให้เห็นได้ชัดขึ้นอย่างเช่น สำหรับในกลุ่มเด็กวัย ๓ ปี ซึ่งนักโภชนาการได้คำนวณไว้ว่า ควรได้รับพลังงาน ๑๒๐๐-๑๓๐๐ แคลอรีต่อ ๑ วัน หรือปริมาณอาหารใน ๑ มือ ของเด็กวัย ๓ ปี ควรจะได้รับพลังงานประมาณ ๔๒๑ แคลอรี นั้นก็ลองคำนวณดูว่า ในอาหารหลัก ๕ หมู่ต่อหนึ่งมือต่อหนึ่งคนที่จะต้องใช้อาหารแต่ละหมู่จำนวนละเท่าใด เช่น สำหรับเด็กวัย ๓ ปีที่ยกตัวอย่างมานี้ ก็จะเป็นหมู่ เนื้อสัตว์ ๑/๓ ถ้วยหรือ ๔๐ กรัม ถ้าเป็นถั่วต่าง ๆ ก็ใช้ ๑/๒ ถ้วย หรือ ๒๕ กรัม ในหมู่แป้ง น้ำตาล ก็จะเป็นข้าวสวย ๑/๒ ถ้วย หรือ ๒๕ กรัม น้ำตาล ๑/๒ ช้อนโต๊ะ หรือ ๕ กรัม ในหมู่ผักต่าง ๆ ก็ ๑/๘ ถ้วยหรือ ๒๘ กรัม ในหมู่ไขมัน ก็ใช้ ๑ ช้อนชาหรือ ๕ กรัม จากชนิดของอาหารดังกล่าวนี้คิดต่อหนึ่งคน หนึ่งมือ ถ้าผู้ประกอบปรุงอาหารจะต้องการเลี้ยงเด็กจำนวนมากก็สามารถเพิ่มจำนวนขึ้นไปได้ตามต้องการ ที่นี้ว่าด้วยตำรับอาหารจากประมาณการที่คำนวณไว้นี้ พระองค์ทรงแนะนำ ควรแบ่งเป็น ๓ กลุ่มง่าย ๆ คือ กลุ่มน้ำ กลุ่มราดหน้า กลุ่มผัด ผู้ประกอบอาหารจะเลือกประกอบอะไร เช่น กลุ่มน้ำ เช่น ข้าวต้ม โจ๊ก ก๋วยเตี๋ยว หรือกลุ่มราดหน้า เช่น ข้าวราดหน้า หรือกลุ่มผัด ข้าวผัด ก๋วยเตี๋ยวผัด ตอนนี้อยู่ที่ทรงรับสั่งว่า เป็นฝีมือของผู้ประกอบหรือผู้ปรุงอาหารรู้ว่าจะประกอบรูปร่างหน้าตาตลอดจนรสชาติไปทางไหน เด็ก ๆ จะยอมรับหรือยอมรับกินหรือไม่ ถ้าหากเด็กยอมกินนั้นก็หมายถึงเด็กได้รับสารอาหารครบถ้วนตามหลักโภชนาการ สำหรับเรื่องนี้ผมต้องขอกล่าวถึงผู้ที่ร่วมกันทำโครงการนี้ขึ้นมาเพื่อสนองพระราชดำริหลังจาก

- ที่ได้ทรงพระราชดำริ และแนะนำข้อพระราชวินิจฉัยต่าง ๆ แล้ว
ทางกรมส่งเสริมการเกษตรก็ได้รับความร่วมมือจากสถาบัน
วิจัยโภชนาการมหาวิทยาลัยมหิดล กองโภชนาการ กรมอนามัย
ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ ม.ก. สถาบันผลิตภัณฑ์อาหาร ม.ก. และ
เทคโนโลยีและอาชีวศึกษาวิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนาถ ร่วมกันหาทาง
นำวิชาการทางโภชนาการเอาออกมาประยุกต์ใช้สนองพระราชดำริ
ตามที่ทรงตั้งพระทัยไว้ให้เกิดประโยชน์ให้ได้ โดยเฉพาะเมื่อเริ่ม
โครงการ ได้ทดลองประกอบอาหารร่วมกับครูในโรงเรียนพระ-
ตำหนักสวนกุหลาบ เลี้ยงเด็กสัปดาห์ละครั้ง
- สิริพร** มีปัญหาหรือไม่ว่าเด็กยอมรับประทานมากน้อยแค่ไหนคะ
- นายพิศิษฐ์** เมื่อพูดถึงปัญหาและการยอมรับของเด็ก จากผลการทดลอง ปัญหา
แรกที่สำคัญก็คือความไม่คุ้นเคยของผู้ประกอบอาหารหรือผู้ปรุง
อาหารเพราะการเตรียมอาหารต้องมีการชั่งตวง หรือการจัดหา
อาหารทดแทน ส่วนการยอมรับของเด็ก เด็กเล็กยอมรับเร็วกว่า
เด็กโต
- เพลง** สายฝน....
- บรรยาย (สิริพร)** เมื่อโครงการนี้ได้เริ่มทดลองในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ
ในพระบรมมหาราชวังแล้ว เด็ก ๆ ซึ่งแต่เดิมเลือกอาหารไม่ชอบผัก
ได้ค่อย ๆ หันมาเริ่มรับประทานอาหารทุกอย่างที่มีประโยชน์เมื่อเทียบ
กับเมื่อก่อน ดังที่อาจารย์มณีรัตน์ครูประจำชั้น ป.๒/๒ ได้กล่าวว่า
- เทพक्रमณิรัตน์** “คะตอนนี้ประมปีที่ ๒ แกยังทานไม่หมดถาด แต่อยู่ ๆ ไปเด็ก
โตขึ้นแล้วก็ชี้แนะให้แกลเห็นคุณค่าต่าง ๆ เด็กก็จะรับประทานผัก
ขึ้น แต่ก่อนนี้ไม่ยอมรับประทานแต่พอคุณครูสอนอะไรไปแล้วแกลจะ
จดจำและทำตาม
- สิริพร** โครงการอาหารจานเดียวตามพระราชดำริ ในสมเด็จพระ-
เทพฯ เมื่อเริ่มโครงการในโรงเรียนแล้วเด็ก ๆ เป็นอย่างไรบ้าง
- क्रमณิรัตน์** ชอบค่ะ บอกว่ามีรสแปลกและอร่อยมาก
- บรรยาย (สิริพร)** และสำหรับเด็ก ๆ ได้พูดเป็นเสียงเดียวกันว่า
- เทพเสียงเด็ก** ด.ช. ชอบครับ ด.ช. ชอบครับ
ด.ญ. ชอบค่ะ
ด.ญ. ทำให้ร่างกายแข็งแรง แล้วฟันไม่ผุค่ะ

เพลง

บรรยาย (ลิริพร)

สายฝน...

ท่านผู้ฟังคะ จากการที่ได้รับฟังท่านอดิธอริบติกรมส่งเสริม
การเกษตร นายพิศิษฐ์ ศศิณลิน เล่าถึงการดำเนินงานความเป็นมา
ของโครงการอาหารจานเดียวตามพระราชดำริในสมเด็จพระเทพ-
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รวมทั้งครูและนักเรียนในโรงเรียน
พระตำหนักสวนกุหลาบได้เล่าถึงการเปลี่ยนนิสัยการเลือกรับ
ประทานของเด็กมาเป็นสามารถที่จะรับประทานอาหารได้ทุกชนิด
เมื่อได้เริ่มโครงการอาหารจานเดียวตามพระราชดำริ ในสมเด็จพระ-
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีแล้ว จะเห็นได้ว่าพระ-
ราชดำริของพระองค์ท่านนั้นสามารถที่จะโน้มน้าวเปลี่ยนนิสัยใน
การรับประทานอาหารของเด็ก ๆ ได้ ทำให้เด็ก ๆ รับประทานอาหารตาม
หลักโภชนาการ ทำให้มีสุขภาพดีสมบูรณ์ต่อไปในอนาคตได้
ท่านผู้ฟังก็คงจะได้ตระหนักถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงห่วงใยอาหาร
ต่อความเป็นอยู่ สุขภาพอนามัยของเด็ก ๆ เยาวชนของชาติ จึงทรง
พระราชดำริให้มีโครงการนี้ขึ้น เพื่อเยาวชนของชาติที่พระองค์ทรง
รักและห่วงใยไม่ว่าเขาจะอยู่ที่ใดก็ตาม

เพลง

บรรยาย

สมเด็จพระเทพฯ....

ท่านผู้ฟังคะ รายการจากฟ้า...สู่ดิน ในวันนี้หมดเวลาแล้ว
รายการนี้ จะได้นำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริโครงการ
อื่น ๆ มาเสนอในคราวต่อไป ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๒๙
สำหรับวันนี้ ประกิจ ศรีพยัคฆ์ เป็นฝ่ายเทคนิค ลิริพร ทองคำวงศ์
จัดทำและดำเนินรายการ สวัสดีค่ะ

ไตเติ้ล

“อันความกรุณา...สู่แดนดิน...”

“โครงการพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จ ณ ศรีราชา สภาอากาศไทย ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพ- รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์อุปนายก สภาอากาศไทย”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

น.พ.อนันต์ ธาระเวช

ณัฐกานต์

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เขยกลั่นเทศ

ไต่เตล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ท่านผู้ฟังคะ ๘๔ ปี ถ้าเป็นอายุของคนเรา ก็ถือว่าชราภาพมากแล้ว ดังนั้น โรงพยาบาลสมเด็จ ณ ศรีราชา ซึ่งได้ก่อตั้งและให้การรักษาพยาบาลแก่ประชาชนผู้เจ็บป่วย มาจนครบ ๘๔ ปี ในปี ๒๕๒๕ นี้ ก็นับได้ว่าเก่าแก่และสมควรที่จะได้รับการปรับปรุงและเพิ่มเติมในประสิทธิภาพ เพื่อการรักษาพยาบาลสำหรับประชาชนที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน และด้วยสายพระเนตรที่กว้างไกล ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระองค์จึงได้ทรงมีพระราชดำริให้มีการพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จ ณ ศรีราชา ขึ้น เพื่อเตรียมรับความเจริญของชายฝั่งทะเลตะวันออก ที่รัฐบาลมีแผนในการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกแห่งนี้ อันประกอบด้วยท่าเรือ น้ำลึก นิคมอุตสาหกรรม ชุมทางรถไฟ และศูนย์การท่องเที่ยว ที่จะก่อให้เกิดชุมชนที่ใหญ่มากขึ้นกว่าเดิม สำหรับโครงการพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จ ณ ศรีราชานั้น จะมีการพัฒนาอย่างไร และได้ดำเนินการไปมากน้อยแค่ไหนแล้ว นายแพทย์อนันต์ ธาระเวช ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จ ณ ศรีราชา ได้เล่าให้ฟังว่า

น.พ.อนันต์

“โครงการพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์อุปนายิกาผู้อำนวยการสภากาชาดไทย ซึ่งประกอบด้วย หนึ่ง. การพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ สอง. การพัฒนาอุปกรณ์ทางการแพทย์ และ สาม. การดำเนินการก่อสร้างอาคารผู้ป่วย ๖ ชั้น เหตุที่ทรงมีพระราชดำริให้มีการพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นั้น เนื่องจากว่าโรงพยาบาลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ก่อตั้งมาจนถึงในปี ๒๕๒๙ นี้ ครบ ๘๔ ปี นับว่าเป็นโรงพยาบาลที่เก่าแก่ และเป็นโรงพยาบาลแห่งแรกที่เกิดขึ้นในจังหวัดชลบุรี โรงพยาบาลนี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ ได้ทรงสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๕ และได้ให้การรักษายาบาลแก่ประชาชนในเขตอำเภอศรีราชาและอำเภอใกล้เคียง มาเป็นเวลานานถึง ๘๔ ปี นับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่ประชาชนในเขตนี้เป็นล้นพ้น”

ณัฐกานต์

โครงการนี้ได้ดำเนินการไปอย่างไรบ้างคะ

น.พ.อนันต์

“สำหรับโครงการพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นขั้นเป็นตอนมาตามลำดับ คือได้มีการพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ ทั้งแพทย์ พยาบาลให้มีจำนวนเพียงพอที่จะบริการผู้ป่วยซึ่งมากขึ้นในปัจจุบัน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตจังหวัดชลบุรีนั้น เป็นเขตซึ่งจะได้รับการพัฒนาโดยแผนพัฒนาชายฝั่งภาคตะวันออกอยู่ด้วย ก็จะต้องทำให้มีการรับแผนนี้ขึ้นที่จะมีชุมชนขนาดใหญ่เกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ อันที่สอง ในการพัฒนาอุปกรณ์ทางการแพทย์นั้น เราก็ได้ดำเนินการจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ทางการแพทย์ที่ทันสมัย เพื่อที่จะให้บริการแก่ผู้ป่วย เป็นการลดไม่ให้อุปกรณ์จำเป็นจะต้องเดินทางมารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลในกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นการเสียและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายทั้งทางด้านเศรษฐกิจแก่ผู้เจ็บป่วยเหล่านี้ ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งแผนการทั้งสองนี้ เราได้ดำเนินการไปเสร็จสิ้นเกือบจะเรียบร้อย อยู่แต่แผนการในการดำเนินการก่อสร้างอาคารผู้ป่วย ๖ ชั้น ซึ่งจะได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างภายในปีนี้ ในการดำเนินการก่อสร้างตึกผู้ป่วยดังกล่าวนี้ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น จากสมเด็จพระ-

พระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงช่วยเหลือในเรื่อง
การดำเนินการด้านทุนทรัพย์ และที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรด
เกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ใน
วันที่ ๑๗ เมษายน ศกนี้ครับ”

ณัฐกานต์

แล้วโครงการพัฒนา โรงพยาบาลสมเด็จพระศรีราชฯ ซึ่งจะมีการ
ดำเนินการสร้างตึก ๖ ชั้น ไม่ทราบว่า ตึก ๖ ชั้น นี้ จะให้บริการแก่
ผู้ป่วยอย่างไรบ้างคะ

น.พ.อนันต์

“สำหรับการก่อสร้างอาคารผู้ป่วย ๖ ชั้น นี้จะครับ เมื่อก่อสร้าง
เสร็จแล้ว ประชาชนที่มาใช้บริการ ก็จะได้รับบริการด้วยความ
สะดวกสบาย ชั้นแรกจะเป็นชั้นปฏิบัติงานของแผนกผู้ป่วยนอก ซึ่งจะมี
ห้องผู้ป่วย คือห้องตรวจผู้ป่วยนอกทั้งหมด ๑๖ ห้อง มีห้องผ่าตัด
ใหญ่ ๘ ห้อง ห้องผ่าตัดเล็ก ๔ ห้อง ห้องพักฟื้นหลังผ่าตัด ๑ ห้อง
ห้องผู้ป่วยหนัก ๑๖ เตียง นอกจากนี้ยังมีห้องปฏิบัติการใหญ่ ห้อง
เอกซเรย์ สำหรับการตรวจพิเศษ และจะมีห้องคลอด และห้องผู้ป่วย
แผนกสูติกรรม ๔๐ เตียง ทางแผนกเด็ก ๔๐ เตียง นอกจากนี้
ยังมีห้องผู้ป่วยพิเศษ จำนวน ๔๒ ห้อง ซึ่งเชื่ออย่างยิ่งว่า หลังจาก
การก่อสร้างเสร็จแล้ว ก็จะสามารถรองรับผู้ป่วย ซึ่งจะมีจำนวน
เพิ่มขึ้นได้เป็นอย่างดี”

ณัฐกานต์

แล้วตึกนี้ดำเนินการก่อสร้างไปถึงขั้นไหนแล้วคะ

น.พ.อนันต์

“การก่อสร้างอาคารดังกล่าว ได้ดำเนินการไปโดยมีการประกวด
ราคาเสร็จเรียบร้อยแล้ว และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีวาง
ศิลาฤกษ์แล้ว เมื่อปลายวันที่ ๑๗ เมษายน คือวันนี้ และได้พระราช-
ทานของที่ระลึกแก่ผู้บริจาคเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามโครงการ
นี้ ท่านผู้มีจิตศรัทธาจะสามารถบริจาคเงินโดยเสด็จพระราชกุศล
ตามโครงการนี้ กับอาคารอันนี้ได้ตลอดไป เนื่องจากการก่อสร้าง
จะดำเนินการเสร็จสิ้นเป็นเวลา ๗๐๐ วัน ว่าจะดำเนินการก่อสร้าง
เสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งจะเป็นปีที่มีการเฉลิมฉลอง ใน
วโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมายุครบ
๖๐ พรรษา”

เพลง

สายฝน.....

บรรยาย (พัชรินทร์)

ท่านผู้ฟังคะ แต่เดิมโรงพยาบาลสมเด็จพระศรีราชฯ เป็นโรง

พยาบาลทั่วไปขนาดกลาง รับผู้ป่วยได้ไม่มากนัก และอาคารต่าง ๆ ก็ชำรุดทรุดโทรมมากด้วยก่อสร้างมานานกว่า ๕๐ ปี จึงไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้ป่วยที่มาขอรับการรักษา และจะต้องเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น โครงการพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จพระตำริราชตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงก่อให้เกิดผลดีและประโยชน์อย่างมหาศาล ในการกระจายไปสู่ท้องถิ่นชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกและพื้นที่ใกล้เคียงเป็นอย่างมาก ไม่เฉพาะแต่ผู้ที่อาศัยในบริเวณนั้นเท่านั้น แต่ได้ขยายไปยังผู้ที่อยู่รอบ ๆ และเป็นสถาบันฝึกอบรมทางวิชาการส่วนภูมิภาคแก่แพทย์และพยาบาล นอกจากนั้น ยังจะเป็นโครงการหรือโรงพยาบาลที่มีขีดความสามารถในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยได้ทุกประเภท อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วอีกด้วย ดังที่นายแพทย์อนันต์ ธาระเวช ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระตำริราชได้กล่าวถึงประโยชน์ของโครงการพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จพระตำริราชตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ว่า

น.พ.อนันต์

“คือโครงการนี้ครับ ทรงเล็งเห็นว่าโรงพยาบาลนี้ไม่ได้รับการพัฒนามาเป็นเวลานาน เนื่องจากว่าโรงพยาบาลนี้ก่อสร้างมาเป็นเวลาหลายสิบปี ถึงเวลาที่ควรจะได้มีการพัฒนาได้แล้ว จึงทรงมีพระราชดำริเห็นว่า ถ้าเผื่อจะดำเนินการเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการตรวจและรักษาอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยโรคได้อย่างถูกต้อง โดยแพทย์ผู้ชำนาญเฉพาะทาง และเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการตรวจด้วยอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ทันสมัยแล้วละก็ ควรจะมีการปรับปรุงในสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วนะครับ ผลที่คาดว่าจะได้รับหลังจากที่ได้มีการพัฒนาสำเร็จตามโครงการดังกล่าวแล้ว เชื่อว่าหนึ่ง จะเป็นโรงพยาบาลทั่วไปขนาด ๔๐๐ เตียง มีขีดความสามารถในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยได้ทุกประเภทอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว สอง เป็นโรงพยาบาลศูนย์ที่สามารถรับผู้ป่วยที่ส่งต่อมาจากโรงพยาบาลในอำเภอใกล้เคียงได้ สาม สามารถเป็นสถาบันฝึกอบรมทางวิชาการทางการแพทย์ในส่วนภูมิภาค ให้กับนักศึกษาแพทย์และนักศึกษาพยาบาลได้ สี่ สามารถให้บริการชุมชนเรื่องสุขภาพอนามัยเพื่อให้ประชาชนรู้จักวิธีการป้องกันตนเองจากโรค

ต่าง ๆ ได้ ห้า คาดว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม ซึ่งจะนำมาช่วยเหลือผู้ป่วยซึ่งมีรายได้น้อยต่อไป”

เพลง

สายฝน.....

บรรยาย (พัชรินทร์)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเอาพระทัยใส่และห่วงใยประชาชนเสมอมา ไม่ว่าจะเป็นเด็ก ๆ ที่ทรงห่วงใยในความเป็นอยู่ อาหารการกิน ตลอดจนการศึกษา เพื่อพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเด็กกำพร้าที่ทรงมีพระราชดำริตั้งมูลนิธิเพื่ออนาคตของเด็กเหล่านั้น ไม่แต่เพียงเท่านั้น พระองค์ยังสนพระทัยทั้งทางด้านศิลป วัฒนธรรม วรรณคดี และศาสนาด้วย และจากพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับโครงการพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จพระศรีราชา ทำให้ประชาชนคนไทยทุกคนซาบซึ้งในน้ำพระทัยของพระองค์ ที่ทรงห่วงใยในประชาชนทุกคน โดยเฉพาะแต่โครงการนี้เท่านั้น เราจะเห็นได้จากโครงการอื่น ๆ อีกมากมายหลายโครงการ ซึ่งทุกโครงการที่ทรงมีพระราชดำรินั้นก็จะเอาพระทัยใส่และทรงติดตามผล ตลอดจนพระราชทานคำแนะนำในสิ่งซึ่งเป็นประโยชน์และความก้าวหน้าเสมอมา นายแพทย์อนันต์ ธาระเวช ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระศรีราชา ได้เล่าให้ฟังถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ในส่วนของการพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จพระศรีราชา ดังนี้

น.พ.อนันต์

“สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์อุปนายิกาผู้อำนวยการสภากาชาดไทย ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณแก่โรงพยาบาลสมเด็จพระศรีราชา เป็นอย่างสูง เนื่องจากว่า ในฐานะที่ทรงดำรงตำแหน่งองค์อุปนายิกาผู้อำนวยการสภากาชาดไทย ซึ่งมีโรงพยาบาลในสังกัดของสภากาชาดไทย ๒ โรงพยาบาล คือ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และโรงพยาบาลสมเด็จพระศรีราชา สำหรับโรงพยาบาลสมเด็จพระศรีราชานั้น มีผู้ป่วยซึ่งมีรายได้น้อย มาขอรับบริการอยู่เป็นจำนวนมาก กล่าวคือประมาณ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ของผู้ที่มารับบริการอยู่ทั้งหมด จะเป็นผู้ป่วยซึ่งมีรายได้น้อย ฉะนั้น เมื่อทรงเสด็จพระราชดำเนินมาเยี่ยมผู้ป่วย และทอดพระเนตรเห็นผู้ป่วยซึ่งมีรายได้น้อย ต้องนอนก้นอยู่อย่างแออัด ก็จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งโครงการนี้ขึ้นมา ฉะนั้น ผู้ป่วยที่อยู่ในเขตอำเภอศรีราชา จึงนับได้ว่าได้รับความห่วงใยจากพระองค์ท่านเป็นอย่างสูง หลังจากที่โครงการนี้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว ผู้ป่วยเหล่านี้

ก็คงได้รับความสะดวกสบาย ได้รับการรักษาพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว”

เพลง

สายฝน.....

บรรยาย (พัชรินทร์)

ท่านผู้ฟังคะ โครงการพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จพระราชินี ศรีราชตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีนี้ เป็นโครงการหนึ่งในหลายโครงการ ที่พระองค์ทรงมีพระราชดำริขึ้น เพื่อประชาชนและประเทศชาติ ที่นับวันจะต้องเพิ่มจำนวนมากและพัฒนาขึ้น และประเทศไทยของเราคงจะยืนยงและพัฒนาต่อไป จากพระราชดำรินับมากมายในพระราชดำริของหลายพระองค์ และจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้ซึ่งทรงดำเนินตามรอยพระบาทของพระบรมชนกนาถ และพระบรมราชชนนี ในการปฏิบัติพระราชภารกิจด้วยความเสียสละ และไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากใด ๆ ทรงอุทิศพระองค์ช่วยเหลือปวงชนชาวไทยในทุกหนทุกแห่ง และทุกโอกาสที่จะทรงกระทำได้

เพลง

เดินตามรอยเท้าพ่อ

ไตเติ้ล

.....

“โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา อันเนื่องมาจากพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายแก้วขวัญ วัชโรทัย

นายทวี นิลสาริกา

น.ส.รสริน สมิตะพินทุ

ผู้จัดรายการ

ปราณี ลิ้มปวนิชพันธุ์

ไต่เตล

บรรยาย (ปราณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

ท่านผู้ฟังคะ จากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรทั่วภูมิภาคในประเทศไทย ทำให้ทรงสนพระราชหฤทัยและศึกษารู้แจ้งถึงสภาพการณ์ในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งสภาพความเป็นอยู่ของราษฎรอย่างถ่องแท้ โดยเฉพาะด้านเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนไทย พระองค์ทรงพยายามหาหนทางที่จะช่วยเหลือเกษตรกรให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยได้ทรงทำการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเป็นการส่วนพระองค์ อันเป็นการช่วยพัฒนาประเทศได้อีกทางหนึ่งด้วย ดังนั้น พระองค์จึงทรงริเริ่มโครงการส่วนพระองค์เกี่ยวกับการเกษตรกรรมภายในบริเวณสวนจิตรลดาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ เป็นโครงการทดลอง และถ้าหากว่าโครงการใดทดลองได้ผล มีผู้สนใจนำไปทดลองปฏิบัติกัน ก็กลายเป็นโครงการตัวอย่างซึ่งก็คือวัตถุประสงค์ข้อที่สอง และข้อที่สามก็เป็นโครงการที่ไม่หวังกำไร ถ้าโครงการใดขาดทุนก็จะต้องทำต่อไป เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามพระราชประสงค์ของพระองค์ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดานี้แบ่งออกเป็น ๒ ประเภทด้วยกัน คือ เป็นโครงการที่ไม่ใช่ธุรกิจ เช่น โครงการ

นาข้าวทดลอง การเลี้ยงปลานิล การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ป่าไม้
 สานิต โรงทดลองทำแอลกอฮอล์จากอ้อย เป็นต้น อีกประเภทหนึ่งก็
 คือ โครงการกึ่งธุรกิจ ประกอบด้วยโรงโคนม โรงนมผงสวนดุสิต
 ศูนย์รวมนม โรงสีข้าวทดลอง โรงบดเกลบเป็นเชื้อเพลิง โรงนม
 เม็ด โรงทำน้ำผลไม้ เป็นต้น สำหรับโครงการผลิตน้ำนมสดจาก
 โคนม ตามที่เรารู้จักกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันนี้จะเกิดจาก
 แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างใดนั้น
 คุณแก้วขวัญ วัชโรทัย รองเลขาธิการพระราชวัง ในฐานะผู้
 อำนวยการโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาได้เล่าว่า...

คุณแก้วขวัญ

ก็ขอเล่าย้อนหลังมาตั้งแต่ปี ๒๕๐๕ คือ มีผู้น้อมเกล้าฯ ถวายโคนมตัว
 เมีย ๕ ตัว เป็นตัวผู้ ๑ ตัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
 ให้จัดการเลี้ยงโคนมร่วมกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ นมสดที่รีดได้ก็นำ
 ออกจำหน่ายให้แก่สมาชิกของโรงโคนมสวนจิตรลดา กับ พระราช-
 ทานลูกว้าวเป็นวัวพันธุ์ แม่โคที่คัดออกพระราชทานให้แก่ผู้ที่สนใจนำ
 ไปหัตถ์ดินนม ด้วยเหตุนี้โครงการนี้จึงไม่ค่อยได้กำไรมากนัก แต่
 สามารถเลี้ยงตัวเองได้ครับ ในพุทธศักราช ๒๕๑๒ คือ ๗ ปีต่อมา
 เกิดภาวะนมสดล้นตลาดสมาชิกผู้เลี้ยงโคนมทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา
 ให้ทรงช่วยเหลือ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้
 จัดตั้งโรงงานนมผงขึ้น พระราชทานชื่อว่า “โรงนมผงสวนดุสิต”
 และได้พัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ให้คุณภาพของนมผงที่ผลิตได้ดี
 ขึ้นตามลำดับ ขณะนี้ได้ใช้เครื่องมือใหม่ผลิตและในปีนี้ได้ใช้ขบวนการ
 ที่จะระเหยนมได้รวดเร็วขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้การผลิตนมผงมี
 ประสิทธิภาพดีขึ้น ต่อมาก็มีการจัดตั้ง “ศูนย์รวมนม” ขึ้น เนื่องจากใน
 การดำเนินการผลิตนมผง ตอนแรกได้ประสบอุปสรรค และการ
 ขาดทุนอยู่ตลอดเวลา มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินกิจการอื่น เพื่อให้
 ได้เงินมาสนับสนุนทดแทนให้พ้นภาวะขาดทุน จึงได้จัดตั้ง “ศูนย์-
 รวมนม” ขึ้น

บรรยาย (ปราชญ์)

จากการขยายกิจการของโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา
 ขึ้นอีกแผนกหนึ่งเรียกว่า “ศูนย์รวมนมสวนจิตรลดา” นั้น คุณทวี
 นิลสาริกา หัวหน้าแผนกศูนย์รวมนมสวนจิตรลดา ได้เล่าให้ฟัง
 เกี่ยวกับพระราชประสงค์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจัดตั้ง

ศูนย์รวมนมขึ้นมาจาก...

คุณทวี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชประสงค์ตั้งศูนย์รวมนมสวนจิตรลดาขึ้น เพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้เลี้ยงโคนมโดยซื้อนมดิบจากสหกรณ์และฟาร์มโคนมต่าง ๆ ที่มีมากเกินความต้องการของตลาด และเพื่อจำหน่ายนมสดที่ผ่านการพาสเจอร์ไรซ์—โฮโมจิไนต์ที่มีคุณภาพถูกหลักอนามัย ให้แก่ประชาชนและนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ เป็นการเผยแพร่การบริโภคนมสดให้กว้างขวางยิ่งขึ้น การจัดตั้งนี้เราเริ่มมาตั้งแต่ปี ๒๕๐๕ ครั้งแรกเราบรรจุนมใส่ขวด แล้วปิดปากขวดด้วยกระดาษแก้วรีดยาง จำหน่ายบริเวณสวนจิตรลดา ต่อมาปี ๒๕๐๖ เราก็ขยายการจำหน่ายออกไปนอกสถานที่ โดยใช้รถจักรยาน ๓ ล้อถีบส่งตามบ้าน ต่อจากนั้นปี ๒๕๐๙ เราเปลี่ยนฝาปิดปากขวดจากกระดาษแข็ง เป็นฝาพลาสติก พอปี ๒๕๑๑ เปลี่ยนการบรรจุเป็นใส่ถุงพลาสติกแทนครับ จากนั้นพอปี ๒๕๑๙ เราเปลี่ยนเครื่องพาสเจอร์ไรซ์ใหม่โดยซื้อเครื่องจากฝรั่งเศส เป็นของบริษัทแอตตินี เครื่องนี้เป็นเครื่องพาสเจอร์ไรซ์มีความสมบูรณ์แบบมาก เพราะนอกจากจะพาสเจอร์ไรซ์ โดยใช้ระบบความร้อนความเย็นแล้ว โดยใช้อุณหภูมิความร้อน ๘๐ องศาเซลเซียส ผ่านความเย็นไม่เกิน ๑๐ องศาเซลเซียส ใช้เวลา ๑๕ วินาที ยังมีแสงอัลตราไวโอเล็ตฆ่าเชื้อโรคได้อีกด้วยครับ ทำให้เป็นเครื่องที่สมบูรณ์มากในที่สุด ต่อจากนั้นในปี ๒๕๒๖ เราเปลี่ยนเครื่องใหม่เนื่องจากเครื่องของแอตตินี เราใช้มา ๑๐ ปีแล้ว มีเครื่องเดียวในประเทศไทย อะไหล่ก็หายาก ต้องสั่งจากต่างประเทศ เราจำเป็นต้องเปลี่ยนเครื่องใหม่คือ เครื่องเพลท ซึ่งกำลังการผลิตมีสูงขึ้น จากเดิมเครื่องผลิตได้ ๒๕๐ ลิตร เพิ่มขึ้นเป็น ๓๕๐ ลิตร/เซนติเมตร

ปราชญ์

ในเรื่องของกรรมวิธีการผลิตนมสดสวนจิตรลดาจะมีขั้นตอนเหมือนกัน หรือแตกต่างกันกับการผลิตนมสดจากที่อื่นคะ อยากให้คุณทวี ได้เล่าให้ฟังเกี่ยวกับกรรมวิธีการผลิตนมสดสวนจิตรลดา ตั้งแต่ที่ได้เข้ามาจากโค จนกระทั่งถึงการบรรจุนมสดใส่ถุงเป็นนมสดสวนจิตรลดาคะ

คุณทวี

ในเรื่องกรรมวิธีการผลิตนมสดเหมือนกันในทุกที่ เพราะว่าการผลิตนมโดยการพาสเจอร์ไรซ์ ก็คือ การทำให้นมมีอุณหภูมิเพิ่มขึ้น

ไม่ต่ำกว่า ๗๒ องศาเซลเซียส และผ่านในความเย็นไม่เกิน ๑๐ องศาเซลเซียส ใช้เวลา ๑๕ วินาที นี่คือการพาสเจอร์ไรซ์ ส่วนขั้นตอนการผลิตนมพาสเจอร์ไรซ์นั้น ตอนแรก นมที่เรานำมาพาสเจอร์ไรซ์นั้นมาจาก ๒ ที่ รับจากสหกรณ์โคนมหนองโพวันละประมาณ ๒,๐๐๐ ลิตร และจากโคนมสวนจิตรลดาเองประมาณวันละ ๑๕๐ ลิตร หลังจากที่เรารับนมมาแล้ว เราจะนำนมนี้มาใส่ถังเก็บนม เครื่องปั๊มจะดูดเข้าไปในเครื่องพาสเจอร์ไรซ์ พอดูดเข้าไปแล้ว เครื่องพาสเจอร์ไรซ์นี้จะเพิ่มความเร็วประมาณ ๔๐ องศาเซลเซียส ต่อจากนั้นก็จะไปผ่านที่เครื่องโฮโมจิไนต์ เครื่องโฮโมจิไนต์จะตีไขมันให้เข้ากับน้ำนม เพื่อช่วยให้ระบบย่อยอาหารในร่างกายดีขึ้น หลังจากนั้น นมจะผ่านไปที่เพลทใหม่อีกครั้งเพลทจะเพิ่มความร้อนให้เป็น ๘๐ องศาเซลเซียส และผ่านที่ท่อน้ำเย็น ความเย็นไม่เกิน ๑๐ องศาเซลเซียส ใช้เวลา ๑๕ วินาที ต่อจากนั้น นมก็จะไหลไปที่ถังเก็บนมเป็นนมพาสเจอร์ไรซ์แล้วปั๊มจะดูดขึ้นไปเครื่องบรรจุถุงอัตโนมัติ ๑ จะบรรจุนมใส่ถุง ๑ ละ ๒๒๕ ซีซี. ก็ออกมาเป็นนมสดพาสเจอร์ไรซ์ บรรจุถุงเป็นนมสดสวนจิตรลดาครับ

ปราณี ในปัจจุบันนี้ สามารถบรรจุนมสดสวนจิตรลดาใส่ถุงได้กี่ถุงต่อวันคะ

คุณทวี

นมสดที่เราทำอยู่มี ๒ อย่าง คือ นมสดใส่ถัง ส่งตามโรงเรียนอนุบาลวันละประมาณ ๗๐๐ กิโลกรัม และนมสดบรรจุถุงจำหน่ายให้ตามโรงเรียนต่าง ๆ จะมีอยู่ ๖,๐๐๐ ถึง ๗,๐๐๐ ถุงต่อวัน จำหน่ายให้กับโรงเรียนถุงละ ๒ บาท ๕๐ สตางค์ และโรงเรียนจำหน่ายให้กับนักเรียนถุงละ ๓ บาท

ปราณี

สำหรับกำไรจากการจำหน่ายนมสดบรรจุถุง จะนำไปทำอะไรต่อไปคะ

คุณทวี

กำไรที่ได้จากการจำหน่ายนม เราก็นำมาปรับปรุงโรงงาน ที่แรกเราใช้ต่อมาเราซื้อเครื่องจากฝรั่งเศสมาในราคา ๒ แสนกว่าบาท เรามาซื้อเครื่องบรรจุถุง ซื้อถังเก็บนม ซื้อเครื่องพาสเจอร์ไรซ์ใหม่ รวมทั้งทุนตั้งแต่เริ่มทำมาประมาณ ๕ ล้านบาท นี่ก็เกิดจากการกำไรของการจำหน่ายนมสดสวนจิตรลดาทั้งนั้น และนำมาปรับปรุงโรงงานและอีกส่วนหนึ่งเรานำไปช่วยเพื่อสร้างห้องแลป และโรงนมผงให้ดีขึ้น

เพลง

บรรยาย (ปรางค์)

บรรเลง สายฝน.....

นอกจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงริเริ่มศูนย์รวมนมขึ้น ในบริเวณสวนจิตรลดาเพื่อซื้อนมดิบจากสหกรณ์และฟาร์มโคนมต่าง ๆ ที่มีมากเกินความต้องการของตลาดแล้ว ยังได้ทรงทราบถึงความเดือดร้อนของผู้ผลิตนมสดออกจำหน่าย ไม่สามารถจะจำหน่ายนมสดที่ผลิตได้ มีนมสดเหลืออยู่มากเกินความต้องการของตลาด จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ดำเนินการช่วยเหลือ โดยการสร้างโรงงานผลิตนมผงขนาดย่อมขึ้น พระราชทานชื่อว่า “โรงนมผงสวนดุสิต” ซึ่งเป็นสถานที่ทำการทดลองปรับปรุง แก้ไขระบบต่าง ๆ ของการผลิต โดยแปรสภาพนมสดให้เป็นนมผงที่มีคุณภาพดี รักษาคุณค่าทางอาหารให้มากที่สุด บริสุทธิ์ และได้มาตรฐาน เพื่อให้ผู้สนใจได้ศึกษานำไปเป็นแบบอย่างดำเนินการแบบธุรกิจได้ และจากโรงนมผงสวนดุสิตต่อมาจึงได้เกิด “โรงนมเม็ดสวนดุสิต” ขึ้น ซึ่งทรงมีพระราชประสงค์ในการผลิตนมเม็ด เป็นผลิตภัณฑ์ส่งเสริมโภชนาการแก่ผู้บริโภค โดยการรับซื้อนมจากโรงนมผงหรือนำเศษของนมผงสวนดุสิตมาผลิตเป็นนมเม็ดที่จะมีคุณค่าทางโภชนาการเท่ากับนมสด เกี่ยวกับความเป็นมาและความก้าวหน้าของการดำเนินงานโรงนมเม็ดสวนดุสิตนั้น

คุณสริน สมิตะพินทุ หัวหน้าแผนกหมวดควบคุมคุณภาพและผลผลิต ซึ่งท่านรับผิดชอบโรงนมเม็ดสวนดุสิต ได้เล่าให้ฟังว่า โรงนมเม็ดสวนดุสิตนี้ เราเริ่มมาตั้งแต่ปลายปี ๒๕๒๗ ก่อนหน้านั้นเมื่อปี ๒๕๑๒ เรามีผลิตภัณฑ์นมเม็ดสวนดุสิตพร้อมกับโรงนมผงสวนดุสิตแล้ว แต่เรามีปัญหาขัดข้องทางเทคนิคบางประการ เราก็เลยไม่ได้ผลิต ในระยะหลังนี้การผลิตนมผงเอง เรามีขนาดของนมผงจากการพ่นหลายขนาด เราก็พยายามจะขายนมผงขนาดใหญ่ให้ได้ราคา เราก็เลยลองนำนมผงขนาดใหญ่มาบด แล้วผสมกับน้ำตาล ลองซื้อเครื่องตอกยาซึ่งผลิตขึ้นเองในประเทศไทย มาลองผลิตนมเม็ด ตอนแรกเราลองดูตลาดภายในบริเวณสวนจิตรลดาปรากฏว่า เด็ก ๆ ชอบมาก หลังจากนั้น เราก็ปรับปรุงสูตรแล้วก็ผลิตออกมาขาย เมื่อต้นปี ๒๕๒๘ เราขายได้ประมาณ ๑,๐๐๐ กว่าซองเท่านั้น แต่หลังจากที่ผู้ปกครองของนักเรียนได้ชิม และนำไปเผยแพร่ ปรากฏว่า จากปากต่อปากก็มีคนสนใจมาก ยอด

คุณสริน

จำหน่ายเราก็เพิ่มจาก ๑,๐๐๐ ชอง เป็น ๓,๐๐๐ ชอง และทำมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งกลางปี ๒๕๒๘ เราผลิตได้ประมาณ ๗,๐๐๐ ชองต่อวัน ส่วนใหญ่ ๗,๐๐๐ ชองนี้จำหน่ายหมดทุกวัน ของไม่มีเหลือติดสต็อกเลย แทบจะพูดได้ยั้งั้น

บรรยาย (ปราณี)

คุณสริน

สำหรับประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการรับประทานนมเม็ดสวนดุสิตนั้น คุณสริน สมิตะพินทุ ได้กล่าวว่า...
วิธีนี้นั้นนอกจากจะเป็นการส่งเสริมโภชนาการให้เด็ก ๆ ที่จะได้รับปริมาณเพิ่มขึ้นต่อวันในลักษณะคล้าย ๆ ท็อฟฟี่ ยังทำให้ผู้อื่นหมายถึงประชาชนที่มีไข้เด็ก ๆ ที่มาเยี่ยมชมเราที่นี่ได้ทราบว่าเรามีโรงนมผงที่ผลิตขึ้นในประเทศไทย ซึ่งเป็นโรงนมผงโรงเดียวที่มีอยู่ในประเทศไทยอยู่ในพระราชวังสวนจิตรลดา ในขณะที่มีคนรู้จักโรงนมผงสวนดุสิต ก็ทำให้นมเม็ดสวนดุสิตจำหน่ายได้ดี รวมทั้งนมผงสวนดุสิตที่ไม่เคยโฆษณาเลย ก็พลอยจำหน่ายดีไปด้วย เราตั้งราคาจำหน่ายนมเม็ดชองละ ๓ บาท ๑๕ กรัม มี ๑๕ เม็ด เราคิดว่าเด็ก ๆ พอจะซื้อได้ ซึ่งตอนนั้นผู้ใหญ่ก็ได้มาช่วยกันซื้อด้วย เพราะว่าในผู้ที่ทานอาหารไม่เป็นเวลาสามารถพกนมเม็ดไว้รับประทานได้ โดยเฉพาะในคนที่ เป็นโรคกระเพาะอาหารก็สามารถรับประทานนมเม็ดแทนอาหารได้ไปพลางก่อน เพราะฉะนั้น เรียกว่านมเม็ดสวนดุสิตใช้รับประทานแทนอาหารได้ในยามขัดสน เจ้าของโครงการคือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเคยรับสั่งไว้ว่า มิใช่ว่าเราจะได้กำไรมาก เราจะไปซื้อนมผงที่อื่น ๆ เราทำได้เท่าที่ทำได้ ตอนนี้เท่าที่เราทำได้ก็คือ จากการขายที่พอจะมีกำไรมากขึ้นของนมผง เราจะได้เงินส่วนนี้มาปรับปรุง โดยการผลิตให้มีปริมาณเพิ่มขึ้นได้ หลังจากนั้น เมื่อนมผงผลิตได้มากขึ้น เราก็จะมีนมผงไว้ทำนมเม็ดได้มากขึ้นตามไปด้วย แต่มิใช่เราจะไปซื้อนมผงที่อื่นมาทำ เราผลิตได้เท่าที่ผลิตอยู่ในนี้เท่านั้น เพราะว่านโยบายสำคัญของเรา คือ เราไม่ได้ค้าขายแข่งกับเอกชน เราส่งเสริมการผลิต โดยเฉพาะอาหารนมนี้ เราทำมา ๒๕-๒๖ ปีแล้วนะค่ะ

ปราณี

อยากให้คุณสริน ได้เล่าต่อว่าวิธีการหรือกรรมวิธีในการผลิตนมเม็ดสวนดุสิตต้องมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง เพื่อให้ท่านผู้ฟังได้ทราบว่า การผลิตนมเม็ดใช้ส่วนประกอบอะไรบ้าง และใช้เวลานานเท่าไรจึงออกมาเป็นนมเม็ด

คุณสริน

นมเม็ดของเราที่ ส่วนประกอบส่วนใหญ่ ๘๐% เป็นนมผงสวนดุสิต อีก ๒๐% เป็นน้ำตาล จากนั้นนำมาผสมกันแล้วไปตอกเป็น เม็ด แต่เราต้องควบคุมปริมาณความชื้น บ้านเราความชื้นสูง ที่เรา ต้องใส่น้ำตาลลงไปผสมกับนมผงก็เพราะว่า ในเนื้อมันเองมีไขมัน ถึง ๒๖% เพราะฉะนั้น เราจะมีปัญหาถ้าเราไม่ควบคุมความชื้น มันจะติดเครื่อง เครื่องตอกเม็ดเองก็จะมีปัญหา และจะมีปัญหาตอน ที่ผลิต ตลอดจนน้ำตาลจะเป็นตัวหล่อลื่นด้วย จึงต้องใส่น้ำตาลลงไป ประมาณ ๒๐% มีคำถามที่เด็ก ๆ มักจะถามว่า ถ้าสมมติว่าจะ ทานนมเม็ดนี้ ต้องทานเท่าไรจึงจะเท่ากับทานนมสดธรรมดา ก็ฝาก ไปบอกเด็ก ๆ ว่า นมเม็ด ๒ ชองจะมีคุณค่าทางอาหารเท่ากับนมสด บรรจุขนาด ๒๒๕ ซีซี. ๑ ถูง ที่ขายตามท้องตลาด เพราะ ฉะนั้น เด็กที่ทานนมสดที่เป็นน้ำไม่ได้ก็สามารถที่จะทานนมเม็ดนี้ได้ นะคะ โดยเฉพาะบางคน กระเพาะอาหารไม่ย่อยนมสดที่เป็นน้ำก็ มี สามารถทานนมเม็ด ๒ ชอง จะเท่ากับทานน้ำนมสด ๒๒๕ ซีซี. ๑ ถูง และเติมน้ำตามเข้าไป ก็เท่ากับทานน้ำนมสด ๒๒๕ ซีซี. แล้วค่ะ

คัมภีร์.....

เพลง

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ ความห่วงใยพลกนิกรไทยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น มีอยู่อย่างมหาศาล จะเห็นได้จากการที่พระองค์ทรง ทำการค้นคว้า วิจัย ศึกษา และจัดตั้งโครงการที่ให้ประโยชน์ต่อ ประชาชนตลอดมาไม่เคยทรงว่างวัน โดยเฉพาะการเกษตรกรรม เป็นเรื่องที่พระองค์พระราชทานแนวพระราชดำรินโยบายต่าง ๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผลดีต่อเกษตรกรชาวไทยอย่างมาก ยังความ ซาบซึ้งแก่เกษตรกรทุกคน โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา นี้ เป็นเพียงโครงการหนึ่งในหลาย ๆ โครงการ ที่พระองค์พระราช- ทานให้แก่ประชาชนชาวไทยที่จะนำไปปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิด ประโยชน์ต่อไป ดังนั้น ประชาชนชาวไทยทุกคนจึงตระหนักดีว่า น้ำ พระราชหฤทัยขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เปรียบเสมือน น้ำฝนอันชื่นใจ จากฟากฟ้าสุราลัย สู่ดวงใจของพวกเราทุกคนค่ะ

เพลง

บรรยาย (ปราณี)

อันความกรุณาปราณี.....จากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน (เพลงกล่อ)

ท่านผู้ฟังคะ ติดตามรับฟังโครงการอันเนื่องมาจากพระราช- ดำรินโยบายต่อไปในรายการ “จากฟ้า..สู่ดิน” ในวันพฤหัสบดีที่

๕ มิถุนายน ๒๕๒๙ นี้ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สำหรับรายการครั้งนี้ ประกิจ ศรีพยัคฆ์ ทำหน้าที่ฝ่ายเทคนิค และดิฉัน ปราณี ลิ้มปวณิชยพันธุ์ เป็นผู้จัดทำและดำเนินรายการ ขอลาท่านผู้ฟังทุกท่านไปก่อนด้วยเวลาเพียงแค่นี้ จนกว่าจะพบกันใหม่ สวัสดีค่ะ

ไต่เตล (ต่อ)

อันความกรุณาปราณี.....

“โครงการพันธุ์อ้อยพระราชทาน”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายอุดม เดชมณี

นายปราโมทย์ รักษาราษฎร์

ชาวไร่อ้อย ๓ ท่าน

ผู้จัดรายการ

สิริพร ทองคำวงศ์

ไต่เตล

จากฟ้า...สู่ดิน

เพลง

“กษัตริย์นักเกษตร”

บรรยาย (สิริพร)

เนื้อที่ของประเทศไทยมากกว่าครึ่งใช้ประโยชน์ในทางการเกษตร ซึ่งรวมทั้งพืชไร่และพืชสวน และในจำนวนนี้ ประมาณ ๔๐๐ ล้านกว่าไร่ใช้ปลูกอ้อย ซึ่งเป็นพืชหลักในการผลิตน้ำตาลเพื่อการส่งออก นำเงินตราเข้าประเทศปีละหลายร้อยล้านบาท รวมทั้งผลิตเพื่อใช้เองในประเทศด้วย ในระยะหนึ่งเกษตรกรชาวไร่อ้อยประสบความสำเร็จได้ผลผลิตสูงรายได้ดี แต่ทว่าก็มีปัญหาตามมา ทำความเสียหายให้แก่ชาวไร่อ้อยอย่างมาก นั่นคือ “โรคอ้อย” ซึ่งนับว่าเป็นศัตรูที่ทำความเสียหายแก่เกษตรกรชาวไร่อ้อยอย่างกว้างขวางและรุนแรง ทำให้ผลผลิตอ้อยลดลงไม่ต่ำกว่าปีละ ๑.๕ ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าเสียหายประมาณ ๖๕๐ ล้านบาทต่อปี และโรคอ้อยเหล่านี้ นอกจากจะทำความเสียหายในขณะระบาดแล้ว ยังสามารถสะสมอยู่กับท่อนพันธุ์และตออ้อย ทำให้เกิดระบาดต่อเนื่องในปีต่อ ๆ ไปด้วย และที่ร้ายแรงมากก็คือจะระบาดและทวีความเสียหายยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ หากไม่มีการแก้ไข

ชาวไร่อ้อยโดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อยได้รับความเสียหายอย่างหนักแทบหมดตัว ทำให้ชาวไร่อ้อยจำนวนไม่น้อยหมดอาลัยและไม่ทราบจะแก้ปัญหาอย่างไร ท่ามกลางความหมดหวังแสงสว่างได้เริ่มสาดแสงเรืองรองจากฟ้าผ่าเปรี้ยงประจูดสายฝนที่หลั่งลงมาชุบชีวิตชาวไร่อ้อยให้ฟื้นคืนขึ้น นั่นก็คือพระมหากรุณาธิคุณ

แห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของปวงประชาชนชาวไทย
ที่ทรงทราบถึงปัญหาโรคภัยที่เกิดขึ้น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรด
กระหม่อมพระราชทานแนวพระราชดำริและพระราชทานเนื้อที่ใน
บริเวณสวนจิตรลดา พระราชวังดุสิตให้กรมส่งเสริมการเกษตรร่วม
กับงานสวนจิตรลดาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการปลูกอ้อยถวาย
เพื่อทรงศึกษาและหาแนวทางที่จะป้องกันโรคภัย เพราะถ้าไม่
เร่งรัดในการช่วยเหลือ ชาวไร่จะได้รับความเดือดร้อนนานัป
การ ดังที่นายอุดม เดชมณี ผู้อำนวยการกองป้องกันและกำจัดศัตรู
พืช กรมส่งเสริมการเกษตรได้กล่าวว่า...

เทพ

ผอ.อุดม

“เนื่องจากปัญหาปัจจุบัน ชาวไร่อ้อยมีปัญหาเนื่องจากการระบาด
ทำลายของแมลงศัตรูพืชต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศัตรูพืชที่ทำลายไร
่อ้อยของเกษตรกรนั้นประกอบด้วยแมลง โรคที่สำคัญจะครบ
ซึ่งขณะนี้ทางกรมส่งเสริมการเกษตรก็ได้พยายามที่จะขจัดปัญหา
อันนี้ ก็เพราะว่า การที่ศัตรูพืชต่าง ๆ ระบาดทำลายนั้นเป็นผลทำ
ให้ผลผลิตอ้อยตกต่ำลงมากนะครับ ถ้าเราได้มีการศึกษาดูแลร่วม
มือกับเกษตรกร และทางรัฐเข้าไปช่วยเหลือในด้านการดำเนิน
งาน ควบคุมหรือป้องกันกำจัดศัตรูอ้อยต่าง ๆ ทั่วประเทศ เนื่องจาก
เรามีศูนย์หรือมีหน่วยงานที่ปฏิบัติการด้านนี้โดยเฉพาะก็จะเป็น
ประโยชน์ในการที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตหรือรักษาผลผลิตของอ้อยต่อไป ให้
สูงขึ้นจะทำให้เกษตรกรได้มีรายได้ ตอบสนองหรือตอบแทนได้
มากกว่าในปัจจุบันนี้ครับ”

บรรยาย (สิริพร)

เมื่อผลเสียหายมีมากเช่นนี้ และหลังจากที่กรมส่งเสริมการ
เกษตรได้ปลูกอ้อยถวายเพื่อทรงศึกษาแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริวางแนวทางในการดำเนินงานเพื่อ
แก้ปัญหาโรคภัยดังที่ นายปราโมทย์ รักษาราษฎรหัวหน้าฝ่าย
ป้องกันและกำจัดศัตรูอ้อย กองป้องกันและกำจัดศัตรูพืช กรม
ส่งเสริมการเกษตรได้เล่าว่า....

เทพ

คุณปราโมทย์

ในเรื่องของพันธุ์อ้อยพระราชทาน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ได้โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานมาให้กับฝ่ายป้องกันและ

กำจัดศัตรูอ้อย เพื่อไปขยายต่อสำหรับแจกจ่ายช่วยเหลือแก่เกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนนั้น พันธุ์อ้อยดังกล่าวนี้มีทั้งหมด ๑๔ พันธุ์ด้วยกันนะครับ เป็นพันธุ์อ้อยหีบทำน้ำตาล ๑๒ พันธุ์ และพันธุ์อ้อยเคี้ยว ๒ พันธุ์ พันธุ์อ้อยเหล่านี้ในขั้นต้นนี้ ทางฝ่ายป้องกันและกำจัดศัตรูอ้อยได้ร่วมกับงานสวนพระราชวังทำการดูแลรักษาเพื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงศึกษาอ้อยเหล่านี้ ซึ่งปลูกอยู่ในสวนจิตรลดา เมื่ออ้อยมีอายุขนาดพอเหมาะที่จะใช้ทำพันธุ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ได้โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมมีพระบรมราชานุญาตให้ทางฝ่ายป้องกันและกำจัดศัตรูอ้อยนำไปขยายพันธุ์ต่อเพื่อเป็นพันธุ์พระราชทานนะครับ พระองค์ก็ได้โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมมีพระบรมราชานุญาตให้ใช้ชื่อแปลงพันธุ์ ซึ่งมีอยู่ตามศูนย์ป้องกันและกำจัดศัตรูอ้อยต่าง ๆ ทั้งศูนย์นั้นว่า “แปลงพันธุ์อ้อยพระราชทานตามโครงการแปลงพันธุ์เพื่อป้องกันโรคแมลง” ขณะนี้ก็ได้ทำการปลูกอยู่ที่ศูนย์ต่าง ๆ แล้ว และก็แปลงพันธุ์เหล่านั้นนอกจากจะมีประโยชน์ในการเป็นพันธุ์ต้นกำเนิดปลอดโรคที่จะใช้ในการช่วยเหลือเกษตรกรชาวไร่แล้ว ก็จะมีประโยชน์อย่างยิ่งในแง่ของทางวิชาการด้วยนะครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นแปลงสาธิตแปลงทดสอบต่าง ๆ สำหรับที่จะได้ข้อมูลทางวิชาการ เพื่อเป็นประโยชน์ในด้านการส่งเสริมต่อไป อันนี้จะมีประโยชน์มากทีเดียวครับ

สิริพร

“เมื่อได้รับพระราชทานพันธุ์อ้อยที่ปลูกอยู่ในบริเวณสวนจิตรลดา พระราชวังดุสิตแล้ว มีการวิธีอะไรนอกเหนือจากนี้หรือเปล่าคะ หรือเอาไปอย่างนั้นเลยหรือว่ามีการใช้ยามาแมลงป้องกันหรือเปล่าคะ”

คุณปราโมทย์

ครับ ในขั้นต้นที่ปลูกที่สวนจิตรลดา เราก็ได้ผ่านขั้นตอนการขั้นต้น เพื่อให้ปลอดโรคแล้วนะครับ เช่นการคัดหาพันธุ์ที่ปลอดโรคแล้วก็มี การชุบท่อนพันธุ์ด้วยเครื่องชุบท่อนพันธุ์ อันนี้ก็เป็นทำให้ปลอดโรคในขั้นหนึ่งแล้วนะครับ เมื่อได้รับพันธุ์อ้อยพระราชทานมาจากสวนจิตรลดามาปลูกในศูนย์ป้องกันและกำจัดศัตรูอ้อยต่าง ๆ เราก็ได้ดำเนินการตามขั้นตอน—อย่างเก่านะครับในการทำให้ท่อนพันธุ์ที่ปลอดโรคเช่นการคัดก็ดีหรือการใช้เครื่องชุบท่อนพันธุ์อ้อยก็ดี เราก็ได้ดำเนินการอยู่ ก็ทำให้มีความบริสุทธิ์แล้วก็ปลอด

โรคยิ่งขึ้น ในระยะหลังจากปลูกและอ้อยเหล่านึงออกแล้วเราก็จะมีขบวนการต่าง ๆ คอยเช็ค คอยตรวจแล้วก็คอยทำลายศัตรูต่าง ๆ ที่จะติดกับท่อนพันธุ์ทำให้ได้พันธุ์ที่ปลอดโรคเพื่อจะส่งเสริมสู่เกษตรกร อันนี้เราก็มีขบวนการอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางศูนย์ป้องกันและกำจัดศัตรูอ้อยจะมีเจ้าหน้าที่หน่วยเคลื่อนที่โดยเฉพาะเป็นพิเศษคอยติดตามดูแลในเรื่องของความปลอดโรคของท่อนพันธุ์อ้อยต่าง ๆ ที่เราจะใช้ส่งเสริมต่อไปครับ

เพลง

บรรยาย (สิริพร)

สายฝนบรรเลง...

ด้วยน้ำพระทัยที่ทรงห่วงใยต่อทุกข์สุขของราษฎรอย่างเปี่ยมล้นทรงเอื้ออาทรช่วยเหลือทางแก้ปัญหาด้วยพระวิริยะอุตสาหะโครงการพันธุ์อ้อยพระราชทาน โครงการแปลงพันธุ์เพื่อป้องกันโรคแมลงจึงได้ดำเนินการ และถ้าเป็นไปตามเป้าหมาย คือ เกษตรกรได้ปฏิบัติตามแนวพระราชดำริ โดยต่อเนื่องและทั่วถึงแล้ว ก็จะช่วยลดความเสียหายจากการระบาดของทำลายของโรคอ้อย เป็นการช่วยบรรเทาความเดือดร้อนและภาวะที่น่าหวั่นวิตกกังวลได้ พันธุ์อ้อยพระราชทานจะสามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้รวดเร็วมากน้อยเพียงใด ผู้อำนวยการกองป้องกันและกำจัดศัตรูพืช กรมส่งเสริมการเกษตร นายอุดม เดชมณี ได้กล่าวว่า...

เทพ

ผอ.อุดม

“การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพันธุ์อ้อยให้กรมส่งเสริมการเกษตรนำมาช่วยเหลือเกษตรกรนั้นก็จะเป็นนิมิตรหมายอันดีสำหรับเกษตรกรมากนะครับ ในการที่จะช่วยเหลือเกษตรกรให้นำพันธุ์ที่มีความต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูพืชต่าง ๆ ซึ่งพันธุ์ที่ได้รับพระราชทานนี้ก็จะได้แจกจ่ายไปให้เกษตรกรคือชาวไร่อ้อยในพื้นที่เกือบทั่วประเทศที่มีการปลูกอ้อย แล้วก็จะได้รับความดูแลอย่างใกล้ชิดหรือให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดจากศูนย์แนะนำและกำจัดศัตรูอ้อยต่าง ๆ ที่เรามีอยู่ ๗ ศูนย์ พันธุ์ที่ได้รับพระราชทานในครั้งนี้มีอยู่ ๑๔ พันธุ์ เป็นพันธุ์ที่ใช้ในการทำน้ำตาล ๑๒ พันธุ์ อีก ๒ พันธุ์นั้นเป็นพันธุ์อ้อยเคียนะครับซึ่งจะทำให้การนำพันธุ์อ้อยที่ได้รับพระราชทานนี้เป็นส่วนหนึ่งในการที่จะใช้ในการควบคุมหรือป้องกันกำจัดแมลงศัตรูหรือโรคอ้อยต่าง ๆ ที่ระบาดอยู่ในขณะนี้ ทางราชการกรมส่งเสริมการเกษตรก็จะพยายามอยู่ดูแล

อย่างใกล้ชิด เพื่อให้พันธุ์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานไปนี้ เป็นพันธุ์ที่มีความต้านทานต่อแมลงและโรคจริง ๆ ครับ ครับเพื่อเป็นการเร่งรัดโครงการพันธุ์อ้อยพระราชทานให้บังเกิดผลแก่เกษตรกรโดยรวดเร็วยิ่งขึ้นนั้นนะครับ ทางกรมส่งเสริมการเกษตรจะขอความร่วมมือกับภาคเอกชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาคมชาวไร่อ้อย โรงงานน้ำตาลหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปลูกอ้อย เพื่อร่วมมือร่วมแรงกันจัดทำแปลงพันธุ์เพื่อป้องกันโรคแมลงเป็นการสมทบกับพันธุ์อ้อยที่ได้รับพระราชทานเพื่อเป็นการผลิตพันธุ์อ้อยที่ปราศจากหรือมีความต้านทานต่อโรคและแมลงที่ได้รับพระราชทานเพิ่มขึ้นมาให้มากขึ้น เพื่อที่จะนำไปช่วยเหลือหรือขยายพันธุ์อ้อยในพื้นที่ที่มีการปลูกอ้อยให้มากขึ้น ก็เป็น การที่จะเร่งรัดเพื่อที่จะเฉลิมฉลองพระเกียรติในวาระที่พระองค์ท่านมีพระชนมายุครบรอบ ๖๐ ชันษาพอดีนะครับ โครงการนี้ก็ เป็นโครงการที่จะเป็นการเทิดพระเกียรติในการที่จะดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรให้มีการจัดทำแปลงพันธุ์อ้อยที่มีความต้านทานต่อโรคและแมลงในปีนี้นะครับทั่วประเทศทั้ง ๑๕๐ ไร่ ประมาณว่าจะมีพันธุ์อ้อยไปขยายต่อไป คือในปีต่อไปอีก ๒ ครั้ง ก็จะสามารถนำอ้อยเกษตรกรไม่น้อยกว่า ๒,๒๕๐ ราย เมื่อเกษตรกรเหล่านั้นได้นำพันธุ์อ้อยไปขยายต่อไป คือในปีต่อไปอีก ๒ ครั้ง ก็จะสามารถนำอ้อยหรือสามารถผลิตอ้อยนำไปจำหน่ายส่งต่อไปโรงงานได้ประมาณ ๗๑,๖๘๐ ไร่ครับ ผลผลิตถ้าจะคิดก็หลายตันทีเดียวที่จะช่วยเหลือให้เกษตรกรได้รับความอนุเคราะห์ หรือได้รับพระมหากรุณาธิคุณในครั้งนี้

สิริพร

ขณะนี้ยังจะมีการช่วยเหลือพันธุ์อ้อยพระราชทานในปีนี้อีกต่อไปหรือไม่ครับ

เทพผศ.อุดม

ครับการดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรนั้นเป็นหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรที่จะต้องดำเนินการโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง โดยเฉพาะในการป้องกันและกำจัดโรคต่าง ๆ เราก็จำเป็นต้องมีการดำเนินการควบคุมดูแลอยู่ตลอดไป เป็นหน้าที่โดยเฉพาะที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งกระทรวงอุตสาหกรรมที่ได้มอบหมายการดำเนินการตามพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาล ให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการในการควบคุมดูแลป้องกันปราบปรามโรค

และแมลงศัตรูอ้อยให้อยู่ในขั้นที่ไม่ให้เกิดการสูญเสีย เราก็จะใช้วิธีการต่าง ๆ ตลอดไปตั้งแต่ปี ๒๕๒๙-๒๕๓๑ เราจะมีการสรุปผลเป็นช่วง ๆ ในการดำเนินการครับ การดำเนินการในการป้องกันและกำจัดศัตรูอ้อยนั้นถ้าเป็นผลจะทำให้เนื้อที่การปลูกอ้อยทั่วประเทศ ถ้าหากเรามีการดูแลควบคุมอย่างแน่นหนาก็คงเป็นกรณีพิเศษแล้วก็ใช้วิชาการต่าง ๆ ใช้เทคโนโลยีแผนใหม่ที่เรามีอยู่ขณะนี้เผยแพร่ส่งเสริมให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องก็จะเป็นการป้องกันและกำจัดศัตรูอ้อยต่าง ๆ ให้ได้มากขึ้น แล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งขณะนี้เราได้พยายามที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรสร้างพันธุ์ที่มีการปลอดหรือมีการต้านทานแมลงหรือโรคอ้อยบางชนิดอยู่ การดำเนินการในลักษณะนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่เกษตรกรชาวไร่อ้อยเข้ามาร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับทางราชการ จะต้องรับพันธุ์จะต้องดูแลในเรื่องการรับความรู้ต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะคือกรมส่งเสริมการเกษตรนะครับ

เพลง

บรรยาย (สิริพร)

บรรเลงสายฝน...

เมื่ออ้อยที่กรมส่งเสริมการเกษตรและงานสวนพระราชวังปลูกถวายเพื่อทรงศึกษาเป็นการส่วนพระองค์ มีอายุเหมาะสมที่จะใช้เป็นพันธุ์ปลูก จึงมีพระบรมราชานุญาตให้ฝ่ายป้องกันและกำจัดศัตรูอ้อยนำไปปลูกและแจกจ่ายแก่เกษตรกร โดยพระราชทานชื่อแปลงพันธุ์อ้อยนี้ว่า “แปลงพันธุ์อ้อยพระราชทานตามโครงการแปลงพันธุ์เพื่อป้องกันโรคแมลง” และหลังจากพิธีรับพันธุ์อ้อยพระราชทานแล้ว กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดให้มีการปลูกพันธุ์อ้อยพระราชทานขึ้นพร้อมกัน ณ ศูนย์ป้องกันและกำจัดศัตรูอ้อย ๗ ศูนย์ทั่วประเทศ โดยมีชาวไร่อ้อยและเหล่าเกษตรกรมาร่วมในพิธีเป็นจำนวนมากซึ่งต่างก็สำนึกในน้ำพระทัยและความห่วงใย พระมหากษัตริย์คุณที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพันธุ์อ้อยแก่พวกเขา

เพลง

เทป

ชาวบ้าน (๑)

สายฝน....

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีความกรุณาให้การสนับสนุนในเรื่องพันธุ์อ้อยแก่ชาวไร่อ้อยในสิ่งนี้ครับ ถือว่าพวกเราภาคภูมิใจเป็นที่สุด ถือเป็นสิริมงคลเป็นอย่างยิ่ง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ความห่วงใยถึงความเดือดร้อนของชาวไร่อ้อย พระบาท-

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีความห่วงใยพวกเราซึ่งเป็นชาวไร่ไถ่ก็ถือว่าเป็นความกรุณา เป็นศิริมงคลและเป็นส่วนหนึ่งที่ชาวไร่ไถ่ยินยอมรับด้วยความซาบซึ้ง

ชาวบ้าน (๒)

ชาวบ้าน (๓)

ดีใจภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ถือเป็นสิริมงคลต่อพวกผมเป็นอย่างยิ่ง ผมรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาของท่านพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งทรงพระราชทานพันธุ์ไถ่มาให้แก่พวกชาวชลบุรี พวกผมต้องขอฝากพี่น้องชาวไร่ไถ่ซึ่งพันธุ์เหล่านี้ช่วยกันดูแลทะนุถนอมอันนี้เอาไว้ละครับ

เพลง

สายฝน...

บรรยาย (สิริพร)

ขณะนี้แปลงพันธุ์ไถ่พระราชทานตามโครงการแปลงพันธุ์เพื่อป้องกันโรคแมลงกำลังผลิดอกแตกใบอ่อนเพื่อจะเป็นพันธุ์ไถ่ที่ดีปลอดโรคและแจกจ่ายแก่ชาวไร่ไถ่ต่อไป ความเมตตากรุณาและความห่วงใยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นที่ซาบซึ้งก่อให้เกิดความเบิกบานและชื่นชมยินดีแก่พสกนิกรโดยทั่วหน้า

ดนตรี

(บรรเลงดั่งขึ้น)

บรรยาย (สิริพร)

ท่านผู้ฟังคะ รายการจากฟ้า...สู่ดิน ในวันนี้หมดเวลาแล้ว รายการจากฟ้า...สู่ดิน จะได้นำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอีกหลายโครงการมาเสนอต่อท่านผู้ฟังในวันพฤหัสบดีที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๒๙ สำหรับวันนี้ ประกิจ ศรีพยัคฆ์ เป็นฝ่ายเทคนิค สิริพร ทองคำวงศ์ จัดทำและดำเนินรายการ สวัสดีคะ

ไตเติ้ล

อันความกรุณา...สู่แดนดิน...

“โครงการศูนย์พัฒนาลุ่มน้ำลาง-ปางมะผ้า ตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายยุกติ สาริกะภูติ

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เชยกลิ่นเทศ

ไต่เตล

จากฟ้า...สู่ดิน

เพลงบรรเลงทาง

ภาคเหนือ.....

บรรยาย (พัชรินทร์)

ท่านผู้ฟังคะ ถ้านึกถึงภูมิประเทศทางภาคเหนือแล้ว คิดว่า
ทุกท่านคงจะนึกถึงภาพของขุนเขาสลับซับซ้อน ลดหลั่น สวยงามและ
ถ้าพูดถึงเมืองในหมอกแล้วก็หมายถึงจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั่นเองค่ะ
เพราะเหตุที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนตั้งอยู่ในท่ามกลางภูเขาพื้นที่ส่วนใหญ่
เป็นภูเขาสูง สลับซับซ้อนกัน สภาพป่ายังเป็นป่าดิบ อาณาเขตส่วน
หนึ่งติดกับสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า ประชาชนส่วน
ใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อยหรือชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ ประกอบอาชีพ
เพาะปลูกในลักษณะของการทำไร่เลื่อนลอยพื้นที่ใช้เพาะปลูกพืชไร่
และข้าวมีน้อย ทำให้เกิดการขาดแคลนข้าว ในขณะเดียวกันชนกลุ่ม
น้อยบางกลุ่มนิยมปลูกฝิ่น ซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ
เป็นอย่างยิ่ง

เพลงบรรเลง

ใกล้รุ่ง

บรรยาย (พัชรินทร์)

ดังเป็นที่ทราบกันว่า ทุก ๆ ปี ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม-
ราชินีนาถ จะเสด็จพระราชดำเนินเพื่อทรงแปรพระราชฐานไปประทับ
ยังพระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ ที่จังหวัดเชียงใหม่ และใน
การแปรพระราชฐานทุกครั้ง ทั้งสองพระองค์จะเสด็จพระราชดำเนิน

เยี่ยมเยียนราษฎรอย่างทั่วถึง จึงทำให้ทรงเห็นถึงการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพของราษฎรและที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนนี้เอง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริให้มีการพัฒนา อาชีพของราษฎรจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อช่วยให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น จึงทำให้เกิดมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่จังหวัด แม่ฮ่องสอนหลายโครงการ และโครงการศูนย์พัฒนาลุ่มน้ำลาง—ปางมะผ้า ก็เป็นโครงการหนึ่งที่เกิดขึ้นตามพระราชดำริของพระบาท- สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีหน่วยงานหลายหน่วยงานร่วมกันรับ ผิดชอบ และกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ก็คือ หน่วยงานหนึ่งที่เข้าไปดำเนินงานสนองพระราชดำริ ดังที่นาย ยุक्ति สาริกะภูติ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร ได้เล่าให้ฟังถึงความเป็น มา และการดำเนินงานของโครงการศูนย์พัฒนาลุ่มน้ำลาง—ปางมะผ้า ตามพระราชดำริ ดังนี้ค่ะ

นายยุक्ति

“เมื่อมองดูจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในฐานะซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนและกั ติดต่อกับสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพมาประกอบกับพื้นที่ ส่วนใหญ่จะเป็นเทือกภูเขาซับซ้อน และที่ราบมีน้อย ประกอบกับ ทางราษฎรที่อาศัยอยู่ก็ถือว่าเป็นชนกลุ่มน้อยเผ่าต่าง ๆ จะเป็น แม้ว เย้า พวกมูเซอร์ พวกกะเหรี่ยง ละว้า ไทยใหญ่ และกัจีนอพยพ กัตี และกัส่วนใหญ่ชนกลุ่มน้อยดังกล่าวนี้ก็ทำไร่เลื่อนลอย การ เลี้ยงสัตว์และกัหาของป่าขาย นอกจากนั้นกัรับจ้าง และกัประการ สุดท้ายซึ่งเป็นเรื่องสำคัญกัคือมีการปลูกฝิ่นเพื่อขายและกัแลกเปลี่ยน กับสินค้าอื่น ๆ เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ ทางพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงห่วงใยราษฎรของจังหวัดแม่ฮ่องสอน และกัเสถียรภาพของ ประเทศเป็นอย่างมาก จึงได้มีพระราชดำริว่า จะต้องมีการพัฒนาการ เกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกัตี การปลูกพืชเพื่อทดแทนฝิ่น และกัเพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายป่า นอกจากนั้นแล้วกัมองในแง่ ว่า ให้มีการพัฒนาจิตใจของราษฎรให้มีความสามัคคี เพื่อให้เกิดความ ห่วงแหนแผ่นดินของตนที่อาศัยอยู่ เพราะฉะนั้นเมื่อมีพระราชดำริ ดังกล่าวนั้น กัก็ได้ให้มอบหมายให้ทางกองทัพบกที่ ๓ ร่วมกับทาง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และกระทรวงทบวงกรม ต่าง ๆ เพื่อที่จะสนองพระราชดำริในการพัฒนารัฐในจังหวัด แม่ฮ่องสอน เพราะฉะนั้น โครงการพัฒนาตามพระราชดำริของ

จังหวัดแม่ฮ่องสอนก็เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ นะครับ เรื่องนี้ก็
 โดยทางท่านแม่ทัพภาคที่ ๓ ก็คือ พลเอกสีมา ปาณิกบุตร ซึ่ง
 เป็นประธานของโครงการ เรื่องนี้เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๒๓
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานวโรกาส
 ให้แม่ทัพภาค ๓ และแม่ทัพภาค ๑ แล้วก็อธิบัตริกรรมต่าง ๆ ที่
 เกี่ยวข้อง เข้าเผ่าย ที่พระตำหนักภพพิงค์ราชนิเวศน์ เพื่อรับ
 พระราชดำริให้มีโครงการพัฒนาอันนี้ขึ้น และก็ให้มีพระราช
 กระแสรับสั่งให้ทางทหารเข้าพัฒนาตามจุดต่าง ๆ ที่ระบุไว้ใน
 โครงการ เพื่อเป็นการเคลียร์พื้นที่ให้ส่วนราชการที่เข้าไปเกี่ยวข้อง
 เข้าไป คือคล้าย ๆ มันเป็นป่าโปร่งอะไรต่าง ๆ ก็พยายามพัฒนา
 พื้นที่เพื่อที่จะให้สามารถเข้าไปพัฒนาได้ และก็ทางพระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชทานเงินจำนวนหนึ่งเป็นทุนหมุนเวียนใน
 การดำเนินงาน และก็ทรงมีพระบรมราโชวาทให้ส่วนราชการต่าง ๆ
 ที่เกี่ยวข้องนี้ได้ทำงานให้สอดคล้องและประสานงานซึ่งกันและ
 กัน ขอเรียนว่านอกจากพระราชดำริที่จัดตั้งโครงการพัฒนาศูนย์
 พัฒนาลุ่มน้ำล่าง—ปางมะผ้า ตามพระราชดำริข้อเท็จจริงแล้วก็มี
 โครงการหลายโครงการ ซึ่งเกิดขึ้นตามพระราชดำริและก็ทาง
 ราชการเองก็สนองพระราชดำริดังกล่าวรับไปดำเนินการ นี่นะครับ
 ความเป็นมาเป็นไปนะครับของการดำเนินงานในอดีตที่ผ่านมา
 นะครับ จนในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ทางแม่ทัพหรือทางกองทัพบภาคที่ ๓
 ก็คิดว่าเรื่องนี้หลังจากที่ทางฝ่ายทหารนี้ได้เป็นประธาน และส่วน
 ราชการที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการร่วมกันอยู่ระยะหนึ่ง ตั้งแต่ปี
 พ.ศ. ๒๕๒๒ ถึง ๒๕๒๖ แล้วจังหวัดนี้น่าจะรับไปดำเนินการ
 เพราะฉะนั้นก็ได้มีการมอบหมายงานดังกล่าวนี้ให้ส่วนราชการที่
 เกี่ยวข้อง สำหรับทางด้านกรมวิชาการเกษตรนี้ได้รับงานดังกล่าว
 เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชดำริตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๗
 นี่เป็นต้นมา เพราะฉะนั้นก็ขอเรียนว่าตั้งแต่ทางกรมวิชาการเกษตร
 ได้เข้าไปดำเนินงานแล้วก็เริ่มเข้าไปพัฒนาโดยได้มอบหมายให้ทาง
 ศูนย์วิจัยข้าวแพร่ ซึ่งมีสถานีเครือข่ายอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ คือเป็น
 สถานีทดลองข้าวสันป่าตอง นี่เข้าไปร่วมดำเนินการในการพัฒนา
 ทางด้านการเกษตร แล้วก็หลังจากที่เราได้รับงานทางด้านนี้มา
 แล้ว ทางกรมวิชาการเกษตรก็เริ่มดำเนินการขอจัดตั้งเป็นสถานี

ทดลองพืชไร่และธัญพืชเมืองหนาวปางมะผ้าขึ้น เพราะฉะนั้น ก็ขอเรียนว่าทางสถานีทดลองข้าวไร่และธัญพืชเมืองหนาวนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของโครงการศูนย์พัฒนาลุ่มน้ำลาง—ปางมะผ้า ตามพระราชดำริ เพราะว่างานดังกล่าวนี้ก็คงไม่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม วิชาการเกษตร หรือว่ากรมปศุสัตว์ หรือกรมอื่น ๆ เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ”

พัชรินทร์

ก็เป็นหน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์นะคะ แล้วแรก ๆ ที่เข้าไปดำเนินการนี้ พวกที่อยู่ในพื้นที่นั้นเขาให้ความร่วมมือหรือทำให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคต่อการดำเนินงานอย่างไรบ้างหรือไม่คะ

นายยุทธิ

“คือเป็นเรื่องซึ่งสิ่งหนึ่งที่จะต้องคิดว่าเป็นชาวภูเขาซึ่งยากจนและก็มีที่คนละเล็กคนละน้อย แล้วก็เรื่องภาษาก็เป็นปัญหาในการติดต่อ หลังจากในระยะแรกนั้นก็คงมีปัญหาเช่นกัน ผมขอยกตัวอย่างซึ่งเกี่ยวข้องด้วย เช่น พยายามที่จะส่งเสริมให้มีคล้าย ๆ เรื่องศิลปาชีพด้วยโดยมองในแง่แนะนำเรื่องหม่อนไหมเข้าไปให้ชาวไทยภูเขา หรือชาวเขาเลียง ก็มีปัญหว่า ระหว่างเลี้ยงจะทำประการใด จะหาที่ที่ใดที่จะปลูกหม่อนแล้วก็เลี้ยงแล้วไปจำหน่ายได้ที่ไหน อะไรจะได้เงินทันใจหรือไม่ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นสิ่งซึ่งเป็นปัญหาระยะแรกเท่านั้นนะครับ แล้วระยะหลัง ๆ จากที่เรามีการแก้ไข มีการชี้แจงให้ทราบ และก็อบรมให้ความรู้ ปัญหาต่าง ๆ ดีขึ้นมากนะครับ ”

พัชรินทร์

นายยุทธิ

แล้วตอนนี้ได้มีความก้าวหน้าของการดำเนินการไปมากน้อยแค่ไหนคะ “สำหรับความก้าวหน้าครับ หลังจากที่มีการมิวิชาการเกษตรได้เข้าไปดำเนินการแล้วก็ตั้งเป็นสถานีทดลองข้าวไร่และธัญพืชเมืองหนาวเรียบร้อยแล้ว เราก็เริ่มผลิตพันธุ์ข้าวต่าง ๆ ซึ่งออกไปสู่เกษตรกร ปี ๆ หนึ่งก็ขอเรียนว่าผลิตได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าวไร่ประมาณ ๑๕-๒๐ ตันเป็นเมล็ดพันธุ์ซึ่งทางกรมวิชาการเกษตร ถือว่าเป็นแหล่งหรือสถานที่สำคัญในการที่จะป้อนเมล็ดพันธุ์ให้แก่เกษตรกร โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวไทยภูเขา แล้วก็มามองในแง่ว่าหลังจากที่เราใช้เวลานานพอสมควร ตั้งแต่ก่อตั้งสถานีระยะเริ่มแรก จนกระทั่งตั้งสถานีนี้ เราสามารถพบพันธุ์ข้าวต่าง ๆ ซึ่งเหมาะสมสำหรับชาวไทยภูเขาบริโภค เช่น ข้าวชีวแม่จัน ข้าวเจ้าฮ่อ หรือว่าอาร์ ๒๕๘ อันนั้นมองว่าเป็นทั้งข้าวเหนียวแบบชีวแม่จันเป็นข้าวเหนียวนะครับ หรืออาร์ ๒๕๘ เป็นข้าวเหนียว แล้วก็เกษตรกรนี้คุ้นเคยที่จะบริโภค อีกพันธุ์หนึ่งคือเป็น

พันธุ์ข้าวเจ้าหอ เป็นพันธุ์ซึ่งชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ นิยมบริโภคอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นสามารถไปได้ด้วยดี พันธุ์พืชอีกพันธุ์หนึ่งซึ่งออกมาแล้วก็เกษตรกรยอมรับก็คือพันธุ์ข้าวสาลีต่าง ๆ เช่นพันธุ์ข้าวสาลีสะเมิง ๑ สะเมิง ๒ ซึ่งเราใช้สถานีดังกล่าวนี้ผลิตปีหนึ่ง ๆ ประมาณ ๑๒-๑๕ ตัน ก็ขอเรียนว่ามีการสอนให้เกษตรกรได้วิธีทำง่าย ๆ จะเอามาทำแบบขนมปังง่าย ๆ ซึ่งไม่ต้องใช้กรรมวิธีอะไรมากนัก เราก็ให้การสอน ปรากฏว่าทางเกษตรกรที่นั้นยอมรับที่จะเอาไปบริโภค นอกจากนั้นแล้วเราก็ได้เผยแพร่ไม่ต่าง ๆ ซึ่งจะต้องใช้เวลาหน่อย จะเป็นพวกไม้เมืองหนาว พวกท้อก็ดี พวกสาลี่ก็ดี พวกแอปเปิ้ลต่าง ๆ ก็ดี เราก็ไปแนะนำ แล้วก็ให้เกษตรกรได้ปลูก ซึ่งขณะนี้ก็ได้ทยอยออกมาบ้างแล้ว แต่ว่าจำนวนไม่มากพอ นอกจากนั้นแล้วผมขอเรียนว่าก็มีพวกผักต่าง ๆ ที่เราไปแนะนำส่งเสริมให้ จะเป็นพวกถั่วก็ดี แบบถั่วเหลือง ถั่วอื่น ๆ พวกข้าวโพด พวกถั่วลิสง อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ให้เกษตรกรได้ปลูก เพราะฉะนั้นก็ถือว่าขณะนี้มีมองในแง่ว่า พันธุ์ต่าง ๆ นี้มีเพียงพอที่จะเผยแพร่ให้แก่เกษตรกร เพียงแต่จะต้องเพิ่มความรู้อีกมากขึ้น ให้เกษตรกรให้มากขึ้นเท่านั้น ”

พัชรินทร์

คะ ก็คิดว่าได้รับประโยชน์มากทีเดียวนะคะ และในการพัฒนา นั้น ไม่ใช่เฉพาะพัฒนาให้เขาอยู่ดีกินดีเท่านั้น แต่ต้องมีการพัฒนาทางด้านจิตใจด้วย ในเรื่องนี้ ของศูนย์พัฒนาลุ่มน้ำลาง-ปางมะผ้า มีเกี่ยวกับในเรื่องพัฒนาจิตใจ ที่กรมวิชาการเกษตรเข้าไปดำเนินการนี้มีบ้างหรือเปล่านั้น

นายยุกติ

“เรื่องนี้เป็นพระราชดำรินะครับอย่างที่ทราบแล้ว แล้วก็ทางกรมวิชาการเกษตรถือว่าเป็นเรื่องสำคัญนะครับ ที่จะต้องดำเนินการดังกล่าว เพราะถือว่านอกจากจะเป็นพระราชดำริแล้ว ซึ่งทางกรมฯ วิชาการเกษตรถือว่าเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง วิธีการดำเนินงานนี้เราดำเนินการได้ ๒ วิธี หรือดำเนินการอยู่นี้ ๒ วิธี วิธีแรกที่เราทำอยู่ก็คือ เราร่วมกับทางทหารซึ่งขณะนี้ทำอยู่ก็คือร่วมกันที่จะพัฒนาจิตใจของเกษตรกร ก็คือในจุดนั้นมีโครงการอีกโครงการหนึ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้องก็คือ ศูนย์พัฒนาการเกษตรที่สูงปางตอง ซึ่งฝ่ายทหารและกรมวิชาการเกษตรเข้าไปเกี่ยวข้อง คือมีโรงเรียนอยู่ที่นั่น เราก็ทำการอบรมเยาวชนในที่นั้น และรวมทั้งเกษตรกรด้วย มองในเรื่อง

การพัฒนาจิตใจ หลังจากพัฒนาจิตใจแล้วเราก็มามีพัฒนาการเกษตร นั่นเป็นจุดหนึ่งนะครับ อีกจุดหนึ่งก็ขอเรียนว่าในที่ศูนย์ หรือในบริเวณของสถานีดทดลองข้าวไร่และธัญพืชเมืองหนาวปางมะผ้านี้มีโรงเรียนอยู่ด้วย ในโรงเรียนนี้เราได้ให้เจ้าหน้าที่ของเราเข้าไปร่วมกับทางครูซึ่งอยู่ในโรงเรียนนั้นได้พัฒนาทางจิตใจ และก็มีโครงการเข้าไปร่วมในการพัฒนาจิตใจด้วย เช่น เรามีโครงการโครงการหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า คล้าย ๆ โครงการผลิตข้าวเพื่อให้นักเรียนได้รับประทานทุกอาทิตย์ คือทุก ๆ อาทิตย์เราก็มีการปลูกข้าวหมุนเวียนไป เพราะฉะนั้นเกษตรกรหรือว่านักเรียนเองได้มีข้าวบริโภคไปด้วย เพราะฉะนั้นถ้ามองอันนี้ก็ถือว่าเป็นการพัฒนาจิตใจควบคู่ไปกับการพัฒนาการเกษตร โดยสอนวิธีการทำอะไรให้เกษตรกรเอง ชาวไทยภูเขาเขามีข้าวบริโภค เรามองในแง่ว่าจังหวัดแม่ฮ่องสอนจริง ๆ แล้ว นี่ข้าวไม่พอบริโภค เพราะฉะนั้นจะทำอย่างไรที่จะให้ข้าวบริโภคอย่างน้อยไม่ถึงกับขายให้มีบริโภค ส่วนรายได้ทางอื่นก็คงจะต้องหวังจากการปลูกไม้ล้มลุกก็ดี จะเป็นผักก็ดี จะเป็นพืชไร่ก็ดี ส่วนพืชระยะยาวนั้นก็คงเป็น ไม้ยืนต้นครับ ”

เพลงบรรเลง

สายฝน....

บรรยาย (พัชรินทร์)

ท่านผู้ฟังคะ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำลาง-ปางมะผ้า ตามพระราชดำริได้ดำเนินไปด้วยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตามแนวพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง นายยุคติ สาริกะภูติ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร ได้เล่าให้ฟังว่า...

นายยุคติ

“พระองค์ท่านมีพระราชดำริว่า อย่างน้อยเกษตรกรหรือพวกรชาวไทยภูเขาหรือพวกรชาวภูเขานี้ ต้องมีข้าวบริโภคหรือมีข้าวรับประทานอะไรก็แล้วแต่ เพราะฉะนั้นก็พยายามมุ่งว่า ระหว่างที่มีการปลูกไม้ยืนต้นนี้ก็คงจะไม่มีข้าวรับประทาน เพราะฉะนั้นก็พยายามแนะนำส่งเสริม หรือพยายามหาพันธุ์ดี ๆ ต่าง ๆ นี่นะครับ ให้เกษตรกรหรือชาวเขาได้รับประทานไปด้วยนะครับ นอกจากนั้นก็มองในแง่ นอกจากข้าวแล้วน่าจะจะมีพืชอื่น ๆ จะเป็นข้าวสาลีก็ดี พวกพืชผักต่าง ๆ ก็ดี แม้กระทั่งสตอเบอรี่ ซึ่งสามารถที่จะปลูกและก็ทำรายได้ให้ระยะสั้นได้ พระราชดำริข้ออื่นก็คือ อยากที่จะให้โครงการหรือศูนย์พัฒนาลุ่มน้ำลาง-ปางมะผ้านี้ เป็นศูนย์ฝึกอาชีพของเกษตรกรและนักเรียน และนอกจากนั้นก็อยากจะให้เป็นศูนย์ซึ่ง

ทำการเกษตรผสมผสานหลาย ๆ อย่าง เพราะว่ามองในแง่ของ
ชนกลุ่มน้อยคือชาวเขาแล้ว มองในแง่ว่า นอกจากจะปลูกพืชแล้ว
น่าจะมีการเลี้ยงสัตว์ไปด้วย และก็อุตสาหกรรมในครัวเรือน เพราะ
ว่าบางอย่างนี้เมื่อมีการผลิตออกมาแล้วเนื่องจากไกล น่าจะต้องทำ
อุตสาหกรรมง่าย ๆ ก็คือแปรรูปต่าง ๆ เช่น สตรอเบอรี่เมื่อปลูกออก
มามากแล้ว การขนส่งก็ไกล เพราะฉะนั้นน่าจะต้องทำเป็นแยม
บ้าง หรืออื่น ๆ บ้าง ก็เป็นพระราชดำริ พระราชประสงค์ดังกล่าวนี้
จุดใหญ่อีกอย่างหนึ่งก็คงหนีไม่พ้นว่า ที่จะให้ชนกลุ่มน้อย ชาวภูเขา
ได้ลดการปลูกฝิ่น เพราะถือว่าเป็นเรื่องอันตรายมากนะครับ และก็
เป็นนโยบาย คือเป็นพระราชดำริใหญ่ที่จะพยายามให้ลดและปลูก
พืชอื่น ๆ ที่เป็นเงินเป็นทองนะครับ นอกจากที่กรมได้รับมอบหมาย
เป็นพระราชดำริดังกล่าวแล้วนั้น มองในแง่ว่า เริ่มจากชาวไทย
ภูเขาชนกลุ่มน้อย ซึ่งจะร่วมกับหน่วยงานดำเนินงาน หมายถึงผลิต
ข้าวนี้ให้พอบริโภคแล้ว มองในแง่ประชาชนในจังหวัดด้วย เพราะ
ฉะนั้นที่เรามองในขณะนี้ เรามองว่าทางประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่อง
สอนนี้มีประมาณ ๑ แสน ๒ หมื่นครอบครัว ใน ๑ แสน ๒ หมื่น
ครอบครัวนี้ก็มองในแง่ว่า เนื้อที่ต่าง ๆ ที่จะทำการปลูกข้าวนี้ถ้าเรา
สามารถที่จะทำการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกข้าวไร่ประมาณ
๘ หมื่นไร่ แล้วก็ข้าวนาดำ หรือข้าวนาสวนประมาณ ๔ หมื่นไร่
ก็คงจะเพียงพอจะบริโภคทั้งจังหวัดด้วยนะครับ ไม่ใช่เฉพาะชาวเขา
หรือว่าชนกลุ่มน้อย นอกจากที่จะพัฒนาให้ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนแล้ว
ต่อไปผลการทดลองค้นคว้าต่าง ๆ นี้ ก็คงจะขยายไปยังแหล่ง
ชาวไทยภูเขาในจังหวัดอื่น ๆ ด้วย จะเป็นจังหวัดเชียงรายก็ดี จังหวัด
มาทางใต้ จังหวัดตากก็ดี หรือแพร่ น่านก็ดี ซึ่งอยู่ในที่สูงนะครับ ”
ใกล้รุ่ง

เพลงบรรเลง

บรรยาย (พัชรินทร์)

ท่านผู้ฟังจะเห็นได้ว่า จากโครงการอันเนื่องมาจากพระ
ราชดำริต่าง ๆ เพื่อราษฎรทั่วประเทศ ชาวแม่ฮ่องสอนก็ได้รับ
พระมหากรุณาธิคุณจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้วย
อันทำให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนและราษฎร ได้พัฒนาและมีความเป็นอยู่
ที่ดีขึ้น และโครงการศูนย์พัฒนาลุ่มน้ำลาง-ปางมะผ้า เป็นโครงการ
ตามพระราชดำริอีกโครงการหนึ่งในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่สนอง
พระราชดำริดังกล่าว สวัสดิ์ค่ะ.

ไตเติ้ลจบ

.....

“โครงการปั้นตุ๊กตาชาววัง อันเนื่องมาจากพระราช- ดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์

นายแจ้ง ชูจันทร์

นายสมโภชน์ อัคระทวีวัฒน์

นางสำออง โชติช่วง

ผู้จัดทำรายการ

ปราณี ลิ้มปวนิชพันธ์

ไต่เตล

บรรยาย (ปราณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

ท่านผู้ฟังคะ เมื่อปลายปี ๒๕๑๙ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเยี่ยมเยียนราษฎรที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและที่จังหวัด อ่างทอง ในขณะที่พระองค์แปรพระราชฐานไปประทับอยู่ที่พระราช- วังบางปะอิน ทุก ๆ วันพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียน ราษฎร และเมื่อปลายเดือนธันวาคม ๒๕๑๙ เสด็จพระราชดำเนิน ผ่านไปที่ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ทรงออกไป เยี่ยมราษฎรที่นั่น และทรงพบว่า ราษฎรที่นั่นมีปัญหาเรื่องน้ำท่วม นาล่มเสียหาย ทำให้ไม่มีรายได้ กว่าที่จะฟื้นฟูที่ดินกลับทำนา ได้ก็อีกนาน และได้เป็นเช่นนี้ติดต่อกันมาถึง ๙ ปี พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบ และรับฎีกาจากราษฎร เพื่อทรง แก้ไขการชลประทานและเกษตรกรรม จากการที่สมเด็จพระ- นางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไปด้วยนั้น ทำให้พระองค์ทรงตระหนักถึงความเดือดร้อนของ

ราษฎรที่ตำบลบางเสด็จ จึงมีพระราชดำริที่จะหาอาชีพเสริมให้ ทรงเล็งเห็นว่า ตึกตาไทยที่เป็นรูปแบบแสดงลักษณะท่าทาง และชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยแต่โบราณนั้น หาญได้ยาก และเกือบจะสูญสิ้นไปหมดแล้ว และยังทรงคำนึงถึงด้วยว่าราษฎรแถบนั้นมีอาชีพทำอัฐกันอยู่แล้วย่อมจะหาวัตถุดิบเช่นดินเหนียวได้สะดวก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดตั้ง “โครงการปั้นตึกตาชาววัง” ขึ้น เมื่อเดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๙ ที่วัดท่าสุทธาวาส ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง โดยมีอาจารย์จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพาะช่างมาเป็นผู้ทำการสอนและให้คำแนะนำ คือ อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ ปัจจุบันท่านเป็นอาจารย์ประจำคณะจิตรกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งท่านได้เล่าให้ฟังเกี่ยวกับที่มา และเป้าหมายของโครงการปั้นตึกตาชาววังว่า...

อ.จุลทัศน์

เวลานั้นราษฎร ๓ หมู่บ้านที่อยู่ในตำบลบางเสด็จ มีความยากจน บางคนก็หนีไปอยู่ที่หมู่บ้านอื่น เพื่อทำมาหากิน บางคนรับจ้างทำไร่ อาชีพในเมืองก็มี คงมีแต่ผู้หญิงอยู่กับบ้าน รับจ้างเหลาไม้ ทำกำนธูป ทำให้การเลี้ยงชีพที่นั่นค่อนข้างลำบากมากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงทราบ และมีพระมหากรุณาธิคุณรับปัญหานั้นมา ทรงมีพระราชดำริว่าจะหาอาชีพอะไรให้แก่ชาวบ้าน เป็นการเพิ่มพูนรายได้ ทรงมีพระราชปรารภว่า มีของสิ่งหนึ่งที่เป็นของเล่น ทำขึ้นในวังในสมัยรัชกาลที่ ๕ เวลานี้ได้สูญไปคือ ตึกตาตัวเล็ก ๆ ซึ่งคุณจอมมารคาน้อย อิศรางกูร เป็นผู้ริเริ่มทำขึ้นในพระบรมมหาราชวังและได้แพร่หลายออกมานอกวัง เป็นที่ชื่นชอบเล่นกันของผู้พอจะมีสตาจ์ในสมัยรัชกาลที่ ๖ ต่อมาก็หมดตัวผู้ที่จะทำ ก็ได้สูญหายไป จึงทรงเสียดายศิลปะที่มีความประณีตศิลป์และยังได้แสดงถึงวัฒนธรรมของไทยให้ปรากฏบนตึกตานี้ ประจวบกับทรงสังเกตว่า ราษฎรในตำบลบางเสด็จนี้ นอกจากทำรูปได้แล้วยังทำอัฐ เพราะฉะนั้นราษฎรที่นี้ก็คุ้นเคยกับดินจึงมีพระราชดำริว่า น่าจะส่งเสริมให้คนในหมู่บ้านนี้ ซึ่งทำทางเป็นผู้ฉลาดเฉลียว อาจจะรับการปั้นตึกตาชาววังไว้เป็นอาชีพเสริม ซึ่งพระองค์ทรงเรียกว่าเป็นอาชีพข้างเคียง จึงทรงมีพระราชเสาวนีย์ให้ท่านผู้หญิง สุประภาดา เกษมสันต์ ให้จัดตั้งโครงการนี้ขึ้นโดยจัดหาผู้ที่จะไปสอน เวลานั้นมีผู้จะทำตึกตาชาววังได้นั้นก็นับคนได้ บาง

ท่านก็อาจจะไม่สะดวกที่จะมารับพระราชดำริได้ ประการว่า น่าจะ
ไปเฝ้าหลวงพระราชมหาเสนาบดี พระราชดำริของพระองค์ให้ลุล่วงไปได้
ผมก็ได้รับการขอตัวไปช่วยราชการ ขณะนั้นผมยังเป็นครูอยู่
ที่วิทยาลัยเพาะช่าง ก็ไปดำเนินการปลายธันวาคม ๒๕๑๙ ถึง
มกราคม ๒๕๒๐ ตอนแรกดำเนินการไปตามลำพัง โดยมีผู้-
ประสานงานจากในพระราชวังดุสิตตามโครงการ ๒-๓ คน ต่อ
มาก็มีคุณหญิงเสริมศรี บุญนาท ภรรยาของราชเลขาธิการซึ่ง
ตอนนั้นท่านก็เป็นหัวหน้าภาควิชาศิลปโรงเรียนปดินทรเดชา
ก็ไปร่วมช่วยกันสอนชาวบ้านปั้นตุ๊กตาชาววัง ตอนแรกมีคนมา
สมัครเรียน ๑๐๐ คนเศษ ภายหลังเหลือประมาณ ๗๐ คน มีอายุ
ตั้งแต่ ๑๔-๘๒ ปี ก็มาฝึกกันอยู่ประมาณ ๖ เดือน ผมเอง
พยายามหาวิธีการให้ชาวบ้านที่เขาทำงานศิลปะงานช่างไม่
เป็น ให้เป็นได้ด้วยวิชาการในการปรับปรุงวิธีการสอนขบวนการ
ต่าง ๆ ๖ เดือนต่อมา ก็ปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้ก็
อาศัยพระบารมีของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่
พระราชทานขวัญและกำลังใจแก่พวกเรา ทั้งผู้เรียน และผู้สอน ระหว่าง
ที่ผมสอนอยู่ที่นั่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนาง-
เจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเป็นองค์อุปถัมภ์ที่สำคัญ ก็เสด็จพระราช
ดำเนินไปที่นั่น ทำให้ชาวบ้านมีกำลังใจมากขึ้น และทรงซื้อเป็น
ประเดิม เพื่อเป็นกำลังใจแก่ชาวบ้าน พอถึงสิ้นปี ๒๕๒๐ ก็มีตุ๊กตา
ชาววังออกมาขาย พอเข้าปีที่ ๒ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ก็โปรดให้ตั้งพิธีไหว้ครูตามธรรมเนียม
ประเพณีไทยเป็นการใหญ่ เป็นมิ่งขวัญสิริมงคลให้แก่ชาวบ้าน ต่อมา
ชาวบ้านก็นำตุ๊กตาออกมาขายภายนอกหมู่บ้านส่งไปตามแหล่งต่าง ๆ
มีผู้สนใจไปชมกันอย่างไม่ขาดสาย ถึงกับตั้งเป็น “ศูนย์ตุ๊กตา
ชาววัง” ขึ้น ภายหลังก็เลยมกลายเป็นอาชีพที่ ๒ หรืออาชีพข้างเคียง
ตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

ปราชญ์

ทราบมาว่า เป็นหมู่บ้านเดียวในประเทศไทยที่มีการปั้นตุ๊กตาชาววัง
ใช้มัยคะ

อ.จุลทัศน์

ครับ ถ้านับว่าปั้นตุ๊กตาชาววังในหมู่บ้าน ก็เป็นหมู่บ้านเดียวใน
ประเทศไทยที่มีการปั้น เกิดในพระบรมมหาราชวัง ล้นในวัง ไม่

แพร่หลายนัก ไม่มีคนรู้จัก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้หมู่บ้านนี้สงวนและรักษาอาชีพนี้ไว้ โดยเฉพาะหมู่บ้านนี้หมู่บ้านเดียว เพื่อมิให้เกิดความขัดแย้งกับที่อื่น จะเป็นการแย่งตลาดกัน ต่อมาก็มีความคิดว่าการปั้นตุ๊กตานี้ควรต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างไป โดยตุ๊กตาชาววังจะมีท่วงท่าทางเป็นแบบชาววัง พอออกมานอกพระบรมมหาราชวัง ก็พยายามให้ตุ๊กตาแสดงพฤติกรรมเป็นแบบพื้นบ้านที่เป็นอยู่ เป็นการสนองและเผยแพร่วัฒนธรรมผ่านตุ๊กตาชาววัง เพราะฉะนั้น ตุ๊กตาก็จะมีรูปร่างแบบใหม่ เป็นรูปชาวบ้านบางเสด็จ เราเรียกกันว่า ตุ๊กตาบางเสด็จ เป็นการแสดงชีวิตความเป็นอยู่ของคนในตำบลบางเสด็จ การละเล่น ขนบธรรมเนียมประเพณี การฟุ้งเทศน์ก็เป็นการแสดงออกโดยผ่านตุ๊กตาบางเสด็จนี้ครับ

เพลง

บรรยาย (ปราณี)

บรรเลง สายฝน...

จากพระมหากษัตริย์คุณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในการจัดตั้งโครงการปั้นตุ๊กตาชาววังขึ้น ที่ตำบลบางเสด็จ อำเภอบางบาล จังหวัดอ่างทอง ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปลายเดือนธันวาคม ๒๕๑๙ จนถึงปัจจุบันนี้ ราษฎรที่ตำบลบางเสด็จมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมากทีเดียว โดยหลังฤดูการทำนา หรือระหว่างรอการเก็บเกี่ยวข้าวอยู่นั้น ชาวบ้านที่นี้จะใช้เวลาว่างที่มีอยู่ในการปั้นตุ๊กตาชาววัง หรือตุ๊กตาบางเสด็จกันเป็นการใหญ่ คุณแจ่ม ชูจันทร์ ซึ่งเป็นการผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านบางเสด็จได้เล่าถึงความร่วมมือร่วมใจของชาวบ้านบางเสด็จในโครงการนี้ว่า...

คุณแจ่ม ชูจันทร์

เวลานี้เราก็มีสมาชิกอยู่ประมาณ ๓๕ คน ผลงานที่ได้มานั้นก็เป็นอาชีพข้างเคียงหลังจากการทำนาแล้ว มีสมาชิกทำการซื้อขายกัน มีศูนย์จำหน่ายอยู่ที่วัดท่าสุทธาวาสส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งก็ไปขายที่ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบางไทร เป็นรายได้อีกส่วนหนึ่ง พ่อค้าตามต่างจังหวัดก็มีความกระตือรือร้นในเรื่องนี้ ก็มาติดต่อซื้อตุ๊กตาชาววังที่บ้านของพระนครศรีอยุธยา ได้เกิดปัญหาในเรื่องน้ำท่วม หนูนากัดกินทำลายต้นข้าว และยังเกิดโรคระบาดของข้าว ทำให้ราคาข้าวตกต่ำ ชาวนาได้รับความเดือดร้อนอย่างหนัก สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงทราบและทอดพระเนตรเห็นความทุกข์ยากของชาวนาชาวไร่ที่อำเภอบางไทร และอำเภอสนา จังหวัดพระ-

นครศรีอยุธยา จึงทรงมีพระราชดำริว่าควรจัดทำ “โครงการพัฒนาเกษตรกรรมแบบเบ็ดเสร็จ” ขึ้นในท้องที่ ๒ อำเภอ นั้น ซึ่งในส่วนของการประมงนั้น คุณสมโภชน์ อัครกะทิววัฒน์ หัวหน้าสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้กล่าวถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์เกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์น้ำในพื้นที่ของโครงการนี้ว่า...

คุณสมโภชน์

มีพระราชดำริว่าควรจะหาอาชีพอื่นซึ่งมีความเหมาะสมในท้องที่ที่มีน้ำมากก็คือการเลี้ยงปลา จึงพระราชทานที่ดินประมาณ ๒๐๐ ไร่ให้กับกรมประมงเมื่อประมาณปลายปี ๒๕๒๕ เพื่อให้กรมประมงจัดสร้างสถานีประมงขึ้น ทางกรมประมงก็ได้ติดต่อกับทางรัฐบาล ญี่ปุ่น และได้ขอทุนมาจัดสร้างสถานี ซึ่งในตอนนั้นทางรัฐบาลญี่ปุ่นก็ได้ให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่าในวงเงินประมาณ ๑๕ ล้านบาท และได้สร้างสถานีประมงขึ้นที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในบริเวณเดียวกับศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ สถานีประมงแห่งนี้ก็ได้ทำการผลิตการอบรมราษฎรในพื้นที่อำเภอบางไทรและอำเภอสนาททุกตำบลเป็นจุด ๆ อบรมให้รู้จักการเลี้ยงปลาและแนะนำให้รู้จักปลาสปีชีส์ต่าง ๆ ที่สมควรจะเลี้ยงในท้องที่ทั้ง ๒ อำเภอ และส่งเสริมให้ชาวบ้านรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เพื่อสะดวกในการเลี้ยงปลา และก็ส่งเสริมให้เลี้ยงปลาอย่างผสมผสาน คือเลี้ยงปลาปนกับหมูสร้างเล้าหมูอยู่บนบ่อปลา เลี้ยงไก่อยู่บนบ่อปลา นอกจากนี้เราก็ได้ส่งเสริมทางด้านโรงเรียน ให้ขุดบ่อเลี้ยงปลาขึ้น อีกโครงการหนึ่งที่เราก็คือ โครงการปล่อยกุ้งในแม่น้ำเจ้าพระยา สืบเนื่องมาจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชเสาวนีย์ว่า กุ้งก้ามกรามในแม่น้ำเจ้าพระยาในระยะก่อตั้งศูนย์นี้ คือราว ๆ ปี ๒๕๒๕-๒๕๒๖ เกือบจะสูญพันธุ์ไปจากแม่น้ำเจ้าพระยา พระองค์ก็รับสั่งให้ลองปล่อยลงไปแม่น้ำเจ้าพระยา ดุจว่าจะสามารถเจริญเติบโตมัย ในการนี้พระองค์ก็ได้พระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวนหนึ่งซื้อลูกกุ้ง แล้วปล่อยลงในแม่น้ำเจ้าพระยา ปรากฏว่าลูกกุ้งที่ปล่อยลงนี้ มีการเจริญเติบโต และชาวประมงก็ได้จับขึ้นมาจำหน่ายจนเป็นการเรียกติดปากกันว่า กุ้งสมเด็จพระนางเจ้าฯ โครงการนี้ได้ดำเนินรอยตามพระยุคลบาทของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เราก็มองว่าเป็นประจำเดือนละ

๒ หมื่นตัวปีหนึ่งก็ประมาณ ๒ แสน ๕ หมื่นตัว และเราได้เพิ่มขึ้นในปี ๒๕๒๘ เราเพิ่มขึ้นโดยปล่อยไป ๕ แสนตัวต่อปี ก็ทำให้ประชาชนซึ่งแต่เดิมต้องออกไปหางานทำในกรุงเทพ ตอนนี้ก็มาตกุ้งขายสามารถจุนเจือครอบครัวได้ การที่ประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มีการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาขึ้นอย่างเป็นล่ำเป็นสัน และก็มีสัตว์น้ำโดยเฉพาะกุ้งเพิ่มขึ้นในแม่น้ำเจ้าพระยา ก็เนื่องมาจากพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ นั่นเองก็คลองตัวตอนปีใหม่ตอนนี้ก็รู้สึกผิดเคืองบ้าง คือไปตามวาระกาล แต่ก็คิดว่าบารมีอันนี้คงคุ้ม ปกเกล้าปกกระหม่อมพวกที่ทำอาชีพข้างเคียงนี้ คงจะไม่ขาดสายนะค่ะ คิดว่าเป็นเพราะพระบารมีของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ปกเกล้าปกกระหม่อมอยู่ค่ะ

เพลง

บรรเลง สายฝน...

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ ไม่ว่าที่ไหน เวลาใดที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงทราบว่า ราษฎรได้รับความทุกข์ยากเดือดร้อน ก็จะมีพระราชทานอาชีพเสริมให้ โดยทรงคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ความต้องการและความสามารถของราษฎร ศิลปะและวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีอยู่ในแถบนั้น ๆ และจะทรงเยี่ยมเยียนติดตามความก้าวหน้าของโครงการที่พระราชทานอย่างใกล้ชิดเป็นประจำ รวมทั้งพระราชทานคำแนะนำและโปรดใช้สอยของที่ราษฎรประดิษฐ์ขึ้นทุกประเภท นับว่าพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่มีต่อราษฎรชาวไทยมีมากมายเป็นล้นพ้น เป็นที่ซาบซึ้งต่อพวกเราทุกคน โดยเฉพาะราษฎรที่หมู่บ้านบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ต่างก็ปลาบปลื้มและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่พระราชทานโครงการปั้นตุ๊กตาชาววังให้แก่พวกเขา ตามที่อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ ได้เล่าถึงความรู้สึกของชาวบ้านบางเสด็จต่อโครงการนี้ว่า...

อ.จุลทัศน์

เขาจะมีความรู้สึกผูกพันกับเราเหมือนญาติของเขา เพราะฉะนั้นทุกวันนี้ เวลาเราไปที่บ้านบางเสด็จ เราจะมีความรู้สึกลำบากใจอย่างมาก ในการที่เขาจะแย่งพาเราไปอยู่กับเขาเหมือนเป็นญาติ ถ้าเราไปบ่อย ๆ ก็กลายเป็นความเดือดร้อนลำบากใจ สำหรับพวก

- เขาและลำบากใจต่อพวกเราด้วย ในเรื่องที่เขามีความรู้สึกต่อโครงการนี้เปรียบเหมือนฝนหลังลอยจากฟ้า เพราะว่าราชฎาที่ได้รับความช่วยเหลือระยะนั้น เหมือนคนที่หมดหวังแล้วจริง ๆ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จไปโปรดเหมือนฝนที่ตกมาจากฟ้า ฝนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับชาวนา เพราะฉะนั้นพระบารมีเปรียบเหมือนฝนที่ไปตกที่เขา ดังนั้น ความที่เขาปลื้มปิติมีความจงรักภักดีในสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานให้แก่พวกเขา
- บรรยาย (ปราณี)** สำหรับความเป็นอยู่และรายได้ที่ดีขึ้นของชาวบ้านบางเสด็จ จากการที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานโครงการปั้นตุ๊กตาชาววัง จนถึงตุ๊กตาบางเสด็จ อันเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในขณะนี้ คุณแจ้ ชูจันทร์ และคุณสำออง โชติช่วง ได้กล่าวความรู้สึกของชาวบ้านบางเสด็จต่อพระองค์ในโครงการนี้ว่า...
- คุณแจ้** พระองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นต่อชาวบ้านบางเสด็จ ในการที่พระองค์ทรงจัดตั้งโครงการปั้นตุ๊กตาชาววังขึ้นมา หากสิ่งอื่นเปรียบเทียบค่ามิได้
- คุณสำออง** มีความปลาบปลื้มที่ยังคงอยู่ในโครงการของท่าน พวกสมาชิกทุกคน ยังระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของท่านอยู่เสมอ มีพระบารมีที่ปกเกล้าปกกระหม่อมของพวกเราที่ศูนย์ศิลปาชีพ ที่วัดท่าสุทธาวาสค่ะ.
- เพลง** *อันความกรุณาปราณี.....*
- บรรยาย (ปราณี)** ท่านผู้ฟังคะ พระมหากรุณาธิคุณ และพระบารมีของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่พระราชทานโครงการปั้นตุ๊กตาชาววังขึ้น ที่ตำบลบางเสด็จ อำเภอบำเหน็จ จังหวัดอ่างทอง นั้น ได้ช่วยชุบชีวิตชาวบ้านบางเสด็จให้รอดพ้นจากความทุกข์ยาก ความเดือดร้อน ในการทำมาหากินกันมาจนถึงทุกวันนี้ สิ่งที่พระองค์พระราชทานให้แก่ชาวบ้านบางเสด็จ เปรียบเสมือนน้ำฝนอันชื่นใจที่เป็นกำลังใจให้ชาวบ้านบางเสด็จทุกคนได้ต่อสู้กับชีวิตต่อไป
- รายการ “จากฟ้า...สู่ดิน” จะได้นำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อประโยชน์สุขต่อราษฎรชาวไทยในโครงการ

อื่น ๆ มาเสนอต่อไปคราวหน้า ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเวลาเดียวกันนี้ สำหรับรายการในวันนี้ คุณประกิจ ศรีพยัคฆ์ ทำหน้าที่ฝ่ายเทคนิคและ ดิฉัน ปราณี ลิ้มปวณิชพันธ์ เป็นผู้จัดทำและดำเนินรายการ สวัสดีค่ะ.
อันความกรุณาปราณี.....

ไต่เต้า

“โครงการศิลปาชีพพิเศษเครื่องปั้นดินเผา”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ดร.สันทัต โรจนสุนทร

นางแจลัม หุตะกมล

นักเรียนศิลปาชีพ สกล ยอดจำปา จากจังหวัดสกลนคร

ผู้จัดรายการ

สิริพร ทองคำวงศ์

ไต่เต้า

จากฟ้า...สู่ดิน

เสียงประกอบ

เพลงสายฝนบรรเลง แล้วมีเสียงเครื่องปั้นดินเผาเครื่องปั้นดินเผาดังขึ้นแล้ว
เพลง

บรรยาย (สิริพร)

ปัญหาอันยิ่งใหญ่ของชาวไร่ชาวนาส่วนหนึ่งอยู่ที่ขาดที่ทำมาหากิน ที่ดิน ขาดการบำรุงรักษา ดินฟ้าอากาศแปรปรวน น้ำท่วม ฝนแล้ง ศัตรูพืชรบกวน ได้ผลผลิตต่ำ ซ้ำยังมีราคาไม่แน่นอน เกษตรกรส่วนใหญ่จึงมีความเป็นอยู่อย่างอัตคัดขัดสนหาไม่ถึงหลัง หนี้สินก็ทับถมเพิ่มพูนขึ้นจนยากจะสะสาง เพื่อหาทางช่วยให้ชาวไร่ชาวนาเหล่านี้หลุดพ้นจากอุปสรรค ผ่อนคลายความคับแค้น และยกฐานะให้สมควรแก่อัตภาพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงพระราชทานพระราชดำริเป็นโครงการอาชีพหลักของชาวไร่ชาวนาอยู่มากโครงการ อาทิเช่น โครงการเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน โครงการทางด้านชลประทาน และโครงการอื่น ๆ อีกอนกประการทั่วประเทศ

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงมีพระราชดำริสอดคล้องกับพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงมีพระราชดำริเพื่อประกอบอาชีพถาวร งดการทำไร่

เลื่อนลอยและการตัดไม้ทำลายป่า ให้ราษฎรมีอาชีพเสริมภายหลัง เสริมจันทรฤกษ์กาลทำนา และหยุดยังมีให้ราษฎรต้องเดินทางออกจาก หมู่บ้านไปแสวงหางานทำในกรุงเทพฯหรือจังหวัดอื่น อันเป็นผลให้เกิดปัญหาทางสังคม จึงทรงตั้ง “โครงการศิลปาชีพพิเศษ” ขึ้น เพื่อ จัดครูออกไปฝึกหัดให้เกษตรกรใช้เวลาว่างจากการประกอบ อาชีพหลักมาหาอาชีพเสริม โดยอาศัยศิลปหัตถกรรมของท้องถิ่น นั้น หรืองานฝีมืออย่างอื่นที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นนั้น ทรง พระกรุณาพระราชทานวัสดุอุปกรณ์ให้ทั้งหมดเมื่อได้ผลิตภัณฑ์ออก มากก็ทรงจัดหาตลาดให้ทั้งในและนอกประเทศ โครงการเครื่องปั้น ดินเผาก็เป็นโครงการหนึ่งที่ร่วมอยู่ในโครงการศิลปาชีพพิเศษ โดยมี อยู่ด้วยกัน ๓ แห่ง คือ

๑. ที่บ้านกุดขาม ต.เจริญศิลป์ อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร
๒. ที่บ้านแม่ตำ ต.เสริมชัย อ.เสริมงาม จ.ลำปาง
๓. ที่ตำหนักทักษิณราชินีเวสต์ จ.นราธิวาส

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชดำริให้หน่วย- งานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมรับผิดชอบในโครงการ นี้ โครงการเครื่องปั้นดินเผาศูนย์ศิลปาชีพพิเศษในพระบรม- ราชานุอุปถัมภ์จึงได้เริ่มขึ้น โดยมีกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการพลังงาน เป็นหน่วยงานหลักในโครงการนี้ สำหรับความ เป็นมาของโครงการเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษในพระบรม- ราชานุอุปถัมภ์มีความเป็นมาอย่างไรวินั้น ดร.สันต โรจนสุนทร รองผู้ว่า- การสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการพลังงานได้เล่าว่า...

ดร.สันต

“สำหรับโครงการศิลปาชีพพิเศษที่เราได้เข้าไปช่วยดำเนินการ นี้ เป็นโครงการที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้มี พระราชเสาวนีย์ให้พวกเราจากกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและ การพลังงาน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งทีมงานจากสถาบันวิจัยวิทยา- ศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ไปช่วยทำงานที่บริเวณป่า รักษน้ำจังหวัดสกลนคร แถบอำเภอสว่างแดนดินและอำเภอส่อง- ดาว มีข้อประสงค์อยู่ว่าในตอนนั้นมีการตัดไม้ทำลายป่ามากเหลือ เกิน เพราะฉะนั้นก็ต้องการที่จะให้มีการปลูกต้นไม้ แล้วก็ให้ชาว บ้านรักต้นไม้มากกว่าที่เคยเป็น ทางเราก็ได้ไปช่วยในเรื่องนี้

ไปช่วยดำเนินการในเรื่องนี้ อยู่ นะครับ เสร็จแล้วก็เมื่อครั้งที่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้เสด็จไปที่อำเภอ เสริมงาม พระครูโสภณรักษ์เจ้าอาวาสวัดนาดาว เจ้าคณะอำเภอ เสริมงาม ก็ได้กราบบังคมทูลว่า ราษฎรที่อำเภอเสริมงาม ตำบลแม่ตำ นี้นยากจนเหลือเกินสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถก็ได้เสด็จ พระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนและก็ได้มีพระราชดำริว่า เราน่าจะช่วย ราษฎรบ้านแม่ตำได้อย่างไร ให้พวกนี้มีอาชีพ แล้วก็ใช้ทรัพยากร ธรรมชาติให้เป็นประโยชน์ คือหมายความว่าไม่ให้ไปตัดไม้ทำลาย ป่า นะครับ เมื่อเป็นเช่นนั้นทางฝ่ายท่านปลัดกระทรวงศึกษา ศาสตร์ ดร.สง่า สรรพศรี ก็ได้ไปกับท่านผู้หญิงสุประภาดา เกษมสันต์ ท่านราชเลขาในการในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี นาถ ไปตรวจบริเวณนั้น เพื่อที่จะดูว่าเราจะทำอย่างไรได้ เรา อาจจะทำปาร์กน้ำขึ้นมาในบริเวณนี้ก็ได้ หลังจากนั้นเราก็ได้พบว่า ในบริเวณจังหวัดลำปาง มีดินที่ใช้ในการทำเครื่องปั้นดินเผาที่ดี ที่เดียว คือว่าเกือบจะเรียกว่าดีที่สุดในประเทศก็เป็นได้ นะครับ เพราะ ว่าได้มีการสร้างเครื่องปั้นดินเผาส่งออกไปขายต่างประเทศจาก ลำปางนี้ พวกเราก็เลยคิดว่าเมื่อเป็นเช่นนี้ เราก็น่าจะช่วยพระองค์ท่าน โดยจัดสร้างสถานที่ที่จะมีการศึกษาในเรื่องนี้ เมื่อเป็นเช่นนี้ทีมงาน จากสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยก็ได้ติด ตามไปบริเวณดังกล่าวนี้ กองพันทหารช่าง กองพันที่ ๔ จังหวัด ลำปางก็ได้ช่วยก่อสร้างอาคารสิ่งทอ ถึงเก็บน้ำไว้แล้ว เมื่อทีมงานเข้าไป ถึง ก็อธิบายถึงวิธีการที่คิดว่าจะสร้างศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ เราจะ ได้กระบวนการอิฐ ดิน ซีเมนต์ที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี แห่งประเทศไทยเป็นผู้ทำขึ้นมา และพัฒนาขึ้นมาจากการก่อสร้าง แบบเดิม ๆ แต่ว่าทางสถาบันฯ ทำให้เกิดประเภทที่เขาเรียกว่า อินเตอร์ล็อกกิ้ง หรือที่เรียกว่าเป็นแบบประสาน หลังจากนั้นผมก็ได้ รับมอบให้พนักวิชาการของสถาบันวิจัย ซึ่งมีคุณดิเรก รอดสวาท และคุณน้อย พลายพุด กับคณะ ก็ไปศึกษาบริเวณนั้น แล้วก็ หาดินลูกรังจากบริเวณบ้านสบแม่ท่า ซึ่งก็อยู่ไม่ไกลจากศูนย์นี้ ประมาณ ๑๒ กิโลเมตร นะครับ เมื่อใช้วัสดุเหล่านี้แล้วเราก็มีเครื่อง นะครับ บี้มออกมาเป็นอิฐเป็นก้อน ๆ ซึ่งสามารถวางแล้วมันก็จะล็อก กันเอง สำหรับการก่อสร้างแบบนี้ ประการที่หนึ่ง เราไม่ต้องใช้

เสา เราใช้ทำแบบรับน้ำหนัก ในประการที่สอง เราก็พยายามที่จะไม่
ใช้ไม้เลยจากโครงสร้างหลังคา เราก็ใช้เหล็กซึ่งราคาก็ไม่แพงกว่าไม้
ไปเท่าไรนัก เพราะฉะนั้นเราก็ได้ไปลงมือก่อสร้างนะครับ ซึ่งก็ทำ
กันอย่างค่อนข้างจะรีบด่วน ซึ่งนี่ก็เป็นตอนเมื่อพุทธศักราช
๒๔๒๘ เราก็สร้างเสร็จ แล้วก็ให้มีข้าราชการจากกรมวิทยาศาสตร์
บริการคือ คุณแฉล้ม หุตะกมล ซึ่งเป็นผู้อำนวยการศูนย์เครื่องปั้น
ดินเผาเข้าไปปฏิบัติการการอบรมให้เกิดขึ้นกับราษฎรในบ้าน
แม่ต้า

สิริพร

ดร.สันทัด

โรงงานนี้มีการดำเนินงานอย่างไรบ้างคะ

สำหรับการดำเนินการเราใช้เวลาประมาณ ๒-๓ เดือน เราเร่ง
หน่อยนะครับตอนนั้น แล้วก็การดำเนินการของเรานี้ก็ใช้ชาวบ้านใน
บริเวณนั้นมาปฏิบัติงาน เราจ้างเขามา นะครับ แต่ในขณะเดียวกัน
เราก็สอนให้คนเหล่านี้รู้จักวิธีการใช้เครื่องมือเครื่องมือนี้ รู้จักใช้
บรรดาสิ่งของต่าง ๆ ที่เราคิดว่าเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือว่า
ไม่ไปตัดต้นไม้ นะครับ ไม่ต้องไปตัดไม้มาทำเลย เมื่อเสร็จแล้ว
เราก็ให้ทางฝ่ายคุณแฉล้มเข้าไปสอนนะครับ ในปัจจุบันนี้เราก็ยัง
ไปมาอยู่เรื่อย ๆ คอยดูแลเพื่อให้ทุกอย่างเป็นไปอย่างเรียบร้อย
บรรดาสายฝนเบา ๆ แล้วค่อย ๆ เฟดลง

เพลง

บรรยาย (สิริพร)

เมื่อโรงงานได้ก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยพร้อมที่จะดำเนินงานตามที่
ดร.สันทัด โรจนสุนทร รองผู้ว่าการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีแห่งประเทศไทยได้เล่าให้ทราบไปแล้วในตอนต้น การ
ฝึกสอนชาวบ้านมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างไร เพื่อจะให้ราษฎร
เหล่านั้นได้มีความรู้ความสามารถจนนำไปเป็นอาชีพเสริม
อาชีพหลักได้ คุณแฉล้ม หุตะกมล หัวหน้าศูนย์วิจัยและพัฒนา
อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา กองการวิจัย กรมวิทยาศาสตร์
บริการ ก็ได้เล่าถึงการดำเนินงานตั้งแต่ต้นว่า...

คุณแฉล้ม

ก็เริ่มด้วยการที่กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการพลัง
ได้รับสนองพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม-
ราชินีนาถให้ดำเนินการจัดตั้งโรงฝึกเครื่องปั้นดินเผาที่บ้าน
แม่ต้า จังหวัดลำปาง และที่พระตำหนักทักษิณราชินีวศินจังหวัด
นราธิวาส เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ยากจน และให้ศูนย์วิจัยและพัฒนา
อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา กรมวิทยาศาสตร์บริการ จัดนักวิชา

การ ช่างฝีมือ ไปให้การฝึกอบรมราษฎรทำเครื่องปั้นดินเผาในระยะเริ่มต้นจนสามารถทำเครื่องปั้นดินเผาด้วยตนเองได้ และมีความรู้ความสามารถไปประกอบอาชีพได้ การฝึกอบรมนี้จะใช้ทรัพยากรธรรมชาติจากแหล่งใกล้เคียงซึ่งทั้งสองจังหวัดนี้มีดินขาวที่มีคุณภาพดีสามารถนำมาผสมวัตถุดิบอื่นทำเนื้อดินเครื่องปั้นดินเผาได้เป็นอย่างดี

สำหรับบ้านกุดนาขาม จังหวัดสกลนคร นะคะ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงพระเมตตาให้สร้างโรงงานขึ้นโดยใช้ทุนทรัพย์ส่วนพระองค์และมีพระบรมราชานุญาติให้คุณไข่มุก ชูโต เป็นอาจารย์ผู้ดูแล สำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการและช่างฝีมือของศูนย์วิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผานั้นก็ได้ไปช่วยสอนทางด้านเทคนิคต่าง ๆ

สิริพร ทางด้านเทคนิคต่าง ๆ ที่คุณแจ่มได้บอกมา เป็นเทคนิคทางด้านไหนบ้างคะ

คุณแจ่ม คือทางเกี่ยวกับเตรียมเนื้อดินนะคะ แล้วก็น้ำยาเคลือบ แล้วก็ใช้การตกแต่งลงวดลายด้วยสีสำเร็จรูปค่ะ แล้วก็เทคนิคการเคลือบการเผา ผลิตรภัณฑ์ให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีเงาสวยและสีสวยด้วยค่ะ

สิริพร เมื่อเราไปฝึกหัดให้เขาแล้ว ชาวบ้านสามารถที่จะหาอุปกรณ์เหล่านี้ได้เองหรือไม่ คือพวกสี และน้ำยาต่าง ๆ เหล่านี้

คุณแจ่ม ถ้าชาวบ้านไปทำเองนะคะ ก็ต้นทุนการผลิตจะสูง โดยมากชาวบ้านก็จะไปสมัครตามโรงงานนะคะ ที่โรงงานอุตสาหกรรมเพราะโดยมากโรงงานอุตสาหกรรมยินดีที่จะรับคนงานที่มีความสามารถทางด้านนี้แล้วก็ได้รับการอบรมเพราะเราอบรมอย่างละเอียดให้สามารถทำได้ถูกต้อง

สิริพร ผู้ที่เข้ามาฝึกตามโครงการฝึกปั้นเครื่องปั้นดินเผาของโครงการศิลปาชีพพิเศษที่มีผู้มาเข้ารับการฝึก เท่าที่คุณแจ่มได้ให้ความรู้ไป เขาจะมีความสามารถสักแค่ไหนคะ

คุณแจ่ม เขามีความสามารถนะคะ มีความตั้งใจทำงานอย่างดี และผลิตภัณฑ์ที่ได้ก็ละเอียดแล้วก็สวยงาม และสามารถที่จะรับวิทยาการการผลิตเครื่องปั้นดินเผาได้ในเวลาอันรวดเร็ว

สิริพร ผู้ที่จะเข้ามารับการฝึกอบรมในโครงการนี้ส่วนใหญ่จะคัดเลือกมาจากไหน แล้วก็จำนวนสักเท่าไรในแต่ละรุ่น และเขาพอจะมีพื้นฐาน

- มาก่อนหรือเปล่าคะ
- คุณแจ่ม** ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมนะคะ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เลขาธิการที่จากจันทบุรีบ้านนั้น ๆ หรือบริเวณใกล้เคียงเข้ารับการฝึกอบรมคะ และก็ขณะนี้ที่บ้าน กุดขามมีราษฎรเข้ารับการฝึกอบรมประมาณ ๒๒ คน บ้านแม่ตำน้ำ จำนวน ๔๒ คน และที่จังหวัดนราธิวาสจำนวน ๓๒ คน ราษฎรที่เข้ารับการฝึกอบรมไม่มีความรู้ทางเครื่องปั้นดินเผามาก่อนเลยคะ
- สิริพร** เขามาเริ่มเรียนที่โครงการนี้เลยใช่ไหมคะ
- คุณแจ่ม** ค่ะ มาเริ่มเรียนมาฝึกตั้งแต่แรกเลยคะ จนกระทั่งสามารถทำ ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาได้
- สิริพร** ขอให้คุณแจ่มช่วยกรุณาสรุปด้วยว่าเริ่มเรียนตั้งแต่แรกจนจบนั้นมี ขั้นตอนอย่างไรบ้าง
- คุณแจ่ม** คือเริ่มแรกเราจะแบ่งเจ้าหน้าที่ที่มารับการฝึกอบรม แบ่งออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เริ่มเตรียมวัตถุดิบจากดิน เพื่อเตรียมเนื้อดินสำหรับปั้น สำหรับหล่อแบบ แล้วก็ต่อมาก็มีอีกกลุ่มหนึ่งคือขึ้นรูป ขึ้นรูปหมายถึงเราจะปั้นด้วยแป้นหมุนหรือเราจะหล่อในแบบพิมพ์ปูน พลาสเตอร์นะคะ แล้วอีกกลุ่มหนึ่งก็ทำแม่แบบด้วยปูนพลาสเตอร์ แล้วก็ยังมีอีกกลุ่มหนึ่งคือจะต้องตกแต่งลงรายละเอียดด้วยสีสำเร็จรูปแล้วก็ ส่วนกลุ่มเราจะแบ่งกลุ่มอื่นไปอีกนะคะ ก็เป็นพวกเตรียมน้ำยาเคลือบ แล้วก็พวกเคลือบ กลุ่มที่สำคัญที่สุด คือการเผาผลิตภัณฑ์ จะต้องรู้จักวิธีจัดผลิตภัณฑ์นี้เข้าเครื่องในเตาเผา และควบคุมเตาเผาให้มีอุณหภูมิภายในเตาเผาสม่ำเสมอ แล้วก็ให้ได้เวลาและอุณหภูมิที่เพิ่มขึ้นตามที่กำหนดเอาไว้ เมื่อทำเช่นนี้ผลิตภัณฑ์ที่ได้ ออกมาจะสวยและก็มีมัน
- สิริพร** ทั้งหมดนั้นก็ขั้นตอนผลิตตั้งแต่เริ่มแรกจนเสร็จออกมาเป็น ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา สำหรับผู้เข้ารับการอบรมจะใช้เวลาสักเท่าใด
- คุณแจ่ม** ผู้เข้ารับการอบรมนะคะ ถ้าสามารถทำได้ในขั้นต้นนะคะก็ประมาณ ๓ เดือน แต่ก็ให้เก่งมากก็ประมาณ ๑ ปี
- สิริพร** เครื่องปั้นดินเผาของแต่ละภาคซึ่งขณะนี้ มีอยู่ ๓ ภาค มีลักษณะแตกต่างกันหรือไม่คะ
- คุณแจ่ม** แต่ละภาคของเครื่องปั้นดินเผาที่ได้รับการฝึกอบรม ราษฎรก็จะออก

สิริพร
คุณแฉล้ม

สิริพร

คุณแฉล้ม

เพลง

บรรยาย (สิริพร)

แบบกันเองด้วย และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานแบบให้ด้วย ก็เป็นรูปแบบเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละภาคซึ่งจะแตกต่างกัน ผลของการฝึกอบรมตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้างคะ ผลของการฝึกอบรมนั้นคะ ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบันนี้ก็ผู้เข้ารับ การฝึกอบรมสามารถที่จะเข้าใจและก็สามารถทำผลิตภัณฑ์ขึ้นมาได้เองโดยใช้วัตถุดิบในแหล่งที่ใกล้เคียง อย่างพวกที่บ้านแม่ต๋ำ จังหวัดลำปางเราก็ใช้ดินจังหวัดลำปาง แจ่ม แล้วก็ใช้ด่านบ้านป่องจังหวัดลำพูน เป็นเนื้อดินคะ สำหรับทางนราธิวาสเราก็ใช้ดินของจังหวัดนราธิวาสมาเป็นส่วนผสมกับวัตถุดิบอื่นเพื่อเตรียมเนื้อดินคะ เพราะฉะนั้นก็จะแตกต่างกันไป และในช่วงนี้ผลเป็นอย่างไรบ้างคะ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงมีพระราชดำริเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงสนพระทัยเป็นอย่างยิ่งเลยนะคะ ได้พระราชทานรูปแบบ ทรงติชมตลอดจนพระราชทานพระราชทรัพย์ช่วยในการจัดซื้อพร้อมทั้งอุปกรณ์ครุภัณฑ์ภายในอาคาร แล้วก็พระราชทานเบี้ยเลี้ยงประจำวันให้กับราษฎรที่เข้ารับ การฝึกอบรมตลอดมาจนถึงกระทั่งปัจจุบันนี้คะ

บรรเลงสายฝน...

การฝึกอบรมศูนย์ศิลปาชีพพิเศษเครื่องปั้นดินเผา ช่วยให้มีความรู้ความสามารถนำไปประกอบอาชีพหลัก ช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นการใช้เวลาว่างจากการทำนาให้เป็นประโยชน์ ช่วยให้ราษฎรมีการกินดีอยู่ดีมีความสุขสบายมากขึ้น ช่วยให้เศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น เราจะซื้อผลิตภัณฑ์จากฝีมือของชาวไร่ชาวนาซึ่งเดิมไม่มีความรู้ด้านนี้เลย แต่ผลงานที่ออกมาแล้วผู้ที่ได้พบเห็นก็พูดเป็นเสียงเดียวกันว่าสวยงามไม่มีที่ติ และผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมเหล่านี้เมื่อฝึกอบรมจบแล้วก็จะมาอาชีพทันที เพราะโรงงานต่าง ๆ ยินดีรับเข้าทำงานเพราะว่ามีฝีมือเชื่อถือได้ โครงการนี้ก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ มีผู้มาเข้ารับการฝึกอบรมมากขึ้น เพราะเขาเหล่านั้นเห็นแล้วว่า ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงห่วงใยอาทรพวกเขานั้น ทำให้พวกเขาได้มีอาชีพมีรายได้เพิ่ม มีความสุขในชีวิตมากขึ้นดังคำบอกเล่าของ...

เทพเสียง

สกล ยอดจำปา

สิริพร

“ผมชื่อ สกล ยอดจำปา ครับ มาจากจังหวัดสกลนคร”

เข้ามารับการฝึกอบรมในโครงการนี้ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ตั้งแต่เมื่อไหร่คะ

สกล

“ก็ปลายปี ๒๖ ครับ”

สิริพร

“ตอนนี้ฝึกได้ถึงขั้นไหนแล้วคะ”

สกล

“ตอนนี้สำหรับขั้นกระถางนั้น เพิ่งจะเริ่มปั้น ส่วนการปั้นพวก รูปสัตว์แล้วก็การปั้นอิสระปั้นมานานแล้วครับ”

สิริพร

“นี่อย่างไรถึงมาเข้าร่วมโครงการนี้”

สกล

“ก็คิดว่าเป็นงานที่พอจะยึดเป็นอาชีพได้หลังจากการทำนา อยู่บ้านก็ ยึดเป็นอาชีพได้หลังเวลาว่างเลิกการทำนา”

สิริพร

“จบไปแล้วจะผลิตเองหรือทำในโรงงาน”

สกล

“ทำในโรงงานสมเด็จพระ ท่านตั้งโรงงานให้ทำที่บ้าน”

สิริพร

“เมื่อฝึกชำนาญกลับไปบ้านแล้วคิดว่าจะมีรายได้ดีขึ้นไหม”

สกล

“ครับ หลังจากทำนาทำไร่แล้วก็มาทำงานปั้นก็จะเป็นรายได้พิเศษ... หลาย จะให้พ่อแม่พี่น้องทั้งหลาย ๆ คนช่วยกันพัฒนาเครื่องปั้นดินเผาหรือว่างานปั้นทุก ๆ อย่างที่มีอยู่หรือศิลปะให้ช่วยกันอนุรักษ์ศิลปะของบ้านไว้เพื่อว่าที่จะได้หารายได้พิเศษหลังจากการทำนาทำไร่เสร็จแล้ว มาหารายได้พิเศษด้วยการปั้นดินเผาขาย อาจจะได้เพิ่มขึ้นจากการทำนา คือว่าอย่างน้อย ๆ ก็จะได้ให้ลูกให้หลานได้รู้จักว่าวัฒนธรรมของเขายังมีหลงเหลืออยู่”

เสียงประกอบ

เสียงเครื่องจักรคงขึ้นแล้วเฟคคลอด้วยเพลงบรรเลง...

บรรยาย (สิริพร)

ท่านผู้ฟังคะ ด้วยพระมหากรุณาธิคุณในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทำให้เกษตรกรหลายหมื่นครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น การตัดไม้ทำลายป่าลดลงเพราะได้ใช้ความรู้ความสามารถที่ได้จากโครงการศิลปาชีพพิเศษนี้ไปประกอบอาชีพ ราษฎรทุกคนล้วนซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้ทรงเมตตาจัดตั้งโครงการศูนย์ศิลปาชีพพิเศษนี้ขึ้น

ไต่เตลจบ

.....

“โครงการศิลปาชีพพิเศษ”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

คุณหญิงจรงจิตต์ ทีชะระ

คุณหญิงภรณ์ มหามนต์

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เชยกลิ่นเทศ

ไต่เตล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในการเยี่ยมเยียนราษฎรทุกท้องถิ่นของประเทศไทย ทรงเอาพระทัยใส่ดูแลทุกข์สุขของราษฎรอย่างใกล้ชิด ประชาชนชาวไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวนาชาวไร่ ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย ที่ร้ายที่สุดคือความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศ บางปีแห้งแล้ง บางปีน้ำท่วม ไร่นาล่ม ความเสียหายเหล่านี้ บางส่วนแก้ไขหรือผ่อนหนักเป็นเบาได้ ด้วยโครงการตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ก็ทรงหาวิธีที่จะช่วยเหลือเขาเหล่านั้น ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

เพลงบรรเลง

สายฝน...

บรรยาย (พัชรินทร์)

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเห็นว่าประเทศไทยเรามีทรัพยากรธรรมชาติมากมาย มีศิลปวัฒนธรรมที่ดีมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ ดังนั้นจึงทรงมีพระราชดำริที่จะฟื้นฟูสิ่งเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์ต่อการครองชีพของประชาชนด้วยการส่งเสริมให้ประชาชนผู้มีอาชีพหลักในการทำไร่ทุกภาค มีอาชีพเสริมจากอาชีพเกษตรกรรม และนี่เองจึงเป็นจุดเริ่มต้นในการก่อตั้งโครงการศิลปาชีพพิเศษจนมาเป็นมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ ที่เรารู้จักกันในปัจจุบันนี้ ซึ่งแรกเริ่มของโครงการจะเป็นอย่างไร นั้น คุณหญิงจรงจิตต์ ทีชะระ ผู้ช่วยราชเลขาธิการในพระองค์

คุณหญิงจรงจิตต์

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เล่าให้ฟังว่า...

“แรกที่ตั้งโครงการศิลปาชีพที่นั่นะคะ ก็เริ่มจากที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ท่านโดยเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไปทรงเยี่ยมราษฎรตามจังหวัดต่าง ๆ เมื่อทรงพบราษฎรนี้ ท่านก็ได้พูดคุยซักถามราษฎรถึงสภาพความเป็นอยู่ สภาพของดินฟ้าอากาศ และก็ปัญหาของครอบครัว เพราะฉะนั้น พระองค์ท่านก็ทรงมีพระราชดำริว่า พระองค์ท่านจะต้องมีโครงการที่จะช่วยราษฎรเหล่านั้นแก้ปัญหา บางครั้งในเรื่องของนาล่ม เพราะฝนแล้งบ้าง น้ำท่วมบ้าง หรือว่าสภาพของดินในท้องที่เหล่านั้นบ้าง เพราะฉะนั้นประชาชนซึ่งได้รับความเดือดร้อนก็就会有ความเดือดร้อนเรื่องของลูกมากแล้วก็ประสบกับภาวะธรรมชาติที่ไม่แน่นอน เพราะฉะนั้น รายได้หลักของชาวบ้านก็จะไม่ได้เต็มที่ เพราะฉะนั้นจึงมีอาชีพเสริมขึ้นมาก็คือ โดยโครงการศิลปาชีพแต่ละสาขาซึ่งเกิดขึ้นมาจากพระราชดำริของพระองค์ท่านทั้งสิ้น เมื่อแรกที่เริ่มปฏิบัตินั้นก็เป็นการเร่งในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเหล่านี้ เพราะฉะนั้นผลงานของศิลปาชีพที่ออกมาในระยะแรก ๆ หรือจากบุคคลที่แรกรับเข้ามา ก็จะเป็นผลงานซึ่งยังไม่ได้มีคุณภาพที่ดีเป็นที่พอพระราชหฤทัย ก็จะต้องทรงดิ้นรนแก้ไขอยู่ตลอดเวลา แต่ก็ทรงพระราชทานพระราโชบายเอาไว้ว่า เมื่อแรกที่ให้เขาทำ ต้องให้กำลังใจ และก็ต้องปล่อยให้เขาทำตามความสามารถที่มีอยู่ เพราะว่าเขามีความเดือดร้อนในสภาพครอบครัว เขาจะมีความกังวลที่เขาจะได้ทำงานสิ่งเหล่านี้ออกมา เพราะฉะนั้นผลงานที่ออกมานี้ อย่าเพิ่งไปเร่งรัดในเรื่องคุณภาพมากนัก แต่เมื่อทุกอย่างนี้ได้เข้าที่แล้ว หมายความว่า เขาได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิศิลปาชีพไประยะหนึ่งแล้ว ก็จะเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของเขาในแง่ นั้นแล้วเราก็มาร่วมในเรื่องคุณภาพ เพราะฉะนั้น เราก็ตัดสองระยะนี้ไปพร้อม ๆ กัน สำหรับบุคคลซึ่งแรกเข้ามาเป็นสมาชิกศิลปาชีพ เราก็ปล่อยให้เขาทำไปตามฝีมือที่เขา มีอยู่ และความพอใจที่เขาจะทำ แต่เมื่อเขาหมดความกังวลในเรื่องภาวะส่วนตัวและปัญหาส่วนตัวของเขาแล้ว เราก็มานั่นในเรื่องคุณภาพว่า จะต้องให้ได้ผลดีเยี่ยมในสิ่งที่ผลิตภณณ์นั้น ๆ ควรจะมี”

พัชรินทร์

นั่นก็หมายถึงรายได้ซึ่งจะต้องดีขึ้นตามคุณภาพของผลิตภณณ์

คุณหญิงจรงจิตต์

ที่ผลิตออกมานะคะ

“คะ อันนั้นแน่นอน เราก็ให้ราคาตามคุณภาพที่จะมี แต่อาจจะมีบางครั้งที่ผลงานออกมายังไม่ดี แต่เราให้เงินงามมาก ก็ด้วยปัญหาของแต่ละคนที่เขาเดือดร้อน อันนั้นก็พระมหากรุณาธิคุณเพิ่มเติมไปจากสิ่งที่เป็นผลงานนะคะ นอกเหนือไปอีก คือไม่คิดว่าอันนั้นเป็นราคา ชาวบ้านจะต้องเข้าใจว่านั่นไม่ใช่ราคาของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ เราจะบอกชาวบ้านไปเลยว่า นี่คือราคาของผลงาน ส่วนนี้เป็นพระมหากรุณา ซึ่งทรงช่วยในด้านว่าครอบครัวมีความเจ็บป่วย หัวหน้าครอบครัวป่วย หรือคนนี้มีลูกมาก แล้วก็ปีนั้นไม่ได้ข้าวเลย หรือได้ข้าวน้อยไม่พอเลี้ยง เราจะแยกให้เขาเห็น”

เพลงบรรเลง

สายฝน...

บรรยาย (พัชรินทร์)

เมื่อสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงทราบว่าราษฎรที่ได้ได้รับความทุกข์ยากเดือดร้อน ก็ทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ผู้แทนพระองค์ออกไปเยี่ยมเยียนและพระราชทานอาชีพเสริมให้โดยคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติ ความต้องการ และความสามารถของราษฎร ทรงมอบหมายให้จัดหาครูเพื่อสอนศิลปหัตถกรรมหลายสาขา ตามศิลปะและวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีอยู่ในแถบนั้น ๆ ตลอดจนเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมและติดตามความก้าวหน้าของโครงการอย่างใกล้ชิดเป็นประจำ ทรงพระราชทานคำแนะนำต่าง ๆ ด้วยในเรื่องของงานในโครงการส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษที่ทรงมีพระราชดำริให้ส่งเสริมตามภาคต่าง ๆ นั้น คุณหญิงภรณี มหานนท์ วิทยากรพิเศษ กองราชเลขาธุการในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เล่าให้ฟังว่า...

คุณหญิงภรณี

“เรื่องโครงการทั่วประเทศ เรื่องใหญ่ก็คือ ที่มีสมาชิกมากที่สุดก็คือในเรื่องของผ้า ผ้าไหมต่าง ๆ มีจำนวนสมาชิกทั่วประเทศ ๕,๓๕๗ คน ที่เป็นสมาชิกที่ทำอยู่กับบ้านแล้วก็ส่งงานมาให้ทางกองเรารับที่จะไปจำหน่าย ตรวจสอบคุณภาพ แล้วก็จำหน่ายออกสู่ท้องตลาด นอกจากนี้ในภาคอื่นก็มีโครงการ คือเวลาที่พระองค์ท่านเสด็จพระราชดำเนิน พระองค์ท่านก็จะนำโรงฝึกศิลปาชีพเคลื่อนที่ไปตลอดระยะเวลาที่พระองค์ท่านประทับอยู่ เช่น สมมุติว่าพระองค์ท่านประทับ ๒ เดือน ก็เปิดฝึกนักเรียนศิลปาชีพในทุกแผนกที่มีแล้ว โดยเฉพาะแผนกที่ใช้วัสดุพื้นเมือง นอกเหนือจากการฝึกชั่วคราวแล้ว ในทุก

แผนกของศิลปาชีพ พอพระองค์ท่านเสด็จฯ กลับแล้ว สมาชิกที่ได้รับการฝึกที่แสดงความสามารถถึงขั้นที่จะรับการฝึกต่อ พระองค์ท่านก็จะทรงนำกลับมาที่โรงฝึกที่สวนจิตรลดาจำนวนหนึ่ง แล้วก็สมาชิกที่เหลือก็แยกย้ายกันไปทำงานตามบ้านหรือตามหมู่บ้านที่เขาอยู่ตลอดไปทั้งปี เพราะฉะนั้นจำนวนสมาชิกพวกนี้ก็จะมีความแตกต่างกัน อย่างเช่น ทางจังหวัดภาคใต้แถวจังหวัดนราธิวาส ก็จะมีสมาชิกทอผ้าฝ้าย ทอผ้าไหม ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ซึ่งธรรมดาที่เราไม่เคยคิดว่าทางภาคใต้จะปลูกหม่อนเลี้ยงไหมได้นักว่าจะมีแต่ภาคอีสานเท่านั้น แต่ว่าสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ท่านก็ได้ทรงมีพระราชดำริให้ลองริเริ่มนำตัวไหมมาเลี้ยงที่ภาคใต้ และก็ให้นำต้นหม่อนไปทดลองปลูก ก็ปรากฏว่าได้ผลดี เพราะฉะนั้นขณะนี้ ภาคใต้ก็ทอผ้าไหม แม้แต่ผ้ามัดหมี่ก็ทอจากภาคใต้ได้สวยงามไม่แพ้ภาคอีสานเหมือนกัน นอกจากนั้นก็มีการจักสานเสื่อกระจูด ซึ่งก็เป็นวัสดุพื้นบ้าน ก็มีพระราชทานลวดลายต่าง ๆ ซึ่งแปลกออกไปและสีสันก็ไม่ตก โดยทูลกระหม่อม สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ ทรงทดลองที่จะย้อมสีของกระจูดตามหลักของเคมี ซึ่งทำให้สีนั้นคงทน ไม่ลอก ไม่ตก นอกจากนั้นก็มีการโครงการใหญ่ที่ใช้ของที่มีในพื้นที่บ้านของนราธิวาส ก็คือการจัดหาและก็นำจักสานย่านลิเภา และก็มีสมาชิกธนาคารข้าว สมาชิกเก็บเส้นหวาย คือในโครงการแต่ละภาคของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระองค์ท่านจะทรงนึกอยู่เสมอว่า วัสดุพื้นบ้านที่หาได้ง่ายนั้นคืออะไร แล้วก็ให้สมาชิกนั้นใช้ประโยชน์ และก็เรียนรู้ศิลปะที่จะทำเพิ่มเติมจากวัสดุพื้นบ้านนั้นให้สวยงามขึ้นไปอีก แทนที่จะเป็นกับหวายเฉย ๆ พระองค์ท่านก็ให้มีการฝึกสอนการนำหวายนั้นมาเป็นเฟอร์นิเจอร์ ทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ภายในบ้านที่จะขายออกได้ด้วย นอกจากนั้น พระองค์ท่านก็ยังทรงดูแลครอบคลุมไปถึงครอบครัว ความเป็นอยู่ของครอบครัว เพราะฉะนั้นก็จะมีสมาชิกเลี้ยงเป็ด เลี้ยงปลา เพราะว่าพระองค์ท่านทรงเห็นว่า สมาชิกของศิลปาชีพนั้นไม่ใช่ทำแต่งานศิลปะ แต่เขาต้องมีกินพอกินพอใช้เลี้ยงดูครอบครัวได้ด้วย เพื่อที่เขาจะทำงานได้ รักษาคุณภาพอย่างที่คุณหญิงจรูญจิตต์ว่าไว้ แล้วก็ท้องก็อึดด้วย โดยพยายามที่จะไม่ต้องมาหางานทำ หลังไหลกันมาในเมือง หางานทำในโรงงานอุตสาหกรรม

กรรม เมื่อเวลานอกเวลาทำนา หรือฤดูการทำนา เพราะฉะนั้นก็มี การปลูกข้าว ปลูกฝ้าย มีสมาชิกทำปักผ้า ทำตัดเย็บเสื้อผ้า สมาชิกที่เป็นช่างไม้ ช่างเฟอร์นิเจอร์ แล้วก็ตอนนี้ พระองค์ท่านก็ทรงให้ที่พระตำหนักทักษิณราชินเวศน์มีโรงปั้นเซรามิค ซึ่งสมาชิคนั้นทำงานตลอดเวลา ถึงแม้ไม่ประทับอยู่แล้ว โดยพระองค์ท่านส่งครูไปช่วยฝึกสอนสมาชิก โรงปั้นเซรามิคที่นั่นให้มีงานทำอยู่ตลอดเวลา เพราะว่าเรื่องของเซรามิคนั้นไม่สามารถที่จะทำอยู่กับบ้านได้ เพราะต้องมีเตาเผาซึ่งใช้รวมกัน เพราะฉะนั้นก็ทรงทดลองให้เปิดทำที่พระตำหนักทักษิณราชินเวศน์อยู่ในขณะนี้ ส่วนทางภาคอีสาน พระองค์ท่านก็มีโครงการใหญ่อยู่ที่กุดนาขาม คือที่บ้านกุดนาขาม ซึ่งที่บ้านนี้ก็มีโรงปั้นเซรามิคอีกเช่นกัน และก็มีเตาเผา เพราะว่าพื้นดินของแต่ละแห่งนี่คือดินภาคใต้ ดินภาคอีสาน ดินภาคเหนือ ที่แม่ต้า ลำปาง เหมาะสมกับการทำเครื่องปั้นดินเผา อันนี้ทรงเล็งเห็นการณ์ไกลด้วยพระองค์เอง ก็ทรงขอให้กรมวิทยาศาสตร์นำดินของแต่ละภาคนี้ไปวิเคราะห์ เพื่อจะดูว่าเหมาะที่จะเอามาทำเครื่องปั้นดินเผาไหม ก็ผลออกมาก็เป็นตามที่ทรงกะไว้ว่า คงจะเป็นประโยชน์ในการทำเครื่องปั้นดินเผา ก็ทำออกมา นอกจากนั้นที่โรงฝึกศิลปาชีพที่กุดนาขาม ก็ยังมีแผนกแกะสลักไม้ ซึ่งพระองค์ท่านก็ทรงเตรียมไว้รองรับโครงการปาร์กน้ำของพระองค์ ซึ่งให้ปลูกต้นไม้ ซึ่งสามารถจะนำออกมาแกะสลักได้ ก็ให้สมาชิกฝึกแกะสลักไม้เป็นลวดลายไทย แล้วก็ทำเฟอร์นิเจอร์ซึ่งเกิดจากไม้พวกนี้ แล้วก็มีการทอผ้าเช่นกัน เพราะว่าอีสานก็และว่าเป็นแหล่งที่เกิดของโครงการผ้าไหมทั้งหลาย นอกจากนั้นก็ยังมีธนาคารข้าว ซึ่งจะละทิ้งเสียไม่ได้ทุกภาค พระองค์ท่านจะทรงเน้นมากในเรื่องที่ว่าสมาชิกของพระองค์จะต้องมีข้าวพอกินเลี้ยงครอบครัวได้ และในยามที่ยากลำบากทำนาไม่ได้ผลก็ยังมีข้าวซึ่งไปเบิกจากธนาคารได้ เพราะว่าเงินทองนี้ในบางครั้งก็ไม่เกิดประโยชน์ถ้าไม่มีวัตถุติดเช่นข้าวที่จะเลี้ยงคนได้ เพราะฉะนั้นธนาคารข้าวนี้เป็นสิ่งที่พระองค์ท่านทรงเน้นควบคู่ไปกับงานศิลปาชีพ นอกจากนั้น ทางอีสานก็มีการปลูกป่าสมุนไพร ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม สมาชิกทอผ้าไหม ผ้าฝ้าย สมาชิกปาร์กน้ำ และเพาะกล้าไม้ ช่างตีเหล็ก บัณฑิตโอ่ง เพราะว่าน้ำเป็นสิ่งที่หายากของอีสาน เพราะฉะนั้นก็สนับสนุนให้มีการปั้นโอ่ง

เพื่อจะเก็บรักษาน้ำเอาไว้ใช้ประโยชน์ นอกจากนั้นก็มีการทำ
อิฐ ทำช่างไม้เฟอร์นิเจอร์ เลี้ยงปลาน้ำจืด เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงกระบือ
เลี้ยงไก่ ปลูกผัก ผลไม้อะไรต่าง ๆ ซึ่งสมาชิกประเภทนี้ทั้งหมดของ
อีสานก็มี ๒,๔๔๕ คน ในขณะที่ภาคใต้ก็มีเกือบ ๑,๕๐๐ คน ทาง
ภาคเหนือก็มีโครงการซึ่งเหมาะสมกับทางภาคเหนือ เช่นมีการเลี้ยง
ไก่พื้นบ้าน ปลูกดอกไม้มือเมืองหนาวที่แม่ฮ่องสอน เครื่องปั้นดินเผาที่
จังหวัดลำปาง ปลูกข้าวป่า ธนาคารข้าว ทอผ้า ปักผ้า อะไรต่าง ๆ
เหล่านี้ละ เพราะฉะนั้นแต่ละภาคก็มีโครงการ ซึ่งเหมาะสมกัน
แต่ละพื้นที่ และก็มีสมาชิกทางด้านต่าง ๆ ทำงานเต็มเวลา แต่ทำ
อยู่กับบ้าน ถึงแม้ว่าโรงฝึกชั่วคราวของท่านจะไม่ได้เปิดแต่
ว่าเขาก็คงทำงานต่อไปได้ และเมื่อเสด็จฯ กลับไปในภูมิภาคแต่ละ
ภาค เขาก็มีผลงานมาเสนอ แล้วก็แสดงความก้าวหน้าของผลงานที่
ทำ แล้วก็ใครที่จำเป็นจะต้องรับการฝึกเพิ่ม พระองค์ท่านก็โปรด
เกล้าฯ ให้เขามาฝึกเพิ่ม เมื่อเราไปเปิดโรงฝึกชั่วคราวอีก”

เพลงบรรเลง

สายฝน...

บรรยาย (พัชรินทร์)

นอกจากจะทรงสนับสนุนและส่งเสริมอาชีพราษฎรในภาค
ต่าง ๆ แล้ว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ยังมีพระราช
ประสงค์ที่จะเผยแพร่ศิลปหัตถกรรมของไทยให้แพร่หลายกว้าง-
ขวางออกไป โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้มี
การสอนศิลปอาชีพต่าง ๆ ขึ้นที่สวนจิตรลดา และภายในบริเวณ
พระตำหนักทุกแห่งที่เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปประทับ
แรม ดังที่คุณหญิงจูงจิตต์ ที่ชะระ ผู้ช่วยเลขานุการในพระองค์-
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และคุณหญิงภาณี
มหานนท์ วิทยากรพิเศษ กองราชเลขาธุการในพระองค์สมเด็จพระ-
นางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เล่าให้ฟังเกี่ยวกับผู้ที่จะได้เลือกให้
เข้ามารับการฝึกในโรงฝึกของศิลปอาชีพ ว่า...

คุณหญิงจูงจิตต์

“คือคุณสมบัติที่เลือกเข้ามานี้ก็หลายข้อด้วยกัน บางครั้งครบครัน
นั้นอาจจะมิถูกหลายคน ก็ทรงขอมา ๑ คน หรือ ๒ คน ที่จะมาอยู่ที่
โรงฝึกศิลปชีพที่สวนจิตรลดา หรือบางครั้งครบครันอาจจะมิถูกไม่
มากนัก แต่ว่ามีความต้องการมาก ที่น่าจะไม่มีมากต้องเข้าเขา
ทำ หรือไม่มีที่ทำกินเลย แล้วก็มีอาชีพรับจ้างไปวัน ๆ หนึ่ง อย่างนั้น
ก็ทรงคัดเลือกเข้ามา ที่นี้เมื่อเขามาอยู่กับเรา เขาก็จะมาเรียนวิชาชีพ

ในแต่ละสาขา ซึ่งบางครั้งก็ทรงกำหนดว่าเขาน่าจะทำได้ บางครั้งเมื่อเด็กมาทดลองทำแล้ว อาจจะไม่ชอบมากเท่ากับอีกสาขาหนึ่ง ก็สามารถที่จะเปลี่ยนย้ายสาขางานได้ เราก็ฝึกให้เขามีการเล่าเรียนในสาขานั้น ๆ พุดง่าย ๆ แล้ว พระองค์ท่านทรงเอาคนซึ่งไม่รู้อะไรเลยนี้ มาฝึก คือเด็กซึ่งเรียนเขียนลาย อาจจะไม่รู้จักหยิบดินสอหรือปากกาเลยก็ได้ อาจจะมาหัดตั้งแต่เริ่มแรกขีดเส้นตรง วาดรูปโค้ง จนกระทั่งมาสามารถเขียนลายจิตรกรรมฝาผนังได้ในที่สุด หรือไม่ก็มาวาดภาพเหมือน แล้วก็มาวาดลายกนก ลวดลายไทย ๆ เพื่อจะมาถมทอง แล้วก็เป็นการแกะสลัก ฉลุ ลงไปบนแผ่นเงินแผ่นทอง อันนั้นจะเป็นขั้นสุดท้าย แต่พระองค์ท่านทรงจัดเด็กจากที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ทางด้านเหล่านี้มาเลยมาฝึกขึ้นไป เพราะฉะนั้นศิลปาชีพนี้ต้องใช้เวลานานมาก แล้วก็ต้องทรงมีพระวิริยะอุตสาหะ ที่จะทรงคอยให้เด็กเหล่านั้นได้รับการถ่ายทอดวิชาจากครูผู้มีความชำนาญ ส่วนฝ่ายเด็กเองก็ต้องมีความมานะพยายาม แล้วก็ตั้งใจตั้งใจแน่วแน่ที่จะทำทุกอย่างสนองพระราชประสงค์ ซึ่งทรงอยากจะให้เขาได้รับถ่ายทอดวิชาอันนี้ไว้ เพื่อปากท้องของเขาเองด้วย และก็เพื่อจรรโลงศิลปวัฒนธรรมให้มีอยู่คู่บ้านคู่เมืองต่อไปด้วย ก็อย่างวิชาถมทองก็ดี การวาดภาพเกี่ยวกับจิตรกรรมฝาผนังของไทยก็ดี นับวันแต่ว่าจะไม่มีผู้ทำ เพราะวาระบบเศรษฐกิจหรือปัญหาทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ การที่จะทำลงไปบนเครื่องเงินเครื่องทองนี้ ต้องลงทุนด้วยราคาสูง เพราะฉะนั้นช่างต่าง ๆ นี้ ก็รับงานเข้ามานี้น้อย เพราะฉะนั้นการที่นายช่างต่าง ๆ ก็อาจจะต้องเปลี่ยนหรือย้ายเบนอาชีพไปทำงานอย่างอื่น ด้านงานศิลปะที่จะสร้างสรรค์จริง ๆ ที่จะมีนี้ก็จะมีน้อยลง เพราะฉะนั้นพระองค์ท่านก็ทรงคิดว่า โรงฝึกศิลปาชีพนี้จะเป็นที่สร้างบุคคลเหล่านี้ขึ้นมาให้มีอยู่ในบ้านในเมืองนี้ แล้วก็ต่อไปอาจจะไปเป็นครูสอนคนทั่วไปด้วย ถ้าสภาพบ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมากกว่านี้ อาจจะมีผู้ที่เข้ามาเห็นคุณค่า แล้วก็ลงทุนทำในสิ่งเหล่านี้เพิ่มมากขึ้น ครูที่จะสอนสิ่งเหล่านี้ ก็จะต้องมีผู้ที่จะต้องออกไปใช้ แล้วก็เด็กในบางสาขาเขาจะอยู่กับเราชั่วระยะเวลาหนึ่งที่เขามีความชำนาญในผลงานนั้น ๆ แล้ว เขาก็จะถูกส่งกลับไปอยู่ที่บ้าน เพื่อที่จะสร้างสรรงานเหล่านี้ที่หมู่บ้านของเขา ไปเป็นครู ไปสอนให้ชาวบ้านแถวบ้านเขา

ไปช่วยเหลือหมู่บ้านให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยที่เขาเองงานเหล่านี้เข้าไปสอนให้เกิดกลุ่มเหล่านี้มากขึ้น เป็นการขยายงานออกไปในตัวด้วย แล้วก็เมื่อเวลาเขามาอยู่ที่นี้ เราไม่ได้ทำแต่ว่ามุ่งแต่ให้เขาทำแต่ผลงานอย่างเดียว เราสอนความรักชาติความสามัคคีในชาติ ความอยู่ร่วมกัน การทำอะไรรวมกัน ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน แต่ให้เขาเห็นประโยชน์ส่วนรวมที่จะมุ่งมั่นที่จะทำงานพัฒนาหมู่บ้านของเขา ให้มีความเจริญขึ้นขณะเดียวกันก็พาเขาไปทัศนศึกษาให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของหมู่บ้านอื่น ๆ และก็เห็นความเจริญของเมืองไทยว่า เขามีอะไรบ้าง เขาจะได้รับสิ่งเหล่านี้ประกอบไปด้วยกับงานอาชีพ เพราะฉะนั้นเมื่อเขากลับไปเขาก็เห็นสิ่งต่าง ๆ มากพอสมควร เขาก็คิดว่าเขาจะไปสร้างสรรค์หมู่บ้านของเขาให้เจริญขึ้นไปอย่างไรด้วย”

คุณหญิงภรณ์

“ก็ระหว่างที่เขารับการฝึก พระองค์ท่านก็พระราชทานเบี้ยเลี้ยงประจำวัน แต่ว่าระหว่างที่เขาเรียนตั้งแต่เช้าจนถึงบ่าย ตั้งแต่ ๘ โมงครึ่ง จนถึง ๔ โมงเย็น พระองค์ท่านก็พระราชทานอาหารให้ด้วย แต่ว่าเมื่อเย็นเขาก็รับประทานเองจากเบี้ยเลี้ยงที่ได้รับค่าอาหารต่างหากอีก ที่พักนี้ท่านก็จัดที่ให้อยู่ พวกผู้ชายก็อยู่ที่ในระยะที่สามารถเดินไปทำงานหรือเดินมาโรงเรียนได้ ห่างจากนี้ไปประมาณ ๓ ช่วงถนน ส่วนผู้หญิงก็พักในพระบรมมหาราชวัง ในส่วนที่เป็นที่พักของผู้หญิงของฝ่ายในตั้งแต่โบราณแล้ว”

พัชรินทร์

ก็มีคนมาจากหลายภาค แล้วก็แตกต่างกันไปในการที่จะมาอยู่ร่วมกันนี้ มีปัญหาในการที่จะฝึกหรือว่าปกครองบ้างหรือเปล่านั้น

คุณหญิงภรณ์

“น่าจะมีปัญหา แต่ว่าเราได้รับพระราชทานนโยบายมาว่า เรามีหน้าที่ที่จะอบรมคนเหล่านี้ให้สามารถที่จะอยู่ร่วมกัน มาตอนแรกบางคนพูดกันคนละภาษาเลย คนที่มาจากภาคใต้กับชาวเขา ต่างคนต่างไม่พูดภาษาไทยด้วยซ้ำ แต่ว่าก็เป็นสิ่งที่น่าภูมิใจอย่างหนึ่งว่ามาจากทุกสารทิศ พูดกันคนละภาษา แต่ว่าในที่สุดเขาก็มาอยู่ร่วมกัน โดยมีความสามัคคีกลมเกลียวกัน โดยมีความมุ่งหมายอย่างเดียวกัน คือว่า เพื่อที่จะมาเรียนรู้สิ่งที่จะสามารถช่วยเขาได้ในระยะยาว ให้เขามีอาชีพที่จะเลี้ยงดูครอบครัวได้ แล้วก็ทำงานซึ่งเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ รักษาศิลปวัฒนธรรมต่อไปได้แล้วก็สำคัญที่สุดก็

คือว่า องค์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงพระราชทาน
กำลังใจให้กับพวกเขาอยู่เสมอ ๆ อยู่ตลอดเวลาว่า งานที่เขาทำนั้น
เป็นงานซึ่งก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ มีแรงจูงใจจากสมเด็จพระนาง-
เจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ อยู่ตลอดเวลา ความเอาพระทัยใส่ของ
พระองค์ท่านไม่ได้ขาดตกบกพร่องไปเลย ไม่ว่าจะเป็นเวลาไหน ทำให้
เขารู้สึกว่ากระตือรือร้นที่จะทำงานถวาย และก็ช่วยครอบครัวเขา
ได้ด้วยในเวลาเดียวกัน”

เพลงบรรเลง

สายฝน...

บรรยาย (พัชรินทร์)

ท่านผู้ฟังคะ โครงการศิลปาชีพพิเศษ ได้ครอบคลุมไปทั่ว
ประเทศ มีสมาชิกอยู่ในโครงการทั้งหมด ๑๑,๔๒๓ คน และยังมีผู้ที่มา
รับการฝึกในโรงฝึกศิลปาชีพภายในบริเวณพระตำหนักทุกแห่งอีก
เป็นจำนวนมาก และจะทวีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งแต่เดิมกองราช-
เลขาธุการในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ รับ-
ผิดชอบอยู่ และปัจจุบันรัฐบาลได้เห็นความสำคัญของโครงการนี้
ก็ได้ให้ตั้งกองศิลปาชีพขึ้นมาเพื่อที่จะรองรับงานของมูลนิธิส่งเสริม
ศิลปาชีพพิเศษ โดยแยกออกมาจากกองราชเลขาธุการในพระองค์
และจากโครงการศิลปาชีพพิเศษ ตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงทำให้ราษฎรมีรายได้และ
มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมาก นอกจากนั้นยังเป็นการอนุรักษ์
ศิลปพื้นบ้าน อันเป็นสมบัติอย่างหนึ่งของชาติ ให้คงไว้เป็นมรดก
วัฒนธรรมของไทยสืบต่อไป

ไต่เตลจบ

.....

“โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำตามพระราช- ดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายปลอดประสพ สุรัสวดี

นายสมโภชน์ อัคระทวีวัฒน์

ผู้จัดรายการ

ปราณี ลิ้มปวณิชนันท์

เพลงไตเติ้ล

บรรยาย (ปราณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

ท่านผู้ฟังคะ การเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยึดถือประกอบเป็นอาชีพมานับตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์มาแล้ว ทั้งในด้านการทำนา การเพาะปลูก การประมง และการเลี้ยงสัตว์ ส่วนหนึ่งของอาชีพเกษตรกรรมก็ได้ส่งเป็นสินค้าออกนำเงินตราเข้าสู่ประเทศในปีหนึ่ง ๆ มีมูลค่าหลายหมื่นล้านบาท แต่อย่างไรก็ตาม รายได้เฉลี่ยของประชากรก็ยังอยู่ในฐานะที่ค่อนข้างจะยากจน ทั้งนี้เกิดจากอุปสรรคในด้านเกษตรกรรม คือ ความไม่แน่นอนของสภาพภูมิประเทศ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งส่งผลให้การผลิตด้านการเกษตรลดต่ำลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการประมง มีการจับสัตว์น้ำมาใช้ประโยชน์มากเกินไป ทำให้แหล่งเลี้ยงตัวและวางไข่ของสัตว์น้ำถูกทำลายไป เกี่ยวกับเรื่องนี้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเล็งเห็นการณ์ไกลและทรงห่วงใยอย่างมากว่า ในอนาคตทรัพยากรสัตว์น้ำของไทยก็จะลดน้อยลงทุกที จนในที่สุดก็จะสูญพันธุ์ไปได้ จึงได้ทรงมีพระราชดำริในการจัดตั้ง “โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ” ขึ้น ตามที่รองอธิบดีกรมประมง ฝ่ายพัฒนา ดร. ปลอดประสพ สุรัสวดี ซึ่งได้เคยตามเสด็จสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเป็นประจำ ระหว่างการเสด็จพระราชดำเนิน

ตรวจเยี่ยมโครงการ ได้เล่าถึงสาเหตุที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงสนพระราชหฤทัยในการอนุรักษ์ ทรัพยากรสัตว์น้ำว่า...

ดร.ปลอดประสพ

เรื่องการประมงนี่นะครับ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงสนพระทัยมากนะครับ ดูเหมือนทรงเล่าวว่า ได้ทรงอ่าน หนังสือของ เอฟ.เอ.โอ. หนังสือฉบับนั้นก็ได้พูดถึงเรื่องการ เกษตร พอพูดถึงการประมง หนังสือฉบับนั้นก็ชมประเทศไทย ว่า ประเทศไทยนี้เก่งทางด้าน การประมง เก่งทั้งทางด้านการจับ การ เพาะเลี้ยง ทรงอ่านแล้วก็ทรงบอกว่ารู้สึกภูมิใจเหลือเกินนะครับ แล้วยิ่งกว่านั้น เวลาที่ทรงเสด็จพระราชดำเนินต่างประเทศหรือว่า เวลาที่แขกไปเฝ้านี่นะครับ พวกทูตานุทูตนี่เมื่อพูดถึงเรื่องประมง ทุกคนก็ทูลว่าประเทศไทยเก่งนะครับ ท่านก็ทรงชื่นชมเหลือ เกิน และทรงบอกว่าแม้พวกเราที่ชาติเล็ก ๆ ก็ยังทำการประมง ไปถึงครึ่งโลก และผลิตอาหารให้ประชาชนชาวไทยไว้บริโภค ทรงมีพระราชกระแสว่า ปลาเป็นโปรตีนที่ย่อยง่าย และมีไขมันน้อย นะครับ แล้วเข้าก็บรสชาติ รสปากของคนไทย ถ้าคนไทยทานปลา กันเยอะ ๆ สุขภาพร่างกายก็จะสมบูรณ์ และดูเหมือนจะทรง บอกว่า คนไทยทานข้าวทานปลานะ เพราะฉะนั้นต้องพัฒนาคู่กัน อันนี้ก็คงจะเป็นความเดิมนะครับที่ทรงสนพระทัยเรื่องกิจการ ประมง

บรรยาย (ปรานี)

ในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำนั้น สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงสนพระราชหฤทัยในสัตว์น้ำชนิดหนึ่ง อย่างมากก็คือ ปลานิลสีทอง ซึ่งประมาณ ๒๐ กว่าปีมาแล้ว เจ้าฟ้า ขยายอคิโต มกุฎราชกุมารแห่งญี่ปุ่น ได้ทูลเกล้าฯ ถวายปลานิลแด่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงได้ทรงนำไปทดลองเลี้ยงใน สวนจิตรลดา เมื่อทรงขยายพันธุ์ได้แล้วก็พระราชทานให้กรมประมง ขยายพันธุ์ต่อ เพื่อแจกให้ราษฎรต่อไป และต่อมากรมประมงได้ ค้นพบการผสมพันธุ์ปลานิลจนกลายเป็นปลานิลสีทอง และเมื่อ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงทราบว่า กรมประมง ประสบความสำเร็จในการผสมพันธุ์ปลานิลสีทอง ก็ได้ทรง แนะนำว่า...

ดร.ปลอดประสพ

ที่นี้มาตอนหลัง เราก็ค้นพบวิธีการผสมพันธุ์ปลานิลนี้ ผสม

ไปผสมมากลายเป็นปลานิลสีทอง สีแดง และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถก็ทรงทราบ ก็ทรงสนพระทัยมากนะ ครับ เพราะว่า ทรงบอกว่าหนึ่งก็คือสวยงามเพราะเป็นสีทอง สองนี้ มันหวานกว่าเดิม และดูเหมือนว่าจะมีโปรตีนสูงกว่าเดิมด้วย และมีไขมันน้อยกว่า ก็ทรงรับสั่งให้ขยายพันธุ์ ทางกรมประมงก็ใช้พันธุ์แท้ จากวังสวนจิตรลดาไปคลอสกันนะ ครับ และก็ได้อปลานิลสีทอง มา และพยายามขยายพันธุ์ให้มากขึ้น เมื่อขยายพันธุ์ได้ก็นำขึ้นทูลเกล้าฯ ผมจำได้ว่าสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรง ปล่อยปลานิลสีทองตัวแรกเมื่อตอนเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยม โครงการบึงจำไหล ที่จังหวัดสงขลาเมื่อสัก ๔ ปีที่แล้ว เวลานั้นก็เป็น ที่น่าดีใจที่ปลานิลสีทองได้กระจายไปมากเหลือเกินในประเทศ และก็ สามารถส่งขายประเทศสิงคโปร์ มาเลเซียได้ในราคาแพง ๆ ด้วย

บรรยาย (ปรมณี)

นอกจากการผสมพันธุ์ปลานิลจนกลายเป็นปลานิลสีทอง แล้ว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ยังทรงสนพระ- ราชหฤทัยในปลาไทยอย่างมากเช่นกัน โดยทรงเกรงว่าปลาไทยดั้ง เดิมของประเทศไทยจะสูญพันธุ์ไป จึงทรงสนับสนุนในการอนุรักษ์ ปลาไทย ดังที่ดร.ปลอดประสพ สุรัสวดี ได้เล่าไว้

ดร.ปลอดประสพ

ทรงรับสั่งบอกว่าในวรรณคดีนะ ครับ พูดถึงปลาบู่ทองพูดถึง เอื้อย อะไรอย่างนี้ก็ทรงสนพระทัยว่ามีจริง ๆ หรือเปล่าจนกระทั่ง วันหนึ่ง พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคลฯ ได้ทูลว่า มีจริง ๆ นะ ครับ เคยทอดพระเนตรเห็น และพวกชาวบ้านที่จับปลาบู่ได้ก็ไม่ เคยให้ใครดูหรอก จะเก็บเอาไว้บูชาเพราะถือว่าเป็นของสิริมงคล สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถก็ทรงรับสั่งว่า ให้นำกรม ประมงไปหามาให้ดูกันซิ เพราะหนึ่งจะได้เป็นการพิสูจน์วรรณคดี ข้อสองก็คือว่าจะมีการพัฒนาปรับปรุงมัย เพราะว่าปลาบู่ที่มันสวย และมันอาจจะดีเหมือนปลานิลสีทองก็ได้ กรมประมงใช้เวลาอยู่หลายปี ๔-๕ ปี ที่แรกก็ไม่ค่อยมั่นใจว่ามีหรือเปล่า เพราะว่า เป็นข่าว ที่หลังก็ ไปได้จริงนะ ครับ เป็นชาวประมงที่จังหวัดสิงห์บุรี เมื่อเรารู้เรา ก็ไปพบและบอกว่าขอเถอะ แต่ไม่บอกว่าเราจะเอาไปทำ อะไร เขาก็ไม่ให้ ไม่ให้ดูด้วยซ้ำไปนะ ครับ ในที่สุดเราก็กลับ มากราบบังคมทูลว่ามีจริง ๆ แต่เขาไม่ให้ดู ก็ทรงรับสั่งบอกว่า อยากจะให้เขาเข้าเฝ้า และเราก็ไปบอกเขา ขอชื่อเถอะ เขาก็ไม่ให้

เราบอกว่าถ้าให้เข้าเฝ้าละ เขาก็บอกว่าเอา จะเข้าเฝ้าและทูลเกล้าฯ ถวาย พวกเราได้อินก็ดีใจ ก็เลยนำชาวประมงคู่นั้นมารับ ๒ คน เพราะปลา ๒ ตัวเข้าเฝ้ากราบทูลรายงานเรื่องที่จับปลามาได้และ ก็ขอพระบรมราชานุญาตถวายปลา ผมจำได้ว่าวันนั้นทรงเสด็จ พระราชดำเนินกลับมาจากทรงทอดกฐินที่วัดอรุณฯ พอเสด็จกลับ มาที่ทรงมาทอดพระเนตรปลา เพื่อให้แน่ใจก็เลยทรงรับสั่งว่า ขอให้ ไปทูลเชิญพระองค์เจ้าภานุพันธ์ มาทอดพระเนตรอีกทีหนึ่งว่าใช่ หรือไม่ปลาตัวนี้ สักพักหนึ่งพระองค์เจ้าภานุพันธ์ก็เสด็จมา ก็มาดู และบอกว่าใช่ แต่ว่าสีแดงน้อยไปหน่อย อาจจะเป็นเพราะปลาตัวนี้ ได้ เนื่องจากวันนั้นเข้าเฝ้าก็มีไฟสว่างมากเลยนะครับ แต่ก็น่าเสียใจ ปลาคู่นี้อยู่ได้ไม่นาน เพราะว่าเขาเคยอยู่ในบึงในบ่อต้องมาอยู่ใน ตู้ กรมประมงก็พยายามเหลือกิน ก็ได้มาอีกตัวหนึ่งก็พาเจ้าของ ไปทูลเกล้าฯถวายเช่นกัน ดูเหมือนในวันนั้นจะทูลเกล้าฯถวายในวังที่ ดำหนักภูพานราชนิเวศน์ ประมาณปี ๒๕๒๘ ตอนที่เสด็จพระราช- ดำเนินไปในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๕๔ พรรษา ตัวสุดท้าย ที่ทูลเกล้าฯ ถวาย พระองค์ก็ทรงรับสั่งให้กรมประมงนำไปเลี้ยงต่อ บังเอิญเราได้มาตัวเดียวซึ่งเป็นเพศผู้ ขณะนี้กำลังหาเพศตัวเมียอยู่ ถ้าหาได้เราก็คงพยายามจนสุดความสามารถ จะขยายพันธุ์ต่อไป ให้ได้

เพลง

บรรเลง สายฝน...

บรรยาย (ปราณี)

จากความสนพระราชหฤทัยของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างต่อเนื่อง คราวใดที่ชาวนาชาวไร่ หรือเกษตรกรชาวไทยเดือดร้อนในการทำ นาทำไร่ ก็จะทรงแนะนำในเรื่องของการประมง เพื่อเป็นการ ส่งเสริมหารายได้พิเศษนอกฤดูการทำนาทำไร่ ดังเช่นที่อำเภอ บางไทร และอำเภอสiena จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้เกิดปัญหาใน เรื่องน้ำท่วม หนูนากัดกินทำลายต้นข้าว และยังเกิดโรคระบาดของ ข้าว ทำให้ราคาข้าวตกต่ำ ชาวนาได้รับความเดือดร้อนอย่าง หนัก สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงทราบและทอด พระเนตรเห็นความทุกข์ยากของชาวนาชาวไร่ที่อำเภอบางไทร และอำเภอสiena จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงทรงมีพระราชดำริ ว่าควรจัดทำ “โครงการพัฒนาเกษตรกรรมแบบเบ็ดเสร็จ” ขึ้น

ในท้องที่ ๒ อำเภอ นั้น ซึ่งในส่วนของกรมประมงนั้น คุณสมโภชน์
อัครกะทิววัฒน์ หัวหน้าสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ได้กล่าวถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์เกี่ยวกับการอนุรักษ์
สัตว์น้ำในพื้นที่ของโครงการนี้ว่า...

คุณสมโภชน์

มีพระราชดำริว่าควรจะหาอาชีพอื่นซึ่งมีความเหมาะสมใน
ท้องที่ที่มีน้ำมากก็คือ การเลี้ยงปลา จึงพระราชทานที่ดิน
ประมาณ ๒๐๐ ไร่ ให้กับกรมประมงเมื่อประมาณปลายปี ๒๕๒๕ เพื่อ
ให้กรมประมงจัดสร้างสถานีประมงขึ้น ทางกรมประมงก็ได้ติดต่อ
กับทางรัฐบาลญี่ปุ่นและได้ขอทุนมาจัดสร้างสถานี ซึ่งในตอนนั้น
ทางรัฐบาลญี่ปุ่นก็ได้ให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่าในวงเงิน
ประมาณ ๔๕ ล้านบาท และได้สร้างสถานีประมงขึ้นที่อำเภอ
บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในบริเวณเดียวกับศูนย์ศิลปาชีพ
พิเศษ สถานีประมงแห่งนี้ก็ได้ทำการผลิตการอบรมราษฎรในพื้นที่
อำเภอบางไทรและอำเภอเสนาทุกตำบลเป็นจุด ๆ อบรมให้รู้จักการ
เลี้ยงปลาและแนะนำให้รู้จักปลาชนิดต่าง ๆ ที่สมควรจะเลี้ยงใน
ท้องที่ทั้ง ๒ อำเภอ และส่งเสริมให้ชาวบ้านรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อ
สะดวกในการเลี้ยงปลา และก็ส่งเสริมให้เลี้ยงปลาอย่างผสมผสาน
คือเลี้ยงปลาปนกับหมู สร้างเล้าหมูอยู่บนบ่อปลา เลี้ยงไก่อยู่บนบ่อปลา

นอกจากนี้เราก็ได้ส่งเสริมทางด้านโรงเรือน ให้ชุดบ่อเลี้ยงปลาขึ้น อีก
โครงการหนึ่งที่เราก็คือ โครงการปล่อยกุ้งในแม่น้ำเจ้าพระยา
สืบเนื่องมาจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรง
มีพระราชเสาวนีย์ว่า กุ้งก้ามกรามในแม่น้ำเจ้าพระยาในระยะก่อตั้ง
ศูนย์นี้คือราว ๆ ปี ๒๕๒๕-๒๕๒๖ เกือบจะสูญพันธุ์ไปจากแม่น้ำ
เจ้าพระยา พระองค์ก็รับสั่งให้ลองปล่อยลงไปแม่น้ำเจ้าพระยา
ดูซิว่าจะสามารถเจริญเติบโตมั้ย ในการนี้พระองค์ก็ได้พระราชทาน
ทุนทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวนหนึ่งซื้อลูกกุ้ง แล้วปล่อยลงในแม่น้ำ
เจ้าพระยา ปรากฏว่าลูกกุ้งที่ปล่อยลงนี้มีการเจริญเติบโต และ
ชาวประมงก็ได้จับขึ้นมาจำหน่ายจนเป็นการเรียกติดปากกันว่า
กุ้งสมเด็จพระนางเจ้าฯ โครงการนี้ก็ได้อผลดี กรมประมงก็ได้ดำเนินรอยตาม
พระยุคลบาทของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เราก็ปล่อยกุ้ง
เป็นประจำเดือนละ ๒ หมื่นตัว ปีหนึ่งก็ประมาณ ๒ แสน ๕ หมื่น
ตัว และเราได้เพิ่มขึ้นในปี ๒๕๒๘ เราเพิ่มขึ้นโดยปล่อยไป ๕ แสนตัว

ต่อไป ก็ทำให้ประชาชนซึ่งแต่เดิมต้องออกไปหางานทำใน กรุงเทพฯ ตอนนั้นก็มาตกกุ้งขาย สามารถจุนเจือครอบครัวได้ การที่ประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มีการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาขึ้นอย่างเป็นล่ำเป็นสัน และมีสัตว์น้ำโดยเฉพาะกุ้งเพิ่มขึ้นในแม่น้ำเจ้าพระยา ก็เนื่องมาจากพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถนั่นเอง

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ พระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำนั้น ทรงเน้นในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นปลาไทย ปลาต่างชาติที่มีคุณค่าทางอาหารต่อคนไทย หรือแม้แต่กุ้งก้ามกราม รวมไปถึงการอนุรักษ์เต่าทะเลของไทยด้วย เมื่อใดก็ตามที่พระองค์ทรงทราบ และทอดพระเนตรเห็นประโยชน์จากการอนุรักษ์สัตว์น้ำชนิดนั้น ๆ แล้ว ก็จะพระราชทานคำแนะนำและความช่วยเหลือในการส่งเสริมไปสู่พื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงทันที ไม่ว่าจะเป็นภูมิภาค จังหวัดใดของประเทศ สำหรับทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น พระองค์ได้พระราชทานคำแนะนำว่า...

ดร.ปลอดประสพ

ทรงแนะนำให้กรมประมงพยายามทำบ่อปลาในบ้าน เราก็ถวายนงานโดยการทำบ่อปลาขนาดเล็กปูด้วยพลาสติก แล้วก็เอาปลาพวกปลานิลหรือปลาที่เลี้ยงง่าย ๆ ไปเลี้ยง เพื่อที่ว่าชาวบ้านหรือเจ้าของบ้านจะได้จับปลาเหล่านี้รับประทานนะครับ เป็นวัน ๆ ไป เพราะเหตุที่ได้พูดกันมาตั้งแต่ต้นว่า ปลานิลเป็นอาหารโปรตีนและถูกกระสนิยมของคนไทย ปรากฏว่าก็ประสบผลสำเร็จนะครับ ผมยังจำได้ว่าทรงเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรแล้วก็นำฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ไปดูถึงความสำเร็จของโครงการนี้ ซึ่งโครงการนี้ขณะนี้ก็ได้ขยายออกไปมากแล้ว ทำให้ชาวบ้านในหมู่บ้านเหล่านี้มีปลาไว้รับประทานไม่ต้องออกไปหาปลายังที่ไกล ๆ หลังจากที่เขาเลี้ยงมาแล้วทั้งวัน

บรรยาย (ปราณี)

ส่วนทางภาคใต้ ซึ่งมีปัญหาในสภาพพื้นที่ดินที่ไม่สามารถทำการเกษตรได้ เนื่องจากเป็นดินพรุ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงแนะนำให้กรมประมงเลือกหาปลาที่เหมาะสมกับสภาพดังกล่าวไปทดลองเลี้ยงดู ในเรื่องนี้ รองอธิบดีกรมประมง ฝ่ายพัฒนา ได้เล่าให้ฟังดังนี้

ดร.ปลอดประสพ

พวกทางภาคใต้เนี่ยครับ เวลาที่แปรพระราชฐานไปยังภาคใต้เนี่ย ทางภาคใต้ก็มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม ดินเป็นกรดปลูกอะไรก็ไม่ค่อยได้ ทรงรับสั่งว่าเมื่อมีน้ำ ก็น่าจะเลี้ยงปลาได้ และทรงทราบว่าในพื้นที่ของภาคใต้เป็นพรุ และในพรุนั้นไม่ว่าจะเป็นพรุบาเจาะหรือพรุมนูอะไรก็ตาม ต้องมีปลาแน่ ๆ เพราะว่าทรงรับสั่งให้ทหารลงไปจับ ให้ราษฎรและเจ้าหน้าที่กรมประมงลงไปจับด้วย ก็ทรงรับสั่งว่าในเมื่อปลารวมชาติมันอยู่ได้ก็ควรจะพัฒนาได้ไม่ว่าจะเอาปลารวมชาติหรือเอาปลาจากที่อื่นมา ส่วนทางกรมประมงเองก็เห็นว่า ในทางชีววิทยานี้ น่าจะใช้ปลาพื้นบ้านเป็นหลักนะครับ ก็ได้พยายามค้นคว้า ก็พบว่ามีปลาตัวหนึ่งเรียกว่าปลาดุกลำพัน ซึ่งน่าจะอยู่ได้และเป็นปลาที่ชาวใต้รับประทานกันและมีราคาสูง แต่ปลาตัวนี้หนึ่เก้ง เพราะฉะนั้นเวลาเลี้ยงก็ต้องระวังหน่อย สำหรับปลาอื่นที่นำเข้ามาก็เป็นปลาสลิด เพราะว่าปลาสลิดนี้ก็อยู่ในพื้นที่ดินกรดเหมือนกันและเราเห็นว่าปลาสลิดนี้สามารถอยู่ได้ที่สมุทรปราการ ก็นำไปถวายเป็นของขวัญโครงการ เวลานี้ก็ประสบความสำเร็จมากพอสมควรนะครับ ยิ่งไปกว่านั้นผมจำได้ว่าดูเหมือนท่านผู้หญิงสุประภาดา เกษมสันต์ ได้ทูลเกล้าฯถวายรายงานพระองค์ว่า ที่อำเภอตากใบนี้ ชาวไทยมุสลิมเคยเลี้ยงปลากะพงได้ แต่ตอนนี้มีปัญหาทางด้านการตลาด ซึ่งปลากะพงขาวนี่นะครับ ประเทศไทยเป็นประเทศแรกที่เลี้ยงได้และส่งออกไปได้ราคา พระองค์ท่านก็ทรงสนพระทัยมาก และทรงเป็นห่วงนะครับ จึงเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรด้วยพระองค์เอง เมื่อเสด็จไปถึงแล้ว ก็ทรงเรียกราษฎรมา ให้มาประชุมกัน และพระองค์ก็ทรงสัมภาษณ์ราษฎรด้วยพระองค์เองเป็นหลายบุคคลเลยว่าเคยเลี้ยงมาหรือเปล่า มีปัญหาอย่างไรบ้าง จะให้ช่วยเหลือยังไง ต้องการแก้ไขปัญหาทางเทคนิคอย่างไร ยิ่งกว่านั้นได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้แก่ชาวประมงประมาณ ๕๐ ราย ให้เลี้ยงปลากะพงขาวในแม่น้ำตากใบต่อไป เพื่อที่จะขายเป็นรายได้ไว้เลี้ยงครอบครัวและเพื่อรับประทาน โครงการนี้ตลาดแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทด้วยกัน ประเภทแรกคือเอาลูกปลาเล็กมาขุนให้เป็นลูกปลาใหญ่แล้วเอาไปขาย ซึ่งส่วนใหญ่ขายประเทศมาเลเซีย อีกประเภทหนึ่งก็คือเลี้ยงปลาใหญ่แล้วขายเลย ซึ่งโครงการนี้ก็ประสบความสำเร็จ

สำเร็จเป็นอย่างยิ่งนะครับ และราษฎรก็ซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ และได้ใช้จ่ายเงินที่พระราชทานมาให้อย่างประหยัด อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด เวลานี้ก็สามารถพูดกันได้ว่าโครงการนี้ได้กำไรนะครับ

บรรยาย (ปราณี)

ดังที่กล่าวข้างต้นว่า สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงห่วงใยทรัพยากรสัตว์น้ำ ไม่ว่าจะเป็นปลาไทย กุ้งก้ามกราม หรือแม้แต่เต่าทะเล ก็ทรงมีพระราชประสงค์จะอนุรักษ์ไว้ด้วย โดยทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับพันธุ์เต่าทะเลว่า...

ดร.ปลอดประสพ

คือเรื่องเต่าทะเลนี่นะครับ ดูเหมือนจะเป็นเรื่องที่ทรงสนพระทัยมาแต่ดั้งเดิมเลย เช่น พวกเต่ามะเฟือง เต่ากระ เต่าตนุ เป็นต้นนะครับ เพราะทรงเกรงว่าชาวประมงไทยนี้จับเต่าเก่ง แต่ไม่ค่อยจะอนุรักษ์เอาไว้ เดียวก็จะหมดหรือสูญพันธุ์ไปเสียในขณะที่น่าหาอารยประเทศ เขาพยายามอนุรักษ์เอาไว้ เพราะว่าเต่านี้น่าจะครับ ก็ทรงมีพระราชดำริที่จะอนุรักษ์เต่าขึ้น ด้วยพระราชดำรินี้เอง ก็เป็นการตั้งใจและเป็นแรงจูงใจให้กรมประมงขอแก้ร่างกฎหมายประมงในการอนุรักษ์เต่า ต่อไปนี้ใครจะมาจับหรือจะมากลอบครอบไม่ได้แล้ว จะเป็นความผิดนะครับ และข้อสองก็ดูเหมือนว่านายกรัฐมนตรีในขณะนั้นคือ หม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช ก็ทรงทราบว่าสมเด็จพระนางเจ้าฯ ทรงสนพระทัยเรื่องนี้ ก็เลยถวายเกะมั้นในที่จังหวัดระยอง เพื่อเป็นศูนย์กลางในการเป็นศูนย์อนุรักษ์เต่า โดยในขณะนี้ก็ทำหน้าที่ในการเพาะขยายพันธุ์เต่า ส่วนใหญ่จะได้ไข่เต่าจากเกาะครามของกองทัพเรือมาแล้วก็ปล่อยเต่า ในการปล่อย ถ้าใครอยากปล่อยเต่าต้องมาซื้อเต่าไปปล่อย เพราะจะได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง งบประมาณที่ได้ก็กลับไปเพาะขยายเต่าต่อไป ขณะนี้เราก็พูดกันได้อย่างสบายใจว่า ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถในโครงการนี้ เต่าก็ไม่สูญพันธุ์แน่ ปลาไทยก็จะไม่สูญพันธุ์ ซึ่งก็เป็นที่น่าพอใจที่สุดนะครับ ด้วยพระมหากรุณาธิคุณเช่นนี้ การประมงของไทยก็จะรอดหน้าสืบต่อไปแน่นอนนะครับ

เพลง

บารมีพระแม่เจ้า เริ่มจาก “ทรงเหน็ดเหนื่อยพระกายา.....บารมีพระแม่เจ้าคุ้มครองเหล่าชาวประชา”

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ ถ้าหากจะเปรียบเทียบความอุดมสมบูรณ์ของ

ทรัพยากรสัตว์น้ำในสมัยก่อนกับปัจจุบันนี้แล้ว จะเห็นความแตกต่าง
กันอย่างชัดเจน โดยปัจจุบันนี้แหล่งน้ำมีแต่สภาพเสื่อมโทรม ดินแข็ง
ปริมาณสัตว์น้ำก็มีจำนวนลดน้อยลง ดังนั้น พระมหากษัตริย์คุณ
ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงมีพระราชดำริ
ในโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ จึงเป็นโครงการที่มีประโยชน์
ในการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำให้มีปริมาณสูงขึ้น ซึ่งทางกรมประมง
ก็ได้รับสนองพระราชดำริ โดยจัดให้มีการอบรมและส่งเสริมให้
เกษตรกรได้มีความรู้ความสามารถ และรู้จักคุณค่าของการ
อนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำมากยิ่งขึ้น ในอนาคตเราคงจะมีสัตว์น้ำไว้
บริโภคจำนวนมากขึ้น อันหมายถึงราคาที่ถูกลง และชาวบ้านชาวไร่จะ
ได้มีโอกาสรับประทานสัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางโภชนาการอย่างครบ
ถ้วน สิ่งเหล่านี้มาจากพระเมตตาของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม-
ราชินีนาถ ที่ทรงห่วงใยความเป็นอยู่และการทำมาหากินของ
พสกนิกรไทยทุกคน ในการพระราชทานโครงการตามพระราช-
ดำริ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนชาวไทยในหลาย ๆ โครงการ

ไต่เตล

.....

“โครงการพระราชดำริห้วยตะเปด”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๔ กันยายน ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายสุนทร มณฑาพันธ์

นายอังกูร ทับสายทอง

นายจรรย อินทจันทร์

ผู้ใหญ่บ้านเจริญ นุ่มทอง

ผู้จัดรายการ

สิริพร ทองคำวงศ์

ไต่เตล

เสียงประกอบ

บรรยาย (สิริพร)

จากฟ้า...สู่ดิน

เสียงน้ำไหล...นกร้อง

เมื่อเมืองไทยเป็นเมืองกสิกรรม ชีวิตของผู้คนส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับน้ำเพื่อหล่อเลี้ยงพืชพันธุ์และดำรงชีวิตอยู่ จังหวัดเพชรบุรีก็เช่นเดียวกัน มีแม่น้ำเพชรบุรีซึ่งเปรียบประดุจเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงไร่นาและชีวิตของชาวเพชรบุรี จากทิวเขาอันยาวเหยียดของภูเขาตะนาวศรีกั้นเขตแดนไทย-พม่า ลงสู่ทะเลที่บ้านแหลม ถึงแม้จะมีแม่น้ำเพชรบุรี แต่ทว่าชาวไร่ชาวนาก็กังประสบปัญหาในเรื่องน้ำในการเกษตรกรรม เพราะในฤดูฝนไร่นาสองฝั่งแม่น้ำตอนล่างทุ่งราบทำนาได้ดี ส่วนตอนบนของทุ่งจะมีน้ำหล่อเลี้ยงพื้นที่ได้บางแห่งเท่านั้น

จากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรสภาพพื้นที่บริเวณต้นแม่น้ำเพชรบุรีและทรงทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่บริเวณนี้ทั้งสภาพป่าที่ถูกทำลายเกษตรกรขาดแคลนน้ำ จึงพระราชทานแนวพระราชดำริและพระบรมราโชบายแก่กรมชลประทานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาเหล่านี้ ทั้งในเรื่องของป่าที่ถูกทำลายมากขึ้น และหาแหล่งน้ำให้แก่เกษตรกร โดยให้มีการพิจารณาพื้นที่ป่าในลุ่มน้ำของลำห้วยต่าง ๆ เลือกบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบ เนือดิน

เหมาะแก่การเพาะปลูก จัดสรรให้ราษฎรเข้าทำกินและจัดสรรพื้นที่ป่าที่ติดต่อบริเวณเชิงเขาให้เป็นป่าใช้สอย ปลูกไม้โตเร็วเพื่อราษฎรมีไม้ใช้ทำฟืน และใช้ประโยชน์อื่น ๆ ส่วนพื้นที่ป่าบริเวณตั้งแต่ไหล่เขาขึ้นไปให้รักษาไว้เป็นป่าต้นน้ำลำธาร อบรมราษฎรจัดให้เข้าทำกินในที่จัดสรร ให้รักษาและหวงแหนป่าไม้ต้นน้ำ ให้ร่วมกันคุ้มครองรักษาป่า ไม่ให้ผู้อื่นมาทำลาย จัดให้ราษฎรในที่ดินจัดสรรร่วมกันตั้งเป็นสหกรณ์

สืบเนื่องจากแนวพระราชดำรินี้ ทางกรมชลประทานจึงได้ทำการสำรวจพื้นที่ และเริ่มดำเนินงานโครงการพระราชดำริอ่างเก็บน้ำห้วยตะแปดก็เริ่มขึ้นที่ตำบลสามพระยา อำเภอสว่าง จังหวัดเพชรบุรี ดังที่นายสุนทร มณฑาพันธ์ นายช่างหัวหน้าโครงการสวนน้ำบำรุงรักษา จังหวัดเพชรบุรีได้ให้สัมภาษณ์ โดยเล่าถึงความเป็นมาของโครงการ ดังนี้

คุณสุนทร

เป็นโครงการตามพระราชดำริซึ่งในหลวงได้เคยมีไว้เมื่อปี พุทธศักราช ๒๕๒๖ และให้ผมเป็นประธานดำเนินการหาแหล่งน้ำหาน้ำมาให้อุปโภคบริโภค ในเขตตำบลสามพระยา อำเภอสว่าง จังหวัดเพชรบุรี ดังนั้นกรมชลประทานก็ได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยตะแปด ในปี ๒๕๒๘ ซึ่งได้สร้างตัวอ่างเสร็จเรียบร้อยแล้วมาปีพุทธศักราช ๒๕๒๙ และในขณะเดียวกันนั้นก็ได้สร้างบ่อพักน้ำเขากะปุก ซึ่งเป็นสาขาของอ่างเก็บน้ำห้วยตะแปด ซึ่งจะเสร็จในปีพุทธศักราช ๒๕๒๙ เช่นกัน สำหรับการติดตั้งโซล่าเซลล์ซึ่งทางบริษัทญี่ปุ่น ได้ทูลเกล้าถวาย ซึ่งทางกรมชลประทานได้ดำเนินการติดตั้งเสร็จเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๒๙ ตัวโซล่าเซลล์สามารถจะสูบน้ำได้วันละประมาณ ๑๐๐ คิวบิตเมตร/วัน สาเหตุที่ได้มาติดตั้ง ซึ่งเจ้าหน้าที่ญี่ปุ่นได้แจ้งทราบว่า สมเด็จพระเทพฯ ได้เสด็จไปเยือนญี่ปุ่น และเสด็จไปดูโรงงานใช้พลังงานแสงอาทิตย์ หลังจากที่ยกกลับมาในประเทศไทยแล้วก็เข้าใจว่าจะกราบทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็คงจะมีดำริที่จะมาทดลองที่ห้วยตะแปดเพื่อปลูกป่าประมาณ ๑๐๐ ไร่ ซึ่งกรมป่าไม้เป็นผู้ดำเนินการรับ

สิริพร

คุณสุนทร

อ่างเก็บน้ำนี้มีบริเวณกว้างขวางสักเท่าไรคะ

อ่างเก็บน้ำมีพื้นที่ประมาณ ๕๖๐ ไร่ สามารถเก็บน้ำได้สูงสุด

- ๔,๐๐๐,๐๐๐ คิวบิกเมตร ครับ
- สิริพร** สำหรับน้ำในนี้สามารถส่งไปให้ชาวบ้านในรอบ ๆ นี้ ประมาณสักเท่าไรคะ ปริมาณพื้นที่คะ
- คุณสุนทร** ครับ ดังที่ผมได้เรียนให้ทราบว่ามีปริมาณเต็มที ๔,๐๐๐,๐๐๐ คิวบิกเมตร พื้นที่ที่เราคาด พื้นที่เรากะก็คงประมาณ ๔,๐๐๐ ไร่ สำหรับที่จะให้ราษฎรได้ทำการเกษตรและก็จะอาศัยอุปโภคบริโภคด้วย
- สิริพร** แต่เดิมชาวบ้านแถวนี้ใช้น้ำจากไหนคะ
- คุณสุนทร** ดังที่ทราบแล้วว่าพื้นที่บริเวณเหล่านี้เป็นนอกเขตโครงการชลประทาน ไม่มีระบบชลประทาน ดังนั้นจึงใช้น้ำฝนอย่างเดียวครับ
- สิริพร** การใช้น้ำฝนอย่างเดียวอย่างแต่ก่อนนี้ชาวบ้านประสบปัญหามากมายไหมคะ
- คุณสุนทร** สำหรับในฤดูแล้งนี้แน่นอนเป็นฤดูที่ไม่มีฝนตก ดังนั้นการขาดน้ำในฤดูแล้งนี้คงจะรุนแรงพอสมควร รวมกระทั่งการอุปโภคบริโภคนี้ก็ยิ่งขาดมาก ฉะนั้นเรื่องการเกษตรในหน้าแล้งก็ไม่ต้องพูดถึงว่ามีน้ำครับ
- สิริพร** สำหรับชาวบ้านนี้เขาปลูกอะไรเป็นหลักในแถบนี้คะ
- คุณสุนทร** ในแถบนี้ก็พืชไร่ มันสำปะหลัง ข้าวโพด ถั่ว ถั่วแดง และก็อ้อยบ้างครับ
- สิริพร** โครงการนี้เสร็จเรียบร้อยแล้วคะ ตามที่คุณสุนทรได้บอกว่าในปลายปีนี้ คือปีพุทธศักราช ๒๕๒๙ ต้องเสร็จแน่นอน เท่าที่สังเกตจากพื้นที่ก็จะสามารถรับน้ำได้จากคลอง ในช่วงที่ฝนทิ้งช่วงหรือว่าในฤดูแล้งนะคะ สำหรับในฤดูฝนก็คงจะไม่มีปัญหา เพราะว่าฝนก็ตกอยู่แล้ว เพราะการก่อสร้างระบบชลประทานก็เป็นการเสริมฝนในขณะที่ทิ้งช่วงหรือในขณะที่หน้าแล้ง แต่หน้าฝนนี้ก็คิดว่าคงไม่มีปัญหาเพราะฝนก็ตกอยู่แล้วนะคะ ตอนนี้งานก่อสร้างทั้งหมดนี้ก็เหลืออีกประมาณเดือนกว่า ๆ ก็จะเสร็จเรียบร้อยแล้ว ตอนนี้อย่าไปได้อีกเปอร์เซ็นต์แล้วคะ
- คุณสุนทร** ขณะนี้ะครับคิดว่าก็คง ๗๐% ครับ ปกติถ้าหากว่าเรามีเครื่องมือเครื่องจักรนะครับที่จะมาช่วยงานชิ้นนี้ก็คงจะเสร็จเร็วกว่านี้ แต่ที่ว่ากรมชลประทานก็ทราบนะครับว่าภารกิจที่ทำงานตามพระราช-

- ตำราก็มากมายครับ แต่อย่างไรก็ตามผู้รับผิดชอบคือทางโครงการ จะดำเนินการให้เสร็จ ๑๐๐% ในสิ้นกันยายน ๒๕๒๙
- สิริพร** แล้วจากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านได้เสด็จพระราชดำเนินมาครั้งล่าสุดนี่นะคะ เมื่อประมาณต้นเดือนที่ผ่านมาเนะคะ ท่านได้ทรงมีแนวพระราชดำริอะไรเพิ่มเติม หรือทรงแนะนำอะไร บ้างคะ
- คุณสุนทร** ก็คงจะเป็นในรูปเดียวกัน คือปลูกป่าซึ่งท่านดำริว่า จะให้ชื่อว่า เขาป่า ผมหมายถึงว่าป่าบนเขาทุก ๆ เขาจะให้มีสีเขียว คือหมายความว่าให้หมีป่า ให้ใช้ชื่อป่าว่า *เขาป่า* ที่แสดงว่าจะให้ขึ้นไปนั้น ก็คงจะปลูกป่าเพิ่มเติม ให้มันสมบูรณ์ขึ้นครับ
- สิริพร** รู้สึกเขาแถบนี้ไม่ค่อยจะมีต้นไม้เนะคะ อย่างที่เรารู้จักในระยะหลัง ลูกหลานในระยะหลังมองเห็นภูเขาแทบจะเป็นภูเขาหัวโล้นแล้ว เนะคะ ที่มีป่านั้นไม่มี ฉะนั้นการปลูกนี้ก็จะมีมาช่วยเสริมน้ำด้วยอีก ทางหนึ่ง
- คุณสุนทร** ครับ ก็อย่างที่ทราบอยู่ว่าถ้าหากที่ไหนมีป่า ก็สามารถจะซับน้ำ หรือดูดความชื้นไว้เนะครับ นั่นก็จะทำให้ฝนตกตามฤดูกาลอย่างนี้เป็นต้น อย่างที่เราทราบสาเหตุที่ว่า *ฝนแล้งหรือไม่ตกต้องตามฤดูกาล สาเหตุหนึ่งที่ว่า โคนป่า ทำลายป่า*
- สิริพร** แต่เดิมภูเขาแถบนี้เป็นป่าธรรมชาติใช่ไหมคะ แต่ที่มีลักษณะอย่างนี้เป็นเพราะว่า เกิดการตัดไม้ทำลายป่าหรือเปล่าคะ
- คุณสุนทร** ครับ อันนี้เท่าที่ทราบว่ามันมีแน่นอนครับ มีคนเข้ามาทำลายป่า ก็คงจะเป็นประเภทตัดฟัน มีเผาถ่าน ป่าก็ต้องถูกทำลายไป
- บรรยาย (สิริพร)** สำหรับในด้านเครื่องสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อสนองพระราชดำริในการที่จะใช้น้ำในการปลูกป่าบริเวณภูเขาและเชิงเขานั้น นายอังกูร ทับสายทอง นายช่างชลประทาน ๕ ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมว่า...
- คุณอังกูร** ทางกรมชลประทาน ก็ได้ทำการก่อสร้างถังน้ำ บ่อพักน้ำและก็แท่นรับพลังงานแสงอาทิตย์ เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๒๙ นี้ทางบริษัทโรเซลล่า ก็ได้ส่งผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่น คือ มิสเตอร์ โนโบกิ โยชิโอกะ เข้ามาดำเนินการติดตั้ง ทางกรมชลประทานก็ได้ให้ผมเข้าไปร่วมประสานงาน ก็ได้ทำการติดตั้งแผ่นโซลาร์เซลล์ เมื่อวันที่ ๖ เสร็จราว ๆ วันที่ ๑๘ มกราคม และผมก็ได้ทำการทดลองต่อมา

การสูบขึ้นไปนี้ในขณะที่เราจะสูบได้เต็มที่ประมาณตั้งแต่สี่โมงเช้า จนกระทั่งถึงบ่ายสองโมง ได้เต็มที่ คือประมาณ ๑๕.๒ คิวบิกเมตร/ชั่วโมง วันหนึ่งเราสามารถจะสูบได้ถึง ๑๐๐ ลูกบาศก์เมตร เราก็จะมาพักไว้ในถังเพื่อจะส่งต่อไปให้กับกรมป่าไม้ เราทางกรมชลประทานก็ได้ดำเนินการก่อสร้างต่อ โดยทำระบบท่อเอเบตอปซีเมนต์ ขนาด ๖ นิ้ว ๔ นิ้ว ยาวอย่างละ ๖๐๐ เมตร รวมทั้งหมด ๑,๒๐๐ เมตร ทุก ๆ ๕๐ เมตร เราจะมีท่อน้ำขนาดไดมิเตอร์ ๑ นิ้ว เพื่อให้ป่าไม้ นำท่อสายยางปลุกป่าต่อไป

สิริพร

ขณะที่คุณอังกูรได้เข้ามาดูแล้วก็เริ่มทำงานไปบ้างแล้วด้วยระบบโซล่าเซลล์นั้นนะคะ คาดว่าจะได้ผลเพียงพอไหมคะ ที่ส่งน้ำให้กับการปลุกป่าของทางกรมป่าไม้

คุณอังกูร

เรื่องการปลุกนะครับ เรื่องที่จะปลุกประมาณ ๑๐๐ ไร่ นี่ยังไม่มีปัญหา ก็คือระบบยังใช้น้ำน้อย ระบบโซล่าเซลล์ในประเทศไทยนี้คือเขากำหนดว่าการสูบน้ำแห่งนี้ เป็นแห่งแรกในประเทศไทย ซึ่งญี่ปุ่นได้เข้ามาทดลอง คิดว่าคงจะมีต่อไป ระบบโซล่าเซลล์นั้นะครับ วิศวกรญี่ปุ่นประมาณว่าจะมีอายุการใช้งานประมาณ ๑๗-๒๐ ปี โดยไม่ต้องมีคนมาบำรุงรักษา เพราะจัดตั้งระบบอัตโนมัติคอนโทรลไว้เรียบร้อยแล้ว ตั้งแต่ระบบน้ำในถังแห่งระบบเครื่องอัดโนมิติทุกอย่าง โดยไม่ต้องมีคนมาบำรุงรักษา เพียงแต่เราานาน ๆ เดือนหนึ่งดูแลทำความสะอาดแผ่นกระจกรับแสงอาทิตย์ต่อครั้ง

บรรยาย (สิริพร)

ขณะนี้โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยตะแปด อันเป็นโครงการชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ก็ใกล้จะเสร็จโครงการทั้งหมดภายในเดือนกันยายนนี้ เมื่อมีน้ำ และได้ทดลองสูบน้ำ ด้วยเครื่องโซล่าเซลล์ เพื่อนำน้ำไปใช้ในการปลุกป่า ซึ่งจะได้ผลแค่ไหนนั้นทางกรมป่าไม้ โดยคุณจรรยา อินทจันทร์ นักวิชาการป่าไม้ห้วยทราย ๒ ซึ่งเข้ามาดำเนินการปลุกป่าไม้ในบริเวณโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอ่างเก็บน้ำห้วยตะแปดด้วย ได้ให้รายละเอียดของการปลุกป่าว่า...

คุณจรรยา

โครงการปลุกป่าตามพระราชดำริห้วยทราย ๒ นี้ เป็นพระราชดำริเพิ่มเติมจากโครงการห้วยทราย ๑ ซึ่งโครงการห้วยทราย ๑ นั้นขึ้นอยู่กับสำนักงานป่าไม้จังหวัด ส่วนโครงการห้วยทราย ๒ นี้ได้รับมอบหมายให้กับสำนักงานป่าไม้เขตเพชรบุรีเป็นผู้ดำเนินการ

ซึ่งได้เริ่มมาในปีงบประมาณปีนี้เป็นปีแรก ตามเป้าหมาย เราจะปรับปรุงป่าพื้นที่ชะอำ บ้านหลวงตอนใต้ และกิรบบอ่างเก็บน้ำ และรอบเขากะปิบางส่วนของกรมชลประทานส่งน้ำไปให้ ซึ่งตามแผนงานของเราปีนี้เราจะต้องปลูกป่าให้ได้ถึง ๕๐๐ ไร่ ก็ได้ทำการเสร็จสิ้นไปแล้วในป่าสวน บ้านหลวง ยังเหลือกิรบบอ่างเก็บน้ำ รวมกับรอบเขากะปิอีก ๑๕๐ ไร่ นะครับ ตอนนี้เราก็ได้เตรียมพื้นที่ที่จะปลูกเรียบร้อยแล้ว แต่อย่างรอบอ่างเก็บน้ำนี้ก็ต้องรอฝน อย่างไม่ที่ปลูกป่าตามโครงการนี้เรามีไม้ที่ปลูกไปแล้ว ๓ พวก คือ ๑. เป็นไม้เศรษฐกิจ ๒. ไม้โตเร็ว ๓. เป็นไม้ผล ซึ่งตามโครงการในหลวงท่านก็ดำริให้ปลูกไม้ทั้ง ๓ ประเภทนี้ตามพื้นที่เหมาะสม แต่เนื่องจากว่าสภาพพื้นที่โครงการของเราปีส่วนใหญ่เป็นดินเสื่อมโทรมเราปลูกพวกไม้เศรษฐกิจได้น้อยมาก จำเป็นต้องปลูกพวกไม้โตเร็วอย่าง เช่น ไม้ยูคาลิปตัส ไม้กระถินณรงค์ เพื่อต้องการปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้ดีขึ้นในเวลาต่อไป อย่างส่วนไหนที่มีหน้าดินพอจะปลูกไม้เศรษฐกิจได้ เราก็จะปลูก อย่างเช่นรอบเขากะปิที่ทางกรมชลประทานส่งน้ำไปให้ก็มีบางพื้นที่ที่ว่าถูกเปิดผิวหน้าดินไปใช้จนไม่สามารถปลูกพืชอื่นได้ เราก็ต้องจำเป็นต้องปลูกพวกยูคาลิปตัส นะครับ ส่วนพื้นที่ไหนที่ว่ายังอุดมสมบูรณ์พอจะปลูกไม้เศรษฐกิจได้เราก็ปลูกพวก ไม้สัก ไม้มะค่า ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้แดง แต่ก็มีไม่มากเท่าไร เพราะพื้นที่ไม่อำนวยครับ สำหรับในระยะนี้นะจะได้ทดลองใช้น้ำที่สูบมาจากระบบชลลำเซลดบ้างหรือยังคะ

สิริพร

คุณจรรยา

ตอนนี้ก็ได้ใช้ไปแล้วคือว่า เราปลูกป่าเราใช้ในช่วงแรกประมาณเดือนสองเดือนเราก็ใช้น้ำจากที่ชลประทานเขาส่งไปให้โดยใช้ระบบก่อดำน้ำใช้คนงานรดจนทั่วบริเวณ จนกล้าไม้ของเราตั้งตัวได้ และก็ไม่ต้องพึ่งพาน้ำนี้ตลอดไปและก็มีฝนตก และกะว่าหน้าแล้งเราจำเป็นต้องใช้อีกเพราะว่าไม่มีฝนหรือฝนทิ้งช่วง ขณะนี้ทางกรมป่าไม้ได้ทำการปลูกป่าไปแล้ว ๕๐๐ ไร่ และจะปลูกปีละ ๕๐๐ ไร่ต่อ ๆ ไป จนหมดโครงการคือภายใน ๖ ปี และเมื่อครบ ๖ ปีแล้ว พื้นที่บริเวณนี้จะเขียวชอุ่มและป่าไม้หุบเขาก็คจะช่วยซับน้ำให้กับพื้นดินเพื่อช่วยเหลือชาวไร่ชาวนาในทางเกษตรกรรมต่อไป

บรรยาย (สิริพร)

สำหรับชาวไร่ในบริเวณนี้จะได้รับประโยชน์จากโครงการพระราชดำริอ่างเก็บน้ำห้วยตะแปดอย่างไรนั้น และจะได้มากน้อยแค่ไหน ผู้ใหญ่บ้านห้วยตะแปด คุณเจริญ นุ่มทอง ได้พูดว่า... ก็ประมาณราว ๆ เกือบ ๑๐๐% ครัว ๙๐% นะครับ ถ้าเรามีน้ำต้องได้ ๙๐% นะครับ ดีใจครับราษฎรในนี้เราดีใจมากเลย ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มาทำอ่างเก็บน้ำไว้ที่นี่ ชาวห้วยตะแปดดีใจครับ

คุณเจริญ

บรรยาย (สิริพร)

ชาวบ้านต่างซาบซึ้งในน้ำพระทัยของพระองค์ท่านเป็นอย่างดี ดังที่ผู้ใหญ่เจริญได้กล่าวเสริมในตอนท้ายว่า...

คุณเจริญ

คือเมื่อครั้งแรกนะครับ ก็จำไม่ได้ว่าเมื่อปีไหนครับ ท่านก็มาสำรวจที่น้ำตกกุสุบนครับ คือจะสร้างอ่างที่นั่นนะครับ คือท่านไปสำรวจมา พระเทพฯ ด้วยและก็ฟ้าหญิงองค์เล็กก็มา ท่านก็ขึ้นไปบนเขาไปดู พอดีอ่างเก็บน้ำมันเล็กท่านมาสำรวจอีกที แต่ก่อนเป็นฝายน้ำล้นเล็ก ๆ อยู่ครับ และก็มาเมื่อปี พ.ศ. เท่าไรผมลืมแล้วครับ ผมก็เข้าเฝ้าท่านก็มาถามเรื่องที่ดินว่า ทุกอย่างมีปัญหาไหม เรื่องที่ดินจะสร้างอ่างเก็บน้ำให้ห้วยครับ ถ้าว่าแน่นอนผู้ใหญ่รับปากแล้วก็จะสร้างอ่างให้ท่านก็เลยมาสำรวจ และก็มาสร้างแล้วท่านก็รับสั่งว่าให้ผมบอกกับลูกบ้านว่า อย่าให้ขายที่ดิน เดี่ยวจะไม่มีที่ทำกินเดี๋ยวจะมาสร้างอ่างให้ครับ

บรรยาย (สิริพร)

พืชไร่จะเจริญงอกงาม ราษฎรมีน้ำกินน้ำใช้ ป่าจะเขียวชอุ่ม ทั้งยังจะรักษาดินและน้ำไว้ เพราะดินและน้ำเป็นทรัพยากรที่มีค่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเพาะปลูก ด้วยพระมหากรุณาธิคุณแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โครงการพระราชดำริห้วยตะแปด จึงได้ดำเนินการและจะเสร็จสิ้นโครงการภายในเดือนกันยายนนี้ ซึ่งจะเอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่ราษฎร ในบริเวณนี้เป็นอเนกประการ ท่านผู้ฟังคะ เมื่อโครงการพระราชดำริได้มีหน่วยงานรับสนองพระราชดำริไปแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะทรงคอยติดตามทอดพระเนตร ทั้งในระหว่างที่กำลังทำการ และหลังจากที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้วว่า ตรงตามพระราชประสงค์และมีผลสำเร็จประการใด ทั้งนี้เพื่อที่จะหาทางปรับปรุงแก้ไข ให้บรรลุผลสำเร็จอยู่ตลอดเวลา เพื่อความผาสุกของพสกนิกรของพระองค์

ไต่เตล

.....

“โครงการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

รศ.ดร.ศักรินทร์ ภูมิรัตน์

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เชยกลิ่นเทศ

เพลงไตเติ้ล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ท่านผู้ฟังคงทราบดีว่า คนไทยเราส่วนใหญ่มีอาชีพทางเกษตรกรรม แต่เกษตรกรของไทยมีประสบการณ์และความรู้ด้านการเกษตร ที่ถ่ายทอดกันมาจากบรรพบุรุษ ด้านการผลิตนั้นก็เพื่อการยังชีพ ดังนั้น เกษตรกรของไทยเราจึงมีความเป็นอยู่ที่เรียกว่า “เงยหน้า อ้าปาก” ไม่ค่อยจะได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงมีพระราชดำริที่จะช่วยเหลือราษฎรของพระองค์ เพื่อบรรเทาทุกข์ให้น้อยลง เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อันส่งผลไปถึงความมั่นคงของประเทศ ด้วย อย่างเช่นทางภาคเหนือ พระองค์ทรงให้จัดตั้งโครงการหลวงขึ้น เพื่อพัฒนาชาวเขา แนะนำการปลูกพืชต่าง ๆ แทนความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น แต่ต่อมา ก็มีปัญหาในเรื่องผลิตผลทางการเกษตรล้นตลาด ขายได้ราคาต่ำ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งโรงงานแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรขนาดย่อมขึ้น เพื่อบรรเทาผลิตผลทางการเกษตรของราษฎร มาแปรรูปเพื่อถนอมผลผลิตเหล่านั้น ให้สามารถเก็บไว้ได้นานและส่งจำหน่ายเป็นรายได้ต่อไป และนี่เองโครงการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปจึงเกิดขึ้น ดังที่ รศ.ดร.ศักรินทร์ ภูมิรัตน์ อาจารย์จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ในฐานะเป็นผู้ดำเนินงานโครงการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป ได้เล่าให้ฟังว่า...

รศ.ดร.ศักรินทร์

“โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปนี่นะครับ ก็มีอยู่ด้วยกัน ๕ แห่ง การเกิดขึ้นของแต่ละแห่งก็ไม่เหมือนกัน แต่ละแห่งก็มีประวัติความเป็นมาซึ่งแตกต่างกันออกไป โรงงานที่ทางพวกเรา ทางโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปรับผิดชอบอยู่โดยตรงตอนนี้ก็มีอยู่ ๔ โรงงาน โรงงานที่ ๕ ก็เป็นโรงงานที่อยู่กับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทางภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางอาหาร รับผิดชอบอยู่ทางด้านโน้นนะครับ สีโรงงานที่เรารับผิดชอบอยู่ก็เป็นโรงงานทางเหนือที่ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่โรงงานหนึ่ง อันนั้นเป็นโรงงานแรก ตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕ โรงงานที่สองเป็นโรงงานที่ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ สอง โรงงานนี้เราเรียกว่าเป็นโรงงานทางเหนือ แล้วก็มียี่สิบ ๒ โรงงาน ทางตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งขึ้นพร้อม ๆ กัน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่กิ่งอำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร และที่อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โรงงานทางเหนือเดิมทีก็ตั้งขึ้นมาภายใต้โครงการหลวงทางภาคเหนือ อยู่ในโครงการพระบรมราชานุเคราะห์ชาวเขา ซึ่งเริ่มโครงการพระบรมราชานุเคราะห์ชาวเขา โครงการหลวงนี้ผู้ควบคุมคือ มจ.ภิศเดช รัชนี้ แล้วก็ส่วนงานที่เราทำนี้เป็นงานของโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปนะครับ พระราชดำริตอนนั้นก็ถือว่า หลังจากที่ได้พยายามที่จะช่วยเหลือชาวเขาให้มีที่ทำกินเป็นหลักแหล่ง ไม่เร่ร่อนไปมา ทำลายป่า แล้วก็ทำลายต้นน้ำลำธาร ก็มีปัญหายุ่งยากว่า โครงการหลวงได้เอาพืชพันธุ์ต่าง ๆ ผลไม้เมืองหนาว ผักผลไม้ ไปให้ชาวเขาปลูกแล้วนี้ ก็ไม่มีวิธีการที่จะขนผลผลิตเหล่านั้นลงมาขายได้อย่างสะดวกนัก แล้วก็หลาย ๆ อย่างก็เสียหายเนื่องจากการขนส่ง แล้วก็หลาย ๆ แห่งก็ไม่มีตลาดรับซื้อที่แน่นอน ก็เลยมีพระราชดำริที่จะให้ตั้งโรงงานขึ้น เพื่อเป็นตลาดรับซื้อนะครับ และต่อ ๆ มา โรงงานก็มีบทบาทมากขึ้นในการที่จะส่งเสริมให้ชาวเขาและชาวบ้านในแถบบริเวณโรงงานปลูกพืชผักเพื่อส่งโรงงาน ในราคาที่ประกันและโรงงานก็ให้สินเชื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชาวเขาและเกษตรกรในท้องถิ่นของโรงงาน ส่วนโรงงานทางอีสาน ๒ โรงงานตั้งขึ้นภายใต้โครงการตามพระราชดำริ หลังจากที่ได้ทรงมีพระราชดำริให้กลุ่มคณะทำงานเข้าไปพัฒนากิ่งอำเภอเต่างอย เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๓ สมัยนั้นเรายังมีปัญหาเกี่ยวกับ

ความมั่นคงในพื้นที่ ทั้งที่ละหานทรายและที่สกลนครมาก ที่นี้หลังจากที่เข้าไปทำการพัฒนาแล้ว ก็มีพระราชประสงค์ที่จะให้ชาวบ้านมีรายได้ที่มากขึ้น แล้วก็สามารถที่จะพัฒนาตัวเองได้จากรายได้ที่มี แล้วก็สามารถที่จะพัฒนาตัวเองต่อ ๆ ไปได้ ก็ทรงมีพระราชดำริผ่าน มจ.จักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์ องคมนตรี ก็เลยมีการจัดตั้งโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปขึ้นอีก ๒ โรง ทำหน้าที่คล้าย ๆ กัน คือเป็นที่รับซื้อผลิตภัณฑ์จากชาวบ้านในราคาประกัน เพื่อให้ชาวบ้านสามารถที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการผลิตผลิตผลส่งโรงงาน เพราะฉะนั้น จุดเริ่มต้นเดิมที่ของทางเหนือกับทางอีสานก็ต่างกันดังนี้ แต่ว่าในที่สุดแล้วหน้าที่หลักก็คล้ายกันในที่สุดครับ ”

พัชรินทร์

ดร.ศักรินทร์คะ ในทางเหนือนี้เราก็ทราบว่ามีผักและผลไม้ของทางเมืองหนาวนะ ที่จะส่งโรงงาน แล้วทางอีสานล่ะคะ ซึ่งคิดว่าผลไม้เมืองหนาวหรือผักเมืองหนาวนี่คงจะปลูกไม่ได้ มีผลิตภัณฑ์อะไร หรือว่าเป็นพวกพืชผักชนิดใดคะที่บ่อนส่งโรงงานคะ

ดร.ศักรินทร์

“ครับ ตอนเราเริ่มโรงงานทางด้านอีสาน หน้าที่หลักของเราก็คือจะดูว่าควรจะให้ชาวบ้านในแถวโรงงานนี้ปลูกอะไร เพื่อที่จะส่งโรงงาน เพราะอะไรก็แล้วแต่ที่ปลูกนี้จะต้องรับมาผลิตได้แล้วก็ขายได้ในตลาด ผลิตภัณฑ์แรกซึ่งตอนนั้น ศ.อมรวัชรประดิษฐ์อยู่ที่ได้มองเห็นว่า เรายังรับอิมพอร์ตรับซื้อมะเขือเทศเข้มข้นจากไต้หวันเข้ามา มาก ก็เลยคิดว่าจะปลูกมะเขือเทศเพื่อส่งเข้าโรงงาน และสร้างโรงงานที่ทำมะเขือเทศให้เป็นมะเขือเทศเข้มข้น แล้วก็เอามะเขือเทศเข้มข้นนั้นส่งในกรุงเทพฯ หรือส่งแหล่งผลิตพวกปลากระป๋อง เพราะฉะนั้นผลิตภัณฑ์แรกที่เราสนับสนุนทางอีสานก็คือมะเขือเทศ ซึ่งระยะแรก ๆ ก็มีปัญหามาก เพราะว่าเกษตรกรยังไม่เคยปลูก มาตอนนี้ก็ประสบความสำเร็จมาก แล้วให้รายได้กับเกษตรกรเกี่ยวกับมะเขือเทศนี้จำนวนมากมาย ปีหนึ่งในแต่ละแห่งก็เป็นเงินหลายล้านบาท อยู่ในพืชผักอีกชนิดหนึ่งที่เราให้ปลูกอยู่ทางอีสานก็คือข้าวโพดฝักอ่อน ข้าวโพดฝักอ่อนนี่ก็เป็นผลิตภัณฑ์อีกอันหนึ่งซึ่งชาวบ้านปลูก แล้วเราก็เอามาทำบรรจุกระป๋อง แล้วเราก็ส่งขายต่างประเทศโดยตรงเลย ก็ตอนนี้ พืชหลัก ๆ ก็มีอยู่ ๒ อย่างนี้ เริ่มมีหน่อไม้บ้าง ทางบุรีรัมย์เล็กน้อย ยังไม่มากนัก และก็มีการทำมะละกอแก้วบ้าง แต่ทั้งนี้ จะผลิตอะไร ปัจจัยที่สำคัญก็คือตลาด ว่ามีตลาดที่จะ

ขายได้หรือไม่จะครับ.”

เพลงบรรเลง

สายฝน...

บรรยาย(พัชรินทร์)

โครงการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป ขณะนี้ได้ดำเนินการจัดตั้งโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งโรงงานทั้ง ๔ แห่งนั้น ก็ผลิตผลิตภัณฑ์ไม่เหมือนกันและเป็นธรรมดาที่ว่า เมื่องานมากขึ้นคนมากขึ้น ปัญหาก็คงจะตามมา ซึ่งในเรื่องนี้ รศ.ดร.ศักรินทร์ ภูมิรัตน์ ผู้ดำเนินงาน โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป ได้เล่าให้ฟังว่า...

รศ.ดร.ศักรินทร์

“ปัญหาก็คงแบ่งได้เป็น ๒ ส่วน นะครับ ในส่วนของโรงงานเองกับในส่วนของการผลิตพืชเกษตรส่งโรงงาน ปัญหาของโรงงานนั้นก็มียาก เอาปัญหาของเกษตรกรส่งโรงงานก่อนแล้วกันนะครับ ปัญหาของเกษตรกรส่งโรงงานนี้ส่วนใหญ่ก็เป็นการขาดเทคโนโลยี การขาดความรู้จะทำให้ถูกต้องนี่จะต้องทำอะไร ซึ่งความจริงเทคโนโลยีก็มีอยู่ ผมว่าบทบาทที่สำคัญที่เราทำได้หรือรัฐจะทำได้ นี่ก็คือพยายามถ่ายทอดเทคโนโลยีอันนี้ให้ถึงเกษตรกร แล้วก็พยายามหาตัวเลขที่แน่ชัดว่า ทำอย่างไรเขาถึงจะได้ผลผลิตที่เหมาะสม เพราะว่าเทคโนโลยีที่เหมาะสมนี้ก็หมายความว่า ให้ได้ราคาซึ่งเกษตรกรอยู่ได้ ในขณะที่ต้นทุนส่งโรงงาน นี่ก็ทำให้ผลผลิตของโรงงานส่งออกมาแล้วขายได้ ซึ่งทั้งหมดนี้ก็พันอยู่กับผลผลิตต่อไร่ เพราะว่าถ้าเมื่อได้ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น ต้นทุนต่อหน่วยก็จะต่ำลง แล้วก็เกษตรกรก็จะได้รายได้สูง ซึ่งอันนี้ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะต้องเข้าใจ แล้วก็ในขณะเดียวกันจะต้องมีความสามารถที่จะไปอธิบายให้เกษตรกรเข้าใจได้ ซึ่งจากที่เรา มีประสบการณ์มาหลาย ๆ ปีนี้ เราก็เห็นการพัฒนามากขึ้นเป็นลำดับ สิ่งที่เราจะต้องพูดกันให้ชัดก็คือว่า การที่จะให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ยกตัวอย่างมะเขือเทศ ไม่ใช่เพิ่มจากบาทสี่สิบต่อกิโลเป็นบาทห้าสิบต่อกิโล แต่ต้องเพิ่มจำนวนที่เขาผลิตต่อไร่ ที่ได้เพียง ๒ ตันต่อไร่ หรือ ๓ ตันต่อไร่ ให้เป็น ๖ ตันต่อไร่หรือ ๗ ตันต่อไร่ให้ได้นะครับ ถึงจะพัฒนาเกษตรกรได้ เขาจำเป็นที่จะต้องมีการปัจจัยในการผลิต ซึ่งในส่วนนี้โรงงานก็ได้ทำอยู่ คือให้ปัจจัยในการผลิตเขาเป็นสินเชื่อ ส่วนอื่น ๆ นี่ผมคิดว่าจะก็ต้องเริ่มพัฒนาระบบต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการฟาร์ม การจัดการรวมกลุ่มกันในการทำ

พืชผลส่งโรงงาน สิ่งเหล่านี้ผมคิดว่าก็คงจะค่อย ๆ ททยอยมาในรูปของสหกรณ์หรือในรูประบบการจัดการแบบอื่น ในส่วนของโรงงานนั้น หน้าที่ของโรงงานของเราต่างกับโรงงานเอกชนทั่ว ๆ ไป เพราะว่าเราไม่ได้เน้นที่การโพรฟิตมากนัก แต่ว่าเราเน้นที่ว่า เราจะต้องอยู่รอดให้ได้โดยที่พยายามให้ผู้ได้รับประโยชน์จริง ๆ คือเกษตรกร แล้วก็พยายามเน้นให้เกษตรกรเข้าใจ ปัญหาของเราส่วนใหญ่ก็ทุนหมุนเวียนที่จำกัด ก็จะทำให้บทบาทของเราทำได้เท่าที่ทุนหมุนเวียนพอจะมีอยู่ อันนี้อันหนึ่งจะตรงกับปัญหาภาระหนี้สินหรือภาระดอกเบี้ยที่จำเป็นจะต้องแบกอยู่ ก็เป็นปัญหาสำคัญของโรงงาน ปัญหาด้านตลาดก็มีบ้าง แต่ว่าส่วนใหญ่เราก็จะทำให้อยู่ในขอบเขตที่เราพอที่จะหาตลาดได้ ในด้านเทคโนโลยีนี้เราได้รับความช่วยเหลือจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ แล้วก็สถาบันอาหารที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และบางส่วนจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งในแง่ของเทคโนโลยีเอง ทางโรงงานก็ไม่มีปัญหามากนัก ส่วนของโรงงานที่จะเป็นปัญหาก็คือบทบาทของโรงงานที่จะมีต่อสังคมที่โรงงานอยู่นะครับ เพราะว่าทรงมีพระราชดำริเสมอว่า โรงงานนี้จะต้องเป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้านจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน จะเป็นโรงงานแยกออกมาโดด ๆ ไม่ได้ เพราะว่าจะต้องมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ของชาวบ้าน เป็นที่ฝึกนอกเหนือไปจากอุตสาหกรรมเกษตร ระบบการทำงาน ฝึกอย่างอื่น ๆ เป็นคล้าย ๆ กับเป็นหน่วยงานซึ่งถ่ายทอดความรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับชาวบ้านด้วยครับ ”

พัชรินทร์

ก็ได้ทราบนะค่ะว่า โครงการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปนี้ก็ได้รับพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทำให้โรงงานนี้จะต้องเป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้าน จะต้องเป็นส่วนหนึ่งของโรงงานนี้เกิดขึ้นมา ดร.ศักกรินทร์ ภูมิรัตน์ ในฐานะผู้ดำเนินการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป ได้มีการทำรายงานถวายต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบ้างหรือเปล่าคะ และพระองค์ท่านทรงมีแนวพระราชดำริหรือพระราชทานคำแนะนำอะไรเกี่ยวกับโรงงานนี้บ้างหรือเปล่าคะ

ดร.ศักกรินทร์

“ครับ รายงานนี้เราก็กทำปีหนึ่ง ๒ ครั้งนะครับ สี่โรงงานรวมกัน เราก็กมีการทำรายงานปีละ ๒ ครั้ง แสดงความก้าวหน้าของ

โครงการโรงงานหลวงทั้ง ๔ โรงงานเป็นประจำ ส่วนพระราชดำริที่เกี่ยวข้องกับโรงงานนี้ ก็จะลงมาใน ๒ ทาง นะครับ ทางเหนือก็จะผ่านองค์ผู้ควบคุม คือ มจ. ภิศเดช รัชนี้ ส่วนโรงงานทางตะวันออกเฉียงเหนือ ก็ผ่านองค์ผู้ควบคุม มจ.จักรพันธุ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์ องคมนตรี ในระยะหลังนี้โรงงานหลวง ๒ โรง ทางอีสานได้เข้ามาอยู่ภายใต้คณะกรรมการบริหารโรงงานหลวงซึ่งมีสำนักงาน กปร.เป็นเลขธิการ แล้วก็มี มจ.จักรพันธุ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์ เป็นองค์ประธาน ก็ได้มีความพยายามที่จะสร้างระบบบริหารที่ดีขึ้นกับโรงงานสำหรับโรงงานนะครับ ส่วนการเสด็จ เยี่ยมโรงงาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ก็เสด็จ เป็นครั้งคราว ส่วนใหญ่จะตอนที่แปรพระราชฐานขึ้นไปทางตะวันออกเฉียงเหนือ แล้วก็มารับสั่งอยู่เสมอ ๆ เกี่ยวกับบทบาทของโรงงานในลักษณะที่ว่าเราไม่ได้ตั้งใจจะทำเป็นอุตสาหกรรม เพื่อที่จะให้เป็นอุตสาหกรรมใหญ่ อะไอย่างนั้น แต่ว่ามีหน้าที่ที่จะต้องคอยมีบทบาทที่จะต้องให้ความรู้ให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ในการที่จะพัฒนาสังคมของหมู่บ้านนั้น ๆ ขึ้นมาครับ ”

เพลงบรรเลง

สายฝน...

บรรยาย (พัชรินทร์)

ท่านผู้ฟังคะ โครงการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป มีเป้าหมายเชิงพัฒนาในการส่งเสริมให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้น มุ่งที่จะยกระดับและให้ความสนับสนุนเกษตรกรในการพัฒนาต่อไปได้ “หน้าที่ของเราคือคล้าย ๆ กับไปสร้างให้เกษตรกรมีความสามารถที่จะปลูกพืชผลเพื่อที่จะส่งโรงงานได้ เราเรียกว่าเป็นเกษตรอุตสาหกรรมเพื่ออุตสาหกรรมการเกษตร เพราะว่าวิธีการปลูกแบบนั้นไม่เหมือนกับวิธีการปลูกเพื่อทำกินทั่ว ๆ ไปนะครับ เพราะว่าจะต้องมีคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสม คุณภาพที่ดีมาก แล้วก็เกษตรกรจะต้องมีวินัย ต้องมีความซื่อสัตย์ จะต้องเรียนรู้ว่าผลผลิตที่เขาส่งเข้าโรงงานจะมีผลกระทบโดยตรงกับผลิตภัณฑ์ที่จะออกมาจากโรงงาน แล้วก็กระทบโดยตรงกับว่าเราจะขายอันนั้นได้หรือไม่ ได้ หมายความว่าเราจะมีตลาดไปหรือไม่ เพราะฉะนั้นเรามองว่า หน้าที่หลักของเราก็คือการพัฒนาเกษตรกรให้เข้าใจระบบเกษตรอุตสาหกรรมอันนี้ เพื่อที่จะได้ส่งโรงงานอุตสาหกรรมเกษตรให้ได้ครับ ”

ดร.ศักรินทร์

พัชรินทร์

แล้วราษฎรในพื้นที่นั้นเขาให้ความสนใจกับการที่จะปลูกผลผลิตต่าง ๆ เพื่อป้อนให้กับโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปนี้มากนักน้อยเพียงใดหรือไม่คะ

ดร.ศักรินทร์

“ก็เขาก็ให้ความสนใจมากทีเดียวนะครับ อย่างที่ผมเรียนสมาชิกแถว ๆ โรงงานนี้ ก็อย่างน้อย ๆ แต่ละแห่งก็เฉลี่ยได้พันครอบครัว หรือกว่านั้น แล้วก็มันเป็นรายได้ที่ค่อนข้างจะแน่นอนสำหรับเขา เมื่อเขาเริ่มลงมือปลูกนี้ เขาก็เริ่มกะได้ว่าควรจะได้อะไรได้สักเท่าไร เพราะว่าเราประกันราคาที่จะรับซื้อแน่นอนเราต้องจำกัดจำนวนสมาชิกที่จะส่งโรงงาน เราอาศัยเจ้าหน้าที่เกษตรในท้องที่ที่จะช่วยเราในแง่ของการส่งเสริมเหล่านี้ แล้วก็เจ้าหน้าที่เกษตรของโรงงาน และเจ้าหน้าที่เกษตรของบ้านเมือง คือพวกเกษตรอำเภอ เกษตรตำบล ก็เป็นผู้ที่ไปชักชวนให้เกษตรกรมาทำผลิตภัณฑ์ผลิตผลส่งโรงงาน ซึ่งเราได้รับความร่วมมือที่ดีมากครับ ก็อย่างที่ผมเรียนนะครับว่า เรามองว่าบทบาทหลักของโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปนี้ก็เพื่อพัฒนาระบบการเกษตรให้ครบวงจร จุดหลักก็เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกร ซึ่งเราจำเป็นต้องคำนึงถึงกิจกรรมหลัก ๓ อัน คือ การผลิตพืชเกษตรในเชิงเกษตรอุตสาหกรรม ๑ แล้วก็การแปรรูปผลิตภัณฑ์เหล่านั้นในกระบวนการอุตสาหกรรมเกษตร และ ๓ การพัฒนาด้านตลาด กรณีที่ ๒ และ ๓ การแปรรูป และการพัฒนาตลาด ก็เป็นกิจกรรมซึ่งใช้ระบบธุรกิจและกระบวนการอุตสาหกรรม ใช้ทุนใช้เทคโนโลยีและการศึกษาจัดการได้ แต่การผลิตพืชเกษตรในเชิงเกษตรอุตสาหกรรมนี้ ตัวแปรที่สำคัญที่จะกำหนดความสำเร็จ หรือความล้มเหลวนี้นี้ก็คือเกษตรกรเอง และเกษตรกรของเรานี้ส่วนใหญ่ได้ถูกสิ่งที่สั่งสอนมาหรือมีประสบการณ์ความรู้ที่ถ่ายทอดกันมาอยู่ในรูปของการผลิตเพื่อการยังชีพมากกว่าที่จะส่งอุตสาหกรรมเกษตร เพราะฉะนั้นเกษตรกรในชนบทส่วนใหญ่ก็ยังขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดความพร้อมที่จะผลิตพืชผลทางเกษตรกรรมเพื่อป้อนโรงงานอุตสาหกรรม ก็เป็นเหตุให้โรงงานเอกชนไม่กล้าที่จะเข้ามาตั้งโรงงานเพื่อเป็นตลาดรองรับพืชผลเหล่านั้นนะครับ ถึงแม้ว่าจะมีโครงการตามพระราชดำริ จะมีโครงการของรัฐบาลไปทำการพัฒนา ไปส่งเสริมปัจจัยต่าง ๆ ไว้แล้ว เช่น มีแหล่งน้ำสำหรับการเพาะปลูก

มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีก็ยังไม่สามารถที่จะทำให้ครบวงจรได้ เพราะฉะนั้น บทบาทหลักของโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป ก็เพื่อส่งเสริมให้ราษฎรในชนบทมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถรักษาสภาพความเป็นอยู่ และก็สามารถจะพัฒนาต่อไปได้ เรามองว่า เราทำหน้าที่เป็นโครงงานต้นแบบในการสร้างความสามารถของราษฎร เพื่อที่จะมีอาชีพเกษตรเพื่อทำอุตสาหกรรมเกษตร โรงงานหลวงทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างเกษตรกรกับตลาดรับซื้อ เราศึกษาความต้องการของตลาด นำมาวางแผนการผลิต แล้วก็ส่งเสริมเกษตรกร จัดระบบให้สมาชิกเกษตรกรผลิตพืชส่งโรงงาน ภายใต้การประกันราคาที่เหมาะสม แล้วก็ให้การสนับสนุนด้านวิชาการร่วมกับหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ แล้วก็เมื่อได้ผลผลิตมาแล้วเราก็ดำเนินการผลิต แปรรูป แล้วก็ขายเข้าสู่กลไกตลาดปกติ ปัญหาหลักและหน้าที่หลักของเราก็คือ การสร้างความสามารถให้กับเกษตรกร อันนี้ผมอยากจะเรียนย้ำนะครับ เพราะว่านี่เป็นจุดประสงค์หลักของเราจริง ๆ เพราะว่าเราต้องการให้เขามีวินัย ให้ได้เทคโนโลยีสำหรับการผลิตพืชส่งโรงงาน แล้วก็ความสำเร็จของเราก็คงจะวัดอยู่ที่ว่า เราจะมีโรงงานเอกชนเข้าไปตั้งอยู่ในบริเวณนั้นนะครับ เมื่อเกษตรกรมีความพร้อมแล้ว ทำให้ระบบการตลาดปกติที่สามารถที่จะเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวบ้านจริง ๆ ครับ."

บรรยาย(พัชรินทร์)

ท่านผู้ฟังคะ การเกิดขึ้นของโครงการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นล้นพ้น ในการที่จะพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น และเป็นการสร้างรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

“ความก้าวหน้าของมูลนิธิแพथ้อาสา สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายแพทย์กมล สนิธวานนท์

นายแพทย์อุดม โปษะกฤษณะ

ผู้จัดรายการ

สิริพร ทองคำวงศ์

ไต่เตล

เทป

บรรยาย (สิริพร)

จากฟ้า...สู่ดิน

เสียงวิทยุติดต่อด่วนระหว่างแพทย์ในโครงการแพथ้อาสา

เสียงวิทยุติดต่อด่วนนี้ คือการติดต่อด่วนระหว่างแพทย์ในโครงการแพथ้อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี กับอาสาสมัครที่หน่วยอนามัยในถิ่นทุรกันดาร เพื่อรายงานอาการของคนไข้ให้หมอทราบเพื่อสั่งการรักษาก่อนที่จะไปโรงพยาบาล โครงการแพथ้อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือหมอกกระเป๋าเขียวของแม่ฟ้าหลวงที่ชาวบ้านรู้จัก และซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณแห่งองค์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่มีต่อเขายามเจ็บไข้ ทนทุกข์ด้วยโรคร้าย ที่รุมล้อมและทุกข์นั้นก็กลายเป็นสิ้นเมื่อสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงตระหนักในความทุกข์นี้ จึงทรงจัดตั้งหน่วยแพथ้อาสาของพระองค์ขึ้นเป็นครั้งแรก ในปีพุทธศักราช ๒๕๑๒ ทรงมีพระราชดำริว่า งานหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ที่เป็นงานที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้ยากไร้ในถิ่นทุรกันดารได้ จากนั้นถึงวันนี้เป็นเวลาถึง ๑๗ ปี จากแพथ้อาสาจำนวน ๑๐๐ เพิ่มขึ้นเป็น ๓,๐๐๐ คนในปัจจุบัน ด้วยพระเมตตาพระบารมีขององค์ผู้พระราชทานกำเนิดโครงการแพथ้อาสา จนกระทั่งเป็นมูลนิธิแพथ้อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี การดำเนินงานของมูลนิธินี้ได้ก้าวหน้าขึ้นเป็นอย่างมาก ดังที่

นพ.กมล

ท่านรองเลขาธิการนายแพทย์กมล สินธวานนท์ ได้เล่าว่า ผมขอเรียนสั้น ๆ นะครับ คือสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงโปรดที่จะเสด็จออกเยี่ยมเยียนเจ้าหน้าที่ และประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล ทุกวันนี้นี่มาช้านานแล้ว ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๑๐ ก็ทรงเสด็จเยี่ยมเยียนเสมอ เฉพาะอย่างยิ่งตำรวจตระเวนชายแดนนะครับ ก็ได้เห็นความยากลำบากของประชาชนทั้งหลายที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกลนั้น เฉพาะอย่างยิ่งในด้านสุขภาพ เมื่อมีความเจ็บป่วยก็เป็นการยากลำบากที่จะได้รับบริการ เพราะฉะนั้นจึงทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ จัดตั้งหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ขึ้นก่อนนะครับ ประมาณปีพุทธศักราช ๒๕๑๒ โดยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์จัดแพทย์ออกไปในท้องถิ่นทุรกันดาร กิจการก็ได้ก้าวหน้ามาก มีอาสาสมัครเพิ่มขึ้นจนถึงพุทธศักราช ๒๕๑๖ ก็ได้ทรงจัดตั้งเรียกว่า แพทย์ทางอากาศ ให้ประชาชนที่อยู่ห่างไกลออกไปอีกโดยใช้วิทยุให้แพทย์มีโอกาสรักษาประชาชนโดยมีไค้ทยาและไค้ทบริเวณต่าง ๆ ของร่างกายเราเป็นตัวเลข ก็สามารถติดต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาให้การรักษาได้ กิจการก็เจริญเรื่อยมาตามลำดับนะครับ จนพุทธศักราช ๒๕๑๗ จึงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานทุนเริ่มแรก ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท จัดตั้งมูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี โดยเรียกกันย่อ ๆ ว่า มูลนิธิ พอสว. ตั้งแต่นั้นมาก็มีเป็นมูลนิธิขึ้นนะครับ ก็ได้รับการสนับสนุนทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งต่างประเทศด้วย จนพุทธศักราช ๒๕๒๘ นะครับ ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยในเรื่องวัตถุประสงค์ให้มีความคล่องตัวขึ้น และก็กำลังคิดจะมีนโยบายใหม่ ๆ ที่จะรับใช้ประชาชนครับ ผมขอเรียนว่างานพอจะแบ่งได้ใหญ่ ๆ เป็นงาน ๒ อันคือ หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ อันนี้ก็จังหวัดแพทย์อาสา มูลนิธิ พอสว. อยู่ ๔๘ จังหวัดนะครับ เราทำในจำนวนเท่านั้น อันนี้ยังมีสถานีรักษา ๒๔๘ แห่ง และก็สถานีโรงพยาบาลก็มีรวมทั้งสิ้น ๔๙๒ แห่ง เราได้ในรอบ ๙ เดือนเช่นกันนะครับ ปี ๒๕๒๘ นี้ เราได้มีแพทย์ทำการรักษา ๑๑,๘๐๐ กว่าครั้ง เจ้าหน้าที่ประจำสถานีนั่นทำการรักษา ๑๑๐,๐๐๐ กว่าครั้ง รวมจำนวนผู้ป่วยที่มาใช้บริการ ๑๒๒,๐๐๐ กว่าครั้ง อันนี้ก็เป็นการที่ทำอยู่เป็นประจำตั้งแต่ดั้งเดิม นะครับ

ศิริพร

นพ.กมล

ขณะนี้คณะกรรมการปฏิบัติงานเป็นอย่างไรบ้างคะ ขอบข่ายที่จะให้การ
รักษาเพราะว่าเพิ่มขึ้นจากแพทย์เคลื่อนที่ก็เป็นแพทย์ทาง
อากาศ นี่นะคะได้ขยายออกไปกว้างขวางสักแค่ไหนคะ
ครับ เรื่องนี้ผมก็ขอเรียนว่า พื้นที่นี้เป็นนโยบายยังคงทำเพียง
๒๘ จังหวัดนะครับ ทางสถานีวิทยกิจยังคงให้เป็น ๒๕ จังหวัดอยู่อย่าง
เดิม ส่วนที่เหลือก็เป็นภารกิจของกระทรวงสาธารณสุข เราช่วย
ส่งเสริมนะครับ แต่เมื่อการคมนาคมสะดวกขึ้นนะครับ และความ
ก้าวหน้าทางกระทรวงสาธารณสุขก็ก้าวหน้าไปมาก ดังนั้น
สถานการณ์ก็เปลี่ยนไปไม่เหมือนกับเมื่อ ๑๓ ปีมาแล้ว บ้านเมือง
ก็เจริญขึ้นนะครับ ที่ผมเรียนเมื่อสักครู่ว่าเราจะเปลี่ยน
นโยบายเล็กน้อยให้คล่องตัวขึ้น และผมเรียนได้ว่าก็คงจะเน้น
ไปในทางคุณภาพ นะครับ ไม่ได้หมายความว่าแต่ก่อนนี้ไม่มี
คุณภาพ อย่างที่ผมเรียนแล้วว่าถ้าเราไปอยู่จุดห่างไกลที่โรงเรียน
ประชาบาลได้ตั้งไม้อะไรแบบนี้ ถ้ามีผู้ป่วยซึ่งสมควรจะได้รับการ
ดูแลรักษาในสถานที่ที่มีแพทย์และเครื่องมือเหมาะสมเราก็ส่ง
ผู้ป่วยเหล่านั้นมา เช่นการผ่าตัดหัวใจซึ่งเป็นการผ่าตัดที่ยุ้งยากมากนี้
เราก็มารักษาที่กรุงเทพฯ นะครับ ไม่ว่าจะเป็นการรักษาใด ๆ ถ้าต้องการ
คุณภาพอย่างโรคมะเร็งนี้นะครับ ก็ส่งมาไม่ใช่จะไปรักษากันตาม
โรงพยาบาลชุมชน ซึ่งเป็นโรงพยาบาลเล็ก ต่อไปนี้เราก็จะเน้น
เรื่องคุณภาพ ด้วยเหตุนี้ละครับ เมื่อต้นปีนี่จึงเน้นเอาโรคที่เห็นผล
ของการรักษาเร็วและก็นำบัดทุกข์ความทรมานของผู้ป่วยได้
เห็นทันตานะครับ เราเลือกขึ้นมา ๕ โรคคือ โรคปากแห้งเพดานโหว่
นะครับ พอผ่าเสร็จเสียงที่เคยอู้อี้ก็ดีขึ้นอย่างนี้นะครับ
๒. ตาต้อ เรียกว่า แคลทาแลก ถ้าทำผ่าตัดต้อเสร็จก็อาจจะเห็น
เลื่อนกลางขึ้น เรายังคิดให้แว่นด้วยเพื่อจะเห็นชัดขึ้น ทันทีทันใดนะครับ
๓. โรคหุบน้ำหนวก ซึ่งเป็นโรคที่มีน้ำหนองออกมาจากหูซึ่งมีมาก
นี้นะครับในชนบท ทั้งไวนานก็จะเป็นผีในสมองได้นี้เราก็จัดการ
ถ้าถึงกับจะต้องเปลี่ยนแก้วหูก็ทำในโรงพยาบาลในชนบทได้นะครับ
อีกอันหนึ่งก็คือ โรคที่แขนขาขาดโดยอุบัติเหตุหรือว่าอะไรก็ตามนี้
เราก็จัดใส่เรียกว่าเครื่องกายอุปกรณ์แขนขาเทียมนะครับ ให้ไม่ใช่
เพื่อความสวยงาม แต่เพื่อให้เขาไปดำเนินชีวิตและหาเลี้ยงชีพช่วย
ตัวเองจะได้ไม่เป็นลูกตุ้มถ่วงครอบครัว อันสุดท้ายก็คือโรคหัวใจ

ที่เรียกว่าชนิดโรมาติก คือลื่นหัวใจตีบ ซึ่งเป็นกับคนที่มักจะอยู่ในฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมน้อยนะครับ เป็นมากในชนบทที่มีอยู่เป็นโรคหัวใจตีบทำงานไม่ได้ นอกจากรักษาทางยาถ้าจำเป็นต้องผ่าตัดเราก็จะทำผ่าตัด อันนี้ เราลงที่ พอสว. จังหวัดนครราชสีมา นะครับ ทำไปแล้วผมก็ขอเรียนสั้น ๆ ว่ามีผู้ป่วยประมาณ ๒๐๐ คนเศษนะครับ ได้ทำให้พวกเหล่านี้พ้นจากความพิการ พวกที่ผมเรียนมาทั้งหมดนี้เป็นคนพิการนะครับ สันงบประมาณไปประมาณ ๑,๗๐๐,๐๐๐ กว่าบาทนะครับ นอกจากโรคหัวใจนี้เราจะได้ลงมือทำที่โรงพยาบาลชุมชน คือโรงพยาบาลอำเภอเดิมะครับ เช่น สีคิ้ว สูงเนิน ดำเนินขุทท พิมาย ปากช่องนานา และโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ซึ่งเป็นโรงพยาบาลใหญ่ที่นั่น นอกจากโรคหัวใจเท่านั้นที่จะต้องส่งผู้ป่วยเข้ามารับการรักษาพยาบาล อันนั้นก็เพื่อให้เห็นว่ามูลนิธินี้ นอกจากจะช่วยเหลือในทางกว้าง โรคต่าง ๆ แล้ว ลึกในทางคุณภาพ เราก็จะได้สนใจทำให้เพิ่มขึ้นนะครับ นอกจากนั้น ก็ในวันพระราชสมภพในวันคล้ายวันพระราชสมภพ คือ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๒๕ นี้ ก็จะเป็นโครงการรณรงค์ทางอากาศ สาธารณสุข ซึ่งคุณสิริพรจะได้รับทราบรายละเอียดกับท่านรองฯ อีกครั้งหนึ่ง อันนี้เป็นโครงการเฉพาะที่ผมทราบเป็นครั้งแรกในประเทศไทยที่เป็นการระดมทันตแพทย์ เอาแต่ทันตแพทย์นะครับ คราวนี้ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนมาให้บริการแก่ประชาชนทั่วประเทศถึงร้อยละ ๖๗ จุดนะครับ อันนี้ ท่านคงจะได้รับทราบรายละเอียดต่อไป

เพลง

บรรยาย(สิริพร)

สายฝน...

น้ำพระทัยอันเต็มเปี่ยมด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่พระราชทานกับทุกคนอย่างไม่ทรงถือพระองค์และไม่ทรงเห็นแก่เหน็ดเหนื่อยนี้เอง ที่เป็นแรงบันดาลใจให้อาสาสมัครทุกคน พร้อมที่จะเสียสละร่างกายและแรงใจเพื่อกิจการนี้สำเร็จตามพระราชประสงค์ การดำเนินงานนี้จึงได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ เอกชนแม้แต่ต่างประเทศรวมทั้งชาวบ้านซึ่งเคยกลัวหมอกียอมเข้ารับการรักษาดังที่ท่านรองเลขาธิการ นายแพทย์กมลสินธวานนท์ ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า...

นพ.กมล

ครับ คือการอันใดถ้าไม่สำเร็จไปได้ด้วยดี ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือ

จากประชาชนนะครับ ข้อแรกคือ ผมอยากจะเรียนว่าเรื่องศรัทธา
นี่นะ เสือพระราชทานที่เห็นผมใส่อยู่นี้ ชาวบ้านเขาเรียกว่าหมอ
กระเป๋ายี๊ว เพราะเขาศรัทธา นะครับ เท่าที่ผมเพิ่งมารับงานนี้ช่วง
ปีเศษก็เห็นว่าเราได้รับความศรัทธาและร่วมมือจากประชาชน
ทั่ว ๆ ไปเป็นอย่างดี เฉพาะผู้เจ็บป่วยนั้นก็มารับอยู่เสมอ โดยทุก ๆ
อย่างก็ได้รับพระราชทานนะครับ ถ้าจะต้องเสียค่าเดินทาง ค่าเบี้ย
เลี้ยงเข้ามาทำที่กรุงเทพฯ นี่พระองค์ท่านก็พระราชทานทั้งหมดรวม
ทั้งญาติอีก ๑ คน ตั้งแต่จากบ้านมาถึงในนี้และก็กลับไปถึงประตู
บ้านนะครับ อันนี้แล้วผมก็ได้ดำเนินการอย่างดีที่สุดเท่าที่จะให้
ได้ ทางด้านประชาชนทั่วไปก็เฉพาะอย่างยิ่งเวลาเสด็จพระราช-
ดำเนินเยี่ยมเยียนนี้ คุณสิริพรก็คงจะเห็นนะที่มาเฝ้าชมพระบารมีกัน
อย่างมาก แต่หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ที่ออกปฏิบัติงานโดยมากเดือน
ละ ๒ วัน เขาก็มาให้การสนับสนุน มีการโดยเสด็จพระราชกุศลเพื่อ
ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลที่จะถวายเงินเพื่อพระองค์จะได้ลงมา
ใช้ในกิจการนี้ ส่วนความร่วมมือในหน่วยงานอื่น ๆ นะครับ ซึ่งเป็น
ทางด้านยานพาหนะ กองทัพทั้ง ๓ เหล่า รวมทั้งตำรวจนะครับ กรม
ชลประทาน การไฟฟ้าที่จะจัดสถานที่ให้เป็นที่พักแรมเหล่านี้
ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่ หน้าที่มิได้ และนอกจากนี้ทางต่าง-
ประเทศเท่าที่ผมทราบจากเยอรมัน ออสเตรเลีย ที่ผมทราบอังกฤษ
พวกนั้นะครับก็ได้สมทบทุนมูลนิธินี้อยู่เสมอนะครับ
สายฝน...

เพลง

เทป

บรรยาย (สิริพร)

การส่งวิทยุติดต่อกันระหว่างแพทย์ในโครงการแพทย์อาสา

สำหรับโครงการต่อไปของมูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรี-
นครินทราบรมราชชนนี จะมีอยู่อย่างไรต่อไปที่จะเอื้ออำนวย
ประโยชน์ต่อประชาชนผู้ยากไร้ ท่านรองเลขาธิการ นายแพทย์กมล
สินธุวานนท์ ก็ได้กล่าวเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่งว่า...

นพ.กมล

ผมคิดว่าอันนี้ก็เริ่มต้นปีงบประมาณนะครับ ๒๕๓๐ คงจะมีแนวโน้ม
ไปอย่างที่ผมเรียนมาแล้ว หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ก็จะทำไปนะ
ครับ แต่จะเน้นหนักหรือยกขึ้นมาในเรื่องป้องกันโรคและส่งเสริม
อนามัยครับ และก็สำหรับโครงการรักษาโรคพิเศษนี้ก็จะคิดกัน
ใหม่ เมื่อโคราชได้ผลแล้วจะไปเปิดที่จังหวัดอีก ๔ จังหวัดที่เห็บ้าง
นะครับ ปีนี้คงจะไปทำนองนั้น สำหรับโครงการรักษาจะเพิ่มขึ้น

อีกไหม อันนี้ผมก็เรียนไม่ได้ แต่ก็คงจะไปด้านคุณภาพขยาย
จังหวัดออกไป ถ้าจังหวัดพร้อมที่จะปฏิบัตินะครับ คือ โดยมากนี้
จังหวัดนั้นก็ต้องพร้อมทางทุนมาช่วยเป็นส่วนน้อย อย่างที่โคราชนี้
ผัดตัดหมอกที่โน่นเขาทำได้เอง เวลาเราต้องการให้เป็นอย่างนั้นช่วย
จังหวัดหรืออำเภอให้ ที่ให้มีขีดความสามารถให้บริการอย่างมี
คุณภาพดีขึ้นไม่ใช่อะไร ๆ ก็ส่งกรุงเทพฯ ผมเรียนกว้าง ๆ ไว้
เท่านั้น

สิริพร

และสำหรับโครงการไม่ทราบว่าจะร่วมมือกับหน่วยอื่นนะคะ
ให้ครบวงจรอย่างกรมส่งเสริมหรือกรมชลประทาน กรมป่าไม้
นะ โครงการนี้เป็นอย่างไรคะ

นพ.กมล

ครับ เท่าที่ผมทราบนี้ที่เชียงรายนะครับ แต่ก่อนนี้หน่วยแพทย์เคลื่อนที่
ก็มักจะมีฝ่ายมหาดไทย คือ ดูแลในเรื่องความปลอดภัยของพื้นที่
นั้นนะครับ และก็ฝ่ายสาธารณสุขแล้วก็มีสมาชิกสมทบของในจังหวัด
นั้นนะครับ ซึ่งโดยมากเป็นท่านสุภาพสตรีไปช่วยแล้วก็มี ที่จะให้
หน่วยงานอื่นซึ่งคุณสิริพรคงทราบแล้วว่า ๔ กระทรวงนี้มีเกษตร
กับกระทรวงศึกษาเข้ามา นอกจากกระทรวงมหาดไทยและ
กระทรวงสาธารณสุขที่ผมเรียนแล้วนี้ ในเรื่องการเพาะปลูก เรื่อง
เกษตรทั้งหมดนะครับ แล้วก็เรื่องให้การศึกษาทั่ว ๆ ไป นี่ก็จะออก
ไปในขอบวนหน่วยแพทย์เคลื่อนที่พร้อมกันครับ อย่างนั้นจะ
เรียกว่าครบวงจร ก็จะทำที่เชียงรายก่อน เป็นการฝึกกำลังกัน
ไปถ้าได้ผลก็อย่างว่าแหละครับคงจะกระจายไปที่อื่นนะครับ

เพลง

สายฝน...

บรรยาย (สิริพร)

แม้จะทรงมีพระชนมายุถึง ๘๐ กว่าพรรษาแล้วก็ตาม
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีก็ทรงบริหารพระราชภารกิจ
นี้ด้วยพระองค์เอง ตลอดระยะเวลาที่ได้ประทับอยู่ในประเทศไทย
นับเป็นพระราชภารกิจที่ยาวนานและหนักยิ่งนัก พระองค์จะทรงเสด็จ
พระราชดำเนินเยี่ยมราษฎร และทอดพระเนตรการปฏิบัติงานของ
หน่วยแพทย์อาสาอย่างใกล้ชิด ทรงทักทายใต้ถุนถึงทุกข์สุขของ
ราษฎร ดังที่นายแพทย์อุดม ไปชะกฤษณะ เลขานุการมูลนิธิแพทย์
อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จะได้กล่าวถึงพระ-
ราชจริยวัตรและพระราชกรณียกิจทางด้านแพทย์อาสาของพระองค์
พระเจ้าพระราชทานกำเนิดของมูลนิธินี้เพิ่มเติมว่า...

นพ.อุดม

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงมีพระจริยวัตรที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่ง คือ พระเมตตาคุณ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีขณะที่ประทับอยู่ในกรุงเทพฯ โดยมากไม่ได้ประทับอยู่แล้วนะครับ นอกจากไปออกจังหวัดต่าง ๆ ที่ไปทั้งหมดจนทั่วภายในเวลา ๒ ปี นะครับ ก็จะเสด็จไปครั้งหนึ่ง ๆ ในต่างจังหวัด เดือนหนึ่งถึงสองเดือน ระหว่างเดือนหนึ่งถึงสองเดือน เมื่อแรก ๆ ยังทรงแข็งแรงประมาณสัก ๑๐ ปีก่อนที่มีพระชนมายุได้ ๗๖ ปีนี้ ก็ไปอาทิพย์หนึ่งได้สัก ๒-๓ ครั้งนะครับ ตอนนั้นพระชนมายุได้ ๘๖ พรรษาก็รู้สึกว่าการกำลังถอยลงไป อาทิพย์ละครั้งหรือสองอาทิพย์ครั้ง เวลาไปแต่ละครั้งก็มีคนไปชมพระบารมีมาก เพราะคนที่มีโอกาสที่จะได้เห็นสมเด็จพระย่าหรือเรียกว่าแม่ฟ้าหลวงนี้ก็เป็นโอกาสยากเหลือเกินครับ ก็เสด็จไปในหมู่คนที่ผ้าพื้นเป็นพันหลายพันนะครับ เป็นหมื่นก็มี พระองค์จะต้องเดินเข้าไปในหมู่คนพวกนี้ ชокแซกไปในทุกชอกทุกมุม การกระทำอันนี้ก็รู้สึกว่าเหนื่อยพระองค์มาก แต่ไม่รู้สึกเหนื่อยเลยเวลาที่ท่านะครับ แต่เวลาที่ทรงกลับมาก็ทรงเหนื่อยจริง แต่ว่าก็ทรงพอพระทัยมากที่เห็นชาวบ้านชาวเมืองที่ได้เห็นพระองค์ ได้ลูบคลำพระบาท หรือว่าได้ทรงปราศรัยแม้แต่คำเดียวเขาก็ดีใจเหลือเกิน นอกจากนี้ยังมีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ตามเสด็จไปด้วยครับ ก็ได้รับความพยาบาลพวกนี้ก็ทุกครั้งที่ไปก็ดูหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ก็ได้ทำงานอะไรไปมั่ง รักษาคนก็คน โดยเฉพาะก็ได้ไปดูทางที่ทันตแพทย์ ดูถอนฟัน เมื่อเห็นบางครั้งก็ตรงเข้าไปช่วยเอง จับเด็กที่ดิ้นรนต่าง ๆ ไปช่วยให้เขาให้สำเร็จได้ พระบารมีของพระองค์นี้หรือพระเมตตาคุณของพระองค์นี้เป็นที่เลื่องลือไปทั่วเมืองไทย

เพลง

และการส่งวิทยุติดต่อระหว่างแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีฯ เพื่อสั่งการให้
ยาคนไข้

บรรยาย (สิริพร)

พระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีในการก่อตั้งกิจการแพทย์อาสาเพื่อพระราชทานความสุขให้แก่ราษฎรที่ทุกข์ยากนี้ เป็นสิ่งที่ทรงคุณค่ามหาศาลยิ่งนักจึงทรงได้รับการยกย่องสรรเสริญว่า “ทรงเป็นพระมารดาแห่งแพทย์ชนบท” นับเป็นพระราชกรณียกิจอันงดงามที่ได้ทรงสร้างสรรค์ต่อสมเด็จพระบรมราชชนกสมเด็จพระบิดาแห่งการแพทย์แผนปัจจุบันของประเทศไทย

“โครงการยุทธการเปลี่ยนพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดีเพื่อ เกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ใน วโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายปวีต ถนอมวิทย์

ผู้จัดรายการ

ปราณี ลิ้มปวนิชพันธุ์

ไต่เตล

บรรยาย (ปราณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

ท่านผู้ฟังคะ ไม้ผลเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต
ของบุคคลทั่วไป เพราะให้ประโยชน์ทั้งทางด้านการบริโภคและ
อุปโภค อีกทั้งไม้ผลยังก่อให้เกิดความร่มรื่นและทำให้อากาศเย็น
สร้างความชุ่มชื้นปกคลุมดิน และมีผลต่อการทำให้เกิดฝนตก ถ้าหาก
ปลูกไม้ผลไว้เป็นจำนวนมาก ก็สามารถจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่
ครอบครัวทางหนึ่งด้วย ทุกภาคในประเทศไทยก็มีการปลูกไม้ผลหลาย
ชนิดแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศ
ของแต่ละท้องถิ่น แต่เนื่องจากพันธุ์ไม้ผลของเกษตรกรที่ปลูกอยู่ส่วน
ใหญ่จะเป็นพันธุ์พื้นเมืองและเป็นพันธุ์ที่ไม่ตรงกับความต้องการของ
ตลาด ซึ่งยังไม่ได้ได้รับการปรับปรุงเท่าที่ควร

กรมส่งเสริมการเกษตรได้เล็งเห็นความสำคัญของการ
เปลี่ยนพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดีให้กับเกษตรกร โดยใช้กลุ่มยุทธการ
และสมาชิกยุทธการเป็นแกนกลางในการขยายโครงการ
ดังกล่าวให้ครอบคลุมทุกอำเภอทุกจังหวัดทั่วประเทศ โดยเน้นหนัก
เป็นพิเศษในปี ๒๕๓๐ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเกิดพระเกียรติพระบาท-

คุณปวีต

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ สำหรับความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการดังกล่าวนี้จะเป็นอย่างไรนั้น คุณปวีต ถมยาวิทย์ หัวหน้าฝ่ายยุทธศาสตร์กร กรมส่งเสริมการเกษตร ได้เล่าให้ฟังว่า...

ความเป็นมาของโครงการนี้นะครับ โดยหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรที่ทำงานกับเยาวชนเกษตร ซึ่งเป็นบุตรหลานของเกษตรกรที่จบการศึกษาภาคบังคับมาแล้ว แต่ไม่มีโอกาสไปศึกษาต่อ จึงเป็นการแน่นอนที่ทำให้พวกเขาต้องรับอาชีพการเกษตรจากพ่อแม่ของเขา คืออาชีพเกษตรกรกรม ในส่วนนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการโดยจัดตั้งเป็นกลุ่มยุวเกษตรกรขึ้น ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิกยุวเกษตรกรอยู่ประมาณ ๒ แสนคน มีกลุ่มอยู่ทั่วประเทศในทุกตำบล ทุกอำเภอ ทุกจังหวัดของประเทศไทยประมาณ ๖,๐๐๐ กว่ากลุ่ม จากการที่มีกลุ่มยุวเกษตรกรและเขาได้ผ่านงานทางการเกษตรนี้นะครับ ก็โดยให้เกษตรตำบลที่มีอยู่ในทุกท้องที่ ทุกตำบลให้ความรู้และฝึกอาชีพทางการเกษตรแผนใหม่และทางเทคนิคเกษตรกับสมาชิกยุวเกษตรกรเหล่านี้ จากจุดนี้เอง ได้เล็งเห็นว่า ในปี ๒๕๓๐ นี้ เพื่อเป็นการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นจุดรวมของประชาชนชาวไทยทุกคน และยุวเกษตรกรก็เป็นมวลชนกลุ่มหนึ่งที่พระองค์พระราชทานความสนพระทัย และไม่ว่าพระองค์จะเสด็จพระราชดำเนินไปยังท้องที่ใด จังหวัดใดก็ตาม จุดแรกที่ทรงสนพระทัยก็คือ การเกษตร จึงทำให้กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำโครงการยุวเกษตรกรเปลี่ยนพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดี เพื่อเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขึ้น ในปีงบประมาณ ๒๕๓๐ นี้นะครับ

ปราณี

สำหรับวัตถุประสงค์ของการจัดทำโครงการนี้ขึ้นมา ทางกรมส่งเสริมการเกษตรได้มีเป้าหมายอะไรบ้างคะ

ปวีต

ในเรื่องของวัตถุประสงค์นี้นะครับ ประการแรกก็คงจะนิยมเกล้าถวายเป็นโครงการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันที่สองที่ชัดเจนก็คือเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกยุวเกษตรกรได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติในการขยายพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดีกันทั่วประเทศ

ปราณี

คะ ในการที่ทางกรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำโครงการ

ยุวเกษตรกรเปลี่ยนพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดี ทั้งนี้เพื่อเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครั้งนั้นนั้น ขณะนี้ได้ดำเนินการไปถึงไหนแล้วคะ

ขณะนี้ได้มีการเตรียมการเอาไว้พร้อมหมดแล้ว เราจะแจ้งและมีหนังสือไปถึงทางจังหวัด เพื่อจะได้ประสาน คือการใช้ยุวเกษตรกรเป็นแกน ประสานกับมวลชน ทางด้านกลุ่มแม่บ้าน ยุวเกษตรกร และกลุ่มเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมการเกษตร หรือกลุ่มผู้ผลิตที่อยู่ในหมู่บ้าน โดยใช้กลุ่มยุวเกษตรกรเป็นแกน ก็คิดว่าคงได้รับความร่วมมือจากพ่อก็คือพ่อบ้านเกษตร แม่ก็คือแม่บ้านเกษตรกรเป็นอย่างดี เพราะว่าหลังจากที่บุตรหลานของเขา หรือยุวเกษตรกรนั้นไปรับความรู้ในทางปฏิบัติแล้ว กลับมาปฏิบัติกันที่บ้าน รวมทั้งเมื่อรู้ว่าเป็นโครงการเพื่อเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วยนั้น ทั้งพ่อและแม่คงให้การสนับสนุน และสิ่งหนึ่งที่พวกเขาเห็นได้ชัดก็คือ ได้เห็นของจริงที่ลูกหลานเขาไปรับการฝึกจากเกษตรตำบลมาและสามารถนำมาปฏิบัติภายในครอบครัวของเขาได้และเห็นผลออกมาครับ

ปราชญ์

ที่นี้ในส่วนของการส่งเสริมการเกษตรได้มีการเตรียมการที่จะเข้าไปสนับสนุนหรือว่าสาธิตให้กับยุวเกษตรกรที่จะเปลี่ยนพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดีในครั้งนี้ไปถึงไหนแล้วคะ

ปวีต

ก็คงเป็นไปตามระบบของทางราชการคือ จากกรมส่งเสริมการเกษตร ก็จะจัดส่งโครงการไปยังจังหวัด อำเภอ โดยผ่านทางเกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ และลงไปถึงผู้ที่มีบทบาทอย่างหนึ่งก็คือเกษตรตำบล ต้องเรียนให้ทราบก่อนว่า เราไม่ได้นำพันธุ์ไม้ผลไปแจก เพราะว่าเราคิดว่า งานส่งเสริมการเกษตรนี้ไม่ใช่หมายความว่าเราไปแล้วแจกกันคนละต้น คนละต้น เสร็จแล้วกลับไปก็อาจจะตายไปมั่ง เหลืออยู่เท่าไรเราก็ไม่ทราบนะครับ แต่โครงการนี้จุดเน้นเราอยู่ที่ตรงว่า ให้ความรู้ ให้ยุวเกษตรกรสามารถนำกลับไปปฏิบัติ และสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ เป็นโครงการที่เกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะเป็นความภูมิใจกับตัวสมาชิกยุวเกษตรกรทุกคนที่จะต้องทำให้ได้ แล้วก็ผลกระทบโดยตรงก็คือ พ่อบ้าน หรือตัวพ่อแม่เขา ก็จะนึกถึงสิ่งที่เป็นสิริมงคลว่าโครงการนี้ เขาทำเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของ

เรา นะครับ

ปราชญ์

ปวิต

มีผู้ใดบ้างที่จะคอยให้คำแนะนำการปลูก การดูแลรักษา เพื่อที่จะได้ ทำให้พันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดีที่นำไปปลูกได้มีความเจริญเติบโตต่อไปคะ ผู้ที่มีบทบาทอย่างยิ่งนะครับ ก็คือ เกษตรตำบลที่อยู่ในตำบล อยู่ในหมู่บ้าน เป็นผู้ให้ความรู้และสาธิตให้ยุวเกษตรกรสามารถปฏิบัติ เป็นผู้ที่มีบทบาทมากอีกท่านหนึ่งก็คือ ที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร ประจำท้องถิ่นของแต่ละกลุ่ม คือ กลุ่มยุวเกษตรกร นอกจากตัว ยุวเกษตรกรที่มีอยู่ ๔๐-๕๐ คนแล้วนะครับ ก็จะมีคณะกรรมการของกลุ่มยุวเกษตรกร มีประธาน รองประธาน เภรณญิก ปฏิคม เป็นคณะกรรมการที่เลือกตั้งขึ้นมาโดยสมาชิกของเขาเอง นอกจากนั้นแล้วก็มี ที่ปรึกษายุวเกษตรกรประจำกลุ่ม มีที่ปรึกษาทางด้านพืช ด้าน สัตว์ และด้านบริหาร ซึ่งที่ปรึกษายุวเกษตรกรเหล่านี้ไม่ใช่ใครอื่น เลยครับ ก็คือ ผู้นำในท้องถิ่น ส่วนใหญ่แล้วก็จะเป็ กำนัน ผู้ใหญ่ บ้าน หรือเกษตรกรผู้นำที่ประสบความสำเร็จในด้านการ เกษตร จะเป็นครูโรงเรียนของท้องถิ่น ที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร เหล่านี้ะครับ จะเป็นผู้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลอาจะ หลังการดำเนินงานไปแล้ว ก็ฝึกให้ยุวเกษตรกรติดตามต้นไม้เป็น ทาบกิ่ง ตอนกิ่งเป็นแล้ว แล้วนำไปปฏิบัติที่บ้าน ที่ปรึกษายุวเกษตรกรเหล่านี้ก็จะไปติดตามดูว่า สิ่งที่ยุวเกษตรกรไปทำที่ ที่บ้านนั้นเป็นยังงั้ ติดตามได้ผลแล้วรอดมัย หรือว่า ยังต้องปรับปรุง แก้ไขทางด้านเทคนิค ทางด้านขยายพันธุ์พืชต่อไปอีก ที่ปรึกษากลุ่ม ยุวเกษตรกรเหล่านี้จะเป็นเหมือนผู้ประสานงานกับทางเจ้าหน้าที่ เกษตรตำบล ที่จะดูผลของโครงการว่า ไปได้มากน้อยเพียงใด และเราคิดว่าวันเริ่มต้นของโครงการจะเริ่มต้นในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๙ คือวัน ๕ ธันวาคมหาราช ซึ่งตรงกับวันพระราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครับ

ปราชญ์

ปวิต

สำหรับวันเริ่มต้นโครงการนี้ตามที่คุณปวิตได้กล่าวว่า จะเริ่มใน วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๙ นี้ ซึ่งตรงกับวันเฉลิมพระชนมพรรษา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แล้ววันสิ้นสุดหรือจุดสิ้นสุดของ โครงการนี้ละคะ จะเป็นวันไหน ปีไหนคะ คือในปีงบประมาณ ๒๕๓๐ เราจะเริ่มโครงการตั้งแต่วันที่ ๕ ธันวาคมหาราชเป็นต้นไป และจะสิ้นสุดโครงการก็ประมาณเดือน

กันยายน ๒๕๓๐ โดยในส่วนของงานประสานงานจะแบ่งออกเป็น ๓ ส่วนด้วยกันคือ ในส่วนของทางราชการ คือกรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับทางจังหวัด อำเภอ ตำบล ในส่วนของภาคเอกชน สำหรับโครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิส่งเสริมยุวเกษตรกรกรไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะจัดหารางวัลซึ่งเป็นรางวัลเกี่ยวกับวัสดุการเกษตร อาจจะมีเงินจำนวนหนึ่ง แล้วก็วัสดุปุ๋ย ยา และอุปกรณ์ทางการเกษตร เพื่อจะเป็นรางวัลให้กับผู้ชนะ ไม่ว่าจะเป็นที่ 1 ที่ 2 ที่ 3 เพราะเราจัดให้มีการประกวดทั่วประเทศไทย และอีกส่วนหนึ่งก็คือ ส่วนของมวลชน เพราะว่ากลุ่มยุวเกษตรกรกรก็เป็นมวลชนของเยาวชนเกษตรกร อันนี้ก็ต้องประสานกับกลุ่มเกษตรกรคือ พ่อบ้าน กลุ่มผู้ผลิตทางการเกษตร มวลชนอีกกลุ่มหนึ่งก็คือ แม่บ้านเกษตรกร ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ถึง ๗,๐๐๐ กว่ากลุ่มทั่วประเทศ ก็จะมาประสานกันระหว่างพ่อกับแม่ ช่วยเหลือลูกก็คือ ยุวเกษตรกร เพราะฉะนั้นเราคาดหวังว่า งบประมาณของโครงการนี้ไม่ต้องลงทุนเลยนะครับ เนื่องจากเราคิดว่า การพัฒนาอะไรก็ตาม เงินอาจจะจำเป็นปัจจัยที่สำคัญ แต่ไม่ใช่ปัจจัยที่สำคัญที่สุด ความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาล คือกรมส่งเสริมการเกษตร ภาคเอกชนคือ มูลนิธิส่งเสริมยุวเกษตรกรกรไทย และผู้ที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ ตัวยุวเกษตรกรกร พ่อบ้านเกษตรกร และแม่บ้านเกษตรกรที่จะให้ความสำคัญกับโครงการนี้นะครับ ผมอยากจะขอเพิ่มเติมหนึ่งเกี่ยวกับการที่จะนำพันธุ์ไม้ ผลพันธุ์ดีมาขยาย ไม่ว่าจะเป็นมะม่วง ขนุน ชมพู่ หรืออะไรก็ตาม เราไม่จำกัดประเภท ในส่วนของจังหวัดนั้น สำนักงานเกษตรจังหวัดก็จะมีศูนย์ขยายพันธุ์อยู่เป็นเรือนเพาะชำที่ขยายพันธุ์ดีอยู่แล้ว นอกจากนี้ก็จะมีศูนย์ส่งเสริมและผลิตภัณฑ์พืชสวนอยู่หลายแห่งด้วยกัน อย่างเช่น ที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย น่าน เลย ยโสธร ระยอง ฉะเชิงเทรา สุราษฎร์ธานี ศูนย์ส่งเสริมและผลิตภัณฑ์พืชสวนเหล่านี้ จะมีแหล่งบ่อนไม้ผลพันธุ์ดีนอกเหนือจากที่ทางสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอได้เตรียมไว้แล้ว เพื่อให้เกษตรกรตำบลได้ไปฝึกสอน สาธิตให้กับยุวเกษตรกรกรครับ

สรุปแล้วนะคะ รายละเอียดของโครงการยุวเกษตรกรกรเปลี่ยนพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดีเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตาม

วัตถุประสงค์ที่คุณปวิตได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ทางกรมส่งเสริมการเกษตรจะไปถึงเป้าหมายที่ได้วางไว้อย่างไรละ

ปวิต

ประการแรก ยุวเกษตรกรทั่วประเทศจะขยายพันธุ์ไม้ผลเป็นทุกคน เมื่อเขาโตขึ้นเป็นเกษตรกร ก็จะเป็นเกษตรกรที่ชั้นนำที่มีความรู้ทางเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เกี่ยวกับพันธุ์ไม้ จุดที่เห็นได้ชัดหรือว่าเห็นผลโดยตรงก็คือ สมาชิกยุวเกษตรกร ๒ แสนคน คนละ ๓ ต้น ก็จะได้ไม้ผลพันธุ์ดีแล้วอย่างน้อย ๖ แสนต้น หลังจากที่เขาได้รับความรู้แล้วนำไปปฏิบัติในการขยาย ก็จะเป็นมูลค่าประมาณต้นละ ๒๐ บาท ตามราคาท้องตลาดก็ได้ถึงประมาณ ๑๐ ล้านบาท เป็นมูลค่าของไม้ผลพันธุ์ดีที่กระจายออกไป และภายใน ๒ ปีหลังจากที่พันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดีได้ขยายแล้วนะครับ ก็จะมีรายได้ต่อต้นนี้นะครับ สามารถนำไปขายหรือบริโภคภายในครอบครัวก็ประมาณ ๕๐ ล้านบาท โดยไม่มีการลงทุน หรือว่าต้องเอาไปแจกเลยแม้แต่บาทเดียว เป็นการให้ความรู้และให้เขานำไปปฏิบัติภายในครอบครัวของเขา เพราะฉะนั้น โครงการนี้จุดสำคัญที่สุดก็คือ องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงเป็นศูนย์รวมของครอบครัวเกษตรกรทุก ๆ ครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นพ่อบ้าน หรือแม่บ้าน และยุวเกษตรกร ในจุดนี้นะครับ ผมอยากจะขอความสนับสนุนจากเกษตรกรด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุวเกษตรกรก็คือบุตรหลานของท่าน ผมว่าโครงการนี้จะไปได้ดีหรือไม่ดีเพียงไรนั้นนะครับ ก็หวังอยู่ที่ตัวพ่อ ตัวแม่ ที่จะให้การสนับสนุนลูก คือ กลุ่มยุวเกษตรกรนี้นะครับ

ปราวณี

และจากการที่กรมส่งเสริมการเกษตร โดยฝ่ายยุวเกษตรกรได้จัดตั้งโครงการยุวเกษตรกรเปลี่ยนพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดี เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบนี้ ก็นับว่าจะส่งผลประโยชน์ให้กับยุวเกษตรกรที่จะเป็นเกษตรกรที่ดีที่มีความสามารถต่อไปในอนาคตอย่างมากทีเดียว จึงอยากให้คุณปวิต ถมยาวิทย์ ซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายยุวเกษตรกรนี้ ได้กล่าวเชิญชวนให้ยุวเกษตรกรรวมไปถึงเกษตรกรทุกท่านได้พร้อมใจกันร่วมมือในโครงการดังกล่าวนี้เพื่อระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่มีต่อพวกเราทุกคนค่ะ

ปวีต

ผมคิดว่าไม่เฉพาะกับยุวเกษตรกรที่อยู่ในชนบท หรืออยู่ในภาคเกษตรกรรมเท่านั้นนะครับ เยาวชนทั่วไปไม่ว่าจะอยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือว่าอยู่ในตัวจังหวัดก็ตาม ถ้าเผื่อว่ามีพื้นที่อยู่ในบริเวณบ้านพอที่จะปลูกไม้ผล และยังไม่รู้จักวิธีการว่าจะสามารถติดตา ต่อกิ่ง หรือตอนไม้ผลพันธุ์นี้ได้อย่างไร ท่านก็สามารถติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล หรือเกษตรอำเภอ หรือว่าถ้าท่านอยู่บริเวณจังหวัด ก็ไปติดต่อได้ที่สำนักงานเกษตรจังหวัด ผมเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรทุกท่าน คงมีความต้องการที่จะให้ท่านร่วมมือกับโครงการนี้ องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานความสำคัญเกี่ยวกับงานการเกษตรนี้เป็นอย่างยิ่งเลย เพราะว่า จากการศึกษาที่ได้เห็นภาพจากโทรทัศน์ หรือภาพตามหน้าหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ นั้น จะเห็นว่า พระองค์ได้ทรงพยายามที่จะหาแหล่งน้ำที่จะพัฒนาการเกษตรของเราให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป อันนี้ก็เป็นบทบาทหน้าที่ของประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะเยาวชนที่จะเป็นความหวังของชาติไทยต่อไป ถ้าเยาวชนทุกคนมีความรักต้นไม้ มีความรักสันติภาพ ความสงบแล้ว การบุกรุกทำลายป่า การทำลายต้นไม้ ต้นน้ำลำธารต่าง ๆ ก็จะลดน้อยไป จุดรวมที่สำคัญที่สุดก็คือ จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างใหญ่หลวงในเรื่องการเกษตร เพราะถ้ามีต้นไม้มาก ๆ การเกษตรของเราก็จะพัฒนาไปได้มากกว่านี้ โดยเฉพาะเยาวชนทุกคนก็จะรักต้นไม้ เพราะต้นไม้จะช่วยเราได้ทั้งทางตรง และทางอ้อมครับ

ร่ำวปลูกต้นไม้...

เพลง

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำโครงการยุวเกษตรกรเปลี่ยนพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดีเพื่อเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบนี้ ผลประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการนี้จะส่งเสริมให้สมาชิกยุวเกษตรกรได้เรียนรู้ และฝึกปฏิบัติในการขยายพันธุ์ไม้ผล เพื่อจะได้มีผลไม้วีบริโภคร่วมกันถูกต้องตามหลักโภชนาการ และที่เหลือจะได้เก็บไว้จำหน่าย ซึ่งจะเป็นไม้ผลที่มีคุณภาพดีตรงกับความต้องการของตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ อันหมายถึงรายได้ของครอบครัวเกษตรกรก็จะเพิ่มมากขึ้นไปด้วย ท่านผู้ฟังคะ จุดเริ่มต้นของโครงการนี้คือ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๙ และจะ

ไปสิ้นสุดโครงการในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๐ ถ้าพี่น้อง
เกษตรกร สมาชิกยูวเกษตรกร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการ
นี้ทุกคน ร่วมมือร่วมใจกันเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวในโครงการดังกล่าวนี้แล้ว ภายในอีก ๒ ปีข้างหน้า พี่น้อง
เกษตรกรที่ร่วมในโครงการนี้ทุกคน ก็จะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจาก
การมีไม้ผลคุณภาพดีไว้จำหน่ายอย่างแน่นอน ดังนั้น เพื่อรายได้ที่ดี
ขึ้นของตัวพี่น้องเกษตรกรเอง และที่สำคัญที่สุดคือ เพื่อถวายแด่องค์
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงห่วงใยพสกนิกรทุกคน โดย
เฉพาะพี่น้องเกษตรกร ผู้เป็นกระดูกสันหลังของชาติอย่าง
แท้จริง จึงหวังว่าพี่น้องเกษตรกรทุกคนคงจะพร้อมใจกันปฏิบัติตาม
โครงการยูวเกษตรกรเปลี่ยนพันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดีให้สำเร็จภายใน
ปี ๒๕๓๐ นี้ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ และเพื่อ
เป็นการระลึกถึงพระองค์ผู้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ และทรงห่วงใย
พี่น้องเกษตรกรเสมอมา ยากที่จะหาเกียรติยศใดในโลก
นี้ ที่จะทรงสนพระทัยในการเกษตร และเกษตรกร เช่นองค์
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของชนชาวไทยพระองค์นี้

2. 11. 1964 - 1

